

Pražská vysoká škola psychosociálních studií

Prožívání u ženských obětí pouličního obtěžování

Monika Požárková

Diplomová práce

Studijní program: psychologie, prezenční forma studia

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Jirman, PhD.

Praha 2023

Prague College of Psychosocial Studies

Experiences of female victims of street harassment

Monika Požárková

The Diploma Thesis

The Diploma Thesis Work Supervisor: Mgr. Jaroslav Jirman, PhD.

Prague 2023

Prohlášení:

1. Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

Podpis

Poděkování:

Velmi ráda bych touto cestou poděkovala Mgr. Jaroslavu Jirmanovi, PhD. za jeho podporu, věnovaný čas, vstřícnost a odborné vedení mé diplomové práce. Zároveň bych chtěla moc poděkovat všem respondentkám za jejich důvěru a spolupráci ve výzkumu.

Anotace:

Diplomová práce se zabývá prožíváním u ženských obětí pouličního obtěžování. Teoretická část práce v první kapitole stručně popisuje pojem prožívání. Druhá kapitola se nadále věnuje problematice sexuálního obtěžování, s důrazem na jeho vymezení, projevy, výskyt a teorie týkající se jeho původu. Třetí kapitola se zaměřuje na hlavní téma práce - pouliční obtěžování. Kapitola obsahuje definici tohoto fenoménu a zkoumá sociálně psychologické jevy s ním spojené. Dále se třetí část věnuje konkrétním dopadům pouličního obtěžování na oběť. V závěru práce jsou představeny výsledky zahraničních výzkumů, české průzkumy a organizace, které na problematiku dlouhodobě upozorňují. Empirická část práce se věnuje prozkoumání subjektivního prožitku pěti žen, které se s pouličním obtěžováním setkaly a stále setkávají. Za tímto účelem byly provedeny polostrukturované rozhovory, jejichž následná analýza byla zhotovena pomocí metody interpretativní fenomenologické analýzy (IPA).

Klíčová slova: sexuální obtěžování, pouliční obtěžování, ženy, prožívání, objektivizace

Abstract:

The thesis deals with the experience of female victims of street harassment. The theoretical part of the thesis briefly describes the concept of experience in the first chapter. The second chapter continues to deal with the issue of sexual harassment, with an emphasis on its definition, manifestations, occurrence and theories concerning its origin. The third chapter focuses on the main topic of the thesis - street harassment. The chapter contains a definition of this phenomenon and examines the social psychological phenomena associated with it. The third part deals with the specific impacts of street harassment on the victim. At the end of the thesis, the results of foreign research, Czech surveys and organizations that have long drawn attention to the issue are presented. The empirical part of the thesis deals with the exploration of subjective experience of five women who have encountered and continue to encounter street harassment. To this end, semi-structured interviews were conducted, the subsequent analysis of which was made using the method of interpretative phenomenological analysis (IPA).

Keywords: sexual harassment, street harassment, women, experiencing, objectification

Obsah

Úvod	9
I Teoretická část	10
1 Prožívání	10
2 Sexuální obtěžování.....	12
2.1 Vymezení, právní definice	12
2.2 Projevy a výskyt sexuálního obtěžování	14
2.3 Teorie sexuálního obtěžování.....	16
2.3.1 Přírodní/biologická teorie	16
2.3.2 Organizační teorie.....	16
2.3.3 Sociokulturní teorie	17
3 Pouliční obtěžování.....	18
3.1 Vymezení pojmu pouliční obtěžování	18
3.2 Aspekt moci	20
3.3 Strach ze znásilnění.....	21
3.4 Sebeobjektivizace.....	21
3.5 Efekt přihlížejícího.....	22
3.6 Dopady pouličního obtěžování na oběť	24
3.7 Výzkumy a boj s pouličním obtěžováním	27
3.7.1 Zahraniční výzkumy	27
3.7.2 Výzkumy a společenské klima v České republice.....	29
3.8 České organizace bojující nejen proti pouličnímu obtěžování	31
II Empirická část	33
4 Cíle výzkumu a výzkumné otázky	33
5 Metodologie výzkumu	34
5.1 Způsob sběru dat.....	34
5.2 Výzkumný soubor.....	35
5.3 Etické aspekty výzkumu	35

5.4	Zpracování dat	36
6	Reflexe vlastní zkušenosti s tématem.....	38
7	Výsledky	40
7.1	Analýza rozhovoru s Pavlínou.....	40
7.2	Analýza rozhovoru s Evou.....	47
7.3	Analýza rozhovoru s Klárou	53
7.4	Analýza rozhovoru s Lucií	58
7.5	Analýza rozhovoru se Zuzanou	63
7.6	Analýza společných témat	68
	Diskuze	80
	Závěr.....	84
	Literatura.....	86
	Přílohy	1

Úvod

Téma pouličního obtěžování se v posledních letech stalo předmětem hojně diskuze na odborné úrovni, zejména v zahraničí. Je třeba zdůraznit, že v nedávných letech bylo toto téma považováno za jednu z nejpodceňovanějších forem násilí vůči ženám. V České republice v současné době vznikají každý rok nové průzkumy a iniciativy, a tak problematika získává pozornost i u laické veřejnosti. Dnes již díky novým zjištěním není překvapením, že se s pouličním obtěžováním setkává za svůj život valná většina žen.

Předložená diplomová práce se skládá z teoretické a empirické části. Teoretická část v první kapitole pojednává o vymezení pojmu prožívání a jaký má pro člověka význam. Druhou kapitolou se následně otevírá zastřešující téma sexuální obtěžování, kde věnuji pozornost především vymezení, právnímu zakotvení, projevům, výskytu a také teoriím, které se snaží osvětlit původ této problematiky. Ve třetí kapitole se zaměřuji na jev pouličního obtěžování a přináším přehled sociálně psychologických jevů, které s fenoménem souvisejí. Dále se v této části zabývám důsledky pouličního obtěžování na psychiku oběti. V závěru kapitoly předkládám kromě stručného nastínění zahraničních výzkumů také dosavadně vzniklé české průzkumy a rovněž se věnuji aktuálnímu společenskému klimatu či organizacím, které na problematiku pouličního obtěžování aktivně upozorňují.

Druhou část diplomové práce pak tvoří empirická část, která v úvodu obsahuje popis metodologie kvalitativního výzkumu. Rovněž zde také otevírám vlastní zkušenost se zkoumaným tématem. Nakonec prezentuji výsledky výzkumného zkoumání, jak ženy prožívají vlastní zkušenosti s pouličním obtěžováním a jak pouliční obtěžování ovlivnilo jejich život. K těmto výsledkům jsem došla za využití sběru dat polostrukturovanými rozhovory a jejich následnou analýzou pomocí interpretované fenomenologické analýzy dat (IPA).

I Teoretická část

1 Prožívání

Prožívání společně s chováním jako pojmy patří mezi základní stavební kameny psychologie sloužící k pochopení duševního života. Samotný zakladatel psychologie Wilhelm Wundt, který psychologii rozvíjel především jako vědu empirickou, považoval za předmět studia bezprostřední prožívání. Prožívání je struktura citění a vnímání, která je založena na zážitcích odehraných za konkrétních okolností v čase minulém a díky jedinečnosti každé lidské bytosti těmto zážitkům každý z nás přisuzuje jiný subjektivní význam, kvalitu i hodnotu (Jantzen, 2013). Jinak lze prožívání popsat jako „nepřetržitý tok psychických zážitků (obsahů), který probíhá při různých stupních jasnosti vědomí, respektive bdělosti“ (Plháková, s. 45). Podobně prožívání definoval i Vymětal, kdy dle jeho slov lze prožívání chápat jako „vzájemně se ovlivňující procesy pocíťování, citění ve smyslu dimenze příjemný – nepříjemný, představování a myšlení“ (2004, s. 50).

Plháková v Učebnici obecné psychologie vychází z autorů Jiránek a Souček, kteří za hlavní jednotky prožívání považují rozum, tedy složku kognitivní, dále city, které jsou složkou emotivní a nakonec volní, tedy motivační. Základním znakem těchto jednotek je, že tvoří jednak integritu každého jedince, ale zároveň může v závislosti na situaci některá z těchto jednotek ustoupit do pozadí či naopak vystoupit do popředí. Příkladem může být učení se na zkoušku, kde citový aspekt bude méně v popředí oproti tomu kognitivnímu a motivačnímu, který potřebujeme k naučení se nové látce a jejímu následnému zapamatování (Jiránek & Souček, 1969 in Plháková, 2020). Rovněž je pro prožívání důležité pochopení jeho vztahového rozměru, kdy jako lidé chováme emoční vazby vůči našim blízkým a každý z nás také patří do určitých sociálních uskupení. Druhou dimenzí prožívání je lidské zaměření se na minulost a budoucnost, prožíváme tedy samotný čas (Plháková, 2020). Prožívání lze tedy pochopit jako neustálý a stále se měnící proces spojující vše dosud nám neznámé s tím, co jsme již poznali a co tedy i nadále předpokládáme. Díky této dimenzi se tak stává, že neznámé je zpětně pochopeno a zároveň můžeme dosavadní chápání měnit a otevřít si tak nové budoucí možnosti (Jantzen, 2013).

V psychologii je téma prožívání spojováno nejčastěji s emocemi a to konkrétně jako prožívání vzrušení vyvolaného nějakou významnou situací, kterou zároveň

doprovázelo prožívání vegetativních změn (Heller, n.d.). V kontextu historie výzkumu emocí a pokusu o jejich definování vznikl v roce 1884 slavný esej Williama Jamese pod názvem „Co je to emoce?“. Tehdy se autor pokusil o jednoznačné vysvětlení a uzavření tématu, naopak ale tehdejší diskusi rozšířil a dnes tak různých definic existuje nespočet. V roce 1982 bylo dohromady přezkoumáno více jak sto variant (Scherer, 2005).

Na čem se autoři mnohých definic shodli, je složitost samotného fenoménu, který není možné popsat pouze na základě elektrofyzilogického měření mozkové aktivity, centrální, oběhové nebo dýchací soustavy či dle chování. Základem každé definice emocí by měly být tři pilíře – vědomý prožitek emoce, procesy probíhající v mozku a nervové soustavě a pozorovatelné projevy emocí především v obličeji (Izard, 1977).

Vágnerová (2005) o lidských emocích mluví jako o schopnosti zareagovat na podnět, který na nás působí určitou mírou libosti/nelibosti a nejen že na něj lze reagovat psychicky, ale taktéž dochází k projevům fyziologickým, mimickým a pantomimickým. Fakt, že jsme schopni jako lidé tyto podněty emočně prožívat, je založen na vrozených dispozicích, kdy v ontogenezi proces vývoje emocí začíná na již zmíněném vyjádření dimenzí libosti či nelibosti. Vrozené jsou také charakteristické rysy emocí související s lidským temperamentem - intenzita, stabilita, trvalost a proměnlivost prožitků. Temperament dále usměrňuje pravidla vlastního sociokulturního světa, kde člověk své emoce v rámci socializace kontroluje a potlačuje dle toho, co ve společnosti je a není vhodné.

Jiným způsobem jsou emoce popsány jako něco, co vždy doprovází lidské chování a co si nejvíce uvědomujeme a zapamatujeme především v momentě, kdy je prožitek intenzivní a krátký, jelikož ostatní emoční prožívání, které není nikterak dynamické a nic se „neděje“, vnímáme jako klidový stav. Dává tedy smysl, že psychologii jako vědu zajímají právě ty výrazné epizody, jak ovlivňují nás, naše okolí či jak dlouho trvají. V otázce trvání je obecně známo, že negativní prožitky pocítujeme a vnímáme delší dobu než ty pozitivní a je po nich náročnější znovu navodit bezpečný neutrální stav (Slaměník, 2011).

2 Sexuální obtěžování

V této kapitole se zaměřuji na zastřešující pojem sexuální obtěžování, tedy na jeho právní vymezení v České republice, historii fenoménu a problematiku s jeho definováním. Dále zmiňuji konkrétní projevy a výskyt sexuálního obtěžování, soustředím se zde zejména na oblast vysokých škol a pracovněprávních vztahů. V závěru kapitoly stručně popisuji možná teoretická východiska v otázce původu sexuálního obtěžování.

2.1 Vymezení, právní definice

V českém zákoně sexuální obtěžování vymezuje § 4 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 198/2009 Sb. jako chování sexuální povahy:

Jehož záměrem nebo důsledkem je snížení důstojnosti osoby a vytvoření zastrašujícího, nepřátelského, ponižujícího, pokořujícího nebo urážlivého prostředí, nebo které může být oprávněně vnímáno jako podmínka pro rozhodnutí ovlivňující výkon práv a povinností vyplývajících z právních vztahů.

Rovněž je sexuální obtěžování ukotveno novelou zákoníku práce č. 46/2004 Sb. o úřednicích územních samosprávných celků. Co se týká závazného dokumentu platného pro střední, vyšší odborné a vysoké školy, v České republice jej stále nenajdeme a to i přes stále častěji objevující se svědectví studentů a studentek s některou z forem sexuálního obtěžování nebo přes psané výzkumy a studentské práce (EDUin, 2021).

Mimo právní definice je ale nutné se zaměřit na všeobecně platné vymezení, co vlastně tento fenomén znamená a co je jím myšleno. V českém prostředí toto téma dlouho trpělo zlehčováním, bagatelizováním a působilo hlavně jako problém uměle vytvořený. Mohlo tomu přispět období socialismu, kdy sice byla značná část práv žen narovnána, ale sexuální násilí a obtěžování obecně nikdy nebylo upraveno zákonem a represivní složky tak zasahovaly pouze u případů těžkého ublížení na zdraví či vraždy (Havelková, 2009).

Definici sexuálního obtěžování tak musíme hledat v zahraničí směrem na západ, kde se díky feministce Catharine A. MacKinnon začala pozornost k tomuto tématu stáčet již v 70. letech 20. století jako k formě diskriminace na základě pohlaví. Autorka sexuální obtěžování definovala jako nechtěné vnučování sexuálních požadavků v kontextu nevyrovnaných vztahových sil. Rovněž ve své publikaci uvádí, že sexuální obtěžování není důsledkem nadměrné přitažlivosti mužů k ženám, ale působí primárně jako vyjádření dominance (MacKinnon, 1979). V krátkém ohlédnutí se do historie je však

nutno zdůraznit, že sexuální obtěžování a násilí tu bylo o mnoho let dříve a to, že bylo v 70. letech definováno, neznamená, že se ve světě předtím neobjevovalo. Od dob 19. století, kdy ženy začaly pracovat mimo své domovy jako služebné, se potýkaly s četnými útoky a obtěžováním od svých zaměstnavatelů, které čekal buď malý nebo žádný trest (Hamlin, 2021).

Jak již bylo zmíněno, sexuální obtěžování nefunguje pouze na principu sexuální přitažlivosti, ale rovněž na základě pohlavních stereotypů – jak by se měli muži a ženy chovat, jací by měli být a jaké pozice jim náleží a nenáleží. Proto je dnes na problematiku nahlíženo spíše jako na sexuální a genderově podmíněné obtěžování. V příručce pro úřady o prevenci sexuálního obtěžování ve státní správě bylo sexuální obtěžování vymezeno jako „nevhodné chování sexuální povahy, v jehož důsledku vznikají nepříjemné pocity, dochází ke snížení lidské důstojnosti a je negativně ovlivněna komunikace s druhými“ (Smetáčková et al., 2019, s. 3). Evropský institut pro rovnost žen a mužů jej definuje jako sexistické chování vytvářející zastrašující, nepřátelské, urážlivé a znepokojivé prostředí. Evropská unie rovněž rozlišuje mezi sexuálním obtěžováním primárně zaměřeným na pohlaví (sexistickým) a chováním čistě sexuální povahy (EIGE, 2020).

Často zmiňované spojení „nepřátelské prostředí“ se však stává problematickým, jelikož dle Smetáčkové et al. (2009) se představy o něm mohou různě lišit v závažnosti i konkrétních projevech a také v návaznosti na jeho subjektivní vnímání. Autorka uvádí, že nepřátelské prostředí vzniká verbálními i neverbálními prostředky, jako jsou nevhodné komentáře, dotyky, nadměrná pozornost v podobě neustálého prohlížení, zvaní na schůzky, sexistické vtipy, narážky a jakékoliv další projevy, které jakkoliv degradují daného jedince vůči jeho biologickým dispozicím.

Definovat sexuální obtěžování je prvním a jedním z nejdůležitějších kroků v boji proti němu. Určuje normu běžného chování a zároveň tak vymezuje chování, kdy oběť může pojmenovat, co se jí konkrétně stalo a rozpoznat vybočení od této normy. Ve společnosti tak teoretická definice slouží k informovanosti a zavedení termínu do praxe, tedy do vytváření účinných opatření a nástrojů sloužících k dalšímu vzdělávání a prevenci (Šaldová et al., 2009).

2.2 Projevy a výskyt sexuálního obtěžování

V sociálních vědách je sexuální obtěžování definováno a měřeno skrze tři dimenze označované též jako „tripartitní model sexuálního obtěžování“, který vypracovala psychologka Louise Fitzgerald a její kolegové. Právě tyto tři podtypy nám poskytují rozmanitost vnímání konkrétních projevů včetně genderově podmíněného obtěžování:

1. Genderové obtěžování – První dimenze se týká široké škály verbálního a neverbálního chování zprostředkovávajícího urážlivé, nepřátelské a ponižující postoje vůči danému pohlaví, genderové identitě nebo sexuální orientaci. Konkrétně se jedná o sexuální gesta, posměšky, nadávky, rovněž o zobrazování a distribuci pornografických materiálů či přetěžování na základě pohlaví.
2. Nechtěná sexuální pozornost – Další podtyp zahrnuje škálu verbálních či neverbálních a také pozitivních nebo negativních komentářů vůči tělu člověka. Spadá pod něj také pošilhávání, „kočkování“, nevyžádané sexuální návrhy a na fyzické úrovni nechtěné sexuální dotýkání – chytání, osahávání, úmyslné otírání...
3. Sexuální nátlak – Poslední dimenze tripartitního modelu je nejznámější jako koncept „quid pro quo“ – tedy vymáhání sexuálního kontaktu, které je podmínkou pro získání různých výhod a odměn. Příkladem může být povýšení v zaměstnání, dobré hodnocení výkonu či lepší známka ve škole.

Fitzgerald je rovněž autorkou dotazníku Sexual Experience Questionnaire (SEQ), který vychází právě ze zmíněných tří skupin a slouží jako nejrozšířenější psychometrický nástroj pro posouzení výskytu sexuálního obtěžování na pracovišti (Fitzgerald et al., 1995).

Řada odborníků se ztotožňuje s názorem, že problematika sexuálního obtěžování je neodmyslitelně spojena s hluboce zakořeněnými genderovými stereotypy a po staletí trvajícím útlakem žen. S tím souvisí i právě fakt, že nejčastějšími pachateli jsou muži a oběťmi ženy (Madan & Nalla, 2016). Podle průzkumu napříč 28 členskými státy Evropské unie s názvem „Důstojnost“ vytvořeného Agenturou Evropské unie pro základní práva (FRA, 2014) se odhadem 83-102 miliónů žen setkala od svých 15 let s některou z forem sexuálního obtěžování a přibližně 24-39 miliónů žen zažilo sexuální obtěžování 12 měsíců před rozhovorem. S tímto průzkumem souvisí i to, jak se útok

projevoval. Ve 29% případů se jednalo o formu fyzického obtěžování, které zahrnovalo nepříjemné a nechtěné objímání, doteky či líbání. Dále ve 24% byly ženy terčem slovního obtěžování, tedy sexistických vtipů či komentářů. Nakonec průzkum zmínil neverbální formy včetně kybernetického obtěžování, kde 11% žen mělo zkušenost s obdržením nevyžádané sexuálně explicitní zprávy a nevhodných sexuálních návrhů skrze sociální sítě.

Kde se ale napříč společnostmi může oběť se sexuálním obtěžováním setkat? Z historického pohledu, jak již bylo zmíněno, se mezi lidmi obtěžování objevuje již po staletí. Oblast, které společnost ale věnovala jako první svou pozornost, byla ta o pracovněprávních vztazích a to hlavně v případě mocenského vztahu muže v nadřazené pozici vůči ženě v pozici podřízené. Zde vyvstává dvojí asymetrie – zaměstnaneckých pozic a genderových rolí.

Křížková et al. (2005) se ve studii zěměřené na obtěžování žen a mužů v českém systému pracovních vztahů věnovala formám problematického chování na pracovišti, které by dle dotázaných mohlo být vnímáno jako sexuální obtěžování. Konkrétně z průzkumu vyvstalo celkem 14 forem chování a to sexuálně podbarvené vtipy, narážky na soukromý život, sexuálně podbarvené řeči, ukazování erotických časopisů, sexuálně orientované poznámky, posílání lechtivých obrázků e-mailem, okukování, milostné vztahy s kolegy, nechtěný tělesný kontakt, milostné vztahy mezi podřízenými a nadřízenými, nabídky na schůzku i přes nezájem, obtěžující telefonáty či e-maily, sexuální návrhy a pobídky a nakonec pokus o znásilnění.

V systému školství jsme se o problému obtěžování mohli dočíst hlavně v zaměření na studentské kampusy a vysoké školy ve Spojených státech amerických navzdory stále častějšímu výskytu i v České republice. Oběti se přesto nadále setkávají s četnou bagatelizací problému. Smetáčková a Pavlík ve svém článku o sexuálním obtěžování na vysokých školách uvádí časté výhrady, se kterými se tematizování sexuálního obtěžování na vysokých školách setkává. Jednou z nich je otázka vztahu mezi vyučujícím a studujícím, který je vztahem dvou dospělých osob, které by si měly být vzájemně rovné a v návaznosti na otázku věku další výhrada pracuje s domněnkou, že student, který zažije obtěžující chování, je dospělý, a tak by se měl být schopen bránit či se proti němu postavit. Autoři oponují tvrzením o vztahu vyučujícího a studujícího jako o vztahu založeném na formální závislosti, kdy vyučující stanovuje pravidla studia, a na závislosti neformální, tedy rozdílném věku, sociálním postavení a vzdělanosti

v konkrétním oboru (2011). Pro doložení argumentů se lze ohlédnout za kvantitativním výzkumem, kde na jedné české vysoké škole se ze 700 dotázaných setkala s některou z forem genderového obtěžování přibližně 66% studujících. S nevíтанou sexuální pozorností ze strany pedagogů mělo zkušenost 18% studujících a přibližně 9% studujících bylo vystaveno sexuálnímu nátlaku. Mezi konkrétní jednotlivé formy obtěžování patřily zesměšňující a urážlivé poznámky o mužích a ženách, okukování, sexuálně laděné vtipy a příběhy či komentování vzhledu a chování (Vohlídalová, 2009).

2.3 Teorie sexuálního obtěžování

2.3.1 Přírodní/biologická teorie

Podle přírodní/biologické teorie je sexuální obtěžování interpretováno jako přirozená sexuální touha, která nevykazuje nic, co by bylo nelegitimní či diskriminační vůči jinému člověku. Předpokladem je, že sexuální touha je u mužů biologicky silnější, a tak jsou vůči ženám sexuálně agresivnější bez diskriminačního záměru. Zároveň tato teorie předpokládá přirozenou vzájemnou přitažlivost žen a mužů a oboustranné sexuálně orientované chování, které by správně nemělo vyústit v napadení a následné žaloby. Co model připouští, je menšina mužů, které je připisována právě ona tendence k sexuálnímu obtěžování. To, jak sám model uznává, není hezké, ale ve své podstatě zastánci biologické teorie popírají jakékoliv systematické vzorce sexuálního obtěžování i motiv založený na diskriminaci (Tangri et al., 1982). Tento model však nenašel velké množství podporovatelů. Naopak sklidil vlnu kritiky za prohlubování bagatelizace problému jako takového a absenci příspěvku do prevence sexuálního obtěžování (Kapila, 2017).

2.3.2 Organizační teorie

Zastánci organizační teorie věří, že hlavním prostředkem k sexuálnímu obtěžování je moc, kdy agresor skrze svou oběť moci takticky nabývá nebo si na ní svou moc potvrzuje (Cleveland & Kerst, 1993). Pracovní organizace se vyznačují určitou hierarchií, kdy se předpokládá, že se na jejím vrcholu nachází mužský nadřízený. Tato pozice dává mužské autoritě určitou moc nad svými podřízenými, mezi kterými se objevují právě ženy a vztah mezi nimi se tak stává asymetrickým. Takové prostředí tak přímo poskytuje příležitosti k obtěžování skrze ztrátu materiální nezávislosti a bezpečí u podřízených. Právě tyto aspekty jsou důležité pro odolání sexuálnímu obtěžování a

jestliže jich je žena zbavena, stává se zranitelnější (MacKinnon, 1979 in Tangri et al., 1982).

2.3.3 Sociokulturní teorie

Hlavní myšlenkou sociokulturního modelu je, že sexuální obtěžování vychází z patriarchálního systému, genderové nerovnosti a sexismu. Teorie pracuje s mužskou rolí jako s tou, která je prosazována ve vedení, vytrvalosti a ženy jsou vyobrazeny naopak jako pasivní a submisivní. Sexuální obtěžování je tak považováno jako jeden z projevů mnohem většího patriarchálního systému, kde jsou muži dominantní skupinou odrážející rozdíly v postavení a moci mezi pohlavími (Kapila, 2017). Ženy jsou skrze tento typ společnosti naučeny nebo až dokonce vycvičeny k tomu být sexuálně přitažlivé, vyhýbat se konfliktům, nedůvěřovat vlastnímu úsudku a cítit odpovědnost za svou vlastní viktimizaci. To vše dohromady z žen dělá zranitelnější terče vůči sexuálnímu obtěžování (Tangri et al., 1982).

3 Pouliční obtěžování

Vymezení sexuálního obtěžování představovalo pro účel předkládaného textu především most sloužící jako důležitý základ pro pochopení problematiky obtěžování jako takového. V následující kapitole se tak zaměřuji na další vymezení, a to konkrétně obtěžování na veřejnosti a s ním související témata, jako jsou aspekt moci, strach ze znásilnění, efekt přihlížejícího a sebeobjektivizace. Dohromady tyto celky představují konkrétní obraz nebezpečí a útlaku, se kterým se především ženy potýkají v každodenním životě po celém světě. V otázce dopadů obtěžování ze strany cizích osob se v této kapitole zaměřuji především na to, jak zkušenost s obtěžováním ovlivňuje chování obětí. Konkrétně se věnuji jejich pohybu ve veřejném prostoru a popisuji běžné strategie, které ženy při tomto pohybu volí, aby se obtěžování vyhnuly. Za důležitou součást této kapitoly považuji popis dopadů pouličního obtěžování na psychické zdraví obětí. Konkrétně jaké obtíže taková zkušenost může způsobit, včetně narušení vlastní sebehodnoty, sebeobviňování, deprese a poruch spánku. Zároveň se zde věnuji současné teoretické práci pojednávající o spojitosti pouličního obtěžování a posttraumatické stresové poruchy. Pro úplné uchopení problematiky přináším výsledky zahraničních výzkumů, konkrétně ze Spojených států amerických, Indie a Mexika. Na závěr prezentuji české průzkumy, které jsou bohužel doposud jediné v zemi, ale poskytují elementární přehled zkušeností jednotlivých žen, které se s pouličním obtěžováním setkaly. Rovněž zde představuji organizace, které na pouliční obtěžování jakožto problém dlouhodobě upozorňují.

3.1 Vymezení pojmu pouliční obtěžování

Sexuální obtěžování nebo pouliční obtěžování jsou dva samostatné termíny, které se příležitostně používají zaměnitelně a jindy každý z nich označuje různý rozsah chování. Sexuální obtěžování bývá podle Macmillan et al. (2000) důsledněji užíváno ve vztahu k pracovnímu či akademickému prostředí a pouliční obtěžování se pojí na zážitky ve veřejném prostředí. Hranice mezi termíny však nejsou jasně definovány – překrývají se. Hlavním rozdílem mezi těmito dvěma koncepty se nachází v totožnosti pachatele, kdy v případě sexuálního obtěžování na pracovišti oběť svého pachatele obvykle zná a naopak v případě pouličního obtěžování je pro oběť pachatel neznámou osobou.

Pojem pouliční obtěžování nebo obtěžování cizí osobou (street harassment) jako forma sexuálního obtěžování tedy detailně prezentuje nechtěnou interakci mezi dvěma

cizími osobami odehrávající se na veřejném prostranství. Toto chování, které je pro mnoho žen běžnou zkušeností, bývá doprovázeno pocity ponížení, strachu či vzteku a ze strany obtěžovatele je akt motivován především skutečným nebo domnělým pohlavím, sexuální orientací či genderem. S pouličním obtěžováním, jak již z názvu vyplývá, se jedinec nesetká v zaměstnání nebo na akademické půdě, týká se ulic, veřejné dopravy, obchodů a parků (Kearl, 2014). Z toho vyplývá, že k němu může dojít kdekoliv, kdykoliv, jakkoliv a to navíc od naprosto neznámé osoby. Zmíněné faktory proto dělají z obtěžování cizí osobou o to obtížněji řešitelný problém. Pro ženy se tímto také mění věk prvního nechtěného zážitku se sexuálním obtěžováním, jelikož jejich první zkušenost nepřichází v zaměstnání ani na vysoké škole, ale při obyčejné procházce, posezení v parku nebo cestě tramvají na zájmový kroužek. Fogg-Davis přesněji uvádí jako první období zkušenosti se sexuálním obtěžováním ve veřejném prostoru pubertu, kdy některé ženy se s ním setkají ještě před jejím nástupem. Tímto faktem začínají mladé dívky vidět své tělo jako zdroj sexuálního nebezpečí, a tedy jako svou zranitelnou část již ve velmi brzkém věku (2006). Z toho plyne i následná socializace dívek do jejich budoucí pasivní a podřízené role vůči dominantním mužům a tím je tak nadále potvrzována pokračující genderová nerovnost rolí.

Odborníci popisují, že do škál chování, které lze označit jako obtěžující, spadá obtěžování verbální, nonverbální, založené na proximitě či fyzickém kontaktu. Pod typ verbálního sexuálního obtěžování ve veřejném prostoru spadá i tzv. „catcalling“, který nezisková organizace Beat Sexism CZ definuje jako „formu pouličního obtěžování, kdy muž hvízdá, pokřikuje či se jinak nevhodně snaží upoutat pozornost ženy“ (2014, s. 2). Dále se pod verbálním obtěžováním objevují také nechtěné konverzace s žádostmi o například ženino telefonní číslo či jméno a nepřátelské sexistické komentáře. V nonverbálních projevech lze registrovat zase různá sexuální gesta, zírání, obnažování nebo veřejnou masturbaci. Tyto dva typy pak souvisí i s blízkostí konkrétní cizí obtěžující osoby, která dále může svou oběť pronásledovat, sledovat nebo na ni troubit klaksonem a nakonec je zde fyzický kontakt, který zahrnuje nevyžádané doteky (Almanza Avendaño at al. 2022).

V otázce kdo je obvyklý pachatel a kdo obvyklá oběť, se v opření o západní studie dovídáme stejnou informaci jako v případě obecného sexuálního obtěžování, tedy že nejběžnějším pachatelem je muž, který sexuálně obtěžuje ženu (Fileborn, 2013). K tomu zde není výjimkou, že se muži zapojují do obtěžování častěji, jestliže se nacházejí ve

skupině, neboť skupinový kontext jim poskytuje vyšší míru anonymity a druh skupinového pouta (Wesselmann & Kelly, 2010).

Zároveň zde pokládám za důležité zdůraznit, že i přes kontext prevalence sexuálního a pouličního obtěžování, na kterém se tato práce zakládá, se oběťmi nestávají pouze ženy, ale i muži, LGBTQ+ lidé nebo lidé na základě své etnické příslušnosti a stejně tak bývají pachatelkami obtěžování i ženy.

3.2 Aspekt moci

Vzhledem k tématu je přirozené si pokládat otázku: „Proč muži ve veřejném prostoru obtěžují ženy?“ Ačkoliv motivaci mužů nelze globálně zobecnit, možnou odpověď zformulovala Shira Tarant, podle které je na vině kultura vychovávající chlapce a muže k dokazování si své mužnosti na srážení druhých lidí. Jedním z možných způsobů, jak toho dosáhnout, je právě sexuální obtěžování, kdy slabšími jsou v tomto případě primárně ženy, popřípadě jiní muži. Na druhém místě je na vině popkulturní mainstream, který dle zastaralých stereotypů ženské krásy mužům a chlapcům vkládá moc považovat ženy za sexuální objekty a tím je nálepkuje jako sexuálně dostupné. Autorka tak pojednává o nemocné společnosti, která účelově a dobrovolně dává mužům moc, skrze niž mohou narušovat osobní prostor jiných lidí, které vnímají jako méně mocné (Tarant in Kearl, 2014).

Existence institucionálně zakořeněné dominance mužů nad ženami tak způsobuje pouze další a další utrpení, které muže a ženy staví na dvě strany společenských barikád. To podporují i autorky, které tvrdí, že muži skrze pouliční obtěžování demonstrují svou moc nad ženami a ti, kteří tak nečiní, stejně nedokáží pochopit bezmoc a ponížení žen, či proč obtěžování cizí osobou ženy tak negativně ovlivňuje. Vysvětlení se nabízí dle textů ve faktu, že stejné utrpení, které zažívaly a stále zažívají ženy, muži nikdy nepochopí, jelikož tak nikdy nežili. Realita naší společnosti je založena spíše na tom, že pouliční obtěžování je považované za triviální, humorné, podvědomě chtěné, přirozené, biologické, sporadické, zasloužené... Takové vnímání problému mohou v zásadě mít pouze mocní muži, kteří na rozdíl od žen nejsou na základě svého pohlaví utlačováni (Tuerkheimer, 1997).

3.3 Strach ze znásilnění

Pouliční obtěžování zároveň není jen o nevhodném zírání, nechtěné konverzaci či dotyku, ale může přerůst až ve znásilnění. Gordon a Riger ve své knize „Ženský strach“ uvádí, že strach ze znásilnění je všudypřítomný a v myslích žen vyvolává pocity úzkosti a ohrožení (1989). Na tom, jak se tento ženský rys vyvinul a jaké faktory jej vytvářejí, se odborníci obvykle neshodují. Většina publikací se zaměřuje na téma genderových rozdílů a socializace, další pojednává o strachu ze znásilnění jako o ústředním rysu socializace žen. Tyto faktory nelze opomenout, ale zároveň opomíjejí například samotnou přítomnost, vzhled a činy druhých osob, které mají vliv na pocit bezpečí. Naopak osamělost na veřejném místě tento strach podstatně zvyšuje, stejně tak to platí pro bytí v místě s osobou, od které předpokládáme, že má kriminální úmysly (Macmillan et al. 2000).

Studie Fairchild a Rudman, která zkoumala sebeobjektivizaci žen a strach ze znásilnění, uvedla, že ženy se obecně bojí více cizího znásilnění než známého znásilnění (2008). Zážitky, jejichž možnou podobu jsme si již nastínili, v ženách nadále prokazatelně prohlubují omezení z pohybu na veřejnosti. Ženy si obvykle připravují celou škálu preventivních opatření pro pohyb mimo domov, které je ale značně limitují. Je nutno podotknout, že paradoxně je pravděpodobnost znásilnění cizí osobou venku značně nižší než znásilnění, ke kterému může dojít ve vlastní domácnosti (Warr, 1985). Konkrétní strach se zvýšenou obezřetností při pohybu ve veřejném prostoru je tedy pravděpodobně způsoben kromě stereotypů genderových rolí a socializace také každodenními menšími viktimizacemi, které ale ženy ve většině případů pravděpodobně ignorují, jelikož je nelze klasifikovat jako trestné. Každopádně i přesto mohou takové „malé“ zážitky v ženách vyvolat pocity strachu a větší vnímání nebezpečí (Harris & Miller, 2000).

3.4 Sebeobjektivizace

Hlavní myšlenka pojmu objektivizace vychází z tendence zacházet se ženami jako s předměty, kterých se může kdokoliv a kdykoliv dotknout, na jejichž názorech a přáních nezáleží. V principu se zde nejedná o zacházení s rovnocennou lidskou bytostí.

Teorie objektivizace publikována v roce 1997 pojednává o souvislostech a rovinách, na základě kterých k objektivizaci dochází. Například jednou z rovin je prezentace žen v médiích od reklamy až po pornografii, kde je můžeme oproti mužským

modelům vidět často zabírané v konkrétních úhlech především s důrazem na tělo a ne na obličej. Psychologické důsledky, nejen takového vyobrazování žen, jsou poté viditelné u socializace mladých dívek a žen, kterým je vštěpován zvýšený pozorovatelský pohled vůči svému fyzickému já. Podle autorek teorie tak ženy přejímají tento vzorec, kdy své tělo považují za pouhý objekt, na který je nutno se dívat a hodnotit jej. Rozsáhlý článek poskytuje rámec pochopení psychologického efektu sexuální objektivizace a jeho následků. Mezi ty patří pocit studu, úzkosti, deprese i poruchy příjmu potravy (Fredrickson & Roberts, 1997).

Jak tato teorie souvisí s pouličním obtěžováním a jeho důsledky? Jestliže je žena na ulici konfrontována mužem, který proti ní použije některé hrubé sexualizované gesto či komentář, neděje se v tu chvíli nic jiného, než že je žena objektivizována. Toto všudypřítomné poselství o vlastní identitě, která není nic jiného než pouhým prostředkem pro potěšení mužů, ženy odlidšťuje a zároveň je tyto zkušenosti neustále učí spojovat emoce ponížení a bezcennosti se svou identitou sexuální bytosti. Žena je tak v konečném důsledku nucena přijímat a tiše snášet takové emoce a zranění jako prostou součást své sexuality (Laniya, 2005).

Studie Fairchild a Rudman současně naznačuje, že ženy využívající aktivní strategie reakcí vůči obtěžujícím mužům mívají menší sklony k sebeobjektivizaci, jelikož těmito reakcemi odmítají objektivizovaný pohled na vlastní tělo. Naopak ty ženy, které upřednostňují spíše pasivní strategie si nejen častěji prochází fázemi sebeobviňování, ale rovněž sebe samotné více objektivizují. Existuje rovněž třetí skupina žen, které pouliční obtěžování vnímají jako lichotivé a neškodné chování. Zde je předpoklad, že tyto ženy již mohou vykazovat vysokou míru sebeobjektivizace a mohou obtěžování vnímat jako něco, co by ostatní ženy měly v kontextu svého pohlaví očekávat (2008).

3.5 Efekt přihlížejícího

Jelikož se pouliční obtěžování odehrává ve veřejném prostoru, je vysoce pravděpodobné, že oběť nebude v ohrožující situaci přítomna jen ona sama a obtěžovatel. Je ale možné se na pomoc dalších přítomných osob spolehnout? Efekt přihlížejícího je známý sociálně psychologický jev, který začali zkoumat koncem 60. let 20. století autoři John M. Darley a Bibb Latané. Ve své publikaci odhalili, co vše předchází tomu, než se přihlížející jedinec rozhodne zasáhnout, jestli vůbec. Jako osoby, které se do takové situace nedostaly, by nás napadlo, že monitorování situace je rychlé a stejně tak nám musí

být jasné, že je zásah v případě nouze nezbytný a logický. Opak je pravdou a dle autorů právě samotnému rozhodování o zásahu předchází několik kroků, kdy prvním důležitým je si vůbec všimnout, že se kolem něco děje. To znamená odtrhnout se od svých vlastních myšlenek a pustit danou událost do svého vědomí a myšlení. Po tom, co si jedinec situace všimne, musí ji nějak interpretovat, tedy se rozhodnout o její závažnosti a mimořádnosti. Nakonec dochází k samotnému rozhodnutí, jestli je jeho povinností jednat, jelikož i po vyhodnocení stavu není jisté, že se se tak stane. Nejčastěji si člověk pokládá otázky, jestli pomoc již není dávno na cestě nebo se v jeho bezorpostředním okolí nenachází jiná osoba, která by pomohla lépe (Darley & Latané, 1969).

Po výpisu těchto logických úvah se však dovídáme, že v případě nouze zasahuje jen malé procento přihlížejších. To se děje ze tří hlavních psychologických důvodů - difúze zodpovědnosti, kterou lze zkráceně popsat jako pocit menší zodpovědnosti, jestliže se v okolí události nachází více přihlížejších. Dalším důvodem je pluralistická ignorance, tedy přesvědčení, že situace není natolik závažná, jestliže na ni ani další přihlížejíci nijak nereagují, a poslední bod - obava z hodnocení zahrnuje strach z veřejného odsouzení při poskytnutí pomoci (Hortensius & de Gelder, 2018).

V případě pouličního obtěžování vznikla v roce 2017 studie věnovaná právě efektu přihlížejíciho. Z výsledků vyplynulo, že téměř 60% dotázaných se s intervencí přihlížejíciho nikdy nesetkalo oproti pouhé menšině 27%. Ti, kteří měli to štěstí a někdo se jich zastal, poté uváděli, že nejčastějším druhem konfrontace s obtěžovatelem byla ta verbální, vyhození pachatele z poloveřejných prostor, vytvoření prostoru mezi útočníkem a obětí, kontrola v podobě přihlížejíciho dotazujícího se oběti, zda je vše v pořádku, vyhrožování obtěžovateli policií, přítomnost mužského partnera atd. Výzkum dále ukázal, že intervence měla ohromný vliv na ukončení nebo alespoň zmírnění obtěžování. Intervence jako taková má sílu vůči obtěžovateli především v kolektivním odsouzení jeho společensky nevyhovujícího chování. Je však nutné rovněž podotknout, že mimo tyto účinky se rovněž může konflikt vyescalovat nebo intervence nemá efekt žádný (Fileborn, 2017).

Důležité zjištění této studie tkví i v tom, jaký měla intervence efekt na oběť. Fileborn (2017) uvádí, že oběti cítily díky intervenci přihlížejíciho nejen větší pocit bezpečí a podpory, ale rovněž pro ně takové zastání mělo význam naděje, že si lidé pořád pomáhají a záleží jim na sobě. Dále má intervence neskonalý efekt v potvrzení oběti, že v tu chvíli není sama a je pochopena v tom, že to, co se jí děje, není standardní chování.

Posledním bodem, který oběti pouličního obtěžování pomáhá se se situací vyrovnat, je pocit spravedlnosti, který se ukázal jako jedna z nejdůležitějších složek vůbec, jelikož obtěžovatelovo chování bylo společensky odsouzeno a intervence mohla vyvolat v obtěžovateli i pocity zahanbení a studu, které by jej tak vedly k odpovědnosti.

3.6 Dopady pouličního obtěžování na oběť

Setkávání se s pouličním obtěžování zanechává na obětech nemalé traumatické následky způsobující behaviorální, fyzické i sociálně-psychologické negativní změny (Ahmad et al., 2020).

Pro pochopení důsledků pouličního obtěžování je třeba se v první řadě zaměřit na to, jak taková zkušenost negativně zasahuje do volného pohybu žen a jejich pocitu bezpečí. Ženy se například po setkání s obtěžováním mohou primárně cítit méně bezpečně při pohybu veřejnými prostranstvími, čímž navazujeme na elementární strach ze znásilnění, kterému jsme se věnovali v podkapitole výše. Často si tak ženy za účelem snížení pocitu strachu a nejistoty vyvíjejí copingové strategie, kdy při pohybu po ulici volí doprovod nebo se vyhýbají vycházení ven po setmění. V tomto kontextu se také ukázalo, že k zabránění dalšímu obtěžování oběti zvolily strategii vyhýbání se místům, kde v minulosti k některé z forem obtěžování již došlo a některé z nich se dokonce vzdaly svých volnočasových venkovních aktivit jako plavání, běhání či procházek do parku (Kearl, 2014; Lord, 2009; Macmillan et al., 2000). Z kanadské studie z roku 2008 vyplývá, že pravděpodobnost změny chování se zvyšuje se závažností obtěžování. Nejčastěji ženy volily pro venkovní pohyb jako společníka psa, rovněž se vyhýbaly určitým místům, byly neustále ve střehu či změnily svůj vzhled, aby vůči potenciálním obtěžovatelům působily co nejméně výrazně (Lenton et al., 2008).

Z těchto příkladů lze logicky vyvodit nesporný vliv sexuálního obtěžování ve veřejném prostoru na poškození duševního zdraví obětí. Mezi konkrétní dopady spadají úzkosti a deprese, které vznikají vlivem obtěžování cizí osobou a teoreticky působí i jako zprostředkovatelé pro zhoršenou kvalitu spánku. Obecně podporované jsou také jednak emocionální problémy, jako je pocity strachu, nedůvěry, viny a dále fyzické potíže spojené s bolestí hlavy, nevolností, sexuálními dysfunkcemi a gastrointestinální poruchami, které mohou vést k přibírání nebo naopak úbytku na váze (DelGreco & Christensen, 2019). Pohledem na nejčastější bezprostřední emoční reakce na obtěžování se na prvním místě setkáváme se strachem, po kterém následoval hněv. Dalšími

uváděnými reakcemi bývá pocit ublížení, ponížení a šoku (Lenton et al., 2008). Není zde navíc výjimkou ani sebeobviňování, u kterého se předpokládá, že ženy, které odmítají obtěžování skrze aktivní copingové strategie jako konfrontace s obtěžovatelem nebo jeho nahlášení, tak zároveň trpí menším pocitem viny. Naopak ty ženy, které tváří v tvář obtěžování využívají pasivních strategií, mají silnější tendence k sebeobviňování (Saunders et al., 2016) a zároveň i větší sklony k sebeobjektivizaci, která může vyústit až v depresi či poruchy příjmu potravy (Fredrickson & Roberts, 1997). Emoční dopad takových zážitků je tedy nezpochybnitelný a skutečný. Jestliže jsou navíc podobné situace prožívány opakovaně, mohou oběť až paralyzovat a jejich vlivem se dopad může časem natolik akumulovat, až může dojít k negativním změnám v chování a ve zdravotním stavu (Livingston in Kearl, 2014).

Sebeobviňování navíc není jediný druh obviňování, se kterým se oběti obtěžování mohou následkem své zkušenosti setkat. Sociálně psychologický jev „victim-blaming“ neboli obviňování oběti lze pochopit jako myšlenku, kdy ženy jsou za svou bezpečnost samy zodpovědné. Správně by měly být schopny nežádoucí sexuální pozornost a mužskou agresi zvládnout, a jestliže toho nejsou schopny, tak musí počítat s plnou zodpovědností za to, co se jim stane (Randall, 2010). Victim-blaming slouží jako jedna ze strategií, skrze kterou se lidé vyrovnávají s událostmi, které se staly druhým lidem tak, že připisují vinu oběti konkrétního traumatu či tragédie. Účelem victim-blamingu je vytvořit psychologickou bariéru mezi viníkem a obětí tak, že například je oběť kritizována za to, jak byla oblečená nebo že nedokázala v situaci nebezpečí zasáhnout či se bránit (APA, n.d.). Jeden z výzkumů tak probádal, kdy a komu se oběti se svou zkušeností s pouličním obtěžováním svěřují. Ve výsledcích se můžeme setkat s respektujícími a empatickými reakcemi okolí obětí, ale zároveň také s těmi obviňujícími a bagatelizujícími. Mezi konkrétní příklady patří otázky typu, proč se oběti neohradily, nepřesunuly do jiné části dopravního prostředku. Respondentky tak dále uvedly, že své zkušenosti v budoucnu sdílely jen s určitou skupinou lidí nebo je přestaly sdílet úplně (Fileborn, 2018).

Z tohoto lze usoudit, že oběti svůj zážitek přestaly sdílet, protože od konkrétních osob začaly očekávat vůči nim různé odsuzující reakce. Nemožnost sdílet či se svěřit tak může v obětech ještě více kumulovat již vzniklé negativní emoce, jejichž následkem lze opět očekávat určité narušení jednak obecné důvěry v lidi, sebedůvěry, ale i celkového duševního zdraví.

Předmětem diskuze mezi odborníky je v současné době souvislost mezi pouličním obtěžováním a symptomy posttraumatické stresové poruchy. Aktuálně na toto téma existuje pouze jeden výzkum opírající se o předchozí zjištění ohledně vztahu sexuálního obtěžování a posttraumatické stresové poruchy, které demonstrovala studie Stockdale et al. (2009). V tomto longitudinálním výzkumu byl statisticky prokázán vztah mezi sexuálním obtěžováním a příznaky poruchy a jako první studie zde vyloučila předchozí historii traumatu. Jinak řečeno – prošla-li si oběť závažným druhem sexuálního obtěžování, tedy kombinací genderového obtěžování, nežádoucí sexuální pozornosti a sexuálního nátlaku, byla jí následně také diagnostikována posttraumatická stresová porucha, aniž by v minulosti již trpěla poruchou například kvůli domácímu násilí. Takové tvrzení může být napadnutelné už jen z důvodu, že v kritériu A1 podle DSM-5 se nenacházejí takové zážitky, které by odpovídaly projevům sexuálního obtěžování (jestliže se nebavíme o znásilnění). Autoři v kontextu klasifikace oponovali značnou kontroverzí samotné diagnózy.

Když se tak vrátíme k původní myšlence o spojitosti mezi pouličním obtěžováním a posttraumatickou stresovou poruchou, dozvěděli jsme se již, že setkání se s pouličním obtěžováním je značně stresující zážitek, který se navíc pravděpodobně v ženě případě neodehraje pouze jednou za život. Narůstající frustrace se tak může ještě zvýšit v nejen již zmíněné úzkosti a deprese, ale i v samotný strach ze svého okolí či z hrozby napadení. Nakonec jsme se rovněž obeznámili i se změnou chování, kterou ženy po vystavení obtěžování uplatňují jako jednu z dalších copingových strategií. Ve studii z roku 2019, která je pravděpodobně stále jediná zrealizovaná na toto téma, bylo zjištěno, že obtěžování cizí osobou přímo i nepřímo souvisí se závažností symptomů posttraumatické stresové poruchy. Mezi nepřímé účinky, které jsou se symptomy poruchy spojené, patří právě sebeobviňování, stud a strach ze znásilnění. I přes toto zjištění má však dosavadní výzkum tohoto tématu určité limitace. Bylo by zapotřebí longitudinálního designu výzkumu za účelem zjištění dlouhodobých dopadů obtěžování na duševní zdraví oběti a rovněž v této studii, i přes výsledky předchozího výzkumu, chybělo zjištění minulých zkušeností žen se sexuálním napadením, znásilněním a dalšími traumatickými událostmi (Carretta & Szymanski, 2019).

3.7 Výzkumy a boj s pouličním obtěžováním

3.7.1 Zahraniční výzkumy

Ačkoliv byly výzkumy na obecné téma sexuálního obtěžování a násilí publikovány o celou řadu let dříve, nelze opomenout celosvětové hnutí MeToo z roku 2017 (existující již však od roku 2006), které vzniklo jako reakce na kauzu amerického filmového producenta Harveyho Weinsteina obviněného ze sexuálního zneužívání a násilí na ženách. I když se hlavní téma hnutí netýkalo přímo pouličního obtěžování, jeho dopad zahrnoval nejen nespočet obvinění dalších sexuálních útočníků, ale především rozpoutalo v rámci sociálních sítí pod hashtagem #MeToo veřejnou debatu právě i na téma genderově podmíněného obtěžování žen. Tento případ tak sloužil jako precedent, podporující vznik dalších článků a výzkumů na toto téma.

Dosud nejvýznamější výzkumy představily především Spojené státy americké, kde se problematika řeší mnohem déle než například právě v České republice. V roce 2014 byla představena nevládní organizací Stop Street Harassment do té doby největší celonárodní studie pod názvem „Unsafe and Harassed in Public Spaces“, kterou zveřejnila zakladatelka iniciativy Holly Kearn. Průzkumu se zúčastnilo na 1058 mužů a 982 žen ve věku od 18 do přibližně 65 let. Výzkumný vzorek byl ve studii ztotožněn i na základě ročních příjmů, etnické příslušnosti a sexuální orientace. Výsledky výzkumu uvádějí, že přibližně 65% (dvě ze tří) žen a 25% (jeden ze čtyř) mužů zažilo některou z forem pouličního obtěžování od verbálních útoků až po útoky fyzicky agresivní povahy, které naštěstí za těmi verbálními zaostávaly. Za obzvláště nepříjemné zjištění lze označit fakt, že se sexuálním obtěžováním ve veřejné sféře se někteří dotazovaní setkávali již od věku třinácti let. Konkrétně se jednalo o rozmezí od 13 do 25 let, kdy v těchto letech zažilo obtěžování více než 80% žen. Průzkum rovněž potvrdil strach z obávané eskalace konfliktu v napadení či znásilnění od přibližně dvou třetin žen (68%) a poloviny obtěžovaných mužů (48%) (Kearn, 2014).

Další předkládaná studie kvalitativního charakteru pochází z Dillí byla vyhotovena z rozhovorů s dvaceti ženami ve věku od 18 do 30 let. Cílem studie bylo nahlédnout do subjektivní zkušenosti s pouličním obtěžováním, jaké mělo pro ženy následky a jak se s ním vyrovnaly. Ve výsledcích výzkumu se ukázalo, že v Indii je obtěžování cizí osobou všudypřítomné ve všech jeho známých formách především v přeplněných prostorách, jako jsou autobusy nebo metro, kde je v případě fyzického

kontakty obtížné identifikovat, zda byl čin úmyslný, nebo se jednalo o pouhou nehodu. Západních studie, které vyslovily určité domněnky o tom, proč ženy na obtěžování nereagují, byly vyvráceny tvrzením žen, že nechtějí situaci eskalovat či „dělat scénu“. Zároveň se ale přiklonily k přání reagovat na obtěžovatele častěji, jelikož měly pocit, že jejich mlčení vysílá druhé osobě zprávu o podrobení se jí. Autorky se také zabývaly reakcí rodiny zasažených žen, kterých se zážitky jejich dcer týkaly nepřímě také. Rodiče obvykle měli u svých dcer následně potřebu užívat dva druhy opatření, tedy omezení míst, kam se mohou vydat a v kolik hodin se mají vrátit. Mezi další doporučení jednoho z otců patřila i změna oblečení tak, aby co nejvíce zahalovalo dceřino tělo a mimo jiné jí také bylo doporučeno, aby nebyla hlučná a nepřitahovala na sebe příliš velkou pozornost. Jednou z dalších oblastí zde byla probírána apatie ze strany úřadů, které by měly ženy především chránit, ty však berou sexuální obtěžování ve veřejném prostoru jako normální a pravidelnou záležitost. To vedlo ke značné necitlivosti v jednání vůči ženám, které obtěžování čelily. V závěru studie se stal jednou z hlavních pozitivních zpráv fakt, že ženy necítí za to, co se jim dělo a stále děje, odpovědné sebe, ale jen a pouze konkrétní obtěžovatele (Dhillon & Bakaya, 2014).

Tendence žen k sebeobjektivizaci vyplývají především z toho, jak se ženy setkávají s reakcí ať už svých nejbližších nebo všeobecné společnosti. Například reakce otce vůči své dceři o zahalovacím oblečení zde mohla sklonům k sebeobjektivizaci výrazně přispět, ačkoliv je nutno podotknout, že záměr otce bylo svou dceru co nejefektivněji ochránit a ne jí klást zkušenost s obtěžováním za vinu. Zároveň v této studii vyvstala jako alarmující obecná apatie úřadů, která problém normalizuje a nevěnuje mu zvýšenou pozornost ani zájem.

Kvalitativní studie z Mexika publikované v roce 2022 se účastnilo na 168 studentů od 13 do 24 let a byla zhotovena se studenty, jejichž cesty z místa bydliště do školy se nacházely v oblastech se zvýšenou kriminalitou. Není se čemu divit, že nejčastější situací, kterou studentky zažívaly, bylo právě sexuální obtěžování ať už na ulici nebo v dopravním prostředku. Mexiko je jako země také známá pro častá nucená zmizení osob, ozbrojené loupeže, sexuální obtěžování, znásilnění a vraždy. Mladé ženy proto nemívají povoleno chodit večer samy ven, jsou až úzkostlivě opatrné vůči svému okolí a přerušují své rekreační aktivity, jako je běhání, chození do parku či navštěvování se s přáteli. V místním kontextu mají navíc novinové titulky jako „vražda“ či „únos“ své místo na předních stranách všech médií. Jejich strach navíc umocňují denní konfrontace

s obtěžovateli, kteří jim auty zatarasují cesty, zvou je na schůzky či je pronásledují. (Almanza-Avendaño et al., 2022).

V otázce pouličního obtěžování z jiného výzkumu vyplývá, že se jedná o systematický a často opakující se vzorec chování neznámých mužů, jejichž záměr je obvykle navázat kontakt a získat od žen pozitivní odezvu, někteří prý takové chování vnímají jako pokus o seznámení a pozvání na rande (DelGreco et al., 2020). Na příkladu mexické studie se však jen potvrzuje fakt, že se rozhodně nejedná o žádnou formu dvoření muže vůči jemu neznámé ženě, neboť jeho chování je nevhodné, nechtěné a dotěrné, navíc jestliže se snaží o kontakt s mladistvými dívkami, které tak přímo ohrožuje.

3.7.2 Výzkumy a společenské klima v České republice

V kontextu českého prostředí se bohužel u nás příliš studií nenachází, ale pozitivem je, že průzkumů každý rok přibývá. Jeden vypracoval sesterský spolek Beat Sexism CZ patřící pod neziskovou organizaci Beat Sexism za pomoci sociálních sítí. V druhém případě vznikl vládní průzkum, který se konkrétně zaměřil na sexuální obtěžování v městské hromadné dopravě a jako poslední vznikl průzkum vytvořený agenturou Ipsos pro školicí program Stand Up založený značkou L'Oréal Paris ve spolupráci s nevládní organizací Right To Be (dříve Hollaback!).

Beat Sexism CZ (2020) jako první v českém prostředí vypracoval statistiku na téma pouličního obtěžování žen. Průzkumu se zúčastnilo 1677 žen, kdy 1626 (97%) z nich uvedlo, že se s problematickým chováním setkávají a svou první zkušenost s ním datují k věku 13 až 16 let. Přehledná statistika prezentuje procenta žen, které se s určitým typem chování setkaly, kde mu čelily a jak na něj tehdy reagovaly. Nejčastěji ženy opět tak jako v první zahraniční studii zažily v necelých 46% obtěžování verbální (hvízdání, catcalling, troubení z auta, nevhodné a urážlivé komentáře na adresu ženina těla), v 17% neverbální (intenzivní zírání), ale rovněž se často potýkaly i s fyzickým obtěžováním a to konkrétně ve 21,3%. Jako místa, kde k činům docházelo, pravidelně ženy identifikovaly ulice, zastávky, městskou hromadnou dopravu a dále pak parky nebo obchodní domy. Z průzkumu taktéž vyplývá, že ženy nejčastěji z nepříjemných situací odešly či nereagovaly. Jen malá část tak na obtěžování nějak reagovala (Beat Sexism CZ, 2020).

O necelý rok později Úřad vlády České republiky vydal závěrečnou zprávu ze sociologického výzkumu, jenž zpracovala agentura Focus, který nese název „Výskyt sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě.“ V tomto celostátním výzkumu bylo dotázáno

celkem 1009 respondentů, kdy 566 z nich byly ženy a 443 z nich muži a věk respondentů se pohyboval od 15 do 65 a více let. Hlavním cílem výzkumu bylo analyzovat samotný výskyt obtěžování v kontextu městské hromadné dopravy v České republice, kdy k dosažení tohoto cíle výzkumníci stanovili pět základních bodů, jako je identifikace typů a projevů nevhodného chování, subjektivní zkušenost zahrnující pocity dotazovaných osob, schopnost reakce a názory na řešení dané problematiky (Úřad vlády ČR, 2021).

Z výsledků šetření vyplynulo, že ženy se s verbálním/neverbálním obtěžováním ve veřejné dopravě setkávají o 32% více než muži a rovněž více žen také uvádí častější vstupování neznámé osoby do intimní proxemické zóny a dotěrné zvaní na rande či schůzky. V závěru části o zkušenosti s obtěžováním uvedlo 18% dotazovaných, že se při pohybu v městské hromadné dopravě necítí bezpečně. V kapitole o reakcích více jak polovina dotázaných konstatovala, že by se dokázala nějak ubránit. Oproti tomu jen malá část uvedla vnitřní nejistotu vůči své schopnosti se efektivně bránit či ohradit a 1% by se dle výzkumu neubránílo vůbec. V podtématu střetu se sexuálním obtěžováním v roli svědka vyvstala některá zajímavá, i když ne překvapující zjištění, kdy pouze 18% tázaných na obtěžovatele nějak zasáhlo, 42% zasáhlo pouze v některých případech a 27% osob nezareagovalo nikdy. U posledních zmíněných 27% se mimo jiné ukázala korelace, kdy se zároveň jednalo o osoby, které si byly nejméně jisté svými schopnostmi se bránit vůči případnému sexuálnímu obtěžování. Podle 72% názoru dotazovaných by se měl daný problém ve veřejné dopravě nějak řešit. Z toho se 14% lidí svěřilo o dopadu jejich přímé zkušenosti s obtěžováním na jejich život. Jako návrhy na zajištění větší bezpečnosti při pohybu městskou hromadnou dopravou respondenti navrhli zavedení nouzových tlačítek, která by přivolala řidiče vozu, dále zapojení Policie ČR a samotných řidičů, kteří by měli být ideálně proškoleni, aby byli schopni efektivně reagovat na potenciální problematické situace (Úřad vlády ČR, 2021).

Poslední vypracovaný průzkum v České republice vznikl v roce 2022 díky programu Stand Up ve spolupráci s organizací Konsent. Z průzkumu agentury Ipsos vychází, že 77% žen již někdy zažilo pouliční obtěžování jako například zírání, chlípné pohledy, pískání, mlaskání rty, sexuálně sugestivní komentáře apod. Jako druhý údaj je ve výsledcích uvedeno 65% lidí, kteří byli obtěžováni svědky, ale pouze minimum proti němu zasáhlo. Na vině je podle autorů především efekt přihlížejícího, strach z možného zhoršení situace a přesvědčení, že se nic tak hrozného neděje (Stand Up, 2022).

V otázce, jaká je aktuální situace v České republice ohledně sexuálního obtěžování jako takového, se lze díky socioložce Ivě Šmídové dozvědět, že Češi mají tendence problematiku spíše bagatelizovat, jelikož dle nich se nás témata v kontextu kultury a společnosti netýkají. Jednou z možností takových postojů může být nezralost české společnosti, která není ještě schopná reagovat na genderově podmíněné násilí dostatečně kriticky a vážně (Šmídová in Daňková, 2018). Tuto nezralost dokazuje například výzkum pod názvem Problematika násilí na ženách optikou české populace vytvořený agenturou Focus ve spolupráci s hnutím Amnesty International. Ve výsledcích výzkumu se totiž můžeme dozvědět, že 24% dospělých Čechů přisuzuje oběti znásilnění valnou spoluzodpovědnost a 63% alespoň částečnou spoluzodpovědnost za to, co se jí stalo. Dotázaní tak usoudili třeba proto, že se oběť chovala koketně, byla opilá, neřekla jasné „ne“ nebo se o ní vědělo, že měla více sexuálních partnerů (Focus, 2015). Tento pohled mimo jiné potvrzuje viktimologický koncept „ideální oběti“, který charakterizuje představu o tom, jak by měla oběť znásilnění či sexuálního obtěžování vypadat a jak by se měla chovat, aby jí v jejím okolí, u policie či soudu nakonec uvěřili. Dle Houdek a Houdek (2022) by měla taková ideální oběť znásilnění být přiměřeně traumatizovaná, měla by na sobě mít viditelné stopy po násilí, jehož průběh šla rovněž ihned oznámit na policii a dále by měla být slušně oblečená, střízlivá a cudná.

Když se vrátíme zpět k pouličnímu obtěžování, tak přibližně od léta roku 2022 můžeme pro změnu pozorovat, že například téma catcallingu se stalo předmětem hned několika článků v novinách a magazínech, které upozorňovaly na problematiku a obtížnou postihnutelnost pouličního obtěžování. Rovněž tyto články přímo popisují jednotlivé typy obtěžování – kromě zmíněného catcallingu se do popředí zájmu dostal i tzv. upskirting, který slouží jako označení pro focení intimních míst bez souhlasu druhé osoby, kdy obtěžovatel namíří svůj mobilní telefon pod sukni oběti například v městské hromadné dopravě a pořídí tak fotografii či video.

3.8 České organizace bojující nejen proti pouličnímu obtěžování

Kdo proti sexuálnímu obtěžování ve veřejném prostoru aktivně bojuje, je právě již zmíněná organizace Beat Sexism CZ založená za účelem otevření diskuze nad sexismem ve společnosti. Za hlavní cíl si klade co nejvíce přispět k narovnání práv a sociálních struktur žen, které jsou podle slov organizace neustále svázány mužskou

nadvládou a patriarchátem. Ke zlepšení stavu konkrétně přispívá články na svých webových stránkách či podcastem s názvem Beat Sexism Talks vzniklým v roce 2022. V něm se tématu pouličního obtěžování věnuje například v epizodě „Catcalling není kompliment“, ve které se zaměřuje především na obecnou společenskou představu, že hvízdání, zírání či nevyžádané komentáře by měly ženy brát jako lichotky. Organizace rovněž poskytuje bezplatnou právní poradnu, na kterou se se oběti jakéhokoliv násilí či genderově podmíněné diskriminace mohou obrátit (Beat Sexism, n.d.).

Mezi další nejznámější aktivní spolky vymezující se proti sexuálnímu násilí a sexuálnímu obtěžování v České republice patří bezesporu nezávislá organizace Konsent, která již od roku 2016 upozorňuje skrze své kampaně na závažnou stigmatizaci obětí a ignorování pachatelů. Prosazuje například změnu definice znásilnění, která je zastaralá a chybná v její samotné formulaci a obětem tak komplikuje jejich právo na spravedlnost. Konsent dále nabízí řadu školení a workshopů pro školy, rodiče, vysoké školy, firmy a organizace, bary a kluby či táborové vedoucí a v roce 2017 založil svépomocnou skupinu pro ženy, které zažily sexuální násilí. Ve skupině si oběti díky sdílení svých zážitků vytvářejí bezpečný prostor, ve kterém mohou řešit problémy právě s těmito zážitky souvisejícími a ve kterém se nemusí cítit na vše samy. Svépomocnou skupinu již dle názvu nedoplňuje žádný odborník, proto docházení do skupiny autorky iniciativy doporučují kombinovat s individuální psychoterapií. V tematice obtěžování cizí osobou taktéž Konsent sbírá jednotlivá svědectví, která poté sdílí na sociálních sítích (Konsent, n.d.).

II Empirická část

4 Cíle výzkumu a výzkumné otázky

Cílem výzkumu je porozumět tomu, jak ženy vnímají problematiku pouličního obtěžování, konkrétně jak prožívaly svou osobní zkušenost s ním, co cítily během probíhajícího incidentu i po něm, jak vnímaly svědky incidentu a jak na obtěžování reagovaly. Druhá výzkumná otázka se zabývá i tím, jak pouliční obtěžování ovlivnilo jejich život, jak se dnes během pohybu po veřejných prostorech cítí.

5 Metodologie výzkumu

5.1 Způsob sběru dat

Jako metodu pro sběr dat jsem zvolila polostrukturovaný rozhovor. Pro tento typ interview je specifické vytvoření závazného schématu obsahujícího okruh otázek, na které se budeme respondentů ptát. Metoda polostrukturovaného rozhovoru výzkumníkovi ale mimo jiné umožňuje pořadí otázek měnit v závislosti na okruhu, ve kterém se během rozhovoru nacházíme. Na rozdíl tak od nestrukturovaného rozhovoru má výzkumník dopředu vytvořený konkrétní soubor otázek, ale současně na rozdíl od strukturovaného rozhovoru ponechává tazateli možnost schéma v průběhu rozhovoru upravit či doplnit rozšiřujícími otázkami (Miovský, 2006). Rozhovor (viz. Příloha č. 1) vytvořený za účelem výzkumu této práce byl strukturovaný tak, aby trval přibližně jednu hodinu.

V úvodní části rozhovoru byly respondentky požádány, aby zavzpomínaly na své dětství, konkrétně na to, jak v tomto období vnímaly své okolí a jak se cítily při pohybu ve veřejném prostoru. Zda dostávaly rady od blízkých ohledně bezpečnosti a zda se již v dětském věku setkaly s některou z forem pouličního obtěžování, případně jak je tento zážitek ovlivnil.

Další část rozhovoru se zabývala zkušenostmi respondentek s pouličním obtěžováním, se kterým se setkaly v posledních měsících či letech. Účelem bylo zjistit, co se v dotazovaných ženách odehrávalo, jak vnímaly své okolí a zda od něj měly nějaká očekávání. Dále byly doptávány na pocity bezprostředně po incidentu, nad čím přemýšlely a co prožívaly.

V následující fázi se rozhovor přesunul do okruhu následků, kdy respondentky byly požádány, aby se zaměřily na to, zda je pouliční obtěžování ovlivnilo po stránce vnímání vlastní identity, v oblasti psychického zdraví a pohody a jestli se nějak změnilo jejich chování ve veřejném prostoru. Zároveň byly také dotázány, co jim osobně se zpracováním zážitků pomohlo.

Závěrečná fáze rozhovoru se zabývala subjektivním názorem respondentek na celou problematiku, co by se mělo ve společnosti změnit a co by vzkázaly dalším ženám, které pouličnímu obtěžování čelí také.

5.2 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor se skládal z pěti žen ve věku od 23 do 25 let. Respondentky byly osloveny na základě doporučení od přátel. Rovněž byl výběr ovlivněn kritériem minimálního věku 18 let a skutečností, že se všechny respondentky výzkumu s pouličním obtěžováním setkávají alespoň jednou do měsíce.

Autoři zabývající se metodou IPA doporučují vybírat participanty na základě bohatosti dat, která vyplývají z jednotlivých případů, nikoliv na základě jejich počtu. Přesto uvádějí, že pro studentské projekty je vhodný počet 3-6 respondentů, kdy se může rovněž stát, že některý z případů bude natolik bohatý a detailní, že je možné jej nakonec zpracovat jako případovou studii (Smith & Osborn, 2003; Smith, Flowers & Larkin, 2009 in Řiháček et al., 2013)

Charakteristika respondentek:

Pavlína – Pavlíně je 24 let, s PO se setkává přibližně každý druhý den, někdy i každý den

Eva – Evě je 25 let, s PO se setkává alespoň jednou do týdne

Klára – Kláře je 24 let, s PO se setkává alespoň jednou do týdne

Lucie – Lucii je 23 let, s PO se setkává alespoň jednou do měsíce

Zuzana – Zuzaně je 25 let, s PO se setkává alespoň dvakrát do týdne

5.3 Etické aspekty výzkumu

Před začátkem celého rozhovoru jsem respondentky obeznámila s tématem i účelem diplomové práce. Součástí tohoto seznámení bylo i vysvětlení a podepsání informovaného souhlasu (viz. Příloha č. 2), ve kterém souhlasily se zpracováním poskytnutých dat za účelem předkládaného výzkumu. Informovaný souhlas respondentky upozorňuje, že rozhovor bude nahráván a následně doslovně přepsán. Citlivá data však budou upravena tak, aby nebylo možné respondentku identifikovat a audio záznam bude po odevzdání práce smazán. Dále byly respondentky seznámeny s možností rozhovor kdykoliv ukončit či odmítnout odpovědět na otázku. Informované souhlasy nejsou z důvodu zachování anonymity součástí diplomové práce.

5.4 Zpracování dat

Výzkumnou metodou k analýze údajů byla zvolena interpretativní fenomenologická analýza dat (IPA), která se zaměřuje především na zkoumání žité zkušenosti a perspektivy jednotlivce (Řiháček et al., 2013). Willig (2001) uvádí, že díky vzniku IPA dostali možnost podrobného zkoumání subjektivní zkušenosti i výzkumníci bez hlubších filozofických znalostí a představuje přístup, který na rozdíl od jiných kvalitativních metod propůjčuje prostor pro výzkumníkovu kreativitu a svobodu (Willig in Řiháček et al., 2013). Autoři Smith, Flowers a Larkin (2009, in Řiháček et al., 2013) v totožné publikaci představují možný postup, který lze k analýze dat využít. I když tento konkrétní postup není závazný, jelikož i dle autorů není správného či špatného postupu, rozhodla jsem se tímto analytickým způsobem řídit.

0. Reflexe vlastní zkušenosti s tématem výzkumu

V nulté fázi výzkumu jsem se zaměřila na svou osobní zkušenost s výzkumným tématem pouličního obtěžování, kde jsem se zabývala především vlastními zkušenostmi a prekoncepty. Během právě této fáze má výzkumník možnost svůj vztah a motivaci k tématu zreflektovat a získat tak schopnost být jednak transparentní a současně pracovat ve fenomenologické perspektivě.

1. Čtení a opakované čtení

První fáze zahrnuje nejen opakované čtení přepisu rozhovoru, ale rovněž opakované poslouchání nahrávky. Výzkumník má tak možnost se zaposlouchat do hlasu respondenta a vžít se tak lépe do jeho kůže. Jednotlivé rozhovory jsem si tak opakovaně četla a nakonec jsem čtení kombinovala i s poslechem pro lepší zachycení například pasáží, kde se respondentkám zachvěl hlas.

2. Počáteční poznámky a komentáře

Další fáze analýzy již počítá s výzkumníkovou plnou pozorností vůči získaným datům. Úlohou v tomto kroku je v textu zaznamenat poznámky a komentáře, které výzkumníka zaujmou a považuje je za důležité. Neexistují zde pravidla toho, na co by se měl výzkumník striktně zaměřit, je však znovu důležité text opakovaně číst a neopomíjet zdánlivě nevýznamné detaily. Mně osobně nebylo příjemné číst

přepisy rozhovorů v počítači, proto jsem si je vytiskla. Tužkou jsem podtrhávala a na okrajích papírů popisovala jednotlivé části, které mě zaujaly.

3. Rozvíjení vznikajících témat

Třetí krok vyžaduje již větší odproštění se od textu a zaměření se přednostně na vzniklé poznámky a komentáře, které se převádějí do témat zachycujících kvalitu jednotlivých zkušeností. V této fázi jsem v počítači vytvářela dokumenty, kdy každý patřil jedné respondentce a přepisovala jsem do nich poznámky a citace z vytištěných textů. Následně jsem je dle podobnosti označila barvami a vytvořila tak konkrétní témata.

4. Hledání souvislostí napříč tématy

Ve čtvrté fázi výzkumník hledá vzájemné propojení mezi vzniklými tématy. Toho jsem docílila využitím již vzniklých dokumentů ve Wordu, díky kterým jsem s náhledem na barevně odlišené segmenty vytvořila tabulky se vzniklými tématy a hledala mezi nimi spojitosti. Rovněž jsem se k propojením často vracela a různě s nimi manipulovala na základě vzniklých nadřazených témat.

5. Analýza dalšího případu

Tato fáze zahrnovala opakování kroků 1 až 4.

6. Hledání vzorců napříč tématy

Poslední fáze analýzy se týká propojování již vytvořených témat a analýz mezi sebou. V tomto kroku jsem si otevřela všechny tabulky jednotlivých respondentek a do nového souboru barvou vyznačovala společná témata, u kterých jsem poté různě měnila jejich pořadí a umístění.

6 Reflexe vlastní zkušenosti s tématem

Naštvaní, bezmoc a strach. To jsou tři hlavní slova, kterými bych popsala svou vlastní zkušenost s pouličním obtěžováním. Dlouhá léta jsem toto téma ani nevnímala jako problémové, jelikož jsem byla obklopena nevyřčeným názorem, že se to děje všem a je to normální. Zároveň jsem ale cítila, že to, co se děje uvnitř, když za mnou někdo jde a u toho má nevyžádané komentáře nebo mě někdo upřeně pozoruje a dotýká se mě v městské hromadné dopravě, není stav normálu. Skrze debaty s muži mně blízkými i pročítání různých názorů (i od žen) v online světě jsem se většinou dozvěděla, že to opravdu neznamena nic špatného a přece se muži nebudou omezovat, když chtějí některé z krásných žen složit poklonu nebo jít ve tmě po stejném chodníku jako žena před nimi. Byl to pocit, jako by legitimita v tom, necítit se na ulici bezpečně, byla zadupána do země a prostě se s tím smířte a nepřehánějte to tolik. „Zase tak krásný nejste“ občas také zaznělo. Tento problém tak nakonec nevnímám jako problém žen, ale problém celé společnosti, ve které panuje příliš omezený pohled na to, jak se kdo může a nesmí cítit v pro něj ohrožující situaci. Věřím, že dnes se pohled na pouliční obtěžování a celkově sexuální obtěžování ať už vůči ženám či vůči mužům postupně mění, mám ale zároveň nutkání k této změně přispět i vlastním úsilím.

Toto nutkání se nakonec přeměnilo v motivaci zpracovat předkládané téma v diplomovou práci. Chtěla bych tak vynést na světlo příběhy i ostatních žen, které stejně tak jako ženy po celém světě narazí na pouliční obtěžování minimálně jednou za život. A není jim to příjemné.

Diplomovou práci na toto téma jsem proto zaměřila na to, jak s podobnými zážitky pracují další ženy, jak se cítí, když jdou samy po ulici, když se přesouvají z bodu A do bodu B hromadnou dopravou, když je někdo komentuje, aniž by to samy chtěly. Musely se kvůli obtěžování nějak změnit? Přestaly se cítit bezpečně? V jakém stavu bylo jejich psychické zdraví? Všechny tyto jim položené otázky považuji za důležité pro pochopení jejich zažité zkušenosti. Rovněž jsem z tohoto důvodu využila kvalitativního výzkumného šetření, jelikož tyto zkušenosti dokáže zachytit v jejich potřebné autentičnosti a také jsem kvalitativně zpracovávala svou bakalářskou práci, kdy mi byl tento typ výzkumu blízký.

Na závěr této reflexe bych ještě ráda stručně uvedla některé své vlastní zkušenosti, které se k tématu pojí. Jako dítě jsem vyrůstala na malém městě v Jižních Čechách, kde

jsem se s příchodem dospívání setkala jak s pískáním, mlaskáním, tak s některými nevybíravými sexistickými komentáři. Vždy jsem se u takové interakce cítila velmi zahanbeně, nebyla jsem si jistá sama sebou, sebevědomí se teprve budovalo a spíše kolísalo, a tak má nejčastější reakce byla jít od toho pryč a pokusit se zapomenout. Po přestěhování do Prahy za účelem studia vysoké školy jsem rovněž začala poprvé využívat městskou hromadnou dopravu – hlavně metro, kde jsem se nikdy necítila dobře, ale to bylo spíše pocitem stísněného prostoru než že bych se obávala ostatních lidí. Od té doby se však zkušenosti s obtěžujícími muži začaly sčítat. Není jich mnoho, ale stačily mi k pochopení toho, že toto by nemělo být součástí běžného fungování. Mezi ty, na které jsem schopná si vzpomenout, patří ty, kdy se muži přede mnou odhalovali a u toho mě pozorovali, kdy mě muž pozoroval v autobuse, mlaskal a nakonec se mě dotkl na stehnu nebo kdy za mnou šel ve tmě muž a pokřikoval na mě sexistické poznámky, tehdy jsem měla opravdu strach. Co tyto situace spojuje, je pocit, jako bych byla pouhý objekt sloužící k uspokojení a také výčitky, že jsem mohla reagovat lépe – úderněji, nekompromisněji, ale nikdy jsem tak neučinila.

7 Výsledky

7.1 Analýza rozhovoru s Pavlínou

Rozhovor s Pavlínou (24 let), délka rozhovoru: 41 minut, únor 2023. Pavlína se s PO setkává každý druhý den, někdy i každý den.

Hlavní témata vyplývající z rozhovoru:

(Tabulky s hlavními tématy a citacemi rozhovoru viz. Příloha č. 3)

- **Vlastní hodnota** (vyžadování pozornosti v minulosti; nebyla jsem pro sebe dost hezká; nabití sebevědomí; strach ze ztráty sebevědomí)
- **Nejsilnější prožitky** (vyčerpání; pocit zneužití; strach z eskalace konfliktu, napadení; stres, strach a panika; zklamání z okolí)
- **Nereagování, tlak na sebe** (dilema; výčitky; měla bych s tím něco dělat; stání na jednom místě; nesprávná fáze)
- **Přítel** (vztek partnera; naivita; pochopení partnera; potřeba soucitu; potřeba pomoci; vyřeš to sama)
- **Nepříjemný pocit** (paranoia; být mimo mísu; změny tras, plánů)
- **Vzhled jako příčina** (jako bych jim dávala svolení; atraktivita; změna vzhledu)
- **Opora** (když je někdo se mnou; lidé kolem; kurz sebeobrany)

Narativní popis respondentky:

Pavlína se narodila na malém městě, kde se dle jejích slov nic závažného v oblasti pouličního obtěžování nebo sexuálního násilí nedělo, a tak na ni nikdy nebyl kladen nárok být opatrnější vůči svému okolí, rodiče ji nechávali žít si vlastním životem, sebe samotnou odjakživa popisuje jako extrovertní dítě, které milovalo pozornost ostatních.

Vlastní hodnota

Dle jejích slov byla schopná pro udělat cokoliv proto, aby si jí lidé všimli a aby se jim líbila: „...já jsem si užívala kdykoli na mě jako někdo koukal, takže já jsem to i jako dost vyžadovala a vždycky mi to jako spíš lichotilo, že jsem potřebovala být jako viděná...“ (1.4-6). Tento svůj rys Pavlína později vysvětluje tak, že si příliš nedůvěřovala v oblasti vlastního vzhledu, a proto tolik toužila po tom, aby si jí lidé všímali: „...vlastně

*do té doby jsem jako možná i měla radost, když někdo na mě takhle zahulákal, protože jsem si nebyla sama pro sebe hezká...“ (2.67-68). Rovněž se začala ve starším věku účastnit diskoték, kde ke kontaktu s vrstevníky opačného pohlaví docházelo častěji: „...mi přišlo, že je to jako úplně normální, že vlastně přece to není nic špatného, jakože mam bejt ráda, že o mě ten kluk jeví zájem...“ (2.46-47). Pouličního obtěžování si začala všimnout až v dospělosti, konkrétně dva roky zpět v době, kdy žila již nějakou dobu v Praze. Rozdíl je pro ni v tom, že **nabila sebevědomí** a začala sebe samotnou vnímat jako atraktivní ženu. Tím také přestala tuto pozornost vyžadovat a začala jí být nepřijemná, nyní již nepotřebuje potvrzení od cizích lidí. Když se začalo obtěžování pro Pavlínu stávat stále častější záležitostí, paradoxně se začala obávat, že by jí tato nadměrná pozornost mohla její čerstvě nabitě sebevědomí ohrozit: „*Já se takhle cejtim sebevědomě a nechci, aby mi někdo prostě zase to sebevědomí vzal.*“ (6.240-241).*

Nejsilnější prožitky

Jak již bylo zmíněno, Pavlína se s pouličním obtěžováním začala setkávat stále častěji a častěji, až dle jejích slov přerostlo v každodenní boj. Lidé ji oslovují v městské hromadné dopravě, kde ji zaplavují nevyžádanými gesty a komentáři nebo na ni dlouze zírají. Stalo se jí taktéž, že ji neznámí muži nejdříve polichotili a poté ji nepřímo nazvali zlatokopkou. Co Pavlínou zarazilo a překvapilo, bylo to, že i ona sama měla vůči těmto mužům svá stereotypní očekávání. Předpokládala, že pouličního obtěžování se dopouštějí především muži nižší sociální třídy, což se jí vlivem zkušenosti vyvrátilo. Každodenní obtěžování se ale vystupňovalo natolik, že se Pavlína nachází již ve fázi **vyčerpání**. Za nejhorší možnou formu obtěžování, se kterou se kdy setkala, považuje fyzický kontakt. Ten v ní vyvolal hlavně pocity zhnusení a zneužití: „...*aby se mě dotýkal, když nechci prostě. To úplně jako se cejtim zneužitě pak prostě.*“ (4.121-122). Rovněž Pavlína prožívá během pouličního obtěžování **strach** jednak z toho, že by mohla daná situace eskalovat dál než kdyby ji nechala v danou chvíli být: „...*vždycky si říkam – hele, nereaguj na to, za to ti to přece nestojí jít do nějaký konfrontace.*“ (3.118). Největší strach však prožívala ve chvílích, kdy se neznámý muž rozhodl jít za ní a několik ulic ji tak pronásledoval: „...*když za tebou někdo jde dvě ulice, tak máš prostě strach z toho.*“ (4.141-142). Takové a jim podobné situace prožívá velmi intenzivně: „...*jsem úplně ve stresu, úplně se potím a úplně mam jako strach, co se děje a paniku, jakože musím odsud co nejdřív někam vypadnout.*“ (4.145-146). Pavlína popsala, že v tu chvíli se obává, co se všechno může

stát, zda ji cizinec nakonec nepřepadne či neznásilní. Situaci obvykle řeší tak, že se přesouvá na zalidněná místa. V přítomnosti dalších lidí dodnes vnímá větší pocit opory a že na situaci není tolik sama, avšak si zároveň stačila všimnout, že lidé obvykle příliš nereagují: „*No, ale mam ty očekávání od těch lidí, že jsou jako dobrý a že mě zachráněj no, ale většinou se tak nestane, oni jenom civěj dál.*“ (5.160-162). Výjimečný případ se odehrál v začátcích války na Ukrajině, kdy na Pavlínu neznámý muž křičel urážlivé komentáře, jelikož se domníval, že je ukrajinské národnosti. Tehdy se poprvé a naposledy stalo, že se jí někdo zastal: „*Jenom ten pán prostě jedinej, to si vzpomínám, že ten to zachránil, ale jako nikdo jinej se za tebe nepostaví, což mě od tý společnosti docela jako.. to není jako moc hezký no.*“ (5.165-167).

Nereagování, tlak na sebe

Pavlína vlivem těchto mnoha událostí prožívá časté **dilema**, zda má vůbec na nevhodné komentáře nějak reagovat nebo raději ne. Jednak má dojem, že by vypadala v očích veřejnosti jako „hysterka“ a rovněž si občas říká, že to celé třeba jen přehání. Na druhou stranu sama popsala ambivalentní pocity, které zahrnují úlevu nad tím, že nereagovala a obtěžování se nestupňovalo, zároveň ale prožívá kvůli svému nereagování výčitky: „*...celej ten večer na to vzpomínám, co jsem mohla udělat líp, ale zároveň nikdy neudělám nic.*“ (4.133-134). Úvaha jako je tato ji dohání k přemýšlení nad tím, že tím, že se jí pouliční obtěžování týká natolik často, měla by s ním již umět nějak pracovat: „*...bych si už měla jako vymyslet nějakou jako větu nebo nějak jak na to jako zareagovat, aby se to už nedělo...*“ (3-4.119-120). U otázky týkající se psychických následků ale Pavlína rovněž uvedla, že přímo ohledně tématu více informací vyhledávat nechce, jelikož každou jednotlivou zkušenost po krátké době vypouští z hlavy i přesto, že ji pouliční obtěžování štve: „*...to nechci tak jako hledat a řešit, že.. No, jsem v tom taková, že stojím na jednom místě, stěžuju si, ale neumím to řešit dál.*“ (5.180-181). Zároveň poté uvádí, že si problém bude muset vyřešit sama, ale do takové **fáze**, aby se k tomu odhodlala, ještě nedošla.

Přítel

Tlak, který na sebe Pavlína cítí doléhat, se rovněž odráží i v jejím partnerském vztahu. Když se její problém s pouličním obtěžováním začal stupňovat a s ním i její

nejistota ohledně reagování, hledala nejvíce oporu u svého přítele. Ten po popsání Pavlíniných zážitků reaguje podrážděně: „...*ale potom přijedu domu a vždycky to probírám s přítelem a ten je docela naštvanej z toho, že vlastně ještě na to neumím reagovat, no.*“ (5.173-175). Vnímá, že nejvíce jej znepokojuje její **naivita** spojená se sdílností, kdy v případě setkání s číšníkem v kavárně, i přes vnitřní nechuť s ním komunikovat, sdílela, kam ráda chodí a již nemyslí na to, že by na něj poté mohla na těchto místech narazit. Pro partnerovi obavy má **pochopení** a sama reflektuje, že by měla také strach. Přesto by jí ale pomohlo, kdyby vůči ní projevil více empatie: „*Tak mi to potom bylo vlastně líto od toho přítele, že jsem tak jako chtěla nějakou soucit od něj, že to muselo bejt hrozný...*“ (5.181-182). Jelikož navíc ona sama neví, co by měla ideálně dělat nebo jak by měla reagovat, když ji cizí člověk obtěžuje, ocenila by, kdyby se i její partner více angažoval: „...*možná bych v tadytý chvíli potřebovala trochu větší pomoc od něj, víš, aby i on se zapojil s tím, jak se při tom třeba chovat.*“ (5.194-196). Její partner ale obvykle nereaguje tak, jak by si představovala: „...*třeba některý ti partneři svým holkám kupujou ty pepřáky nebo tak. To on nedělá, on se snaží, abych si to vyřešila celý sama...*“ (5.193-194). I přes některé nenaplněné potřeby však ale Pavlína vnímá svého přítele jako jednu z hlavních opor, které jí pomáhají a bere jej jako člověka, se kterým může sdílet vše.

Nepříjemný pocit

Pro Pavlínu je během běžného pohybu po ulici typický špatný pocit z ostatních lidí, se kterými sdílí jak chodníky, tak prostory městské hromadné dopravy. Přistihla se, že právě tento pocit vyústil až v podezřívavost, že ji druzí lidé neustále sledují: „...*já mam furt pocit, že na mě někdo kouká a vždycky to prostě říkám jako i přítelovi, že na mě někdo.. že mam furt pocit, že na mě někdo furt kouká a hodnotí. No a třeba přítel říká – ale nikdo na tebe nekouká, ale já mam furt pocit, že na mě koukaj.*“ (7.271-274). K tomu se pojí i její následná reakce, kdy si raději v tramvaji sedne co nejvíce schouleně, aby byla pro okolí co nejméně nápadná. Pavlína se nejvíce bojí toho, že by s ní někdo chtěl navazovat kontakt: „*Já se vždycky bojím, že na mě začne někdo mluvit. To je prostě.. uh! Že jenom jdu a sednu si do tý tramvaje a teď, když vidím, že na mě někdo zírá, tak úplně přestanu se na něj koukat, koukam dolu a doufam, že nepřijde.*“ (7.279-281). Stejnou obrannou reakci Pavlína využívá i u dělníků, kteří se vyskytují v blízkosti domu, ve kterém žije. Nejčastější způsob, jakým s Pavlínou interagují, je zastavení práce a

nevhodné zírání či různé komentáře: „...*třeba ti Ukrajinci na mě takhle maj ty kecy, tak já jakože vim, že se tohle děje, tak jdu a takhle přesně koukam do země. Viš, jakože když už vim, že tyhle ty lidi tohle dělaj, tak se právě snažim bejt, že tam nejsem...*“ (6.221-223). Vlivem těchto zkušeností je Pavlína již schopná rozpoznat určité typy lidí, kteří by ji mohli potenciálně obtěžovat nebo již tuší, že by pro ni byl pohyb okolo těchto osob minimálně nepříjemný. Pro jistotu tak **mění trasy** či dopravní prostředky, kterými se pohybuje dále nebo přehodnocuje své dosavadní plány.

Vzhled jako příčina

Spokojenost s vlastním vzhledem a vyšší sebevědomí jsou témata, která v Pavlínině životě zaujímají již stabilní roli. Přesto dle ní je právě její vzhled jedna z příčin toho, proč se jí obtěžování týká a poté pak musí právě měnit plány, trasy a podobně: „...*si připadam, jakože teda asi jsem hezká, tak asi jako proto se to děje.*“ (6.207-208). Vrací se i do minulosti ke svému dřívějšímu životu, kdy se tolik neupravovala, nosila spíše pohodlné oblečení. Do té doby se jí pouliční obtěžování vyhýbalo: „*Až když jsem se začala nějak víc malovat, nosit si sukýnky a tak, tak se mi to začlo dít takhle intenzivně, takže to hodnotim, že tím, že ukazuju, že jsem ženská, tak ty chlapy prostě takhle reagujou víc na mě, no.*“ (6.211-213). Tato zkušenost ji pak přivedla k uvažování nad tím, že si cizí muži zřejmě myslí, že se upravený vzhled rovná svolení ke kontaktu: „...*je vidět, že se o sebe trošku staráš víc, tak najednou se rovná – můžu na tebe rovnou pokřikovat, že ti to dneska sluší...*“ (2-3.77-78). Ze své pozice je unavená a již uvažovala i nad tím, zda kdyby se oblékala zahaleně a zanedbaně, tak by celá situace přestala být natolik intenzivní. Od realizace těchto myšlenek ale upouští.

Pocit bezpečí

Kromě vlastní sebedůvěry je pro Pavlínu důležitou oporou partner a přátelé, se kterými se cítí při pohybu po ulici bezpečněji: „...*jako je dobrý, když někdo je se mnou, že mám pocit, že na to nejsem sama, nemusim to vyřešit sama.*“ (7.263-264). I přesto, že lidé, kteří se stanou svědky pouličního obtěžování, příliš nezasahují, tak Pavlína cítí rovněž silnější pocit bezpečí, když se nachází na **zaldněném místě**. Vždy se snaží vyhýbat místům, kde nikdo není a naopak se v přítomnosti dalších osob cítí komfortněji, jelikož věří, že v případě nouze by někdo zasáhl a pomohl jí. Pavlína nakonec také vnímá

jako důležitou složku svého vlastního bezpečí podstoupený kurz sebeobrany, u kterého moc doufá, že jej nebude moci použít, ale doporučila by ho všem, kdo se ve veřejném prostoru pohybují: „*Nevim, jestli v tu chvíli bych to použila nebo jako tak, ale je to nějaký takový zvednutí sebevědomí, jakože by ses v tu chvíli dokázala nějak ubránit.*“ (8.304-306).

Podle Pavlíny je pro tematiku pouličního obtěžování nejdůležitější, aby se o ní stále mluvilo, aby bylo v pořádku říct, že takové chování v pořádku není. Považuje za důležité, aby se ženy byly schopné bránit ať už skrze využití obranných prostředků či kurzů sebeobrany, které i jí samotné přinesly potřebnou sebedůvěru se ubránit potenciálně ohrožující situaci. Ženám přeje, aby se nebály vůči obtěžování zareagovat, ale zároveň tak, aby pro ně byl důsledek reakce bezpečný a nepouštěly se zbytečně do větších konfliktů.

Pavlínina představa o změně v problematice pouličního obtěžování zahrnuje především větší diskusi orientovanou k tomuto tématu. K tomu dle ní přispívají hlavně účty na sociálních sítích, které debatu šíří mezi širokou veřejnost. Důležité je podle ní také to, aby ženy na obtěžování aktivně reagovaly. Systémová změna ji žádná nenapadá. Ženám doporučuje u sebe nosit obranné prostředky a také navštívení kurzu sebeobrany, který jí samotné dodal sebedůvěru, že se v případě krizové situace bude schopná bránit. Rovněž vzkazuje, aby se na pouliční obtěžování nebály aktivně reagovat, ale ne za každou cenu. Riziko eskalace konfliktu za to podle ní nestojí.

Interpretace:

Z rozhovoru s Pavlínou byl patrný především nádech beznaděje způsobený posledními měsíci a lety, ve kterých se Pavlína po veřejném prostoru pohybuje. V rozhovoru bylo cítit, že vzhledem k tématu ji nejvíce trápí právě její reagování vůči obtěžovatelům, jelikož ona sama několikrát usoudila, že fakt, že se rozhoduje k pasivnímu způsobu reakce, je pro ni ten nejlepší, ale zároveň cítí tlak jak od sebe samé, tak i od svého partnera, který se o ni sice strachuje, ale chce přenechat primární iniciativu jí. Jako by se v takových momentech Pavlína dostávala mezi mlýnská kola. Tento vnitřní konflikt se projevil i v závěru rozhovoru, kde Pavlína dalším ženám předává totožná doporučení, ke kterým se, jak zmínila, sama ještě neodhodlala. Tlak, který pociťuje vůči

sobě samé jako nejsilnější, je úzce spjatý i s její vlastní pozitivní identitou, kterou si léta postupně budovala.

Vývoj Pavlínina sebevědomí lze sledovat především tam, kde přestala stát o pochvalu od cizích lidí a naopak ji pochvalné komentáře začaly obtěžovat. Ty se mimo jiné znásobily v počtu i frekvenci, což se pro Pavlínu nakonec stalo natolik vyčerpávajícím. Z Pavlínina vyprávění jsem ale současně cítila odhodlání k tomu si své sebevědomí ubránit tak, aby jí ho nebyl schopen nikdo vzít.

7.2 Analýza rozhovoru s Evou

Rozhovor s Evou (25 let), délka rozhovoru: 58 minut, únor 2023. Eva se s PO setkává alespoň jednou do týdne.

Témata vyplývající z rozhovoru:

(Tabulky s hlavními tématy a citacemi rozhovoru viz. Příloha č. 3)

- **Strach** (od dětství jen strach; hrozba ublížení na zdraví; po incidentu; strach omezuje)
- **Nerovnost** (nemůžeme se bránit; oblečení; ne člověk, ne žena, ale objekt; rezignace; zbourání stereotypů)
- **Nedůvěra v okolí** (jeden na jednoho; zvýšená obezřetnost; paranoia)
- **Přítomnost lidí** (hodně lidí vs. málo lidí; lidé nereagují; pomoc od druhých; ohleduplnost)
- **Aktivizace** (osobní revolta; pomoc ostatním)
- **Terapie sdílením** (nebyla jsem sama; zavolat někomu; vyslechnout si ostatní; sdílení s muži)
- **Bezpečí** (dětství; tam, kde jsou lidi; domov; obranné prostředky)
- **Sebedůvěra** (věk; pod úroveň, aktuální stav)

Narativní popis respondentky:

Eva vyrůstala na malém městě ve Středočeském kraji. Na pohyb po ulici v dětství vzpomíná jako na bezpečný, neboť se vždy držela u své matky a dodržovala veškerá pravidla týkající se bezpečnosti, která jí byla kladena na srdce. Přibližně v patnácti letech se stala obětí pokusu o znásilnění, když se na diskotéce chtěla vyvětrat venku a neznámý muž ji zatáhl do nedalekého lesa. Eva na tento incident vzpomíná jako na svůj první, kdy se jí stalo něco opravdu špatného. S pouličním obtěžováním se od té doby, co se z dívky začala měnit v ženu, setkává velmi často. Jediné období, kdy je klid, je zima. V zimě může Eva alespoň na chvíli vydechnout a nemusí se obávat nevyžádaných komentářů ani gest.

Strach

Strach a vztek s ním spojený je pro Evu stěžejní téma, jelikož jej prožívá již odmala: „...je to vlastně i strašná naštvanost jo, že prostě.. já jako dítě jsem se celej život něčeho bála. Jo, jakoby at' už nějakejch bubáků, já nevim, výprasku od rodičů, cokoliv. A mě prostě hrozně štve, že já se stále bojím. Že jako já už jsem dospělej člověk, ale furt mam hroznej strach...“ (3.113-116). Jak již bylo nastíněno, Eva se s pouličním obtěžováním setkávala po většinu ročních období. V rozhovoru velmi často mluvila o svém strachu, který ji začal omezovat v některých aktivitách: „...vadí mi, že mě to třeba ovlivnilo, že jsou místa, na která bych chtěla jít, ale prostě nepůjdu tam jako sama. Což třeba znamená, že já bych hrozně chtěla jít třeba do lesa sama.. a tam vim, že to je zrovna místo, kde jako lidi se nevyskytují a vlastně je i malý procento, že by tam byl někdo, kdo by mi chtěl ublížit, ale nejdu tam, protože vim, že tam pro mě nikdo nebude. Takže jako určitě mě to omezilo v takový tý volnosti, jo, že nemůžu jít všude, kam bych chtěla, takže to jsou takový ty největší omezení.“ (10.376-381). Právě **hrozba ublížení na zdraví** je totiž to, čeho se Eva při setkání s obtěžovatelem obává nejvíce. Sama uvedla, že se obává i znásilnění. Tam by ale dle ní potenciální útočník neskončil, a tak Eva nejvíce přemýšlí nad strachem z vraždy či ublížení na zdraví. Tyto myšlenky se jí honily hlavou zejména po jednom z incidentů, kdy se obávala muže v tramvaji, který jí, dle jejích slov, chtěl určitě ublížit: „...vlastně k ničemu jako nedošlo, ale tohle se na mně podepsalo. Bylo to fakt nepříjemný a asi to bylo i tím, jak ten člověk vypadal, šel z něj fakt hroznej strach.“ (3.105-107). Při vzpomínání na tuto událost Eva uvedla, že dokud nezavřela dveře od bytu, necítila se bezpečně – bilo jí srdce, byla nervózní a měla silný strach.

Nedůvěra v okolí

Eva postupně přestala důvěřovat svému okolí a začala být při pohybu velmi **obezřetná**. Na ulici se často rozhlíží a hlídá, zda za ní někdo nejde a i během toho, co má na uších sluchátka neustále kontroluje své okolí. Necítí se dobře, když se někde objeví sama a jediná osoba, která se s ní na místě nachází je muž: „...mně jako stačí, když jsem někde je tam se mnou jeden člověk a to je muž. A je úplně jedno, kde to je, jo, já už mam nepříjemnej pocit, že jsme tam jeden na jednoho a ted'ka to je zase ta nedůvěra...“ (8.312-314). Tato nedůvěra v lidi, konkrétně v muže, kterou Eva již popisuje jako **paranoiu**, se nejsilněji projevila v momentech, kdy jí nejspíše žádné nebezpečí nehrozilo. Jako příklad uvedla chvíli, kdy procházela kolem dvou mužů, kteří stáli u auta s otevřeným kufrem:

„...v ten moment, když jsem šla kolem, když já jsem šla zrovna u toho kufru, oni ho rychle zavřeli.. No já jsem si prostě, já jsem se úplně lekla a utekla jsem. Oni na mě samozřejmě koukali, co se děje, že jo. A já jak už mam tu nedůvěru, já jsem si normálně myslela, že mě do toho kufru budou chtít hodit.“ (3-4.120-123).

Nerovnost

Eva celou otázku o strachu a nedůvěře staví především na svém přesvědčení, že **ženy se mohou pouze těžko bránit** a jsou značně křehčí než muži. Tím pádem si na ženy může dovolit prakticky každý, a tak je důvod se obávat. Je pro ni i těžké, že necítí v očích mužů jako plnohodnotná bytost: *„...bohužel si myslím, že to je problém spousta žen a to je to, že se cítím jako objekt, ne jako člověk, ne jako žena, ale jako objekt, který když bude někdo chtít, tak si ho prostě vezme, využije a použije ke svým potřebám...“ (7.249-251).* Eva tento tlak aplikuje i na svůj styl oblékání, kdy jestliže jde sama po ulici, tak zásadně nenosí odvážnější **oblečení**. Jestliže by si jej oblékla, je přesvědčená o tom, že by to pro ni nedopadlo dobře. To vedlo i k tomu, že u sebe Eva zpozorovala výraznou změnu v nahlížení jak na sebe samou, tak na muže a jejich potřeby. Sama to popsala jako přeprogramování na jejich vlnu, nic od nich neočekává, jelikož jim již několikrát důvěřovala a oni ji již tolikrát zklamali: *„...já jsem se úplně změnila, ale ne proto, že já bych chtěla, protože to okolí se ke mně nějak chovalo a já na to nějak reagovala...“ (7.269-270).*

Přítomnost lidí

V tom, jestli je v době incidentu na ulici či v městské hromadné dopravě pohybuje **hodně či málo lidí**, Eva nevnímá rozdíl. Lidé z její zkušenosti sami od sebe spíše nereagují. Maximálně se jí po jedné konfrontaci plně sexistických poznámek na její osobu přihodilo, že ji poté oslovil muž s tím, že chtěl zakročit a situaci sledoval: *„...to se úplně často nestává, ale jako na jednu stranu jsem si řekla, že mohl zakročit.“ (5.171-172).* Eva potom naopak zažila ten rozdíl, když si v ohrožující situaci o pomoc řekla sama: *„...jsem prostě zašla za tím mladým párem, vysvětlila jsem tu situaci a říkala jsem prostě, že mam hroznej strach a že nevím, co mam dělat a ten pár jako viděl tu situaci a šel mě doprovodit na další zastávku, že tam se mnou počkal.“ (3.101-103).* Následně zpozorovala, že někteří muži se zase naopak chovají velmi **ohleduplně**, když například jdou večer po ulici za ní,

tak přecházejí na druhou stranu. V tu chvíli oněm mužům v duchu děkuje, jelikož to vnímá jako neskutečnou pomoc k tomu, aby se cítila bezpečněji.

Aktivizace

Mezi nezapomenutelné události, které má Eva s pouličním obtěžováním spojené, patří i ta, kdy kráčela v parku a na lavičce seděli dva mladí muži. Jakmile Evu spatřili, spustila se vlna vulgárních sexistických komentářů a pro ni to v tu chvíli byla poslední kapka: „...*mě to v ten moment naštvalo víc než obvykle mě to naštává a já jsem si tak nějak prostě jako zažila takovou revoltu v sobě a řekla jsem si – tak a dost, tohle prostě ne...*“ (6.213-215). Do mladíků se okamžitě pustila, jak si tohle mohou dovolit, zda si připadají v pořádku. Na ostatní případy poté navázala popisem svých obvyklých reakcí, které bývají z části pasivní, ale rovněž v tu chvíli Eva dává najevo, že obtěžovatele vnímá: „...*já jako se ráda postavím muži, protože mně to fakt jako dělá blbě. Já strašně nemam ráda nespravedlnost a jako strašně mi vadí, v jakym rozpoložení tady žijem.*“ (6.234-236). Díky tomuto negativnímu rozpoložení a nepříjemným zkušenostem se pro ni stalo důležitým dávat pozor na ostatní a pomáhat, když se s něčím podobným střetnou i další ženy: „...*já mam i takovou tu vnitřní potřebu za nás bojovat. Vim, že jsem třeba šla po ulici, když muž obtěžoval ženu a já jsem se jí zastala, ta žena mi hrozně děkovala a šla jsem s ní i jako do restaurace...*“ (6.237-239).

Bezpečí

Jak již bylo zmíněno, Eva se v **dětství** cítila venku bezpečně, jelikož se držela v blízkosti své matky. V dospělosti pro ni bezpečí představuje především takový prostor, kde se nachází dostatek lidí, kteří pro ni nepředstavují ohrožení. Kvůli tomu hodně přemýšlí nad tím, jakými spoji pojede večer domů a mění i často trasy. Požadavkem jsou přestupy na bezpečných místech: „...*aby tam byli lidi a aby tam byli jako normální lidi. Samozřejmě třeba na Florenci třeba večer budou taky lidi, ale jaký? Tam budou zase ti zombíci. Jo, já jim říkam zombíci, tak jako.. takže určitě rušné místo a tak nějak jakoby normální lidi...*“ (9.363-366). Eva také chodí moc ráda na procházky, kde se s pouličním obtěžováním setkává nejčastěji. Chodí proto především na místa, kde je rušno. Ke klidnějšímu pohybu po veřejných prostorech jí rovněž dopomáhá nosit u sebe obranné prostředky: „...*nosila jsem dříve paralyzér a teď nosim pepřák, tak s tím se taky cítim*

bezpečněji, že jako kdyby se něco stalo, vim, že aspoň něco mam na obranu.“ (8.298-299). V okolí svého bydliště se Eva cítí komfortně a nemyslí si, že je tato destinace nějak nebezpečná, přesto často dobíhá cestu domů. Po nedávné zkušenosti, která sice tentokrát nesouvisela přímo s pouličním obtěžováním, ale s obtěžováním taxi řidičem, se Eva však přesvědčila, že nejbezpečnějším místem je právě domov: „...je vlastně hrozně smutný, že já si ten taxík jako беру, abych byla v bezpečí, ale jako to bezpečí tam není. Bezpečí je domov.“ (9.354-356).

Terapie sdílením

Co Evě značně pomáhá, aby se s událostmi snadněji vyrovnala, je sdílení těchto zkušeností s druhými lidmi. O tom se přesvědčila již v mladším věku, kdy se svou kamarádkou přistihly onanujícího muže v parku: „...tohle se na mně nepodepsalo. Asi je to možná i tím, že jsem tam zrovna byla s někým, že jako tu zkušenost jsem mohla s někým sdílet. To si taky myslím, že to může mít vliv, kdybych tam byla sama, tak už ten strach je mnohem větší...“ (2.54-57). V případech, kdy v ní pouliční obtěžování zanechalo strach, znechucení či vztek, se obracela na své blízké: „...co mi jako dost pomohlo, což jsem i udělala, zavolat někomu. Asi opět aby se člověk necítil tolik sám. Jako je dobré někomu zavolat, někomu to i říct. Mně pomáhá se i vymluvit...“ (5.187-189). Ve sdílení navíc pokračuje jak s dalšími ženami, které obtěžování zažily, ale také s muži: „...jako já tady to téma probírám i s muži a říkám jim, co se mi všechno děje a jako takový ty.. A jako musím říct, že jsou z toho dost často znechucený a chápou nás.“ (8.324-326).

Sebedůvěra

Celkově na pouliční obtěžování dnes Eva nahlíží jako na něco, co je pod její úroveň: „...mně opravdu pomáhá jako se nad tím povznést, že pro mě jako ty lidi jsou jako fakt trošičku něco míň prostě.“ (10.395-396). Usuzuje, že je to možná rostoucím **věkem**, se kterým se její zpracovávání zkušeností značně zlepšilo. Zvýšilo se jí sebevědomí a víc si věří, než tomu tak bylo třeba v osmnácti. **Aktuálně** Eva není schopná říci, jak bude pouliční obtěžování snášet, až se venku oteplí a kolotoč se znovu rozjede, ale díky vyššímu sebevědomí z nadcházejících incidentů rozhodně nemá takové obavy, jako měla v minulosti.

Eva vnímá, že problematice pouličního obtěžování by pomohlo, kdyby na sobě začali muži pracovat v té formě, že si svou sexuální frustraci budou vybíjet na místech tomu určených a ne na ulicích vůči cizím ženám. Kritizuje rovněž to, že jsou muži vychováni tak, aby neprojevovali své emoce, což podle ní vede i k obecné frustraci v jejich životě. Systémově Evě vadí především nízké tresty za znásilnění, které kdyby se zvýšily, tak by obtěžující muži měli větší strach jakkoliv sexuální násilí uplatňovat. Ženám vzkazuje, že v celé situaci nejsou samy a aby se přes obtěžování pokusily přenést, jelikož je to pod jejich úroveň. Rovněž doporučuje nosit u sebe jakékoliv obranné prostředky.

Interpretace:

Eva byla během celého vyprávění velmi energická a bylo poznat, že je o tématu celkem zvyklá mluvit, jelikož jej sama vnímá jako důležité ke sdílení. Pro Evu mělo pouliční obtěžování zásadní dopad na vnímání sebe samé. Jak sama poznamenala, cítí se jako kdyby byla pouhým objektem k uspokojení. Tím nenarážela pouze na nechtěné interakce s cizími muži v tramvaji, ale i na svůj sexuální a partnerský život. Problematika pro ni byla během rozhovoru velmi citlivá, jelikož se přímo odrazila na jejím sebepojetí a na pocitu bezpečí. Důležitým tématem byl tak pro Evu strach, který prožívá dlouhodobě a který pro ni dokáže být všudypřítomný i v situacích, kdy jí nebezpečí nehrozí.

Při pohybu venku je velmi opatrná, ale zároveň si nenechala vzít své dlouhé procházky, které má velmi ráda. Současně z toho, jak Eva mluvila o své osobní revoltě vůči dvěma mladíkům a o svém aktuálním rozpoložení, jsem měla pocit, jako by se chtěla konečně strachu vzdálit. Tento proces vzdalování se strachu se z mého pohledu projevil i na vzrůstající hostilitě vůči mužům obecně. I když jí strach občas znovu přepadá, snaží se mu vzepřít a přemocť ho. V tom jí pomáhá právě sdílení své zkušenosti s dalšími lidmi, které pro ni představuje značnou oporu v tom, aby se nejen necítila sama, ale aby i svou zkušenost předala dál a tím o celém problému sama šířila povědomí.

7.3 Analýza rozhovoru s Klárou

Rozhovor s Klárou (24 let), délka rozhovoru: 48 minut, únor 2023. Klára se s PO setkává alespoň jednou do týdne

Témata vyplývající z rozhovoru:

(Tabulky s hlavními tématy a citacemi rozhovoru viz. Příloha č. 3)

- **Zpracovávání zkušenosti** (zamrznutí; ušpinění; výčitky; znovuvybavení)
- **Vztek** (nakupení emocí; vztek na muže; vztek na okolí; otrávenost)
- **Chtít to pochopit** (proč to dělá; lavina emocí; systém; hledání motivů)
- **Chránit sebe i druhé** (obranné prostředky; ochránářský mód)
- **Pocit nebezpečí** (vyhýbání se; předstírání; sevření; strach z napadení)
- **Být ženou** (zbytečné stvoření; silnější než si myslíme; nebrat si to osobně; nejsem jediná)

Narativní popis respondentky:

Klára si z dětství nejvíce pamatuje především matčin strach o její bezpečnost, který trvá dodnes. Další vzpomínka je na velikonoční svátky, které jí byly odjakživa velmi nepříjemné, jelikož pro ni nebylo komfortní, když jejich domov každoročně navštěvovali muži s pomlázkami. Tato součást Velikonoc jí nikdy nepřipadala vhodná, ale přizpůsobila se názoru okolí, že se jedná o tradici a je to tak v pořádku.

Zpracovávání zkušenosti

Klára si problematiku pouličního obtěžování pustila k tělu přibližně před třemi lety, její nejsilnější zážitek se však odehrál, když jí bylo patnáct let. Jela na internát, když v tom ji na schodišti míjeli dva muži: „...jeden z nich mě plácl přes zadek a já jsem v tu chvíli jako brutálně zamrzla a otočila jsem se jako – co to má znamenat, chtěla jsem něco říct, ale nemohla jsem, protože jsem byla úplně ztuhlá...“ (2.50-52). Kromě zamrznutí způsobeného šokem se Klára cítila značně zneužitě: „...to jsem jako fakt se cítila jako.. no, jako kus masa a pak jsem jako šla a pak jsem cítila úplně jakoby špínu, jako by se do mě prolízala...“ (7.265-267). Když poté měla čas přemýšlet nad tím, co se odehrálo, nejvíce ji zasáhly výčitky. Nechápala zejména, jak je možné, že zamrzla a nebyla schopná v daný moment nijak zareagovat, chtěla na muže křičet, ohradit se, ale nešlo to. Nakonec

přemítala i nad variantou, zda celá situace nebyla i částečně její vina: „...*jsem si ještě v té době přemítala, jestli to jako nebyla moje chyba. Jakože jsem měla třeba uplý džíny a jestli to jako nebylo tím...*“ (3.84-85). Od té doby, kdykoliv se Klára objevila na tom schodišti, kde se jí incident stal, **vybaví se jí celý znovu** a s ním i související strach, zda se na ni opět někdo ne dívá.

Vztek

Klára prožívala i dlouho po události vztek – hlavně vůči přihlížejícím: „...*ještě víc jsem byla naštvaná na ty lidi, že prostě viděli patnáctiletou holku, jak prostě jí někdo plácl přes zadek a nikdo nic prostě neřekl a ani se neohlídl...*“ (2.64-66). Příhod s pouličním obtěžováním přibylo a Klára začala být vůči mužům značně vyhraněná: „...*začala jsem být hodně radikální. Já jsem i chvíli byla jako: „Kill all men!“ A prostě dejte nám pokoj, nechte nás žít prostě.*“ (7.283-284). Občas se i nachytá při představě, že muž jdoucí po ulici naproti ní ji chce obtěžovat a ona na něj vytáhne pepřový sprej, kterým ví, že by mu způsobila bolest. K realizaci této představy Klára nikdy nedošla, ale výbuch vzteku již zažila vůči muži, kterého opakovaně potkávala a on na ni opakovaně pískal: „...*prostě se to nakupilo a už jsem prostě vybuchla a začala jsem na něj jako prostě rvát, jako: „Co si to dovoluujete jako, myslíte si, že se tohle jako ženským líbí nebo jako proč to děláte?!”*“ (3.111-112). Klára je už tak ze všech těchto událostí naštvaná a **otrávená**. Přála by si možnost normálně jít po ulici, aniž by vůči ní někdo měl nevhodné poznámky.

Chtít to pochopit

Nejvíce Klára přemýšlí nad chováním mužů, kteří mají obtěžování žen zapotřebí, proč to dělají, proč nemůže prostě jen jet z práce domů bez obav, kdo co zas bude chtít. V takových momentech se na ni svaluje **lavina emocí**: „...*já jsem jako hodně empatická k lidem a snažím se hledat spíš důvody, proč to dělají než abych opečovávala sama sebe.*“ (7.262-263). Klára hledá vysvětlení motivů, které muže k pouličnímu obtěžování vedou a jeden čas i uvažovala nad variantou, že celá záležitost není myšlena zle: „...*jakkoliv to jako myslej a nechtěj mi jako třeba ublížit nebo nechtěj jako se mě dotknout. Chtěj mi třeba udělat jenom dobrej den a zlepšit mi náladu.*“ (6.219-220). Z celé situace je pro ni nepochopitelné, jak je možné, že s touto problematikou ještě nic neudělal **system**

v podobě osvěty, do které by byli zapojeni i muži, aby si uvědomili, že jejich chování není v pořádku, jelikož tento problém nevnímá primárně jako problém žen, ale právě mužů.

Chránit sebe i druhé

Pro Kláru je důležité vědět, že je schopná se v případě nouze ubránit komukoliv, kdo by jí chtěl jakkoliv ublížit. K tomu vědomí jí dopomáhá nošení pepřového spreje a paralyzéry: „*Máma mně dala pepřák, takže mam ten, jak se tomu říká, paralyzér, tak ten mam taky, že když jdu třeba sama po tmě po ulici, tak já už to chytam do ruky a už fakt jako nabíram výraz, že jsem jako.. už jsem jako ve střehu a už jsem schopná jako útočit...*“ (3.99-102). Nošení těchto obranných prostředků považuje Klára za důležité, jelikož je to pro ni způsob, jak se vypořádat se špatným pocitem, když se například pohybuje po tmě po ulici. Cítí se díky nim ve větším bezpečí a je si jistější, že by se případnému obtěžování ubránila. Klára mimo to, že je schopna ochránit sebe, vnímá jako velmi důležité dávat pozor i na své okolí. Sama tento svůj projev solidarity označuje jako ochránářský mód: „*...snažím se koukat kolem jako na nějaký mladý holky, jestli se i jim něco neděje a snažím se být v takovym tom ochránářským módu a že jsem jako schopná zakročit, kdyby se jim něco stalo...*“ (9.331-333).

Pocit nebezpečí

Pohyb po veřejném prostoru je pro ni, i přes schopnost se ubránit, přesto stále nepřilíš bezpečnou záležitostí. Tehdy, kdy její cesta vede skrze temnou uličkou, raději se jí **vyhne** a jde jinudy. Jestliže jde proti ní navíc cizí muž, není jí vůbec příjemně: „*...když jdu třeba po ulici a někdo jde naproti mně, tak já už se jako svíram, už se jako připravuju a podle mě nějakaj adrenalin taky začne stoupat.*“ (4.153-154). Popsanou tenzi, sevření a stoupající adrenalin ale zažívá i ve chvílích, kdy se naproti ní nikdo nevyskytuje. Klára je na ulici v tu chvíli sama, ale přesto prožívá stres, který ji nutí ulici rychle projít dál. V případě pocitu nebezpečí také Klára například předstírá, že s někým telefonuje: „*...když jde někdo třeba naproti jako, nějaká osoba, jako většinou muž, jo, tak já už předstírám, že telefonuju. To jsou takový věci, který podle mě každá holka někdy jako udělala, protože se jako necítí bezpečně, no.*“ (4.158-160). Důvod toho, proč se necítí bezpečně, je hlavně strach z toho, že by ji někdo napadnul či jinak ohrozil: „*...že tam*

někdo bude a že jako budu muset třeba utíkat nebo útočit nebo takovej ten ještěřčí mozek naskočí – bud' utýct nebo zmrznout.. nebo útočit.“ (5.164-165).

Být ženou

Tím, že si Klára pár let zpět začala tematiku pouličního obtěžování připouštět k sobě jako problémovou, uvědomila si, že **není ani zdaleka jediná žena**, které se obtěžování týká. To jí pomohlo především k tomu, aby nepadla do kolotoče sebelítosti se nesnažila být něčí obětí. Naopak si chování mužů okolo snaží příliš nepouštět k tělu: „...*mně už to přijde jako úplně norma, což je jako strašný prostě, protože už si to neberu ani jako osobně...*“ (4.133-134). Dle ní by si ženy měly navzájem pomáhat a být si navzájem oporou: „...*když jsem si uvědomila, že prostě se ti muži jako takhle jsou schopný chovat k ženskéjm, který jsou jako extrémně silný bytosti...*“ (6.230-231). Klára si totiž sama v dětství zažila, jak to vypadá, když někdo z jejího nejbližšího okolí, v tomto případě otec, ženami opovrhuje: „...*vzhledem k tomu, že já jsem předtím poslouchala, jaký ženský jsou prostě zbytečný stvoření, jak jim všechno trvá...*“ (6.229-230). Tato zkušenost se jí přibližně tři roky zpět vybavila a, jak sama Klára popisuje, v té době přišla i ona její radikální feministická fáze. Připadalo jí nespravedlivé se takto vyjadřovat o opačném pohlaví, které je schopné v sobě stvořit celý další život. Především tato životní fáze u ní nakonec zanechala, spíše než vztek, hlavně pocit, že jako žena dokáže víc než si ona sama myslí.

Klářin pohled na to, co by se dalo změnit tak, aby další ženy a dívky nemusely pouliční obtěžování zažívat, zahrnuje hlavně nutnost šíření povědomí o problematice, aby téma nebylo tabuizované. Současně uvažuje nad tím, že muži by měli být vnímavější vůči ženám na ulici, což společně se změnou definice zákona o znásilnění považuje za základní kroky k tomu se ve veřejných prostorech cítit v budoucnu bezpečněji. Klára také uvedla, že by se o tomto tématu měla nadále šířit osvěta. Ženám by vzkázala, že nic, co se jim děje, není jejich chyba, ať nosí jakékoliv oblečení, které uznají za vhodné a ať si narážky neberou osobně a nenechají se jimi zastrašit.

Interpretace:

Rozhovor s Klárou začal rozdílně oproti ostatním respondentkám. Přišlo mi zajímavé, jak se její ženská identita utvářela na základě otcových názorů, který se

nepřenesl přes rozvod s Klářinou matkou. Plynule jsme se ve vyprávění dostaly až k jejímu pohledu na muže a pouliční obtěžování. Tyto dva pohledy spolu úzce souvisely, jelikož oba v Kláře jeden čas vyvolávaly silný vztek. Podle mého názoru k tomuto vzteku přispěly právě vzpomínky na dětství, kdy Klára z úst svého otce poslouchala, jak jsou ženy zbytečná stvoření. Vzpomínky tak zapříčinily radikalizaci, kterou si Klára před pár lety prošla. Zároveň je ale z jejího vyprávění patrné, že jí tyto zkušenosti v kombinaci s pouličním obtěžováním pomohly najít vlastní sílu. Ta se odkryla v momentě, kdy Klára obdivně popisovala to, jak je úžasné, když v sobě žena dokáže nosit dítě a přivést jej na svět.

V otázce pouličního obtěžování si Klára stále živě vybavuje svůj zážitek, kdy šla po schodech a neznámý muž ji plácl přes zadek. Tato zkušenost pro ni byla nová a překvapující především v tom, že zamrzla a nedokázala se pohnout, ani nijak reagovat. Tento jev je však podle mnoha autorů, včetně Houdek & Houdek, velmi častá reakce organismu na krizovou situaci a lidem náleží již od pravěku, kdy byl pračlověk vystaven především zvířecím predátorům, nikoliv lidským (2022). Klára mluvila často o tom, jak se snaží pochopit, proč to muži dělají, co je k tomu vede a co z toho mají. Tyto otázky vygradovaly v zážitku, kdy na ni jeden cizí muž opakovaně pískal na ulici a ona na něj začala křičet.

Pouliční obtěžování prožívá jako něco, co dokáže člověka silně otrávit, ale v některých případech také „ušpinit“. Způsobilo také pocit, že ulice nejsou v některých momentech bezpečným místem. Pro Kláru je ale důležité dávat pozor kromě sebe i na ostatní ženy, které by se mohly stát potenciálními terči obtěžovatelů. Tuto sounáležitost sama považuje za velmi důležitou a je v situacích, kdy by mohl někdo obtěžovat jinou ženu, odhodlaná zakročít. Nechce být pouhým přihlížejícím člověkem tak, jako jimi byli lidé tehdy, kdy si pouličním obtěžováním prošla ona sama.

7.4 Analýza rozhovoru s Lucií

Rozhovor s Lucií (23 let), délka rozhovoru: 38 minut, únor 2023. Lucie se s PO setkává alespoň jednou do měsíce.

Témata vyplývající z rozhovoru:

(Tabulky s hlavními tématy a citacemi rozhovoru viz. Příloha č. 3)

- **Traumatizující událost** (vyděšení; asociovaná místa; znovusetkání; potkat ho dnes; následek)
- **Všudypřítomný strach** (dříve beze strachu; být sama; scénáře; co očekávat)
- **Srážka s realitou** (bezstarostný svět; uvědomění, zformování; ženy jako terče; zvýšená obezřetnost)
- **Jiný kraj, jiný mrav** (šok; norma)
- **Neřeším to** (být sama terčem; nepodporovat to; v ČR neškodné)
- **Bezpečí** (nebýt sama; táta; přestěhování; práce)

Narativní popis respondentky:

Traumatizující událost

Lucie svou první zkušenost s nechtěným kontaktem na ulici zažila přibližně ve třinácti letech, kdy se vracela večer z tanečního kroužku domů. Tehdy narazila na muže, který jí zablokoval cestu a chytil ji za ruku s pravděpodobným záměrem ji z místa odtáhnout pryč. Vysmekla se mu a utíkala domů: „...já jsem začala utíkat, už to bylo kousíček od domu a já jsem v ten moment strašně brečela, já jsem z toho byla vyděšená...“ (1.26-27). Tento incident Lucií silně poznamenal. Od té doby se na místo incidentu sama nevrátila: „...tou cestou jsem už v životě nešla. Tou cestou nechodím, nemam to tam ráda, mam to s tím spojený...“ (1.30-31). Nejhorší na této události byl fakt, že Lucie útočnicka přibližně dva roky poté **znovu potkala** na autobusové zastávce, což pro ni byl velký šok a v tu chvíli rovněž prožívala silný strach. Stejně jako předtím se Lucie této zastávce začala vyhýbat a pro jistotu už jezdila z jiné. I dnes je pro ni téma citlivé: „...kdybych ho ještě dneska potkala, tak bych z toho měla asi špatnej pocit. I když to teď vyprávím, tak cítím, jak po mně jde husina, protože to bylo.. bylo to odporný...“ (2.52-53). Ještě dlouho po této události se Lucie **bála chodit ven mezi lidi**.

Jiný kraj, jiný mrav

Pouliční obtěžování Lucii potkává i v České republice, ona si ale nejbarvitěji vybavuje události z Německa, kam jezdila na prázdniny za rodinou. Se sestřenicí se v té době jako sedmnáctiletá dívka účastnila diskoték a když z jedné takové odcházely, pronásledovalo je a poté u nich zastavilo auto plné cizích mužů, kteří vůči nim spustili sexistické narážky, pískání a pokřikování. Stejná situace se odehrála, když Lucie v jiné části Německa pobývala se spolužačkami na praxích: „...*takže v ten moment my jsme to neznaly nebo holky to taky neznaly, tak my jsme se daly na útěk. My jsme začaly utíkat...*“ (3.115-116). Poté uvedla, že její sestřenice byla na podobné chování zvyklá a s neznámými muži si i začala povídat a dělat z nich legraci, což ji samotnou dosti šokovalo, jelikož chtěla z onoho místa co nejdříve zmizet: „...*ona v tomhle vyrostla, takže jí to nepřijde nějakým způsobem zvláštní a ona je i taková povaha, že to neřeší.*“ (3.108-109). Lucie nakonec uvedla, že v Německu je takové navazování kontaktu ze strany cizinců celkem běžná záležitost: „...*v Německu se tohle děje běžně a dělaj to všem holkám a dělaj to prostě převážně Turci, který chtěj s těma holkama navázat nějaký kontakt a obtěžujou je.*“ (5.175-176).

Všudypřítomný strach

Největší rozdíl u sebe samé vnímá Lucie v jejím prožívání strachu: „...*já jsem se nikdy nebála chodit venku a chodila jsem všude sama, bylo mi to prostě jedno, to, že za mnou někdo jde. Já jsem se nikdy neohlížela, já jsem se prostě ničeho nebála.*“ (1.3-5). To značně změnilo právě zkušenosti z dětství a z Německa. Mnohem více se začala obávat v momentě, kdy zaregistrovala, že na ulicích přibýlo drogových uživatelů a dalších nedůvěryhodných lidí. Bojí se jich, jelikož neví, na koho narazí a **co od nich může očekávat**. V rozhovoru sdílela jaké scénáře toho, co by se mohlo stát, se v její mysli odehrávaly právě tehdy v Německu: „*Že nás naloží do toho auta, že nás někam odvezou, že.. kolik jich vůbec v tom autě je. My jsme tam neviděly, kolikrát jezdili i dodávkama, takže to nebylo čistě jenom osobák, takže z tohohle jsem měla strach...*“ (5.194-196). Nerada se proto kdekoliv pohybuje sama, jelikož v tu chvíli její strach stoupá: „...*ať jdu do jakýhokoliv vchodu, když jdu sama, já se dívám, jestli za mnou někdo nejde...*“ (2.60-61). Co Lucii navíc příliš nepomohlo v případě její první zkušenosti s cizím mužem na ulici, bylo zjištění, že lidé v případě nouze nezasáhnou. Děsí ji, že nereagují a dělají, jakoby to, co právě shlédli, byla běžná scenerie.

Srážka s realitou

Všechny výše popsané události byly pro Lucii v jedné věci stejné, v nabourání dosavadních vzorců chování a vnímání bezpečné reality. Lucie sama reflektuje, že do té doby, dokud se jí toto všechno nestalo, neměla takový strach a žila si svůj **bezstarostný život**. Její představa o bezstarostném pohybu po veřejných prostorech utrpěla hlubokou ránu a rovněž začala přemýšlet nad postavením žen: „*Mně přijde, že ženy tak jsme v podstatě jako snadným terčem pro ty muže, že nikdy to není naopak na ulici, že by jako ženy obtěžovaly muže, protože přece jenom, oni mají větší sílu a.. tím pádem jako berou nás jako nějaký terče jako oběti.*“ (5.213-215). Jedním z důsledků této srážky s realitou je **zvýšená obezřetnost**. V rozhovoru došla k tomu, že se neustále rozhlíží kolem sebe, vyhýbá se temným místům, kde se nachází větší skupinky pokřikujících lidí a už by si rovněž nikdy nenasadila sluchátka a nepustila si v nich hlasitou hudbu. I přesto, že se tyto zkušenosti na Lucii samozřejmě podepsaly, tak sama vnímá, že ji zformovaly a pomohly jí na spoustu věcí nahlížet jinak: „*...asi by se na tom nic nezměnilo, kdyby se mi tohle nestalo. Tím pádem si plno věcí jako i uvědomuju a mělo to něco do sebe, že se to jako stalo.*“ (6.208-210).

Neřeším to

V tématu, jak Lucie prožívá své vlastní postavení jakožto ženy vůči mužům na veřejnosti, uvedla, že nad tím zas tak moc, oproti jiným ženám, nepřemýšlí: „*Já za sebe prostě tohle neřeším, já to neprožívám, ale jsou holky, který prostě to psychicky zasáhne fakt hodně, když je tamhle někdo znásilní na ulici nebo je někam odtáhne a děje se to. Děje se to, ale.. já až takhle do hloubky nad tím nepřemejšlim.*“ (6.217-219). Za důležité považuje to, že i když si nějaký cizí muž dovolí na ni pokřikovat či pískat, tak jeho chování dále nepodporuje: „*...se mi jako děje, že třeba někdo zapíská nebo pořvává, ale já tohle jako neřeším, já tohle přehlížim, neotáčim se, říkám si furt – nejsem pes. Takže tohle odmítám nějakým způsobem řešit nebo na to reagovat...*“ (3.89-91). Zásadní rozdíl Lucie nastínila v tom, že vnímá jiný stav pouličního obtěžování v České republice a v již zmíněném Německu, kde se tento problém projevuje z její zkušenosti zcela jinak. Uvádí tak, že jestliže na ni v České republice na ulici nějaký muž zapíská, přejde to, jelikož to zkrátka vnímá jako **neškodné** chování.

Bezpečí

Přes tyto postoje je však podstatné připomenout, že se během pohybu na ulici necítí bezpečně. Důležitou oporou je Lucii pocit, že v tu chvíli není sama: „...*když jsem chodila, když byla tma a šla jsem třeba domu, tak jsem si vždycky potřebovala s někým volat a potřebovala jsem někoho slyšet, jako že nejsem sama v ten moment.*“ (6.229-231). Lucie zároveň popsala velkou změnu k lepšímu ve chvíli, kdy se přestěhovala z města na vesnici, kde se cítí mnohem bezpečněji, jelikož se v sousedství všichni znají a moc cizích lidí se tam nevyskytuje: „...*autobus mi stavěl přímo u baráku a už jsme nebydleli v žádném bytě, v žádný bytovce, kde bych potkávala na chodbách lidi, ale už jsme prostě měli zahradu, kde jsem se cítila bezpečnějc.*“ (6.238-240). Zajímavou úlohu v Luciině životě hraje také její **práce** policistky. Díky ní má Lucie pocit, že právě během vykonávání služby je schopná odříznout i svůj strach a cítí se úplně jiná. Velkou oporou jsou jí i její kolegové, kteří jsou pro ni důležití, aby se právě i v práci cítila bezpečně. Na závěr za svůj nejdůležitější pilíř bezpečí považuje Lucie svého tatínka. Ten jí vždy pomohl ze všech nejvíce, vždy o ni měl strach a vždy na ni dával pozor, aby se jí nestalo nic špatného: „...*jsem věděla, že nejsem sama na ty věci, že mam vždycky tu oporu, že mam taťku a že mu můžu říct cokoliv, že mi vždycky pomůže.*“ (7.279-280).

Lucie v otázce potenciálních změn společnosti příliš naděje nevidí. Dle ní kvůli systému nechce nikdo takové incidenty hlásit, jelikož proces, který celé hlášení a dokazování provází, je příliš traumatizující a z jejího pohledu je tak lepší, když se s tím naučí oběti fungovat. Lucie si rovněž nemyslí, že je dobrou radou nenechat si obtěžování líbit a jít ho nahlásit kvůli tomu, že je snadné narazit na policistu, který by problém nebral vážně a oběti se vysmál. Vnímá takový vzkaz jako klišé a myslí si, že nejdůležitější je uvědomění, že ženy nejsou samy a je velmi důležité se obklopit lidmi, kteří je milují a se kterými jsou schopné své bolesti sdílet.

Interpretace:

Lucie se sice s pouličním obtěžováním setkává často, ale příliš si ho už nevšímá, v rozhovoru tak označila své zážitky za méně závažné. Zažila však pár velmi intenzivních incidentů, které ve velké míře ovlivnily její život. Když Lucie o svých zkušenostech mluvila, bylo z jejího hlasu i verbálního projevu znát, že si tehdejší strach stále živě

vybavuje a konkrétním místům se tak dodnes vyhýbá. I přes tento strach si snaží zachovat nadhled, kdy na různé pokusy o navázání kontaktu nereaguje, jelikož cizím mužům nechce udělat tu radost tím, že by jim věnovala svou pozornost.

Rovněž na základě svých zkušeností ze zahraničí, které byly navíc napříč zemí podobné, nevnímá zdejší formy pouličního obtěžování jako příliš škodlivé, spíše neškodné, jelikož zůstávají pouze na úrovni například pískání či mlaskání a nezahrnují natolik invazivní způsoby interakce. Lucie se ale zároveň zmínila i o momentech, kdy se v blízkosti pro ni podezřelých lidí drží vpovzdálí či se zamyká v autě, jelikož se necítí bezpečně. Domnívám se tak, že samotné nevhodné narážky či pískání snáší do určité míry o něco lépe než blízkost cizích mužů, kteří na ni nemusí ani promluvit, ale očekává, že by pro ni mohli představovat ohrožení větší než přímá setkání se s pouličního obtěžování.

7.5 Analýza rozhovoru se Zuzanou

Rozhovor se Zuzanou (25 let), délka rozhovoru: 43 minut, březen 2023. Zuzana se s PO setkává alespoň dvakrát do týdne.

Témata vyplývající z rozhovoru:

(Tabulky s hlavními tématy a citacemi rozhovoru viz. Příloha č. 3)

- **Sexualizace** (dospívání; přizpůsobení; objekt; nedůvěra v muže; jediná šance)
- **Bagatelizace** (shazování; očekávání od matky; uzavření se; zveličování)
- **Ublížení** (předchozí pocit bezpečí; zneuctění, ušpinění; obava o druhé; slova ubližují; pochyby o vlastní hodnotě)
- **Okolí** (ignorance; člověk je sám; všímavost; lidé na ulici)
- **Ohrožení** (blízkost muže; očekávání; noc; narušení osobního prostoru; přítomnost muže vs. ženy)
- **Opatrnost** (vyhýbání; obezřetnost; obrana; chránit si záda)
- **Získání kontroly a sebedůvěry** (sdílení; vytvoření plánu; aktivní přístup; kontrola and situací)

Narativní popis respondentky:

Zuzana se s pouličním obtěžováním poprvé setkala ve velmi nízkém věku, kdy jí ještě nebylo ani deset let. Tehdy se jednalo o skupinku dělníků, kteří si neodpustili poznámku o tom, v jakou vyrostete krásnou ženu. I přesto, že tento zážitek na Zuzaně nezanechal následky, tak již tehdy vnímala, že jí podobné nevyžádané komentáře nejsou příjemné.

Sexualizace

Zuzana si na přelomu dětství a **dospívání** společně s existencí pouličního obtěžování všimla, že se začalo měnit její tělo a s ním se proměnily i reakce mužů na ni na ulici. Objevily se v jejím životě tak první zážitky spojené s pískáním a sexistickými komentáři vůči její osobě. To u Zuzany vedlo k uvědomění, že je mezi ženami a muži zásadní rozdíl: „...že prostě jsou určitý místa těla, který musím mít vždycky zakrytý. Jsou určitý prostě.. pravidla, který musím dodržovat, abych tím neprovokovala k nějaký reakci...“ (1.25-26). S přibývajícimi zkušenostmi s nevyžádanou interakcí od cizích

mužů na veřejnosti se začala Zuzana cítit stále více a více sexuálně objektivizována: „...ani ne vlastně jako člověka, prostě sexuální objekt, kterej působí očividně na pudy jiných lidí a pro ně se stávám jenom čistě sexuálním objektem, kdy oni si vybijí něco, co v nich je...“ (5.185-187). Tím, že si muži na ní vybíjeli své frustrace a touhy, začala být vůči nim stále více a více nedůvěřivá: „...měla jsem období, kdy jsem měla vlastně kvůli tomu dost velkou nedůvěru v muže jako takový, jakože obecně jsem jim nechtěla moc věřit, když mi tvrdili, že se jim nelíbim jako tělem a tak, ale že se jim líbim jako osoba.“ (5.187-189). Tato nedůvěra se u Zuzany nakonec přetavila až v přesvědčení, že jako žena dokáže muže zaujmout pouze svým tělem, jelikož to podle ní byla **jediná šance**, jak upoutat jejich pozornost.

Bagatelizace

K nedůvěře ji mimo jiné přispěla zkušenost ze střední školy, kdy Zuzanu po cestě do školy obtěžoval cizí muž z auta tak, že před ní odhaloval své intimní partie a dělal jí sexuální návrhy. Muž Zuzanu neskutečně vyděsil a po tom, co se dostala ten den do školy, zajímali se o incident i pedagogové. Po Zuzaně chtěli popis auta a muže, ale Zuzana toho přes šok nebyla schopná. Nakonec se jí dostalo reakce, kterou nečekala: „...cejtila jsem se, jako bych hrotila něco, co vlastně není důležité.“ (2.71-72). Kromě toho, že její zkušenost shodili učitelé i ředitel školy, jiné reakce se nedočkala ani od své matky: „...mi řekla, že se nic tak strašného přece nestalo, že se to stává každý druhý holce.“ (3.77-78). Zuzanu její slova ranila, jelikož její původní **očekávání od matky** bylo objetí, pohlázení, podpora či nabídnutí pomoci. Po těchto reakcích nejen dospělých, ale i spolužáků, se již k této události nechtěla vracet: „...dost jsem se uzavřela do sebe, už jsem pak o tom vůbec nechtěla mluvit, protože jsem měla pocit, že tuhle reakci dostanu od všech...“ (3.80-81). Začala se cítit, jako by **přeháněla**, jelikož to zřejmě nebylo natolik vážné, nic se jí vlastně nestalo a ten muž se jí ani nedotkl.

Ublížení

Zuzana si začala s narůstajícími zkušenostmi s pouličním obtěžováním uvědomovat, co vše způsobuje. Některé případy způsobily, že na místech, kde **se cítila bezpečně**, se tak již necítí. V jiném případě, kdy se jí cizí muž bezdůvodně dotknul v blízkosti obličeje, se poté cítila ušpiněně: „...cítila jsem se strašně špinavá, strašně jako

zneuctěná až a to přitom šlo jenom o to, že mi prohrábl rukou vlasy.“ (4.126-127). Zuzanu celá situace kolem pouličního obtěžování neskutečně vytáčí a nejvíce ze všeho ji štve, že se to děje i dalším ženám, kterým to může ublížit ještě více než jí: „...*si vždycky prostě představím, že oni takhle pokřikují na někoho, kdo prostě není třeba tak sebevědomej nebo má nějaký trauma z dětství nebo je jakkoliv, nechci říct, poškozenej, ale prostě jakkoliv je nejistej třeba v něčem...*“ (4.132-135). V tomto ohledu Zuzana navazuje myšlenkou, že to, co cizí muži na ženy pokřikují mohou být jen slova, ale nelze tím popřít, že právě i **slova mohou silně ublížit**. To si Zuzana zažila na vlastní kůži: „...*to bylo strašná neúcta sama k sobě, že jsem dovolila cizím, úplně cizím lidem pochybovat o své vlastní hodnotě vlastně.*“ (6.197-198).

Okolí

Zuzana se během pohybu po veřejných prostorech v místě svého bydliště cítí bezpečně díky tomu, že se v této lokalitě **lidé na ulici** nacházejí nejen ve dne, ale i v pozdních večerních hodinách. Realitou ale také je, že během jednoho případu obtěžování cizím mužem v metru se Zuzany nikdo nezastal. Lidé jsou podle ní nevšimaví i vůči pokřikování, kterému pouze přihlížejí. Usuzuje tak, že se lidé naučili své okolí **ignorovat**, dokud se incident netýká přímo jich: „...*vyvolává to trochu pocit takovýho ne úplně zoufalství, ale spíš jako takový bezmoci, že člověk tam není sám, ale zároveň je sám a říká si – dobrý, tak on na mě jenom pokřikuje, ale kdyby mi reálně něco udělal, pomůže mi vůbec někdo?*“ (5.164-166). Tato myšlenka Zuzanu přivedla k přemýšlení nad tím, zda i ona sama není jen další z ignorujících osob: „...*se snažim víc vnímat svoje okolí, i když jsem já věnku, tak jako víc vnímam, co se tam děje nebo neděje...*“ (4.163-164).

Ohrožení

Jestliže se ale na ulici zrovna příliš velký počet lidí nenachází a do toho je již tma, tak se Zuzana cítí nejhůře: „...*já se stejně víc bojím za tý tmy, protože asi je to přirozený a navíc k tomu, když je ta noc, tak je mnohem míň lidí vlastně všude. Takže je ještě menší šance, že si někdo něčeho všimne.*“ (6.205-207). Největší pocit ohrožení Zuzana prožívá v momentech, kdy jde po ulici právě večer za tmy a **v její blízkosti se nachází muž**. Takové situace jsou pro ni nepříjemné především proto, že si není jistá, co se může všechno stát: „...*ani nemusí jít za mnou, on může jít klidně přede mnou nebo může jít na*

*druhý straně ulice, ale já už se cejtím nepříjemně, protože já nevim, co od něj mam čekat. Mam od něj čekat, že mě osloví nebo projde nebo na mě šáhne?“ (6.202-204). Právě to, čeho se Zuzana obává nejvíce je **narušení jejího osobního prostoru**. Tento strach se u ní projevil především po zkušenostech, kdy se jí někdo dotknul bez jejího svolení. Od té doby, jestliže se například nachází v centru města a potkává skupinky mužů u hospod, prožívá obavy z potenciálního obtěžování, že zkrátka někdo opět naruší její osobní prostor. Ke klidu jí příliš nepomáhá ani přítomnost kamarádky: „...když jdu někam s kámošem, tak se cejtím mnohem bezpečněji než když jdu někam s kámoškou. Protože i když jsme dvě, tak to furt nic nemusí znamenat, oni můžou být tři...“ (7.234-238).*

Opatrnost

Z těchto důvodů se Zuzana začala **vyhýbat** zejména skupinkám mužů a na ulici, začala být rovněž obezřetná: „...jsem mnohem víc opatrná, mnohem víc se ohlížím...“ (6.200-201). Současně Zuzana v rozhovoru uvedla, že jestliže se nachází na ulici sama a bojí se více než obvykle, tak jako **obranu** zásadně nenosí sluchátka v uších a má připravené klíče v ruce. Nutnost být opatrná se ale neprojevila pouze v chování samotné Zuzany při pohybu po ulici, ale promítla se zároveň i do jejího pocitu bezpečí, když si jde někam sednout s partou přátel: „...chci sedět tak, abych měla krytý záda. Chci sedět vlastně ke zdi nebo k rohu nebo tak. Jakože necejtím se moc dobře, když sedím do prostoru.“ (6.226-228) V rozhovoru poté Zuzana uvedla, proč toto upřednostňuje: „...tim, jak mi člověk šáhnul do těch vlasů, tak mi narušil prostě osobní prostor hodně blízko toho obličejě a je mi nepříjemný, že bych to ani neviděla, že něco takovýho přichází.“ (6.230-232).

Získání kontroly a sebedůvěry

Pro Zuzanu se po prožití pouličního obtěžování stalo důležitým **sdílet** svou zkušenost hlavně se svým otcem a jeho manželkou. Díky tomu je poté schopná lépe celý svůj prožitek zpracovat a vytvořit si konkrétní postup, jak se zachovat příště: „... jak tomu třeba můžu předejít nebo jak na to můžu reagovat příště, tak tim, že si udělám plán pro příště, protože nejsem tak naivní, abych si myslela, že už se to nikdy nestane, tak mě to vlastně uklidní, protože já vim, co mam dělat.“ (7.256-258). Jeden z důvodů, proč si Zuzana tyto plány vytváří, je fakt, že když se zachová při příštím incidentu pasivně a

nezareaguje, tak těmto cizím mužům dává propustku se tak chovat dál. Naopak se díky vytvoření právě takového plánu naučila být **aktivní** v reagování vůči obtěžovatelům a získala tak vědomí, že i zdánlivě bezvýchodnou situaci může ovlivnit: „...*tim vlastně, že už jsem nějakým způsobem aktivní, tak mi to vrátí vlastně nějakou sebedůvěru a sebevědomí, kdy je sice strašně těžký udělat tu aktivitu, ale jakmile to člověk udělá, tak najednou získá mnohem větší kontrolu nad tou situací...*“ (7.262-265).

V otázce názoru na to, jak změnit situaci kolem pouličního obtěžování, vyplynulo, že podle Zuzany je důležitá především výchova nejen směrem od rodičů, ale i od školy. Děti by se měly učit, jak se slušně chovat vůči druhým lidem tak, aby se nezůstávalo pouze u výchovy dívek a žen k opatrnosti. Zuzana v rozhovoru rovněž upozornila na neadekvátní nízké tresty za znásilnění, jejichž nápravu považuje za stavební kámen celé problematiky sexuálního násilí a sexuálního obtěžování. Ženám přeje, aby se nebály reagovat na ty, co je obtěžují, aby si vytvořily plán, jelikož tím budou schopny převzít kontrolu nad situací. Rovněž povzbuzuje k tomu si nenechat podkopat vlastní sebedůvěru, jelikož to pro Zuzanu samotnou bylo něco, co jí ublížilo nejvíce.

Interpretace:

Zuzaniny zkušenosti s pouličním obtěžováním začaly být nejintenzivnější v době, kdy si uvědomila, že na ni její okolí pohlíží jinak a současně začala dostávat doporučení, jak se chovat či jak se oblékat. Z rozhovoru bylo patrné, že na takové rady nikdy dávat nechtěla a i její rodiče ji podporovali v tom, aby chodila oblečená tak, jak chce ona sama. Vnímá však, že takový hluboký výstřih by pro ni byl už příliš rizikový a do určité míry si na styl oblékání pozor dává. Zuzana je z celé situace hodně naštvaná.

Nejvíce jí vadí, že se pouliční obtěžování týká i dalších, zejména zranitelnějších žen, pro které může být takový zážitek mnohem hůře zpracovatelný než pro ni. Štve ji i fakt, že si musela začít vytvářet strategie aktivních reakcí, jelikož nechápe, proč musí vůbec vyvíjet další úsilí k tomu, aby mohla jít normálně ven a cítit se tam bezpečně. Zuzana byla během rozhovoru velmi energická a tento vztek byl patrný i v jejím projevu. Původ tohoto vzteku osobně vnímám také v tom, že Zuzana již zažila, jak jí pouliční obtěžování ovlivnilo její vztah k sobě samé, kdy v jednom období nedůvěřovala tomu, že je něčím víc než pouhým sexuálním objektem. Současně se domnívám, že právě ono naštvání jí pomohlo se obtěžovatelům vzepřít a vytvořit si již zmíněné plány.

7.6 Analýza společných témat

Výzkumná otázka č. 1 - Jak ženy subjektivně prožívaly zkušenost s pouličním obtěžováním?

Společná témata:

(Tabulky s hlavními tématy a citacemi rozhovoru viz. Příloha č. 4)

- **Ohrožení** (strach z eskalace konfliktu, strach z napadení)
- **Zneuctění** (pocit ušpinění, jako bych byla objekt, výčitky vůči sobě samé)
- **Přihlížející** (ostatní to ignorují a nepomohou, člověk je nakonec sám)
- **Opora v blízkých** (pomůže zavolat někomu blízkému, sdílet zážitek nebo nebýt na ulici sama)

Ohrožení – Typickou emocí, kterou respondentky během incidentů s pouličním obtěžováním zažívaly, byl strach. Ať už se jednalo o strach z vyhocení situace nebo přímo z napadení, všechny níže zmíněné ženy si tyto zážitky intenzivně vybavují. Nejsilnější obavy z ohrožení, které zažívaly, se týkaly poté přímo buď ublížení na zdraví jako znásilnění či zabití, únosu nebo okradení.

Pavλίna

„...vždycky si říkám – hele, nereaguj na to, za to ti to přece nestojí jít do nějaký konfrontace...“ (3.118)

„...to se bojím už úplně. Bojím se, kam až to dojde prostě. Jestli jako náhodou si mě támhle někde nečapne...“ (4.137-138)

„No, jsem úplně ve stresu, úplně se potím a úplně mam jako strach, co se děje a paniku jakože musím odsud co nejdřív někam vypadnout.“ (4.145-146)

Eva

„...já se opravdu nejvíc bojím toho, že mi ublíží a že mě jako fakt třeba zabije, jo. Jakože já už jdu trošičku dál. Samozřejmě to znásilnění je taky hrozný, ale já se opravdu víc bojím jako ublížení na tom zdraví...“ (4.126-128)

Klára

„...stejně se bojím, že mě napadne z ničeho nic nebo že mi stáhne třeba tašku z ramene...“ (5.177-178)

„...že tam někdo bude a že jako budu muset třeba utíkat nebo útočit nebo takovej ten ještěřčí mozek naskočí – buď utýct nebo zmrznout.. nebo útočit.“ (5.164-165)

Lucie

„...měly jsme prostě strach, co se stane, kdo to je, my jsme je vůbec neznaly.“ (3.116-117)

„Že nás naloží do toho auta, že nás někam odvezou, že.. kolik jich vůbec v tom autě je. My jsme tam neviděly, kolikrát jezdili i dodávkama, takže to nebylo čistě jenom osobák, takže z tohohle jsem měla strach...“ (5.194-196)

Zneuctění – Kromě strachu a často i šoku, bylo pro respondentky nejhorší to, co přišlo potom. Většina z nich se zejména po fyzickém obtěžování setkala s pocitem ušpinění, jako by ze sebe musely co nejdřív smýt zostuzení, kterému byly vystaveny. Některé se také setkaly s výčitkami, jak je možné, že nezareagovaly, že neudělaly nic pro to, aby se obtěžovateli postavily a nenechaly si jeho chování líbit. Respondentky, které se s pouličním obtěžováním setkávají pravidelně si poté začaly uvědomovat, že jsou vnímány mnohem více jako pouhý objekt a ne jako plnohodnotné lidské bytosti.

Pavčina

„Takže jako cejtím se u toho prostě hnusně a zneužitě pak prostě. A ještě celej ten večer na to vzpomínám, co jsem mohla udělat líp, ale zároveň nikdy neudělám nic.“ (4.132-134)

Eva

„...bohužel si myslím, že to je problém spousta žen a to je to, že se cítím jako objekt, ne jako člověk, ne jako žena, ale jako objekt, který když bude někdo chtít, tak si ho prostě vezme, využije a použije ke svým potřebám, jo. Jako opravdu mam jako stavy, kdy mi jako přijde, že fakt nejsem vnímána jako člověka s emocema, jo. Jakože pouze jako to tělo a prostředek k uspokojení.“ (7.249-253)

Klára

„Úplně špinavá.. fakt jako odpad. A to mě na tom právě taky překvapilo, že jsem se cítila jako kus hadru, jako kdyby se mnou někdo zacházel, ne jako s objektem, ale že nemam ani jako.. to se úplně blbě popisuje.. No prostě jsem se cítila úplně špinavá, nechápala jsem, jak je možný, že se to děje.“ (5.197-200)

„...jsem si to přemítala strašně jako dlouho, že jsem si vyčítala, že jsem jim prostě nedala.. protože jsem zamrzla a nebyla jsem schopná nic říct...“ (2.76-78)

Zuzana

„...ani ne vlastně jako člověka, prostě sexuální objekt, kterej působí očividně na pudy jiných lidí a pro ně se stávám jenom čistě sexuálním objektem, kdy oni si vybíjí něco, co v nich je...“ (5.185-187)

„...cítila jsem se strašně špinavá, strašně jako zneuctěná až a to přitom šlo jenom o to, že mi prohrábl rukou vlasy.“ (4.126-127)

Přihlížejíci – Společným tématem všech pěti respondentek pak bylo zamyšlení nad svým okolím, které bývá zpravidla naprosto pasivní vůči tomu, co se děje kolem nich. Až na chabé výjimky se s pomocí od kolemjdoucích nikdy nesetkaly. Lidé zpravidla situaci pozorují, ale zůstávají pouhými přihlížejíci. Respondentky vůči lidem tak prožívají ambivalentní emoce. Na jednu stranu stále doufají, že by jim v případě nouze někdo pomohl a rovněž automaticky vyhledávají zalidněná místa, aby se cítily bezpečně.

Současně však už mají svou zkušenost, že i přes zaplněnou ulici zůstávají na celou situaci samy.

Pavčina

„No, ale mam ty očekávání od těch lidí, že jsou jako dobrý a že mě zachrání no, ale většinou se tak nestane, oni jenom civěj dál.“ (5.160-162)

„Jenom ten pán prostě jedinej, to si vzpomínám, že ten to zachránil, ale jako nikdo jinej se za tebe nepostaví, což mě od tý společnosti docela jako.. to není jako moc hezký no.“
(5.165-167)

Eva

*„...když už se takhle něco děje, tak jsem si všimla, že jako lidi moc nereagují nebo se mi třeba stalo, že jsem si ten problém vyřešila, že jsem toho člověka poslala někam a potom za mnou přišel muž a řekl mi, že tu situaci celou sledoval a že chtěl zakročit.“
(4.155-158)*

*„...to se úplně často nestává, ale jako na jednu stranu jsem si řekla, že mohl zakročit.“
(5.171-172)*

Klára

„...ještě víc jsem byla naštvaná na ty lidi, že prostě viděli patnáctiletou holku, jak prostě jí někdo plácl přes zadek a nikdo nic prostě neřekl a ani se neohlídl...“ (2.64-66)

„...jsem koukala na ostatní lidi, jestli třeba někdo se zastane nebo.. a nikdo nic neudělal...“ (2.52-53)

Lucie

„...nejvíc mě na tom děsí to, že i kdyby se mi to stalo někde před lidma, že se opravdu najde málokdo, kdo by zasáhnul, kdo by pomohl...“ (7.263-265)

Zuzana

„...podle mě lidi jsou k tomu strašně nevšímaví i v tom pokřikování. Podle mě si lidi toho všimaj, ale podle mě to automaticky ignorují, protože je to normální, jakože je to obvyklý, děje se to, ale lidi se naučili ignorovat a ne řešit, když se to netýká přímo jich.“

(5.156-159)

„...vyvolává to trošku pocit takovýho ne úplně zoufalství, ale spíš jako takový bezmoci, že člověk tam není sám, ale zároveň je sám a říká si – dobrý, tak on na mě jenom pokřikuje, ale kdyby mi reálně něco udělal, pomůže mi vůbec někdo?“ (5.164-166)

Opora blízkých – Respondentky nakonec cítí skrze nepříjemnost celého zážitku jako nejdůležitější zkontaktovat své blízké nebo ideálně s někým z nich během incidentu být přímo na místě. Potřebují okamžitou oporu, že v situaci nejsou samy a že jsou v bezpečí. Sdílení prožitku pro respondentky představuje pilíř, který jim pomáhá prožitek lépe zpracovat.

Pavčina

„...je dobrý, když někdo je se mnou, že mam pocit, jakože na to nejsem sama, nemusím to vyřešit sama, že jako vždycky to bude řešit někdo se mnou. A doma to teda jako hodně přítel, na kterýho to vybleju celý a on mi na to nějak jako konstruktivně odpoví.“

(7.263-266)

Eva

„...co mi jako dost pomohlo, což jsem i udělala, zavolat někomu. Asi opět aby se člověk necítil tolik sám. Jako je dobré někomu zavolat, někomu to i říct. Mně pomáhá se i vymluvit...“ (5.189-191)

„...tohle se na mně nepodepsalo. Asi je to možná i tím, že jsem tam zrovna byla s někým, že jako tu zkušenost jsem mohla s někým sdílet. To si taky myslím, že to může mít vliv, kdybych tam byla sama, tak už ten strach je mnohem větší...“ (2.54-57)

Lucie

„...jsem volala tátovi, všechno jsem mu to popisovala. Ten samozřejmě z toho byl vyděšený a celou dobu se mnou povídal než jsem došla domu a potom jsem tu situaci nějakým způsobem vytěsnila...“ (1.28-30)

„...jsem věděla, že nejsem sama na ty věci, že mam vždycky tu oporu, že mam taťku a že mu můžu říct cokoliv, že mi vždycky pomůže.“ (7.279-280)

Zuzana

„...já si většinou promluvim s taťkou nebo s jeho ženou. On taťka je vlastně systematickej kouč a jeho žena je psycholožka, takže si promluvim třeba s nima a nějak si to vyřeším.“ (7.253-255)

Výzkumná otázka č. 2 - Jak pouliční obtěžování ovlivnilo jejich život?

Společná témata:

(Tabulky s hlavními tématy a citacemi rozhovoru viz. Příloha č. 4)

- **Zvýšená obezřetnost** (neustálé ohlížení se za sebou, vyhýbání se pochybným místům, nošení obranných prostředků, hlídání druhých)
- **Nekončící obavy** (v blízkosti cizích mužů se nelze cítit bezpečně, pocit strachu i ve chvílích, kdy nic nehrozí)
- **Negativní postoj k mužům** (nevěřila jsem jim, myslela jsem si jen to špatné)
- **Budování sebevědomí a sebedůvěry** (nejsem jediná, komu se to děje, jsme silnější a nechci, aby mi někdo cizí sebral mou hodnotu)

Zvýšená obezřetnost – Pro všechny respondentky se po zkušenostech s pouličním obtěžováním stalo normou být při pohybu venku mnohem opatrnější než dřív. Ohlížení se za sebou, měnění tras, vyhýbání se určitým tmavým místům a nošení obranných prostředků se pro ně stalo samozřejmostí a určitou ochranou před tím, aby nebyly překvapené případným cizím mužem, který by jim mohl zkřížit cestu. Rovněž kromě obezřetnosti vůči sobě samým některé respondentky upřely svou pozornost i vůči ostatním ženám, zda se jim neděje něco podobného, co si samy zažily.

Pavlína

„...většinou třeba změním trasu, když tam vidím nějaký pochybný týpky a tak, říkám si, hele tak to by mohlo bejt nepříjemný, tak jdu jinudy nebo prostě jdu, kde je hodně lidí a tam prostě nasednu někam na nějakou jinou tramvajku...“ (7.248-250)

Eva

„...šla jsem po ulici, pořád jsem se rozhlížela, pořád jsem koukala, jestli za mnou někdo nejde, jestli prostě mi něco nehrozí, takže určitě větší obezřetnost, větší nedůvěra.“ (8.307-309)

„...poslouchám hudbu, ale i během toho, co jako ji poslouchám, tak stejně slyším, vidím, vnímám jako hrozně moc toho, jo.“ (4.142-143)

„...nosila jsem dříve paralyzér a teď nosím pepřák, tak s tím se taky cítím bezpečněji...“ (8.298-299)

Klára

„...právě proto, že mam třeba ten pepřák, tak se cítím i bezpečněji...“ (9.330-331)
„...jako třeba nějaká temná ulička nebo tak a třeba těm se záměrně vyhýbam, jo...“
(5.167-168)

„...snažím se koukat kolem jako na nějaký mladý holky, jestli se i jim něco neděje a snažím se bejt v takovym tom ochranářskym módu a že jsem jako schopná zakročit, kdyby se jim něco stalo...“ (9.331-333).

Lucie

„...už bych si nenasadila takhle sluchátka, nedala bych si písničky úplně naplno a nešla bych po tmě na výlet se sluchátkama v uších.“ (8.286-288)
„...já se ohlížim, nemam ráda takový ty temný místa, kde je větší skupinka lidí, který pokřikujou a vyhýbam se tomu...“ (1.34-36)

Zuzana

„...vyhýbala jsem se místům, kde jsem byla vlastně sama, když tam šel nějakej chlap nebo třeba skupina chlapů spíš.“ (2.41-42)
„...jsem mnohem víc opatrná, mnohem víc se ohlížim...“ (6.200-201)
„...když se fakt hodně bojím, tak si dávám klíče do ruky a nechodím se sluchátkama v noci.“ (6.213-214)
„...já si říkam, jestli třeba sama občas nejsem nevšímavá a spíš to na mě působí, že se snažím víc vnímat svoje okolí, i když jsem já venku, tak jako víc vnímam, co se tam děje nebo neděje...“ (5.162-164)

Nekončící obavy – Ruku v ruce s obezřetností jdou i obavy, které respondentky prožívají, když se po veřejných prostorech pohybují zcela samy. Nejhuře se cítí, když se

v jejich blízkosti vyskytne osoba, konkrétně muž, od kterého neví, co mají čekat a to i přesto, že racionálně tuší, že jim nic nehrozí. I tak v tu chvíli prožívají strach z toho, že s nimi bude chtít navázat kontakt nebo se jich dokonce dotýkat.

Pavlína

„Já se vždycky bojím, že na mě začne někdo mluvit. To je prostě.. uh! Že jenom jdu a sednu si do tý tramvaje a teď, když vidím, že na mě někdo zírá, tak úplně přestanu se na něj koukat, koukam dolu a doufám, že nepřijde.“ (7.279-281)

Eva

„...mně jako stačí, když jsem někde je tam se mnou jeden člověk a to je muž. A je úplně jedno, kde to je, jo, já už mam nepříjemnej pocit, že jsme tam jeden na jednoho a teďka to je zase ta nedůvěra...“ (8.312-314)

„...z toho dlouhodobýho hlediska to ve mně zanechalo tu paranoi, že já se jako bojím i v příležitostech, kdy jako úplně si myslím, že by se nemusela bát.“ (8.310-311)

Klára

„Nikdo tam třeba není, tak já už se jako připravuju, že tam třeba něco bude a snažím se strašně rychle to projít nebo když jdeš venku a cejtíš nějaký úplně nebezpečí, jenom když jde někdo třeba naproti jako, nějaká osoba, jako většinou muž, jo, tak já už předstírám, že telefonuju.“ (4.158-159)

„...jdu naproti nějakýmu jako chlapovi, kterej vypadá prostě už jako nějak jako podezřele, i když třeba to byl normální jako chlap, tak já už jsem prostě nasadila výraz a už jsem třeba chytala pepřák do ruky...“ (3.97-99)

Lucie

„...nevím, na koho narazím a v dnešní době tím, jak je to víc jako deset let zpět, co se to stalo, tak je víc feťáků, je víc všech těchle lidí a dřív to nebejvalo a nevím, co mam od těch lidí očekávat. Kdo by na mě jako šahnul. Bojím se prostě těch lidí, že nikdy nevím, co udělaj.“ (7.260-263)

Zuzana

„...cejtím se strašně, strašně, ale strašně nepříjemně až ohroženě, když jdu třeba večer a blízko je muž. Kdy jako ani nemusí jít za mnou, on může jít klidně přede mnou nebo může jít na druhý straně ulice, ale já už se cejtím nepříjemně, protože já nevím, co od něj mam čekat. Mam od něj čekat, že mě osloví nebo projde nebo na mě šáhne?“

(6.201-204)

Negativní postoj k mužům – Některé respondentky si s postupem času všimly, že se změnil i jejich názor na muže celkově. Tuto změnu nezpůsobilo pouze samotné pouliční obtěžování, ale jednalo se o kombinaci společně s osobními vztahovými zkušenostmi. Období, během kterého cítily takto silnou nedůvěru a vztek, trvalo dlouho a překonat jej jim pomohla až střetnutí s muži, kteří respondentkám ukázali, že všichni muži nejsou stejní.

Eva

„...já jsem se vlastně úplně přeprogramovala na to, že vlastně já už od těch mužů jako absolutně nic nečekám, protože já už jsem se jako tolikrát zklamala a tolikrát jsem jako důvěřovala a bylo to úplně jinak, že já už nemam žádné očekávání a vlastně nějak jsem už přejela na tu jejich vlnu.“ (7.264-267)

„...když vás někdo takhle obtěžuje na ulici, tak si jako řeknete – jo, to je nějaký idiot, kterej tady to udělá deseti holkám za den. Netýká se mě to, neznam toho člověka, nezajímá mě. Není to osobní prostě, ale když se vám to děje i v tom osobním životě, i v tom veřejným, tak to má hroznej dopad...“ (7.277-280)

Klára

„...jsem podle mě díky tomu došla k tomu feminismu jako takovému a začala jsem bejt hodně radikální. Já jsem i chvíli byla jako: „Kill all men.“ A prostě dejte nám pokoj, nechte nás žít prostě.“ (7.282-284)

Zuzana

„...měla jsem období, kdy jsem měla vlastně kvůli tomu dost velkou nedůvěru v muže jako takový, jakože obecně jsem jim nechtěla moc věřit, když mi tvrdili, že se jim nelíbím jako tělem a tak, ale že se jim líbím jako osoba.“ (5.187-189)

Budování sebevědomí a sebedůvěry – Pro respondentky se ukázala být v životě důležitá i jejich vlastní ženská hodnota a vnímají, že pouliční obtěžování je něco, co ji může ohrozit. Za podstatné považují uvědomění, že se v celé situaci nenacházejí samy a i když se s obtěžováním cizí osobou znovu setkají, snaží se být nad věcí a nebrat si osobně jakékoli další nevhodné komentáře či útoky. Snaží se být nebo již jsou aktivní v reagování a nechtějí se svého vybudovaného sebevědomí vzdát.

Pavčina

„Já se takhle cejtím sebevědomě a nechci, aby mi někdo prostě zase to sebevědomí vzal.“ (6.240-241)

Eva

„...s rostoucím věkem se to lepší, protože člověk má vyšší sebevědomí a víc si věří. Tak nějak jsem si víc sama sebou jistá než třeba v těch osmnácti.“ (8.293-295)

„...mně opravdu pomáhá jako se nad tím povznést, že pro mě jako ty lidi jsou jako fakt trošičku něco míň prostě.“ (10.395-396)

„...já si myslím, že mi i stouplo sebevědomí a že ani z těch incidentů už nemám takový obavy, že prostě nepřemejšlim nad tím. A když už to přijde, tak jako vždycky na to nějak zareaguju, vždycky se tomu nějak postavím.“ (11.416-419)

Klára

„...nesnažila jsem se do toho pak jako spadnout a nesnažila jsem se být jako oběť toho člověka, spíš jako.. Nevim, jak to říct. Prostě nejsem jediná, komu se to děje...“ (7.248-250)

„Prostě jsem si uvědomila, že jsme prostě silnější než si myslíme...“ (6.239-240)

„...prostě člověk, kterej mě vůbec nezná a vůbec nemá jako.. jak si vůbec může dovolit, že něco takovýho řekne.“ (7.245-246)

Zuzana

„...tim vlastně, že už jsem nějakým způsobem aktivní, tak mi to vrátí vlastně nějakou sebedůvěru a sebevědomí, kdy je sice strašně těžký udělat tu aktivitu, ale jakmile to člověk udělá, tak najednou získá mnohem větší kontrolu nad tou situací...“ (7.262-265)

„...nenechat si tím nějak podkopat svoji vlastní sebedůvěru a vnímání sama sebe, protože to mně osobně ublížilo nejvíc.“ (8.309-311)

Diskuze

Cílem diplomové práce bylo pochopit zkušenost žen s pouličním obtěžováním a jaký vliv mělo toto téma na jejich život. Z rozhovorů s respondentkami vyplynulo celkem osm společných témat, která se rovněž prolínají s předloženým teoretickým zázemím.

Z rozhovorů vyplynulo, jak respondentky prožívaly samotný střet s obtěžovatelem. Respondentka Pavlína se obávala, že jestliže bude ve své reakci aktivní, tak způsobí eskalaci incidentu. Tuto konkrétní obavu dokazuje celonárodní studie mapující pouliční obtěžování ve Spojených státech amerických, kdy 68% dotazovaných žen tento strach prožívalo stejně (Kearl, 2014). V momentech obtěžování respondentky prožívaly rovněž strach z napadení, ať se jednalo o okradení, znásilnění či vraždu. Strach ze znásilnění uvedla opět hlavně Pavlína v situaci, kdy ji neznámý muž pronásledoval. O tomto strachu píše ve své studii Macmillan et al. (2000), kde pojednává právě o tomto typu pravděpodobně genderově podmíněného strachu, který je vyvolán přítomností druhé osoby, od které žena očekává kriminální úmysly. Respondentky rovněž popisovaly obavy právě z nevědomosti, co od neznámého muže mohou očekávat.

Obvyklé negativní důsledky, které většina respondentek prožila, byly pocity ušpinění a zneuctění. Eva a Zuzana mimo jiné popsaly i stav, kdy se samy začaly vnímat jako pouhý objekt a změnily tak i svůj přístup k mužům jako takovým. Cítily se, že jejich jediná hodnota je jejich vlastní tělo, které slouží primárně k uspokojení mužských potřeb. Tyto pocity potvrzují jev zvaný sebeobjektivizace. V kontextu pouličního obtěžování představila Laniya (2005) teorii, že konfrontace s neznámými muži na ulici ženy utvrzuje v propojení vlastní sexuality s pocity ponížení a bezmoci. Další negativní následek popsala Klára, která uvažovala nad myšlenkou, zda to, co se jí stalo, nebyla její vina a podobně svou zkušenost prožívala i Pavlína v kontextu jejího pasivního reagování na obtěžovatele. To nepřímo potvrzuje myšlenku, že ženy, které užívají spíše pasivních reakcí, mají k sebeobviňování větší sklony (Saunders et al., 2016). Je nutné ale v této otázce vzít v úvahu fakt, že někdy není aktivní reakce možná z důvodu šoku či zamrznutí, které od dob pravěku patří společně s reakcemi útěku a útoku mezi základní reakce na ohrožení (Houdek & Houdek, 2022).

Mimo sebeobviňování se také respondentky Pavlína a Zuzana střetly i s obviňováním od svého okolí a zjevnou bagatelizací jejich prožitků. Zuzanina zkušenost

s bagatelizujícím okolím tak způsobila, že se před ním uzavřela a nechtěla o této události již nadále s nikým mluvit, jelikož očekávala, že stejnou reakci budou mít už všichni. Toto zjištění se shoduje s prezentací výsledků výzkumu na téma obviňování oběti, kde respondentky, které se střetly s podobnými reakcemi, svou zkušenost buď sdílely pouze s určitou skupinou lidí nebo ji přestaly sdílet úplně (Fileborn, 2018).

Všechny respondentky popsaly v rámci vlastní zkušenosti s pouličním obtěžováním rovněž střetnutí s efektem přihlížejícího, kdy i přes zjevné obtěžování na jejich obranu nikdo nezasáhl. Lidé dle jejich slov celou situaci zaznamenali, ale nereagovali. Tato tvrzení tak jen potvrzují výzkum Fileborn (2017), ze kterého vyplynulo, že většina lidí se s intervencí přihlížejícího nikdy nesetkala. Současně tak toto poznání efektu u některých respondentek zapříčinilo snížení pocitu bezpečí ve veřejném prostoru, jelikož i přesto, že se nacházely na zalidněném prostranství, cítily se spíše osamoceně. Tyto zážitky ale současně v respondentkách Evě, Kláře a Zuzaně probudily iniciativu nebýt sama pouhou přihlížející a aktivně sledovat své okolí. To se projevilo v tom, že Eva například již proti jednomu z obtěžovatelů zasáhla a Klára se Zuzanou zase dávají pozor na další ženy, aby byly v bezpečí.

Dlouhodobě život respondentek pouliční obtěžování ovlivnilo natolik, že začaly být při pohybu po veřejných prostranstvích více obezřetné a současně změnily i některé své vzorce chování. Všechny dotazované ženy uvedly, že se vyhýbají pochybným místům, kde buď vidí v jejich očích podezřelé osoby nebo by se pouze na takovém místě necítily bezpečně. Některé z nich u sebe začaly nosit pepřové spreje a jiné obranné prostředky, nenosí sluchátka na uších, neustále se za sebou ohlíží či upřednostňují být na ulici zejména po setmění s jím blízkou osobou buď fyzicky nebo alespoň prostřednictvím telefonického hovoru. Respondentka Lucie mimo jiné zdůraznila, že dokud se jí nezačalo pouliční obtěžování přímo týkat, nikdy se neohlížela, chodila všude sama a ničeho se nebála. Změny v chování opět potvrzuje i celonárodní výzkum neziskové organizace Stop Street Harassment uvádějící fakt, že pouliční obtěžování ovlivňuje životy obtěžovaných osob a neumožňuje jim rovný přístup k veřejným místům jako takovým (Kearl, 2014).

Jedním z mála pozitivních důsledků celé této problematiky je, že některé respondentky se naučily na obtěžující chování aktivně reagovat. K tomu přispěly hlavně situace, kdy na ně muži pokřikovali či pískali a respondentky v těchto chvílích prožívaly oproti strachu především vztek. Zážitky respondentek Evy a Kláry si jsou podobné právě v jejich prudkém ohrazení se vůči obtěžovatelům. Zuzana rovněž popsala svůj systém

vytváření konkrétních strategií reakcí, které jí již dlouhou dobu pomáhají nepříjemné situace zvládat, a to tak, že konečně začala cítit kontrolu nad situací a ne pouze bezmoc a strach. Jak již bylo zmíněno, pasivní reakce zapříčiňují silnější pocity viny. Opakem jsou aktivní reakce, kdy se ženy dokážou ohradit a bránit se. Následně neprožívají natolik silné pocity vlastní viny a současně tak snižují i svou sebeobjektivizaci (Fairchild & Rudman, 2008).

Jednou z posledních otázek rozhovorů bylo i zamyšlení se nad tím, co by se mělo ve společnosti změnit, aby další ženy a dívky nemusely pouličnímu obtěžování čelit. Respondentky tak poukazovaly především na výchovu chlapců z pozice rodiny i školy či na změny systémové, kde narážely především na změnu definice znásilnění, která je dle nich jakýmsi počátečním krokem ke změně celkového vnímání závažnosti násilí na ženách. Podobné úvahy prezentuje i studie z roku 2017 zhotovená ve čtyřech zemích, konkrétně v Egyptě, Libanonu, Maroku a Palestině. Samozřejmě je nutné zdůraznit, že v těchto zemích je oproti České republice rozdílné kulturní i společenské zázemí, a tak nelze výsledky výzkumu mezi zeměmi plně srovnávat. Některá doporučení lze však uplatnit i v kontextu českého prostředí, a to zejména ta týkající se primární prevence genderově podmíněného násilí v rámci škol a zaměstnání. Doporučení tak směřují ke vzdělávání mladých mužů a žen v oblasti genderové rovnosti zahrnující bourání genderových stereotypů a podněcování ke kritickému přemýšlení nad nespravedlivými genderovými normami. (UN Women & Promundo-US, 2017).

Možné řešení představila v roce 2021 bruselská policie, tedy projekt vzdělávání veřejnosti a policistů v problematice pouličního obtěžování. Důvodem vzniku projektu jsou především znepokojivé výsledky statistik, kdy v průzkumech vyšlo, že 91% žen v Belgii uvedlo, že se někdy staly terčem pouličního obtěžování. Projekt obsahoval školení policistů a vydání informačních brožur pro policisty i veřejnost, kde se se mohli dozvědět konkrétní kroky, které mohou v roli svědků učinit za účelem pomoci obětem (Walker, 2021). Policie se rovněž rozhodla rozdávat pokuty v belgickém Lutychu, kterým prochází v přestrojení. Ženská policistka jde po ulici první a za ní ji chrání tři mužští kolegové, kteří v případě zaznamenání přítomnosti sexistického chování ze strany cizích mužů řeší incident buď domluvou nebo v případě hrubšího chování přistupují k přísnějším trestům, jako je peněžité pokuty. Možnou variantou je za nejzávažnější případy i roční vězení. (ČT24, 2022).

Mezi limity diplomové práce jednoznačně patří homogenost výzkumného vzorku respondentek. Nebylo tak možné získat více informací a náhledů i od žen žijících v různých částech České republiky a od žen rozdílného věku, jelikož zkoumaný soubor respondentek čítal pět žen ve věku od 23 do 25 let, které všechny žijí ve Středočeském kraji. Současně lze za limit považovat také kvalitativní povahu práce, kdy nelze výsledky generalizovat na celou ženskou populaci. Výzkum se mohl rovněž hlouběji zaměřit na jednotlivé prožitky konkrétních incidentů, které respondentky zažily a jak je tyto konkrétní události ovlivnily v krátkodobém i dlouhodobém horizontu. Zajímavé by rovněž bylo užší zaměření pozornosti vůči zkušenostem respondentek s muži i ve vztahové rovině a jak následně toto vnímání korelovalo s prožíváním pouličního obtěžování. Toto mimo jiné dvě respondentky v rozhvorech již nastínily.

Analýza rozhovorů s celkem pěti respondentkami pomohla přiblížit jejich zkušenost a prožívání spojené s fenoménem pouličního obtěžování. Výsledky nastínily některé se studii provázané sociálně psychologické jevy, na základě kterých je možné potvrdit závažnost nevhodného chování ze strany mužů, kterému ženy každodenně čelí. Důležitým aspektem této práce byla má vlastní zkušenost se zkoumaným tématem, která mi pomohla při tvorbě otázek k rozhovoru a následně i v průběhu samotných rozhovorů, kde jsem se do respondentek snadno vžila a rozhovor tak šel plynuleji. Během čtení rozhovorů jsem však musela tuto svou zkušenost za účelem správného provedení analýzy uzávorkovat, aby bylo možné zkoumat fenomén v jeho původní podobě tak, jak to metoda interpretativní fenomenologické analýzy dat vyžaduje.

Předložená diplomová práce by mohla pomoci k lepšímu porozumění problematice a současně sloužit jako základ pro vytvoření preventivních opatření a strategií pro boj proti pouličnímu obtěžování v podobě vzdělávacích programů pro studenty, zaměstnance i širokou veřejnost. Rovněž by výzkum mohl přispět k podpoře žen ve veřejném prostoru, jelikož by pomohl k lepšímu porozumění toho, co prožívají a jak moc negativně pouliční obtěžování ovlivňuje jejich život. Diplomová práce by na závěr diskuze také mohla sloužit jako zdroj informací pro další výzkum různých aspektů tohoto fenoménu.

Závěr

Teoretická část práce se stručně zabývala pojmem lidského prožívání a následně jednou z forem sexuálního násilí a to konkrétně sexuálním obtěžováním. Popsala možné definice a právní vymezení, projevy, výskyt a teorie sexuálního obtěžování. V kontextu hlavního tématu diplomové práce byla rovněž uvedena možná vymezení pouličního obtěžování a dále nastínila sociálně psychologické jevy, které s fenoménem přímo souvisí. Dále se teoretická část práce zaměřila na dopady pouličního obtěžování na psychické zdraví a v poslední kapitole představila jak zahraniční výzkumy, tak i české průzkumy a organizace, které s pouličním obtěžováním bojují a upozorňují na něj.

Empirická část se zabývala dvěma výzkumnými otázkami, jak ženy prožívaly zkušenost s pouličním obtěžováním a jak následně tyto zkušenosti ovlivnily jejich život. Kvalitativní výzkum byl proveden za účasti pěti žen ve věku 23-25 let a rozhovory s nimi byly analyzovány pomocí interpretativní fenomenologické analýzy. Ze získaných dat vznikly série hlavních témat, které jsou v prezentaci výsledků uvedené společně s narativními popisy zkušeností jednotlivých respondentek. V závěru empirické části byla zhotovena analýza společných témat, která byla v diskuzi porovnávána s výzkumy z teoretické části. Diskuze rovněž nastínila příklady možných řešení problematiky ze zahraničí, projednala limitace předložené práce a její potenciální využití v budoucnu.

Cílem této práce bylo pochopit žitou zkušenost dotazovaných žen, jak ony samy prožívaly střety s pouličním obtěžováním a jak je tyto události ovlivnily. Ačkoliv jejich prožitky byly individuální, přesto v závěrečné fázi analýzy vzniklo celkem osm společných témat, která naznačují, že respondentky jednotlivé incidenty prožívaly jako ohrožující vůči jejich bezpečnosti i zdraví. Dotazované ženy se po některých zkušenostech cítily zneužitě a zneuctěně, jako by s nimi muži zacházeli jako s pouhými sexuálními objekty a rovněž všechny popisovaly svou negativní zkušenost s okolím, které na obtěžování z pozic svědků nijak nereagovalo. Respondentky také nastínily potřebu opory ve svých blízkých například v podobě sdílení svých zážitků, aby se na ně necítily tolik samy. Dalším společným tématem byla nutnost zvýšené obezřetnosti kvůli neustálým obavám při pohybu ve veřejném prostoru, kdy respondentky popsaly neustálé nutkání ohlížet se za sebe a vyhýbat se podezřelým místům. Nejhůře se cítí v blízkosti cizího muže, a to zejména, když se s ním na ulici nacházejí samy a je již po setmění. Na

základě svých zkušeností začaly rovněž nosit obranné prostředky a některé z respondentek uvedly potřebu vnímat své okolí proto, aby v případě svědectví pouličního obtěžování na jiné ženě nebyly pouhými přihlížejícími. Tři dotazované ženy ve výsledcích nastínily své postoje k mužům, které se sice neustále vyvíjejí, ale v rozhovorech poukazovaly hlavně na období, kdy kvůli zažívání pouličního obtěžování v souvislosti se špatnými zkušenostmi po stránce vztahové měly dojem, že je všichni muži nakonec zklamou a nebudou schopny jim důvěřovat. V závěru výzkumu bylo uvedeno společné téma o budování sebevědomí a sebedůvěry, kde respondentky popsaly svůj vývoj v prožívání pouličního obtěžování a zmínily podpůrné strategie, které jim pomáhají důsledky nevhodného chování zvládat.

Pouliční obtěžování, jak již bylo několikrát zmíněno, je tématem alarmujícím, neustále částečně přehlíženým a spíše posuzovaným jako neškodné chování. Jelikož ale nelze toto chování nijak právně postihnout a obtěžující osobu nelze ani identifikovat, zůstává nepříjemný, někdy až traumatizující zážitek pouze s jeho obětí. Nejedná se o skládání komplimentů ani o pouhý flirt, ale o jednu z forem sexuálního násilí, které se ve společnosti vyskytuje i ve 21. století a má negativní důsledky na lidskou psychiku. Není to něco, co by se mělo brát na lehkou váhu, jelikož přehlížení právě těchto „maličností“ formuje naši identitu i společnost, ve které všichni žijeme.

Literatura

1. Agentura Evropské unie pro základní práva. (2014). *Násilí na ženách: Průzkum napříč EU*. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_cs.pdf
2. Ahmad, N. M., Ahmad, M. M., & Masood, R. (2020). Socio-psychological Implications of Public Harassment for Women in the Capital City of Islamabad. *Indian Journal of Gender Studies*, 27(1), 77–100. doi:10.1177/0971521519891480
3. Almanza-Avedaño A. M., Romero-Mendoza, M., & Gómez San Luis, A. H. (2022). From harassment to disappearance: Young women's feelings of insecurity in public spaces. *Plos One*. 17(9). doi:10.1371/journal.pone.0272933
4. APA Dictionary of Psychology. (n.d.). *Blaming the victim*. American Psychological Association. <https://dictionary.apa.org/blaming-the-victim>
5. Beat Sexism. (2020). *Obtěžování na ulici a fenomén „cat-calling“: Závěrečná tisková zpráva*. <https://beatsexism.com/2020/11/14/obtezovani-na-ulici-a-fenomen-cat-calling/>
6. Carretta, R. F., & Szymanski, D. M. (2019). Stranger Harassment and PTSD Symptoms: Roles of Self-Blame, Shame, Fear, Feminine Norms, and Feminism. *Sex Roles*, 82(9-10), 525–540. doi:10.1007/s11199-019-01073-5
7. Cleveland, J. N., & Kerst, M. E. (1993). Sexual Harassment and Perceptions of Power: An Under-Articulated Relationship. *Journal of Vocational Behavior*, 42(1), 49–67. doi:10.1006/jvbe.1993.1004
8. ČT24. (2022, 22. června). Za hvízdání na ženu mohou v Belgii doplatit. Na obtěžující v ulicích číhá policie v přestrojení. ČT24. <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3510364-za-hvizdani-na-zenu-mohou-v-belgii-doplatit-na-obtezujici-v-ulicich-ciha-policie-v>
9. Daňková, M. (2018, 16. října). #MeToo v Česku? Sexuální násilí zlehčujeme, děláme, že se nás netýká, říká socioložka. *Magazín Aktuálně.cz*. <https://magazin.aktualne.cz/lide-kteri-se-prihlasi-k-metoo-jsou-hrdinove-rika-sociolozka/r~f521ece6cfbf1e8b295ac1f6b220ee8/>
10. DelGreco, M., & Christensen, J. (2019). Effects of Street Harassment on Anxiety, Depression, and Sleep Quality of College Women. *Sex Roles*. doi:10.1007/s11199-019-01064-6

11. DelGreco, M., Ebesu Hubbard, A. S., & Denes, A. (2020). Communicating by Catcalling: Power Dynamics and Communicative Motivations in Street Harassment. *Violence Against Women*, 27(9), 1402–1426. doi:10.1177/1077801220927085
12. Dhillon, M., & Bakaya, S. (2014). Street Harassment: A Qualitative Study of the Experiences of Young Women in Delhi. *SAGE Open*, 4(3). doi:10.1177/2158244014543786
13. EDUin. (2021, 8. listopadu). *Tisková zpráva: V českých školách chybí etický kodex pro případy sexuálního obtěžování na školách*. EDUin Informační centrum o vzdělávání. <https://www.eduin.cz/tiskove-zpravy/tiskova-zprava-v-ceskych-skolach-chybi-eticky-kodex-pro-pripady-sexualniho-obtezovani-na-skolach/>
14. Fairchild, K., & Rudman, L. A. (2008) Everyday Stranger Harassment and Women's Objectification. *Social Justice Research*, 21(3), 338-357. doi:10.1007/s11211-008-0073-0
15. Fileborn, B. (2013). Conceptual understandings and prevalence of sexual harassment and street harassment. *Australian Institute of Family Studies*. <https://aifs.gov.au/sites/default/files/publication-documents/rs6.pdf>
16. Fileborn, B. (2017). Bystander intervention from the victims' perspective: experiences, impacts and justice needs of street harassment victims. *Journal of Gender-Based Violence*, 1(2), 187–204. doi:10.1332/239868017x150487
17. Fileborn, B. (2018). Naming the Unspeakable Harm of Street Harassment: A Survey-Based Examination of Disclosure Practices. *Violence Against Women*, 25(2), 223-248. doi:10.1177/1077801218768709
18. Fitzgerald, L. F., Gelfand, M. J., & Drasgow, F. (1995). Measuring Sexual Harassment: Theoretical and Psychometric Advances. *Basic and Applied Social Psychology*, 17(4), 425–445. doi:10.1207/s15324834basp1704_2
19. Fogg-Davis, H. G. (2006). Theorizing Black Lesbians within Black Feminism: A Critique of Same-Race Street Harassment. *Politics & Gender*, 2(1) 57-76. doi:10.1017/s1743923x06060028
20. Fredrickson, B. L., & Roberts, T.-A. (1997). Objectification Theory: Toward Understanding Women's Lived Experiences and Mental Health Risks. *Psychology of Women Quarterly*, 21(2), 173–206 .doi:10.1111/j.1471-6402.1997.tb00108.x
21. Gordon, M. T., & Riger, S. (1989). *The female fear*. Free Press.
22. Hamlin, K. (2021, 8. března). *A primer on the history of sexual harassment – and why it deserves a place in diversity training*. Fast Company.

- <https://www.fastcompany.com/90611160/a-primer-on-the-history-of-sexual-harassment-and-why-it-deserves-a-place-in-diversity-training>
23. Harris, M. B., & Miller, K. C. (2000). Gender and Perceptions of Danger. *Sex Roles*, 43(11/12), 843–863. doi:10.1023/a:1011036905770
24. Havelková, B. (2009). Genderová rovnost v období socialismu. In Bobek, M., Molek, P. & Šimíček, V. (Eds.), *Komunistické právo v Československu: Kapitoly z dějin bezpráví* (s. 179-206). Mezinárodní politologický ústav, Masarykova univerzita. http://www.komunistickepravo.cz/kapitoly/07_179-207_komunistickepravo-cz_Havelkova_Gender.pdf
25. Heller, D. (n.d.). *Psychologie jako věda o prožívání a prožívání času*. Psychologický ústav Akademie věd České republiky. <https://cmpsy.cz/files/pd/2006/texty/pdf/heller.pdf>
26. Hortensius, R., & de Gelder, B. (2018). From Empathy to Apathy: The Bystander Effect Revisited. *Current Directions in Psychological Science*, 27(4), 249–256. doi:10.1177/0963721417749653
27. Houdek, J. & Houdek, P. (2022). *Moderní sebeobrana*. Listen.
28. Izard, C. E. (1977). *Human emotions*. Springer Science + Business Media New York.
29. Jantzen, C. (2013). Experiencing and experiences: A psychological framework. In J. Sundbo & F. Sørensen (Eds.), *Handbook on the experience economy* (s. 146-170). Edward Elgar Publishing. doi:10.4337/9781781004227.00013
30. Kapila, P. (2017). Theoretical Perspectives to Sexual Harassment of Women at Workplace. *International Journal of Humanities and Social Science Invention*, 6(9), 32-35. [http://www.ijhssi.org/papers/v6\(9\)/Version-4/F0609043235.pdf](http://www.ijhssi.org/papers/v6(9)/Version-4/F0609043235.pdf)
31. Kearl, H. (2014). *Unsafe and Harassed in Public Spaces: A national street harassment report*. Stop Street Harassment. <https://www.stopstreetharassment.org/wp-content/uploads/2012/08/2014-National-SSH-Street-Harassment-Report.pdf>
32. Konsent. (n.d.). *Svépomocná skupina*. <https://konsent.cz/pomoc/>
33. Křížková, A., Čermáková, M., Dudová, R., Maříková, H., & Uhde, Z. (2005). *Obtěžování žen a mužů a sexuální obtěžování v českém systému pracovních vztahů*. <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rada-pro-rovne-prilezitosti/oddeleni/dokumenty/obtezovani.pdf>
34. Laniya, O. O. (2005). Street Smut: Gender, Media, and the Legal Power Dynamics of Street Harassment, or „Hey Sexy“ and Other Verbal Ejaculations. *Columbia Journal*

- of Gender and Law*, 14(1), 91-130. <https://brooklynmovementcenter.org/wp-content/uploads/2013/04/streetsmut.pdf>
35. Latané, B. & Darley, J. M. (1969). Bystander „apathy“. *American Scientist*, 57(2), 244-268. <https://www.jstor.org/stable/27828530>
36. Lenton, R., Smith, M. D., Fox, J., & Morra, N. (2008). Sexual Harassment in Public Places: Experiences of Canadian Women. *Canadian Review of Sociology/Revue Canadienne de Sociologie*, 36(4), 517–540. doi:10.1111/j.1755-618x.1999.tb00962.x
37. Lord, T. L. (2009). *The Relationship of Gender-based Public Harassment to Body Image, Self-esteem, and Avoidance Behavior*. [Dizertační práce, Indiana University of Pennsylvania] <https://stopstreetharassment.org/wp-content/uploads/2011/04/2009ThesisonstreetharassmentINPA.pdf>
38. MacKinnon, C. A. (1979). *Sexual Harassment of Working Women*. Yale University Press.
39. Macmillan, R., Nierobisz, A., & Welsch, S. (2000). Experiencing the Streets: Harassment and Perceptions of Safety among Women. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 37(3), 306–322. doi:10.1177/0022427800037003003
40. Madan, M., & Nalla, M. K. (2016). Sexual Harassment in Public Spaces. *International Criminal Justice Review*, 26(2), 80–97. doi:10.1177/1057567716639093
41. Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Grada.
42. Plháková, A. (2020). *Učebnice obecné psychologie*. Academia.
43. Randall, M. (2010). Sexual Assault Law, Credibility, and “Ideal Victims”: Consent, Resistance, and Victim Blaming. *Canadian Journal of Women and the Law*, 22(2), 397–433. doi:10.3138/cjwl.22.2.397
44. Řiháček, T., Čermák, I., & Hytych, R. (2013). *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. Masarykova univerzita.
45. Saunders, B. A., Scaturro, C., Guarino, C., & Kelly, E. (2016). Contending with Catcalling: The Role of System-justifying Beliefs and Ambivalent Sexism in Predicting Women’s Coping Experiences with (and Men’s Attributions for) Stranger Harassment. *Current Psychology*, 36(2), 324–338. doi:10.1007/s12144-016-9421-7
46. Scherer, K. R. (2005). What are emotions? And how can they be measured? *Social Science Information*, 44(4). doi:10.1177/0539018405058216
47. Slaměník, I. (2011). *Emoce a interpersonální vztahy*. Grada.

48. Smetáčková, I., Pavlík, P., & Kolářová, K. (2009). *Sexuální obtěžování na vysokých školách: Proč vzniká, jak se projevuje, co lze proti němu dělat*. Příručka pro vedení vysokých škol a vyučující. Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze.
49. Smetáčková, I., & Pavlík, P. (2011). Sexuální obtěžování na vysokých školách: Teoretické vymezení, metodologický přístup, výzkumné výsledky. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*, 47(2), 361-388. doi:10.13060/00380288.2011.47.2.06
50. Smetáčková, I., Fellerová Palkovská, I., Šafařík, R., & Hradecká, L. (2019). *Prevence sexuálního obtěžování ve státní správě: Příručka pro úřady*. Úřad vlády České republiky. <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Prevence-sexualniho-obtezovani-ve-statni-sprave.pdf>
51. Stand Up. (n.d.). *Další fakta a statistiky*. Stand Up: Proti obtěžování na veřejnosti. <https://www.standup-international.com/cz/cs/facts>
52. Stockdale, M. S., Logan, T. K., & Weston, R. (2009). Sexual harassment and posttraumatic stress disorder: Damages beyond prior abuse. *Law and Human Behavior*, 33(5), 405–418. doi:10.1007/s10979-008-9162-8
53. Šaldová, K., Tupá, B., & Vohlídalová, M. (2009). Sexuální obtěžování ve vysokoškolském prostředí: Zkušenosti zavádění politik v zahraničí. *Gender, rovné příležitosti, výzkum*, 10(1), 8-15. https://www.researchgate.net/publication/31914489_Sexualni_obtezovani_ve_vysokoskolskem_prostredi_Zkusenosti_zavadeni_politik_v_zahranici
54. Tangri, S. S., Burt, M. R., & Johnson, L. B. (1982). Sexual Harassment at Work: Three Explanatory Models. *Journal of Social Issues*, 38(4), 33–54. doi:10.1111/j.1540-4560.1982.tb01909.x
55. The European Institute for Gender Equality. (2020). *Sexism at work: how can we stop it? Handbook for the EU institutions and agencies*. <https://eige.europa.eu/publications/sexism-work-how-can-we-stop-it-handbook-eu-institutions-and-agencies>
56. Turkheimer, D. (1997). Street Harassment as Sexual Subordination: The Phenomenology of Gender-specific Harm. *Wisconsin Women's Law Journal*, 12(167), 167-206. <https://uwlax-omeka.s3.us-east-2.amazonaws.com/original/86dec65e5825546813bdfa28447b4b881de1a19a.pdf>
57. UN Women & Promundo. (2017). *Understanding Masculinities: International Men and Gender Equality Survey (Images) – Middle East and North Africa*.

- <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2017/IMAGES-MENA-Multi-Country-Report-EN.pdf>
58. Úřad vlády České republiky. (2021). *Výskyt sexuálního obtěžování ve veřejné dopravě*. https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Sex--obtezovani-v-doprave_final_WEB_2.pdf
59. Vágnerová, M. (2005). *Základy psychologie*. Karolinum.
60. Vohlídalová, M. (2009). Sexuální obtěžování na vysoké škole. V ČR neexistující problém? *Gender, rovné příležitosti, výzkum*, 10(2), 20-29. https://www.researchgate.net/publication/41616513_Sexualni_obtezovani_na_vysoke_skole_V_CR_neexistujici_problem/link/5b722ef6a6fdcc87df74952f/download
61. Vymětal, J. (2004). *Obecná psychoterapie*. Grada.
62. Walker, L. (2021, 16. srpna). Beussels police launch new street harassment awareness project. *The Brussels Times*. <https://www.brusselstimes.com/181476/brussels-police-launches-new-street-harassment-awareness-project>
63. Warr, M. (1985). Fear of Rape among Urban Women. *Social Problems*, 32(3), 238–250. doi:10.2307/800684
64. Wesselmann, E. D., & Kelly, J. R. (2010). Cat-Calls and Culpability: Investigating the Frequency and Functions of Stranger Harassment. *Sex Roles*, 63(7-8), 451–462. doi:10.1007/s11199-010-9830-2

Legislativa

Zákon č. 46/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů (2004). <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-46>

Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) (2009). <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198>

Přílohy

Příloha č. 1 – Otázky k rozhovoru

1. Pro začátek bych vás poprosila, abyste zavzpomínala, jak jste již jako dítě prožívala pohyb veřejnými prostrami. Jak jste už tehdy vnímala své okolí?

Vyprávějte mi o tom...

(rady od blízkých ohledně bezpečnosti, chození za světla/tmy)

2. Když takto vzpomínáte, vybavíte si vaši první zkušenost s pouličním obtěžováním?

Jak na tento zážitek vzpomínáte?

Pamatujete si, jak jste se cítila, co pro vás tento zážitek znamenal či jak vás ovlivnil do budoucna?

3. Přesuneme se trochu dále, setkala jste se v posledních měsících či letech s pouličním obtěžováním? Popište mi tyto zážitky...

a) Jaká pro vás byla tato zkušenost? Co se ve vás odehrávalo po psychické i fyzické stránce?

(*zamrznutí, pasivní reakce, aktivní reakce, nevolnost*)

Jak jste vnímala skutečnost, že se obtěžování odehrálo ve veřejném prostoru?

Objevovala se zde z vaší strany nějaká očekávání od vašeho okolí? Jestli ano, jaká?

b) Jak jste se cítila bezprostředně po takovém zážitku a jak se vás dotknul? Nad čím jste nejvíce přemýšlela?

(*negativní emoce, reakce na obtěžovatele*)

c) Změnilo se pro vás něco v oblasti prožívání sebe sama jako ženy? Pokud ano, tak jak?

(*vlastní tělo, ženská identita*)

d) Mělo pouliční obtěžování nějaký krátkodobý či dlouhodobý dopad na vaše psychické zdraví? Jaký?

e) Změnilo se s ohledem na tento zážitek nějak vaše chování? Jak?

(*změna trasy, vyhýbání se konkrétním místům*)

f) Co vám pomohlo se s těmito zážitky vyrovnat? Jak se dnes při pohybu veřejnými prostrami cítíte?

4. Co se podle vás musí změnit, aby se další dívky a ženy nemusely s takovou formou chování setkávat? Co by jim podle vás pomohlo?

5. Co byste chtěla dívkám a ženám, každodenně zažívajícím tento druh obtěžování, vzkázat?

Příloha č. 2 – Informovaný souhlas

Informovaný souhlas s využitím výzkumného rozhovoru pro účely zpracování diplomové práce psané na Pražské vysoké škole psychosociálních studií

Prožívání u ženských obětí pouličního obtěžování

Účelem rozhovoru je sběr dat pro kvalitativní výzkum k diplomové práci. Otázky budou zaměřené na oblast prožívání osobní zkušenosti s pouličním obtěžováním. Z rozhovoru bude pořízen audio záznam. Respondent není povinen zodpovědět všechny otázky, a také může z rozhovoru kdykoli odstoupit bez udání důvodů. Rozhovor je anonymní. Data, která by mohla vést k identifikaci respondenta, budou v diplomové práci pozměněna, nebo úplně vynechána.

Získané informace budou použity pouze k účelu zpracování diplomové práce.

S výše uvedenými podmínkami souhlasím

Podpis výzkumníka:

Podpis respondenta:

Příloha č. 3 - Tabulky hlavních témat

Tabulky hlavních témat z rozhovoru s Pavlínou

A1: Vlastní hodnota

Témata	Citace + souřadnice
Vyžadování pozornosti v minulosti	„...já jsem si užívala kdykoli na mě jako někdo koukal, takže já jsem to i jako dost vyžadovala a vždycky mi to jako spíš lichotilo, že jsem potřebovala být jako viděná...“ (1.4-6)
Dost hezká	„...vlastně do té doby jsem jako možná i měla radost, když někdo na mě takhle zahulákal, protože jsem si nebyla sama pro sebe hezká...“ (2.67-68) „...mam být ráda, že o mě ten kluk jeví zájem...“ (2.47)
Nabití sebevědomí	„...myslím si, že jsem to začla vnímat, že jsem se já začla vidět jako hezká...“ (2.66) „Já nechci, aby někdo hodnotil, jako.. jak vypadam...“ (4.121)
Strach ze ztráty sebevědomí	„Já se takhle cejtím sebevědomě a nechci, aby mi někdo prostě zase to sebevědomí vzal.“ (6.240-241)

A2: Nejsilnější prožitky

Témata	Citace + souřadnice
Vyčerpání	„...já se s tím teď kon potýkam každý den, což je prostě hrozný. Pro mě už jako je to trochu vyčerpávající...“ (2.75-76)
Pocit zneužití	„...aby se mě dotýkal, když nechci prostě. To úplně jako se cejtím zneužitě pak prostě.“ (4.121-122) „Takže jako cejtím se u toho prostě hnusně a zneužitě pak prostě.“ (4.132-133)
Strach z eskalace konfliktu, napadení	„...vždycky si říkam – hele, nereaguj na to, za to ti to přece nestojí jít do nějaký konfrontace...“ (3.118) „...to se bojím už úplně. Bojím se, kam až to dojde prostě. Jestli jako náhodou si mě támhle někde nečapne...“ (4.137-138) „...když za tebou někdo jde dvě ulice, tak máš prostě strach z toho.“ (4.141-142)
Stres, strach a panika	„...jsem úplně ve stresu, úplně se potím a úplně mam jako strach, co se děje a paniku, jakože musím odsud co nejdřív někam vypadnout.“ (4.145-146)

Zklamání z okolí	<p>„No, ale mam ty očekávání od těch lidí, že jsou jako dobrý a že mě zachráníš no, ale většinou se tak nestane, oni jenom civěj dál.“ (5.160-162)</p> <p>„Jenom ten pán prostě jedinej, to si vzpomínám, že ten to zachránil, ale jako nikdo jinej se za tebe nepostaví, což mě od tý společnosti docela jako.. to není jako moc hezký no.“ (5.165-167)</p>
------------------	--

A3: Nereagování, tlak na sebe

Témata	Citace + souřadnice
Dilema	<p>„...já mam hlavně vždycky pocit, že nevim, jestli na to mam reagovat nějak nebo ne...“ (3.117)</p> <p>„...jestli to prostě zase jako nepřeháním.“ (4.138)</p>
Výčitky	<p>„...celej ten večer na to vzpomínám, co jsem mohla udělat líp, ale zároveň nikdy neudělám nic.“ (4.133-134)</p> <p>„...mohla jsem to jako nějak utnout samozřejmě, ale já jsem odpovídala, což si vlastně zpětně říkam – tyvole, jseš blbá, je ti to nepříjemný, nedělej to.“ (4.127-128)</p>
Měla bych s tím něco dělat	<p>„A že když už se mi to děje takhle často, měla bych s tím něco dělat a umět nějak pracovat.“ (5.178-179)</p> <p>„...bych si už měla jako vymyslet nějakou jako větu nebo nějak jak na to jako zareagovat, aby se to už nedělo...“ (3-4.119-120)</p>
Stání na jednom místě	<p>„...to nechci tak jako hledat a řešit, že.. No, jsem v tom taková, že stojim na jednom místě, stěžuju si, ale neumim to řešit dál.“ (5.180-181)</p>
Nedosažená fáze	<p>„Prostě to si musim vyřešit asi sama, ale do toho jsem asi ještě nedošla do té fáze.“ (6.202-203)</p>

A4: Přítel

Témata	Citace + souřadnice
Vztek partnera	<p>„...ale potom přijedu domu a vždycky to probíram s přítelem a ten je docela naštvanej z toho, že vlastně ještě na to neumim reagovat, no... ..jsem doma ještě jako s prominutím dostala pojeb od přítele jako, že jsem jako hrozně naivní tady v tomhle. Jakože prostě třeba i odpovim na tu otázku, kam chodim na pivo...“ (5.173-177)</p>
Pochopení partnera	<p>„...ale chápu, že on má strach, že jo, já bych ho měla taky.“ (5.188)</p>
Potřeba soucitu	<p>„Tak mi to potom bylo vlastně líto od toho přítele, že jsem tak jako chtěla nějakou soucit od něj, že to muselo bejt hrozný...“ (5.181-182)</p>
Potřeba pomoci	<p>„...možná bych v tadyté chvíli potřebovala trochu větší pomoc od něj, víš, aby i on se zapojim s tím, jak se při tom třeba chovat.“ (5.194-196)</p>

	„Ale zároveň po něm chci takovej rozbor tý situace, nějaký uchláhlení, že jsem to vyřešila nějak v rámci možností dobře...“ (5.188-189)
Vyřeš to sama	„...třeba některý ti partneři svým holkám kupujou ty pepřáky nebo tak. To on nedělá, on se snaží, abych si to vyřešila celý sama...“ (5.193-194)

A5: Nepříjemný pocit

Témata	Citace + souřadnice
Podezřívavost	„...já mam furt pocit, že na mě někdo kouká a vždycky to prostě říkam jako i přítelovi, že na mě někdo.. že mam furt pocit, že na mě někdo furt kouká a hodnotí. No a třeba přítel říká – ale nikdo na tebe nekouká, ale já mam furt pocit, že na mě koukaj.“ (7.271-274)
Být mimo mísu	„...sedim v tý tramvaji a mam pocit, že všichni na mě koukaj a že musim prostě sedět takhle (schouleně) a abych tam byla prostě mimo mísu...“ (7.274-275) „Já se vždycky bojím, že na mě začne někdo mluvit. To je prostě.. uh! Že jenom jdu a sednu si do tý tramvaje a teď, když vidim, že na mě někdo zírá, tak úplně přestanu se na něj koukat, koukam dolu a doufam, že nepříjde.“ (7.279-281) „...třeba ti Ukrajinci na mě takhle maj ty kecy, tak já jakože vim, že se tohle děje, tak jdu a takhle přesně koukam do země. Víš, jakože když už vim, že tyhle ty lidi tohle dělaj, tak se právě snažim bejt, že tam nejsem...“ (6.221-223)
Změny tras, plánů	„...prostě úplně přehodnotim nějakýj plán. Jako když jsme někde a někdo se na mě lepí, tak já jdu pryč. Jdu domů... ..většinou třeba změním trasu, když tam vidim nějaký pochybný týpký a tak, říkam si, hele tak to by mohlo bejt nepříjemný, tak jdu jinudy nebo prostě jdu, kde je hodně lidí a tam prostě nasednu někde na nějakou jinou tramvajku...“ (7.244-250)

A6: Vzhled jako příčina

Témata	Citace + souřadnice
Jako bych jim dávala svolení	„...je vidět, že se o sebe trošku staráš víc, tak najednou se rovná – můžu na tebe rovnou pokřikovat, že ti to dneska sluší...“ (2-3.77-78)
Atraktivita	„...si připadam, jakože teda asi jsem hezká, tak asi jako proto se to děje.“ (6.207-208)
Změna vzhledu	„...mně se to nedělo do té doby, když jsem si žila svým vlastním životem v teplákách a tak... ..Až když jsem se začala nějak víc malovat, nosit si sukýnky a tak, tak se mi to začlo dít takhle intenzivně, takže to hodnotim, že tím, že ukazuju, že jsem ženská, tak ty chlapy prostě takhle reagujou víc na mě, no.“ (6.209-213)

A7: Pocit bezpečí

Témata	Citace + souřadnice
Když je někdo se mnou	„...jako je dobrý, když někdo je se mnou, že mám pocit, že na to nejsem sama, nemusím to vyřešit sama.“ (7.263-264) „Ale když jdu s partou, tak vlastně jako nemám takovou tu panickou hrůzu z toho...“ (7.256-257)
Lidé kolem	„...hlavně, aby tam byli lidi okolo mě. Vždycky se snažím, abych nezaběhla někam, kde jako nikdo není, takže vyhledávám místa, kde jsou lidi, abych se cejtila víc jako komfortně a že by mě kdyžtak někdo zachránil nebo pomohl.“ (4.146-148) „...čím víc lidí, tím pro mě líp a cejtim se jako víc bezpečně.“ (4.159)
Kurz sebeobrany	„Nevím, jestli v tu chvíli bych to použila nebo jako tak, ale je to nějaký takový zvednutí sebevědomí, jakože by ses v tu chvíli dokázala nějak ubránit.“ (8.304-306)

Tabulky hlavních témat z rozhovoru s Evou

B1: Terapie sdílením

Témata	Citace + souřadnice
Nebyla jsem sama	„...tohle se na mně nepodepsalo. Asi je to možná i tím, že jsem tam zrovna byla s někým, že jako tu zkušenost jsem mohla s někým sdílet. To si taky myslím, že to může mít vliv, kdybych tam byla sama, tak už ten strach je mnohem větší...“ (2.54-57)
Zavolat někomu	„...co mi jako dost pomohlo, což jsem i udělala, zavolat někomu. Asi opět aby se člověk necítil tolik sám. Jako je dobré někomu zavolat, někomu to i říct. Mně pomáhá se i vymluvit...“ (5.189-191) „Tak mně určitě nejvíc pomáhá to opět s někým sdílet, jakože se svěřit třeba kamarádkám.“ (10.391)
Vyslechnout si ostatní	„Ráda si jako vyslechnu i ostatní ženy a jejich příběhy a takový to vlastně opět, že člověk na to není sám...“ (9-10.396-397)
Sdílení s muži	„...jako já tady to téma probírám i s muži a říkám jim, co se mi všechno děje a jako takový ty.. A jako musím říct, že jsou z toho dost často znechucený a chápou nás.“ (8.324-326)

B2: Nerovnost

Témata	Citace + souřadnice
Nemůžeme se bránit	„...na ženu si může dovolit prostě kdokoliv. My jsme prostě slabší a jako nemůžeme se bránit. Jsme jako hrozně křehký oproti nim...“ (3.116-117)
Oblečení	„...neumím si představit, kdybych se oblíkala vyzývavě, jak by to vypadalo. To si už opravdu reálně myslím, že kdybych se oblíkala, jako když se oblíkam, když jdu někam nebo na rande nebo kdy jsem v tom bezpečí, tak si myslím, že už mě opravdu někdo znásilní.“ (4.147-150)
Ne člověk, ne žena, ale objekt	„...bohužel si myslím, že to je problém spousta žen a to je to, že se cítím jako objekt, ne jako člověk, ne jako žena, ale jako objekt, který když bude někdo chtít, tak si ho prostě vezme, využije a použije ke svým potřebám, jo. Jako opravdu mam jako stavy, kdy mi jako přijde, že fakt nejsem vnímána jako člověka s emocema, jo. Jakože pouze jako to tělo a prostředek k uspokojení.“ (7.249-253)
Rezignace	„...já jsem se vlastně úplně přeprogramovala na to, že vlastně já už od těch mužů jako absolutně nic nečekám, protože já už jsem se jako tolikrát zklamala a tolikrát jsem jako důvěřovala a bylo to úplně jinak, že já už nemam žádné očekávání a vlastně nějak jsem už přejela na tu jejich vlnu.“ (7.264-267) „...já jsem se úplně změnila, ale ne proto, že já bych chtěla, protože to okolí se ke mně nějak chovalo a já na to nějak reagovala...“ (7.269-270)

Zbourání stereotypů	„...mi přijde, že muži jsou vychovaní i tak, že nemůžou projevovat moc emoce, musej bejt furt silný a ty nebreč, jsi muž a bla bla bla. A já si myslím, že kdyby ti muži nebyli tak frustrovaný a tak zanesený a mohli víc projevovat svoje emoce a být tím, kým jsou, tak já si myslím, že by to třeba i mělo vliv na tohle.“ (11.441-444)
---------------------	---

B4: Přítomnost lidí

Témata	Citace + souřadnice
Hodně lidí vs. málo lidí	„...musím říct, že je úplně jedno, jestli je tam hodně lidí nebo málo...“ (4.139)
Lidé nereagují	„...když už se takhle něco děje, tak jsem si všimla, že jako lidi moc nereagují nebo se mi třeba stalo, že jsem si ten problém vyřešila, že jsem toho člověka poslala někam a potom za mnou přišel muž a řekl mi, že tu situaci celou sledoval a že chtěl zakročit.“ (4.155-158) „...to se úplně často nestává, ale jako na jednu stranu jsem si řekla, že mohl zakročit.“ (5.171-172)
Pomoc od druhých	„...jsem prostě zašla za tím mladým párem, vysvětlila jsem tu situaci a říkala jsem prostě, že mam hroznej strach a že nevím, co mam dělat a ten pár jako viděl tu situaci a šel mě doprovodit na další zastávku, že tam se mnou počkal.“ (3.101-103)
Ohleduplnost	„...což je opravdu super, že poslední dobou, když jdu po ulici večer a zrychlim krok, za mnou jde muž, tak ten muž buď přejde na druhou stranu ulice, což opravdu v ten moment, kdy to udělá, tak já mu úplně děkuju! To je super, že ten muž to pochopil a hlavně pro něj je to maličkost a nám ženám to strašně pomůže...“ (8.315-318)

B5: Aktivizace

Témata	Citace + souřadnice
Osobní revolta	„...mě to v ten moment naštválo víc než obvykle mě to naštvává a já jsem si tak nějak prostě jako zažila takovou revoltu v sobě a řekla jsem si – tak a dost, tohle prostě ne... ..začala jsem s nima probírat to, co na mě říkali a jestli jim to jako přijde normální tohle na mě rvát a začala jsem jim taky říkat nějaký věci.“ (6.213-217) „...já se jako ráda postavím muži, protože mně to fakt jako dělá blbě. Já strašně nemam ráda nespravedlnost a jako strašně mi vadí, v jakym rozpoložení tady žijem.“ (6.237-239)
Pomoc ostatním	„...já mam i takovou tu vnitřní potřebu za nás bojovat. Vim, že jsem třeba šla po ulici, když muž obtěžoval ženu a já jsem se jí zastala, ta žena mi hrozně děkovala a šla jsem s ní i jako do restaurace...“ (6.237-239)

B6: Strach

Témata	Citace + souřadnice
Od dětství jen strach	„...je to vlastně i strašná našťvanost jo, že prostě.. já jako dítě jsem se celej život něčeho bála. Jo, jakoby ať už nějakých bubáků, já nevím, výprasku od rodičů, cokoliv. A mě prostě hrozně štve, že já se stále bojím. Že jako já už jsem dospělej člověk, ale furt mam hroznej strach...“ (3.113-116)
Hrozba ublížení na zdraví	„...já se opravdu nejvíc bojím toho, že mi ublíží a že mě jako fakt třeba zabije, jo. Jakože já už jdu trošičku dál. Samozřejmě to znásilnění je taky hrozný, ale já se opravdu víc bojím jako ublížení na tom zdraví...“ (4.126-128)
Po incidentu	„...dokud jsem nezavřela dveře od mého bytu, nebyla jsem v pohodě. I když jsem jako věděla, že už tam nikde není, tak opravdu jako hrozný pocity – fakt jako bití srdce, nervozita, strach...“ (5.182-184) „...vlastně k ničemu jako nedošlo, ale tohle se na mně podepsalo. Bylo to fakt nepříjemný a asi to bylo i tím, jak ten člověk vypadal, šel z něj fakt hroznej strach.“ (3.105-107) „A musím teda říct, že po tom, jak jsem jako měla to odhodlání, tak trošku přišel teda strach.“ (6.226-227)
Strach omezuje	„...z toho morálního hlediska mně nejvíc asi vadí ten strach, že to ve mně vyvolává, protože to už je něco, co mě omezuje.“ (10.397-398) „...vadí mi, že mě to třeba ovlivnilo, že jsou místa, na která bych chtěla jít, ale prostě nepůjdu tam jako sama. Což třeba znamená, že já bych hrozně chtěla jít třeba do lesa sama.. a tam vim, že to je zrovna místo, kde jako lidi se nevyskytují a vlastně je i malý procento, že by tam byl někdo, kdo by mi chtěl ublížit, ale nejdu tam, protože vim, že tam pro mě nikdo nebude. Takže jako určitě mě to omezilo v takový tý volnosti, jo, že nemůžu jít všude, kam bych chtěla, takže to jsou takový ty největší omezení.“ (10.376-381)

B7: Bezpečí

Témata	Citace + souřadnice
Dětství	„...já jsem se dost často jako držela u maminky, tím pádem jsem jako neměla problém. Venku jsem se cítila bezpečně...“ (1.3-5)
Tam, kde jsou lidi	„Vždycky si vyberu ten spoj, kde přestupuju na tom víc bezpečným místě.“ (9.359-360) „...aby tam byli lidi a aby tam byli jako normální lidi. Samozřejmě třeba na Florenci třeba večer budou taky lidi, ale jaký? Tam budou zase ti zombíci. Jo, já jim říkam zombíci, tak jako.. takže určitě rušné místo a tak nějak jakoby normální lidi...“ (9.363-366) „...já chodím na místa, kde jsou jako lidi, kde je rušno a hlavně já chodím strašně rychle...“ (10.383-384)

Domov	<p>„...je vlastně hrozně smutný, že já si ten taxík jako беру, abych byla v bezpečí, ale jako to bezpečí tam není. Bezpečí je domov.“ (9.354-356)</p> <p>„...já dost často i dobíham třeba cestu domu. I jako teď tady bydlím na ***, což je jako fakt bezpečná destinace, místo a jako cejtím se tady bezpečně, tak stejně si někdy, když večer jdu, tak si popoběhnu, abych jako byla rychle doma z té zastávky...“ (5.184-187)</p>
Obranné prostředky	<p>„...nosila jsem dříve paralyzér a teď nosím pepřák, tak s tím se taky cítím bezpečněji, že jako kdyby se něco stalo, vim, že aspoň něco mám na obranu.“ (8.298-299)</p>

B8: Nedůvěra v okolí

Témata	Citace + souřadnice
Jeden na jednoho	<p>„...mně jako stačí, když jsem někde je tam se mnou jeden člověk a to je muž. A je úplně jedno, kde to je, jo, já už mám nepříjemnej pocit, že jsme tam jeden na jednoho a teďka to je zase ta nedůvěra...“ (8.312-314)</p>
Zvýšená obezřetnost	<p>„...přece jenom už není mi patnáct, že jo, tak jako už člověk je takovej opatrnější...“ (3.100-101)</p> <p>„...poslouchám hudbu, ale i během toho, co jako ji poslouchám, tak stejně slyším, vidím, vnímám jako hrozně moc toho, jo.“ (4.142-143)</p> <p>„...šla jsem po ulici, pořád jsem se rozhlížela, pořád jsem koukala, jestli za mnou někdo nejde, jestli prostě mi něco nehrozí, takže určitě větší obezřetnost, větší nedůvěra.“ (8.307-309)</p>
Paranoia	<p>„...v ten moment, když jsem šla kolem, když já jsem šla zrovna u toho kufru, oni ho rychle zavřeli.. No já jsem si prostě, já jsem se úplně lekla a utekla jsem. Oni na mě samozřejmě koukali, co se děje, že jo. A já jak už mam tu nedůvěru, já jsem si normálně myslela, že mě do toho kufru budou chtít hodit.“ (3-4.120-123)</p> <p>„...z toho dlouhodobýho hlediska to ve mně zanechalo tu paranoiou, že já se jako bojím i v příležitostech, kdy jako úplně si myslím, že by se nemusela bát.“ (8.310-311)</p>

B9: Sebedůvěra

Témata	Citace + souřadnice
Věk	<p>„...s rostoucím věkem se to lepší, protože člověk má vyšší sebevědomí a víc si věří. Tak nějak jsem si víc sama sebou jistá než třeba v těch osmnácti.“ (8.293-295)</p>
Pod úroveň	<p>„...v ten moment já se vnímám jako něco víc, protože tohle mi přijde totálně pod úroveň...“ (10.406-407)</p> <p>„...mně opravdu pomáhá jako se nad tím povznést, že pro mě jako ty lidi jsou jako fakt trošičku něco míň prostě.“ (10.395-396)</p>

Aktuální stav	„...já si myslím, že mi i stouplo sebevědomí a že ani z těch incidentů už nemam takový obavy...“ (11.416-417)
---------------	---

Tabulky hlavních témat z rozhovoru s Klárou

C1: Zpracovávání zkušenosti

Témata	Citace + souřadnice
Zamrznutí	„...jeden z nich mě plácl přes zadek a já jsem v tu chvíli jako brutálně zamrzla a otočila jsem se jako – co to má znamenat, chtěla jsem něco říct, ale nemohla jsem, protože jsem byla úplně ztuhlá...“ (2.50-52)
Ušpinění	„Úplně špinavá.. fakt jako odpad. A to mě na tom právě taky překvapilo, že jsem se cítila jako kus hadru, jako kdyby se mnou někdo zacházel, ne jako s objektem, ale že nemam ani jako.. to se úplně blbě popisuje.. No prostě jsem se cítila úplně špinavá, nechápala jsem, jak je možný, že se to děje.“ (5.197-200) „...to jsem jako fakt se cítila jako.. no, jako kus masa a pak jsem jako šla a pak jsem cítila úplně jakoby špínu, jako by se domě prolízala...“ (7.265-267)
Výčitky	„...jsem si to přemítala strašně jako dlouho, že jsem si vyčítala, že jsem jim prostě nedala.. protože jsem zamrzla a nebyla jsem schopná nic říct...“ (2.76-78) „...jsem si ještě v té době přemítala, jestli to jako nebyla moje chyba. Jakože jsem měla třeba uplý džíny a jestli to jako nebylo tím...“ (3.84-85) „...jsem si jako chvilka snažila jako vysvětlit tu situaci tím, že to byla i moje chyba.“ (3.88-89)
Znovuvybavení	„...pokaždý, když po těch schodech jdu, tak si na to vzpomenu vždycky a vždycky mam jako strach, jestli se mi někdo jako nedívá na zadek...“ (3.82-84)

C2: Vztek

Témata	Citace + souřadnice
Nakupení emocí	„...prostě se to nakupilo a už jsem prostě vybuchla a začala jsem na něj jako prostě rvát, jako: „Co si to dovoluujete jako, myslíte si, že se tohle jako ženským líbí nebo jako proč to děláte?!“ (3.111-112)
Vztek na muže	„To byli prostě fakt dospělí chlapi a už jako si ani nevybavím, jak jako vypadali, jen si pamatuju ten pocit, že jsem byla fakt nasraná...“ (2.57-58) „...začala jsem bejt hodně radikální. Já jsem i chvíli byla jako: „Kill all men.“ A prostě dejte nám pokoj, nechte nás žít prostě. (7.283-284) „...jako se už i občas nachytam, že bych jako jim přála dostat tím pepřákem, kdyby jako k takový konfrontaci mělo dojít, tak prostě tomu člověku přeju bolest...“ (7.294-295)

Vzteky na okolí	<p>„...ještě víc jsem byla naštvaná na ty lidi, že prostě viděli patnáctiletou holku, jak prostě jí někdo plácl přes zadek a nikdo nic prostě neřekl a ani se nepoohlídl...“ (2.64-66)</p> <p>„...jsem koukala na ostatní lidi, jestli třeba někdo se zastane nebo.. a nikdo nic neudělal...“ (2.52-53)</p>
Otrávenost	<p>„...už mě to i jako otravuje, dejte mi pokoj pane bože, já tady nemůžu ani v klidu projít, aniž byste neměli nějakou debilní poznámku prostě jako. A to mi přijde jako smutný dost...“ (4.149-151)</p>

C3: Chtít to pochopit

Témata	Citace + souřadnice
Proč to dělá	<p>„...jsem jako se snažila z něj vydolovat ten jako prostě jeho, proč to dělá, prostě jsem se to snažila pochopit...“ (3.113-114)</p> <p>„...když se to takhle nakupí a když se ještě ke všemu snažíš pochopit, proč to ten člověk dělá, tak je to takový jako úplně, nevím, no.. takovej divnej pocit.“ (3.129-130)</p> <p>„...já jsem jako hodně empatická k lidem a snažím se hledat spíš důvody, proč to dělají než abych opečovávala sama sebe.“ (7.262-263)</p>
Lavina emocí	<p>„Je to taková blbost, ale úplně se svalí lavina emocí a zase – proč prostě nemůžu jenom jet domu?“ (6.210-211)</p>
Systém	<p>„...spíš se zamýšlím nad tím systémem jako takovým a snažím se přijít, že ještě nikdo neudělal jako nějakou osvětu...“ (4.145-146)</p>
Hledání motivů	<p>„...jakkoliv to jako myslej a nechtěj mi jako třeba ublížit nebo nechtěj jako se mě dotknout. Chtěj mi třeba udělat jenom dobrej den a zlepšit mi náladu.“ (6.219-220)</p> <p>„...chápu, že ty chlapi to nemyslej třeba zle, že mi právě chtějí dělat ten kompliment.“ (7.256-257)</p>

C4: Chránit sebe i druhé

Témata	Citace + souřadnice
Obranné prostředky	<p>„...právě proto, že mam třeba ten pepřák, tak se cítím i bezpečněji...“ (9.330-331)</p> <p>„Máma mně dala pepřák, takže mam ten, jak se tomu říká, paralyzér, tak ten mam taky, že když jdu třeba sama po tmě po ulici, tak já už to chytam do ruky a už fakt jako nabíram výraz, že jsem jako.. už jsem jako ve střehu a už jsem schopná jako útočit... ..to je taky jako takovej můj coping, prostě takhle se s tím vypořádávám, si myslím a díky tomu, že mam tenhle ten mindset, že už jsem schopná se bránit, tak se mi nic asi nestalo.“ (3.99-104)</p>
Ochranný mód	<p>„...snažím se koukat kolem jako na nějaký mladý holky, jestli se i jim něco neděje a snažím se být v takovém tom ochranném módu a že jsem jako schopná zakročit, kdyby se jim něco stalo...“ (9.331-333)</p>

	„...když si vedle nějaký holky sedne nějaký oplzlej chlap a třeba jí kouká na nohy nebo na silonky nebo prostě někam, tak já už jako koukam a kamenuju ho pohledem...“ (9.336-338)
--	--

C5: Pocit nebezpečí

Témata	Citace + souřadnice
Vyhýbání se	„...jako třeba nějaká temná ulička nebo tak a třeba těm se záměrně vyhýbam, jo...“ (5.167-168)
Předstírání	„...když jde někdo třeba naproti jako, nějaká osoba, jako většinou muž, jo, tak já už předstírám, že telefonuju. To jsou takové věci, který podle mě každá holka někdy jako udělala, protože se jako necítí bezpečně, no.“ (4.158-160)
Sevření	„...když jdu třeba po ulici a někdo jde naproti mně, tak já už se jako svírám, už se jako připravuju a podle mě nějaký adrenalin taky začne stoupat.“ (4.153-154) „Nikdo tam třeba není, tak já už se jako připravuju, že tam třeba něco bude a snažím se strašně rychle projít...“ (4.156-157)
Strach z napadení	„...stejně se bojím, že mě napadne z ničeho nic nebo že mi stáhne třeba tašku z ramene...“ (5.177-178) „...že tam někdo bude a že jako budu muset třeba utíkat nebo útočit nebo takovej ten ještěřčí mozek naskočí – buď utýct nebo zmrznout.. nebo útočit.“ (5.164-165)

C6: Být ženou

Témata	Citace + souřadnice
Zbytečný stvoření	„A říkal, že ženský jsou prostě hrozný stvoření a byl prostě úplně misogynní...“ (1.18-19) „...vzhledem k tomu, že já jsem předtím poslouchala, jaký ženský jsou prostě zbytečný stvoření, jak jim všechno trvá...“ (6.229-230)
Silnější než si myslíme	„...když jsem si uvědomila, že prostě se ti muži jako takhle jsou schopný chovat k ženským, který jsou jako extrémně silný bytosti...“ (6.230-231) „Prostě jsem si uvědomila, že jsme prostě silnější než si myslíme...“ (6.239-240) „...pojd'me to neřešit a spíš si pojd'me jako ženy pomáhat, protože jsme silnější než tady ti...“ (7.250-251)
Nebrat si to osobně	„...prostě člověk, kterej mě vůbec nezná a vůbec nemá jako.. jak si vůbec může dovolit, že něco takovýho řekne.“ (7.245-246) „...mně už to přijde jako úplně norma, což je jako strašný prostě, protože už si to neberu ani jako osobně...“ (4.133-134)

Nejsem jediná	„...jsem si začla uvědomovat, že nejsem jediná, který se tohle děje.“ (6.233) „...nesnažila jsem se do toho pak jako spadnout a nesnažila jsem se být jako oběť toho člověka, spíš jako.. Nevim, jak to říct. Prostě nejsem jediná, komu se to děje...“ (7.248-250)
---------------	--

Tabulky hlavních témat z rozhovoru s Lucií

D1: Traumatizující událost

Témata	Citace + souřadnice
Vyděšení	„...já jsem začala utíkat, už to bylo kousíček od domu a já jsem v ten moment strašně brečela, já jsem z toho byla vyděšená...“ (1.26-27) „Já jsem nikdy nepočítala s tím, že mně se tohle může stát.“ (2.77-78)
Asociovaná místa	„...tou cestou jsem už v životě nešla. Tou cestou nechodím, nemám to tam ráda, mam to s tím spojený...“ (1.31-32) „...už jsem z té zastávky prostě v životě nejela, protože jsem to tak měla spojený prostě s nim...“ (2.49-50)
Znovu setkání	„...a ten chlap tam přišel.. Já jsem ho tam prostě viděla, jak tam přišel ten chlap, kterej.. To už bylo třeba dva roky na to nebo dva roky potom, co se mi tohle stalo, tak on tam přišel. Já jsem v ten moment měla strašnej strach...“ (1.39-41)
Potkat ho dnes	„...kdybych ho ještě dneska potkala, tak bych z toho měla asi špatnej pocit. I když to teď vyprávím, tak cítím, jak po mně jde husina, protože to bylo.. bylo to odporný...“ (2.52-53)
Následek	„...já jsem měla strašnej strach. Já jsem měla strach chodit mezi lidmi, chodit ven.“ (6.222-223)

D2: Všudypřítomný strach

Témata	Citace + souřadnice
Dříve beze strachu	„...já jsem se nikdy nebála chodit venku a chodila jsem všude sama, bylo mi to prostě jedno, to, že za mnou někdo jde. Já jsem se nikdy neohlížela, já jsem se prostě ničeho nebála.“ (1.3-5) „...byla jsem všude sama, i když byla tma, i když bylo světlo, nikdy jsem se neohlížela za sebou. Já jsem nikdy nepočítala s tím, že mně se tohle může stát.“ (2.76-78)
Být sama	„...od té doby, když já někde jdu sama, já mam strach.“ (1.32-33) „...ať jdu do jakýhokoliv vchodu, když jdu sama, já se dívám, jestli za mnou někdo nejde a pokaždý za sebou musím zavřít dveře...“ (2.61-62)
Scénáře	„...pro mě to byla první zkušenost s tímhletem a já jsem z toho měla strach, co se může stát.“ (3.112-113) „...měly jsme prostě strach, co se stane, kdo to je, my jsme je vůbec neznaly.“ (3.116-117) „Že nás naloží do toho auta, že nás někam odvezou, že.. kolik jich vůbec v tom autě je. My jsme tam neviděly, kolikrát jezdili i

	dodávka, takže to nebylo čistě jenom osobák, takže z tohohle jsem měla strach...“ (5.194-196)
Co očekávat	„...nevím, na koho narazím a v dnešní době tím, jak je to víc jako deset let zpět, co se to stalo, tak je víc feťáků, je víc všech těchle lidí a dřív to nebejvalo a nevím, co mám od těch lidí očekávat. Kdo by na mě jako šáhnul. Bojím se prostě těch lidí, že nikdy nevím, co udělají.“ (7.260-263)
Lidé nereagují	„...nejvíc mě na tom děsí to, že i kdyby se mi to stalo někde před lidma, že se opravdu najde málokdo, kdo by zasáhnul, kdo by pomohl...“ (7.263-265)

D3: Srážka s realitou

Témata	Citace + souřadnice
Bezstarostný svět	„Mám prostě větší strach a kdyby se mi tohle nestalo, tak já jsem si do té doby žila svůj bezstarostnej život...“ (6.207-208)
Uvědomění, zformování	„...myslím si, že všechno, co se mi stalo, tak se to na mně samozřejmě podepsalo, ale zformovalo mě to do té podoby, v jaký jsem teď a tím pádem si myslím, že na to nahlížím i jinak.“ (6.205-206) „...asi by se na tom nic nezměnilo, kdyby se mi tohle nestalo. Tím pádem si plno věcí jako i uvědomuju a mělo to něco do sebe, že se to jako stalo.“ (6.208-210)
Ženy jako terče	„Mně přijde, že ženy tak jsme v podstatě jako snadným terčem pro ty muže, že nikdy to není naopak na ulici, že by jako ženy obtěžovaly muže, protože přece jenom, oni mají větší sílu...“ (6.213-215)
Zvýšená obezřetnost	„...koukala bych prostě kolem sebe, co tam je za lidi a byla bych obezřetná, protože z toho nemám úplně dobrou pocit...“ (8.283-284) „...už bych si nenasadila takhle sluchátka, nedala bych si písničky úplně naplno a nešla bych po tmě na výlet se sluchátkama v uších.“ (8.286-288) „...já se ohlížím, nemám ráda takový ty temný místa, kde je větší skupinka lidí, který pokřikují a vyhýbam se tomu...“ (1.34-36)

D4: Jiný kraj, jiný mrav

Témata	Citace + souřadnice
Šok	„Pro mě to byl hrozný šok a sestřenice se s nima ještě vykecávala, dělala si z nich srandu...“ (5.182-183) „...tak v ten moment my jsme to neznaly nebo holky to taky neznaly, tak my jsme se daly na útěk. My jsme začaly utíkat...“ (3.117-118)
Norma	„...ona v tomhle vyrostla, takže jí to nepříjde nějakým způsobem zvláštní a ona je i taková povaha, že to neřeší.“ (3.108-109)

	„...v Německu se tohle děje běžně a dělaj to všem holkám a dělaj to prostě převážně Turci, který chtěj s těma holkama navázat nějakej kontakt a obtěžujou je.“ (5.175-176)
--	--

D5: Neřeším to

Témata	Citace + souřadnice
Být sama terčem	„Já za sebe prostě tohle neřeším, já to neprožívám, ale jsou holky, který prostě to psychicky zasáhne fakt hodně, když je tamhle někdo znásilní na ulici nebo je někam odtáhne a děje se to. Děje se to, ale.. já až takhle do hloubky nad tím nepřemejšlim.“ (6.217-219)
Nepodporovat to	„...se mi jako děje, že třeba někdo zapíská nebo pořvává, ale já tohle jako neřeším, já tohle přehlížim, neotáčim se, říkam si furt – nejsem pes. Takže tohle odmítam nějakym způsobem řešit nebo na to reagovat...“ (3.89-91)
V ČR neškodné	„...jinak nějaký pískání na ulici, když je to tady u nás v Česku, tak to přejdu potom. To mi přijde takový neškodný.“ (3.118-119)

D6: Bezpečí

Témata	Citace + souřadnice
Nebýt sama	„...když jsem chodila, když byla tma a šla jsem třeba domu, tak jsem si vždycky potřebovala s někym volat a potřebovala jsem někoho slyšet, jako že nejsem sama v ten moment.“ (6.229-231)
Táta	„Mně nejvíc pomohl taťka, ta podpora ze strany taťky, protože měl o mě strach a vždycky, ať už jsem byla potom starší, tak od nějakých patnácti, šestnácti, co jsem jezdila na diskotéky, tak on mě tam vždycky odvez, odvez i moje kamarády a vždycky mě vyzvednul a bylo úplně jedno, kolik je hodin, protože nechtěl, aby se mi něco stalo...“ (7.276-279) „...jsem věděla, že nejsem sama na ty věci, že mam vždycky tu oporu, že mam taťku a že mu můžu říct cokoliv, že mi vždycky pomůže.“ (7.279-280)
Přestěhování	„...autobus mi stavěl přímo u baráku a už jsme nebydleli v žádnym bytě, v žádný bytovce, kde bych potkávala na chodbách lidi, ale už jsme prostě měli zahradu, kde jsem se cítila bezpečnějc.“ (6.238-240)
Práce	„...třeba v práci ten strach nemam. V práci se toho nebojim, protože tam vim, že nejsem sama, že tam jsem vždycky s kolegou a tam jsem to jako úplně odřízla, že po pracovní stránce, tak mi přijde, že jsem jako úplně jiná...“ (7.266-268)

Tabulky hlavních témat z rozhovoru se Zuzanou

E1: Sexualizace

Témata	Citace + souřadnice
Dospívání	„...tak od těch dvanácti, třinácti, kdy už začla vlastně ta puberta a moje tělo se začalo měnit, tak jsem začala už víc vnímat to, že jsem svým způsobem sexualizovaná...“ (1.23-24)
Prizpůsobení	„...že prostě jsou určitý místa těla, který musím mít vždycky zakrytý. Jsou určitý prostě.. pravidla, který musím dodržovat, abych tím neprovokovala k nějaký reakci...“ (1.25-26) „...na rozdíl od mužů jsem vlastně mnohem víc sexualizovaná tím, že jsem žena a že víc než muži si musím dávat pozor na to, jak se oblíkam, jak se chovam a musím bejt víc ráznější...“ (5.179-181)
Objekt	„...začala jsem sama sebe víc vnímat jako sexuální objekt.“ (5.182) „...ani ne vlastně jako člověka, prostě sexuální objekt, kterej působí očividně na pudy jiných lidí a pro ně se stávam jenom čistě sexuálním objektem, kdy oni si vybíjí něco, co v nich je...“ (5.185-187)
Nedůvěra v muže	„...měla jsem období, kdy jsem měla vlastně kvůli tomu dost velkou nedůvěru v muže jako takový, jakože obecně jsem jim nechtěla moc věřit, když mi tvrdili, že se jim nelíbim jako tělem a tak, ale že se jim líbim jako osoba.“ (5.187-189)
Jediná šance	„...jsem měla pocit, že to, že jsem žena, mi hraje ve prospěch hlavně kvůli tomu, že ty muže musím upoutat tím tělem. Jakože to je moje jediná šance, jak někoho upoutat...“ (5.192-194)

E2: Bagatelizace

Témata	Citace + souřadnice
Shazování	„...cejtla jsem se, jako bych hrotila něco, co vlastně není důležitý.“ (2.71-72) „...mi řekla, že se nic tak strašnýho přece nestalo, že se to stává každý druhý holce.“ (3.77-78)
Očekávání od matky	„...od mámy jsem asi spíš čekala jako, nevim, obejmutí nebo pohlazení, nějakou podporu a spíš jako nabídnutí nějaký pomoci než jako shzení toho, že se to stává každý druhý, to je přece normální.“ (3.97-99)
Uzavření se	„...dost jsem se uzavřela do sebe, už jsem pak o tom vůbec nechtěla mluvit, protože jsem měla pocit, že tuhle reakci dostanu od všech...“ (3.80-81)
Přehánění	„...jsem se cejtla, jako že jsem vyhrotila něco, co asi nebylo úplně tak vážný, že se mi vlastně nic nestalo, že jako.. proč to vlastně řeším? Vždyť na mě nesáh, jenom na mě mluvil a ukazoval se.“ (2.81-83)

E3: Ublížení

Témata	Citace + souřadnice
Předchozí pocit bezpečí	„...je to na místě, kde jsem se vždycky cejtla bezpečně.“ (3.111-112)
Zneuctění, ušpinění	„...jenom vim, jak mně bylo odporo a hrozně jsem chtěla do sprchy.“ (4.122) „...cítila jsem se strašně špinavá, strašně jako zneuctěná až a to přitom šlo jenom o to, že mi prohrábl rukou vlasy.“ (4.126-127)
Obava o druhé	„...si vždycky prostě představím, že oni takhle pokřikujou na někoho, kdo prostě není třeba tak sebevědomej nebo má nějaký trauma z dětství nebo je jakkoliv, nechci říct, poškozenej, ale prostě jakkoliv je nejistej třeba v něčem a jako.. Pak si představím, že jemu se něco stane a vždycky mě to strašně naštve...“ (4.132-135)
Slova ubližují	„...ony to jsou sice jenom slova, ale tomu člověku to může strašně ublížit...“ (4.136)
Pochyby o vlastní hodnotě	„...to bylo strašná neúcta sama k sobě, že jsem dovolila cizím, úplně cizím lidem pochybovat o své vlastní hodnotě vlastně.“ (6.197-198) „...nenechat si tím nějak podkopat svoji vlastní sebedůvěru a vnímání sama sebe, protože to mně osobně ublížilo nejvíc.“ (8.310-311)

E4: Okolí

Témata	Citace + souřadnice
Ignorance	„...podle mě lidi jsou k tomu strašně nevšímaví i v tom pokřikování. Podle mě si lidi toho všimaj, ale podle mě to automaticky ignorujou, protože je to normální, jakože je to obvyklý, děje se to, ale lidi se naučili ignorovat a ne řešit, když se to netýká přímo jich.“ (5.156-159)
Člověk je sám	„...vyvolává to trošku pocit takovýho ne úplně zoufalství, ale spíš jako takový bezmoci, že člověk tam není sám, ale zároveň je sám a říká si – dobrý, tak on na mě jenom pokřikuje, ale kdyby mi reálně něco udělal, pomůže mi vůbec někdo?“ (5.164-166)
Všímavost	„...já si říkam, jestli třeba sama občas nejsem nevšímavá a spíš to na mě působí, že se snažim víc vnímat svoje okolí, i když jsem já věnku, tak jako víc vnímam, co se tam děje nebo neděje...“ (5.162-164)
Lidé na ulici	„...všude a všude na ulici jsou neustále lidi, ať už jde člověk v deset večer nebo jde ve dvě ráno nebo jde v pět ráno, furt jsou lidi, protože jsou furt otevřený hospody. Takže jako já se na *** cejtím strašně bezpečně...“ (6.221-223)

E5: Ohrožení

Témata	Citace + souřadnice
Blízkost muže	„...cejtím se strašně, strašně, ale strašně nepříjemně až ohroženě, když jdu třeba večer a blízko je muž.“ (6.201-202)
Očekávání	„...ani nemusí jít za mnou, on může jít klidně přede mnou nebo může jít na druhý straně ulice, ale já už se cejtím nepříjemně, protože já nevím, co od něj mam čekat. Mam od něj čekat, že mě osloví nebo projde nebo na mě šáhne?“ (6.202-204)
Noc	„...já se stejně víc bojím za tý tmy, protože asi je to přirozený a navíc k tomu, když je ta noc, tak je mnohem míň lidí vlastně všude. Takže je ještě menší šance, že si někdo něčeho všimne.“ (6.205-207) „...naprosto nenávidim chodit po centru třeba v noci nebo i jenom večer, když už je prostě tma. (7.241-242)
Narušení osobního prostoru	„...bojím se, že budou mít natolik velký sebevědomí, že mi naruší i ten osobní prostor.“ (7.249-250)
Přítomnost muže vs. ženy	„...když jdu někam s kámošem, tak se cejtím mnohem bezpečněji než když jdu někam s kámoškou. Protože i když jsme dvě, tak to furt nic nemusí znamenat, oni můžou být tři a i když ten kluk mi vlastně nemusí vůbec pomoci v tu chvíli, může mi spíš uškodit nebo něco, tak prostě se přes něj cejtím mnohem bezpečněji.“ (7.234-238)

E6: Opatrnost

Témata	Citace + souřadnice
Vyhýbání	„...vyhýbala jsem se místům, kde jsem byla vlastně sama, když tam šel nějaký chlap nebo třeba skupina chlapů spíš.“ (2.41-42)
Obezřetnost	„...jsem mnohem víc opatrná, mnohem víc se ohlížím...“ (6.200-201)
Obrana	„...když se fakt hodně bojím, tak si dávám klíče do ruky a nechodím se sluchátkama v noci.“ (6.213-214)
Chránit si záda	„...poslední roky, když si jdeme někam sednout třeba i s partou, tak chci sedět tak, abych měla krytý záda. Chci sedět vlastně ke zdi nebo k rohu nebo tak. Jakože necejtím se moc dobře, když sedím do prostoru.“ (6.226-228) „...tim, jak mi člověk šáhnul do těch vlasů, tak mi narušil prostě osobní prostor hodně blízko toho obličeje a je mi nepříjemný, že bych to ani neviděla, že něco takovýho přichází.“ (6.230-232)

E7: Získání kontroly a sebedůvěry

Témata	Citace + souřadnice
Sdílení	„...já si většinou promluvim s tatškou nebo s jeho ženou. On tatka je vlastně systematickej kouč a jeho žena je psycholožka, takže si promluvim třeba s nima a nějak si to vyřeším.“ (7.253-255)
Vytvoření plánu	„... jak tomu třeba můžu předejít nebo jak na to můžu reagovat příště, tak tím, že si udělám plán pro příště, protože nejsem tak naivní, abych si myslela, že už se to nikdy nestane, tak mě to vlastně uklidní, protože já vim, co mam dělat.“ (7.256-258)
Aktivní přístup	„Já vim, jak mam zareagovat a to je i důvod, proč já jsem se naučila bejt aktivní, protože jsem si udělala ten plán, že oukej – to, že procházím kolem ničemu nepomáhá, mně to nepomůže a je to vlastně ještě horší, protože jim dávám propustku křičet další věci, takže jsem se dala prostě oukej, tak plán je takovej, že když tam příště zase půjdu, tak jim řeknu, jestli jsou normální.“ (7.258-262)
Kontrola nad situací	„...tím vlastně, že už jsem nějakým způsobem aktivní, tak mi to vrátí vlastně nějakou sebedůvěru a sebevědomí, kdy je sice strašně těžký udělat tu aktivitu, ale jakmile to člověk udělá, tak najednou získá mnohem větší kontrolu nad tou situací...“ (7.262-265) „...tím, že jsem se setkala s většinou těch softovějších obtěžování, tak už vim, jaký to je, už vim, co to ve mně zhruba vyvolá a už vim, jak bych se mohla zachovat a mam nějakej ten plán, takže jsem mnohem sebevědomější a mam větší kontrolu případně nad tou situací.“ (8.275-278)

Příloha č. 4 – Tabulky společných témat

1. Jak ženy subjektivně prožívaly zkušenost s pouličním obtěžováním?

Ohrožení	Strach z eskalace konfliktu, strach z napadení
Pavčina	<p>„...vždycky si říkám – hele, nereaguj na to, za to ti to přece nestojí jít do nějaký konfrontace...“ (3.118)</p> <p>„...to se bojím už úplně. Bojím se, kam až to dojde prostě. Jestli jako náhodou si mě támhle někde nečapne...“ (4.137-138)</p> <p>„No, jsem úplně ve stresu, úplně se potím a úplně mam jako strach, co se děje a paniku jakože musím odsud co nejdřív někam vypadnout.“ (4.145-146)</p>
Eva	<p>„...já se opravdu nejvíc bojím toho, že mi ublíží a že mě jako fakt třeba zabije, jo. Jakože já už jdu trošičku dál. Samozřejmě to znásilnění je taky hrozný, ale já se opravdu víc bojím jako ublížení na tom zdraví...“ (4.126-128)</p>
Klára	<p>„...stejně se bojím, že mě napadne z ničeho nic nebo že mi stáhne třeba tašku z ramene...“ (5.177-178)</p> <p>„...že tam někdo bude a že jako budu muset třeba utíkat nebo útočit nebo takovej ten ještěřčí mozek naskočí – buď utýct nebo zmrznout.. nebo útočit.“ (5.164-165)</p>
Lucie	<p>„...měly jsme prostě strach, co se stane, kdo to je, my jsme je vůbec neznaly.“ (3.116-117)</p> <p>„Že nás naloží do toho auta, že nás někam odvezou, že.. kolik jich vůbec v tom autě je. My jsme tam neviděly, kolikrát jezdili i dodávkama, takže to nebylo čistě jenom osobák, takže z tohohle jsem měla strach...“ (5.194-196)</p>

Zneuctění	Pocit ušpinění, jako bych byla objekt, výčitky vůči sobě samé
Pavčina	<p>„Takže jako cejtím se u toho prostě hnusně a zneužitě pak prostě. A ještě celej večer na to vzpomínám, co jsem mohla udělat líp, ale zároveň nikdy neudělám nic.“ (4.132-134)</p>
Eva	<p>„...bohužel si myslím, že to je problém spousta žen a to je to, že se cítím jako objekt, ne jako člověk, ne jako žena, ale jako objekt, který když bude někdo chtít, tak si ho prostě vezme, využije a použije ke svým potřebám...“ (7.249-251)</p>
Klára	<p>„Úplně špinavá.. fakt jako odpad. A to mě na tom právě taky překvapilo, že jsem se cítila jako kus hadru, jako kdyby se mnou někdo zacházel, ne jako s objektem, ale že nemam ani jako.. to se úplně blbě popisuje.. No prostě jsem se cítila úplně špinavá, nechápala jsem, jak je možný, že se to děje.“ (5.197-200)</p>

	„...jsem si to přemítala strašně jako dlouho, že jsem si vyčítala, že jsem jim prostě nedala.. protože jsem zamrzla a nebyla jsem schopná nic říct...“ (2.76-78)
Zuzana	„...ani ne vlastně jako člověka, prostě sexuální objekt, kterej působí očividně na pudy jiných lidí a pro ně se stávám jenom čistě sexuálním objektem, kdy oni si vybíjí něco, co v nich je...“ (5.185-187) „...cítila jsem se strašně špinavá, strašně jako zneuctěná až a to přitom šlo jenom o to, že mi prohrábl rukou vlasy.“ (4.126-127)

Přihlízející	Ostatní to ignorují a nepomohou, člověk je nakonec sám
Pavčina	„No, ale mam ty očekávání od těch lidí, že jsou jako dobrý a že mě zachráněj no, ale většinou se tak nestane, oni jenom civěj dál.“ (5.160-162) „Jenom ten pán prostě jedinej, to si vzpomínám, že ten to zachránil, ale jako nikdo jinej se za tebe nepostaví, což mě od tý společnosti docela jako.. to není jako moc hezký no.“ (5.165-167)
Eva	„...když už se takhle něco děje, tak jsem si všimla, že jako lidi moc nereagují nebo se mi třeba stalo, že jsem si ten problém vyřešila, že jsem toho člověka poslala někam a potom za mnou přišel muž a řekl mi, že tu situaci celou sledoval a že chtěl zakročit.“ (4.155-158) „...to se úplně často nestává, ale jako na jednu stranu jsem si řekla, že mohl zakročit.“ (5.171-172)
Klára	„...ještě víc jsem byla naštvaná na ty lidi, že prostě viděli patnáctiletou holku, jak prostě jí někdo plácl přes zadek a nikdo nic prostě neřekl a ani se neohlídl...“ (2.64-66) „...jsem koukala na ostatní lidi, jestli třeba někdo se zastane nebo.. a nikdo nic neudělal...“ (2.52-53)
Lucie	„...nejvíc mě na tom děsí to, že i kdyby se mi to stalo někde před lidma, že se opravdu najde málokdo, kdo by zasáhnul, kdo by pomohl...“ (7.263-265)
Zuzana	„...podle mě lidi jsou k tomu strašně nevšímaví i v tom pokřikování. Podle mě si lidi toho všimaj, ale podle mě to automaticky ignorujou, protože je to normální, jakože je to obvyklý, děje se to, ale lidi se naučili ignorovat a ne řešit, když se to netýká přímo jich.“ (5.156-159) „...vyvolává to trošku pocit takovýho ne úplně zoufalství, ale spíš jako takový bezmoci, že člověk tam není sám, ale zároveň je sám a říká si – dobrý, tak on na mě jenom pokřikuje, ale kdyby mi reálně něco udělal, pomůže mi vůbec někdo?“ (5.164-166)

Opora v blízkých	Pomůže zavolat někomu blízkému, sdílet zkušenost nebo nebýt na ulici sama
Pavčina	„...je dobrý, když někdo je se mnou, že mam pocit, jakože na to nejsem sama, nemusím to vyřešit sama, že jako vždycky to bude řešit někdo se mnou. A doma to teda jako hodně přítel, na kterýho to vybleju celý a on mi na to nějak jako konstruktivně odpoví.“ (7.263-266)
Eva	„Tak mně určitě nejvíc pomáhá to opět s někým sdílet, jakože se svěřit třeba kamarádkám.“ (10.391) „...tohle se na mně nepodepsalo. Asi je to možná i tím, že jsem tam zrovna byla s někým, že jako tu zkušenost jsem mohla s někým sdílet.“ (2.54-56)
Lucie	„...když jsem chodila, když byla tma a šla jsem třeba domu, tak jsem si vždycky potřebovala s někým volat a potřebovala jsem někoho slyšet, jako že nejsem sama v ten moment.“ (6.229-231) „...jsem věděla, že nejsem sama na ty věci, že mam vždycky tu oporu, že mam tatku a že mu můžu říct cokoliv, že mi vždycky pomůže.“ (7.279-280)
Zuzana	„...já si většinou promluvim s tatku nebo s jeho ženou. On tatka je vlastně systematickej kouč a jeho žena je psychologka, takže si promluvim třeba s nima a nějak si to vyřeším.“ (7.253-255)

2. Jak pouliční obtěžování ovlivnilo jejich život?

Zvýšená obezřetnost	Neustálé ohlížení se za sebou, vyhýbání se pochybným místům, nošení obranných prostředků, hlídání druhých
Pavčina	„...většinou třeba změním trasu, když tam vidím nějaký pochybný týpky a tak, říkám si, hele tak to by mohlo bejt nepříjemný, tak jdu jinudy nebo prostě jdu, kde je hodně lidí a tam prostě nasednu někam na nějakou jinou tramvajku...“ (7.248-250)
Eva	„...šla jsem po ulici, pořád jsem se rozhlížela, pořád jsem koukala, jestli za mnou někdo nejde, jestli prostě mi něco nehrozí, takže určitě větší obezřetnost, větší nedůvěra.“ (8.307-309) „...poslouchám hudbu, ale i během toho, co jako ji poslouchám, tak stejně slyším, vidím, vnímám jako hrozně moc toho, jo.“ (4.142-143) „...nosila jsem dříve paralyzér a teď nosim pepřák, tak s tím se taky cítim bezpečněji...“ (8.298-299)

Klára	<p>„...právě proto, že mam třeba ten pepřák, tak se cítím i bezpečněji...“ (9.330-331)</p> <p>„...jako třeba nějaká temná ulička nebo tak a třeba těm se záměrně vyhýbam, jo...“ (5.167-168)</p> <p>„...snažím se koukat kolem jako na nějaký mladý holky, jestli se i jim něco neděje a snažím se bejt v takovym tom ochranářským módu a že jsem jako schopná zakročit, kdyby se jim něco stalo...“ (9.331-333)</p>
Lucie	<p>„...už bych si nenasadila takhle sluchátka, nedala bych si písničky úplně naplno a nešla bych po tmě na výlet se sluchátkama v uších.“ (8.286-288)</p> <p>„...já se ohlížím, nemam ráda takový ty temný místa, kde je větší skupinka lidí, který pokřikujou a vyhýbam se tomu...“ (1.34-36)</p>
Zuzana	<p>„...vyhýbala jsem se místům, kde jsem byla vlastně sama, když tam šel nějakej chlap nebo třeba skupina chlapů spíš.“ (2.41-42)</p> <p>„...jsem mnohem víc opatrná, mnohem víc se ohlížím...“ (6.200-201)</p> <p>„...když se fakt hodně bojím, tak si dávám klíče do ruky a nechodím se sluchátkama v noci.“ (6.213-214)</p> <p>„...já si říkam, jestli třeba sama občas nejsem nevšímavá a spíš to na mě působí, že se snažím víc vnímat svoje okolí, i když jsem já venku, tak jako víc vnímam, co se tam děje nebo neděje...“ (5.162-164)</p>

Nekončící obavy	V blízkosti cizích mužů se nelze cítit bezpečně, pocit strachu i ve chvílích, kdy nic nehrozí
Pavčina	„Já se vždycky bojím, že na mě začne někdo mluvit. To je prostě.. uh! Že jenom jdu a sednu si do tý tramvaje a teď, když vidím, že na mě někdo zírá, tak úplně přestanu se na něj koukat, koukam dolů a doufám, že nepřijde.“ (7.279-281)
Eva	<p>„...mně jako stačí, když jsem někde je tam se mnou jeden člověk a to je muž. A je úplně jedno, kde to je, jo, já už mam nepříjemnej pocit...“ (8.312-314)</p> <p>„...z toho dlouhodobýho hlediska to ve mně zanechalo tu paranoi, že já se jako bojím i v příležitostech, kdy jako úplně si myslím, že by se nemusela bát.“ (8.310-311)</p>
Klára	„Nikdo tam třeba není, tak já už se jako připravuju, že tam třeba něco bude a snažím se strašně rychle to projít nebo když jdeš venku a cejtíš nějaký úplně nebezpečí, jenom když jde někdo třeba naproti jako, nějaká osoba, jako většinou muž, jo, tak já už předstírám, že telefonuju.“ (4.146-159)

	„...jdu naproti nějakýmu jako chlapovi, kterej vypadá prostě už jako nějak jako podezřele, i když třeba to byl normální jako chlap, tak já už jsem prostě nasadila výraz a už jsem třeba chytala pepřák do ruky...“ (3.97-99)
Lucie	„...nevím, na koho narazím a v dnešní době tím, jak je to víc jako deset let zpět, co se to stalo, tak je víc feťáků, je víc všech těchhle lidí a dřív to nebejvalo a nevím, co mam od těch lidí očekávat. Kdo by na mě jako šahnul. Bojím se prostě těch lidí, že nikdy nevím, co udělaj.“ (7.260-263)
Zuzana	„...cejtím se strašně, strašně, ale strašně nepříjemně až ohroženě, když jdu třeba večer a blízko je muž. Kdy jako ani nemusí jít za mnou, on může jít klidně přede mnou nebo může jít na druhý straně ulice, ale já už se cejtím nepříjemně, protože já nevím, co od něj mam čekat. Mam od něj čekat, že mě osloví nebo projde nebo na mě šáhne?“ (6.201-204)

Negativní postoj k mužům	Nevěřila jsem jim, myslela jsem si jen to nejhorší
Eva	„...já jsem se vlastně úplně přeprogramovala na to, že vlastně já už od těch mužů jako absolutně nic nečekám, protože já už jsem se jako tolikrát zklamala a tolikrát jsem jako důvěřovala a bylo to úplně jinak, že já už nemam žádné očekávání a vlastně nějak jsem už přejela na tu jejich vlnu.“ (7.264-267) „...když vás někdo takhle obtěžuje na ulici, tak si jako řeknete – jo, to je nějakej idiot, kterej tady to udělá deseti holkám za den. Netýká se mě to, neznam toho člověka, nezajímá mě. Není to osobní prostě, ale když se vám to děje i v tom osobním životě, i v tom veřejným, tak to má hroznej dopad...“ (7.277-280)
Klára	„...jsem podle mě díky tomu došla k tomu feminismu jako takovému a začala jsem bejt hodně radikální. Já jsem i chvíli byla jako: „Kill all men.“ A prostě dejte nám pokoj, nechte nás žít prostě.“ (7.282-284)
Zuzana	„...měla jsem období, kdy jsem měla vlastně kvůli tomu dost velkou nedůvěru v muže jako takový, jakože obecně jsem jim nechtěla moc věřit, když mi tvrdili, že se jim nelíbim jako tělem a tak, ale že se jim líbim jako osoba.“ (5.187-189)

Budování sebevědomí a sebedůvěry	Nejsem jediná, komu se to děje, jsem silnější a nechci, aby mi někdo cizí sebral mou hodnotu
Pavčina	„Já se takhle cejtím sebevědomě a nechci, aby mi někdo prostě zase to sebevědomí vzal.“ (6.240-241)

Eva	<p>„...s rostoucím věkem se to lepší, protože člověk má vyšší sebevědomí a víc si věří. Tak nějak jsem si víc sama sebou jistá než třeba v těch osmnácti.“ (8.293-295)</p> <p>„...mně opravdu pomáhá jako se nad tím povznést, že pro mě jako ty lidi jsou jako fakt trošičku něco míň prostě.“ (10.395-396)</p> <p>„...já si myslím, že mi i stouplо sebevědomí a že ani z těch incidentů už nemám takový obavy, že prostě nepřemejšlim nad tím. A když už to přijde, tak jako vždycky na to nějak zareaguju, vždycky se tomu nějak postavim.“ (11.416-419)</p>
Klára	<p>„...nesnažila jsem se do toho pak jako spadnout a nesnažila jsem se být jako oběť toho člověka, spíš jako.. Nevim, jak to říct. Prostě nejsem jediná, komu se to děje...“ (7.248-250)</p> <p>„Prostě jsem si uvědomila, že jsme prostě silnější než si myslíme...“ (6.239-240)</p> <p>„...prostě člověk, kterej mě vůbec nezná a vůbec nemá jako.. jak si vůbec může dovolit, že něco takovýho řekne.“ (7.245-246)</p>
Zuzana	<p>„...tim vlastně, že už jsem nějakym způsobem aktivní, tak mi to vrátí vlastně nějakou sebedůvěru a sebevědomí, kdy je sice strašně těžký udělat tu aktivitu, ale jakmile to člověk udělá, tak najednou získá mnohem větší kontrolu nad tou situací...“ (7.262-265)</p> <p>„...nenechat si tim nějak podkopat svoji vlastní sebedůvěru a vnímání sama sebe, protože to mně osobně ublížilo nejvíc.“ (8.309-311)</p>

Příloha č. 4 – Přepisy rozhovorů s respondentkami

Přepis rozhovoru s respondentkou Pavlínou

1 M: Pro začátek tohoto rozhovoru bych tě poprosila, abys zavzpomínala na to, jak jsi už jako
2 dítě prožívala pohyb veřejným prostorem? Jak jsi už tehdy třeba vnímala právě svoje okolí,
3 jestli bys mi o tom mohla povyprávět?

4 P: Jako dítě... No, tak já jsem byla takový jako extrovertní dítě, musím říct. Takže já jsem si
5 užívala, kdykoli na mě jako někdo koukal, takže já jsem to i jako dost vyžadovala a vždycky
6 mi to jako spíš lichotilo, že jsem potřebovala bejt jako viděná, takže já jsem vlastně dělala úplně
7 toho největšího šaška i třeba podle mě až třeba do patnácti. Prostě i jako ve třídě, že jo a tak...
8 a vždycky jsem jako chtěla bejt jako viděná a aby mě všichni tak jako, až pomalu abych se
9 všem jako líbila a tak, takže já jsem pro to dělala skoro všechno no... Takže, mně se to líbilo.

10 M: A v rámci i toho veřejného prostoru jako právě, když jsi se pohybovala třeba po ulici nebo
11 jsi šla parkem nebo když jsi jela městskou hromadnou dopravou, tak i v tu chvíli jsi to tam
12 takhle měla?

13 P: No, tak já jsem teda jako bydlela na malým městě, takže tam jsme úplně nejezdili nějak, ale
14 když jsem chodila třeba domu nebo tak, tak jsem vždycky tak jako chodila jako princezna prostě
15 a byla jako... No prostě jsem chtěla, aby mě ty lidi viděli a vnímali, že jdu. Takže jsem to měla
16 vždycky hodně na ty lidi, abych působila na ně hezky, jo. A tak, abych se jim líbila.

17 M: A setkala jsi se někdy s nějakýma doporučeníma ohledně toho, jak se na tý ulici máš
18 pohybovat nebo s čímkoliv třeba od mamky nebo od rodičů celkově, jestli ti někdy říkali, jak
19 se máš na tý ulici chovat? Jestli jo, tak klidně můžeš říct.

20 P: Ty jo vůbec. Mý rodiče mě úplně nechali jako si žít svým životem, jakože nikdy mi neříkali
21 třeba jako bacha na nějaký lidi nebo prostě tady jsou tady ti čumilové nebo tak, vůbec. Tim, že
22 jsme žili tady na tom malým městě, tak ono jako sice to tam možná bylo, že někdy tam byl
23 nějaký úchylák, se říkalo, ale vlastně ale nikdy. Maximálně že potom pak byl pán, kterej chodil
24 za dětma s nějakýma dobrůtkama, tak to mi říkala myslím babička, abych si dávala pozor nebo
25 tak, ale jako mý rodiče se úplně do tohohle neangažovali, že by mi říkali, že to je jako
26 nebezpečný nebo že si nemam sedat k nikomu do auta. To spíš jako ta babička, když se tam
27 objevil až nějaký ten příklad, tak jako říkala, ať si dávám pozor, ale jinak jako o tom chování
28 nebo tak, tak to mě úplně nechali žít si svým životem jako. Což vlastně ale zpětně teda si
29 myslím, že to je docela jako problém.

30 M: Když takhle vzpomínáš, tak vybavíš si nějakou svojí první zkušenost s pouličním
31 obtěžováním? Jak případně na ten zážitek vzpomínáš?

32 P: No, asi jako, když jsem byla malá, tak ne. Pamatuju si jenom scénu s chlapem, že chodil za
33 těma holkama. Mně se to jako nestalo. A mně začly až nějaký tady ty obtěžování až hodně ve
34 starším věku, protože já si myslím, že jsem úplně tím, jak jsem byla hrozně extrovertní, tak na
35 mě, jestli se to tak dá říct, jako nikdo nic nezkoušel nebo prostě jako tady tohle v dětství vůbec
36 jako na mě nikdo takhle jako nereagoval.

37 M: A potom když jsi byla trochu starší a stalo se ti to, pamatuješ si, kdy to bylo poprvý?

38 P: No, myslím si, že jako první bylo takový to, když jsem začla chodit na ty diskotéky, tak
39 právě jako tam byly... Ale většinou to bylo vždycky nejhorší, že to byli kluci v mém věku jo,
40 že neodhadli tu situaci a jako mysleli si, jak je to super a jak jako s tím souhlasím a vlastně
41 vůbec. Že to nikdy nebyl nějaký starší chlap, že by jako měli nějaký nevhodný připomínky
42 nebo tak, ale začlo to právě s těma vrstevníky na těch diskotékách třeba v šestnácti.

43 M: A jak na ty zážitky vzpomínáš? Jestli si třeba pamatuješ, co jsi v tu chvíli cítila?

44 P: Já jsem si právě musela před tím rozhovorem vybavit nějaký tady tyhle vzpomínky, protože
45 mam pocit, že jsem se je úplně se snažila vytěsnit. No a vzpomněla jsem si na jednu právě
46 z týchle diskotéky a vlastně v tu chvíli, kdy se to stalo, tak mi přišlo, že je to jako úplně normální,
47 že vlastně přece to není nic špatného - jakože mam bejt ráda, že o mě ten kluk jeví zájem, víš
48 jako on byl hezkej. Když třeba konkrétně na tuhle vzpomínku vzpomínám, tak já jsem byla jako
49 do toho kluka, jakože byl hrozně hezkej, všechno. Ale vlastně potom dělal věci, který se mi
50 nelíbily, ale stejně jsem to jako přešla a třeba až teď zpětně mi to jako vadí, ale v tu chvíli jsem
51 nic neřekla nebo hlavně mi to přišlo jako, že se mu líbíš teda taky. On to dělá takhle, protože
52 se mu líbíš taky. Hlavně v tu dobu vlastně vůbec jsem neslyšela, že by se tohle mohlo dít a že
53 je v pohodě říct, že tohle není v pohodě. Že vlastně jako se to tak dělo okolo nás jako všem a ty
54 holky hlavně jako už se nechávaly osahávat a tak a já jsem byla furt pozadu tady s těma
55 sexuálníma zážitkama, že jsem si říkala: Jo tak to je ono, tak to je v pohodě! Ale není to
56 v pohodě prostě. Když jako zpětně si říkáš, že mi tam někdo dělal něco, co jsem v tu chvíli
57 nechtěla, aby mi dělal.

58 M: To se vlastně bavíme o tom, že to byli pořád lidi, se kterýma jsi takhle přišla do kontaktu
59 v rámci diskoték, tak to pořád byli vlastně lidi, který jsi znala a jestli bys mohla ještě
60 zavzpomínat, kdy jsi se poprvý setkala s tím, že to byl někdo úplně cizí, co s tebou chtěl takhle
61 interagovat?

62 P: No tohle jsem začla vnímat teprve tak dva roky zpátky tady v Praze, protože to je prostě
63 úplně šílený. Já mam pocit, že se jako nějak oblíknu, namaluju a hned prostě všichni čumí,
64 mluví na tebe. Prostě pokřikujou, tleskaj prostě nebo se k tobě přibližujou úplně na centimetry,
65 aby ti řekli: Dobrý den. Prostě úplně šílený... Takže jsem to začla vnímat teprve až třeba před
66 dvouma rokama a myslím si, že jsem to začla vnímat, že jsem se já začla vidět jako hezká, že
67 vlastně do té doby jsem jako možná i měla radost, když někdo na mě takhle zahulákal, protože
68 jsem si nebyla sama pro sebe hezká a když to někdo takhle ocenil, že na mě někdo zamával
69 nebo tak, tak jsem si řekla: Jo, to je hezký. Bylo mi to vlastně příjemný, ale tím, že se to pak
70 začlo dít častěji, tak mi to začlo hrozně vadit.

71 M: To se rovnou můžeme přesunout do těch aktuálních zážitků, který s tím můžou bejt spojený.
72 To už jsi říkala, že v posledních dvou letech si to mnohem víc uvědomuješ tím, že jsi se
73 přestěhovala z malého města do Prahy. V posledních měsících jsi se s pouličním obtěžováním
74 setkala? Co se stalo?

75 P: Tak mam pocit, že já se s tím teďkon potýkam každý den, což je prostě hrozný. Pro mě už
76 jako je to trochu vyčerpávající, protože mam pocit, že jakmile jseš trošku, když to mam říct tak
77 blbě... je vidět, že se o sebe trošku staráš víc, tak najednou se rovná, můžu na tebe rovnou

78 pokřikovat, že ti to dneska sluší nebo můžu se k tobě chovat jako: Čau! Dobrý den! Minulej
79 tejden nebo třeba před dvouma tejdnama s kamarádkou do kavárny. Řekneš si jako fajn podnik,
80 tak než jsme byly usazený, tak před náma byli nějaký lidi, který nechtěli usadit, tak jsem si
81 říkala, že se usměju na toho číšníka jo, že nám dá nějaký místo. Tak to samozřejmě zafungovalo,
82 takže nás usadil. No ale pak mě ten týpek nenechal bejt celou tu dobu. Číšník tady v tý
83 vyhlášený kavárně za mnou furt chodil a furt si se mnou chtěl povídat. Pak šla kamarádka na
84 záchod a on tam prostě přišel na celou tu dobu, co byla na záchodě a ptal se mě, kam chodim
85 takhle večer prostě nějak. Ptal se přesně na podniky, kam pujdu teď, až odejdu odsad' a co piju
86 a tady tohle a až to bylo prostě úplně jako proč? Proč se na to ptáš? Máš práci okolo, je to jako
87 prostě zbytečný. A nebo teďkon tady u nás dole pracujou Ukrajinci, který tady bydlej. Vždycky
88 vyjdu ven, tyvole tak říkaj: No vám to dneska sluší! Kde máte manžela? Kam dneska jdete? A
89 vždycky prostě přestanou pracovat a začnou na tebe koukat. Vždycky se postaví a jenom na
90 tebe zíraj, jak dneska třeba vypadáš. A nebo teďkon taky tejden zpátky se mi za jednu cestu na
91 Národní třídu stalo to, že jeden týpek takhle prostě se zastavil přede mnou, takhle udělal
92 (uklonění): Dobrý deen! Ale normální týpek prostě jo. Úplně jako to nebyl žádněj bezdomovec
93 nebo tak, prostě úplně v pohodě. Pak za mnou přišel druhej takhle úplně blízko (intimní zóna)
94 a říká: Vám to dneska sluší! A pak jsme šli do takový Pilsnerky na Národní: Tak tady pro vás
95 tady máme přesně tyhle ty místečka, to je úplně k vám, to se k vám hodí. Nebo co teďkon taky,
96 to jsem šla s kamarádkou, která má dítě, s kočárem, kterej jsem vezla já, což dobrý... Šla jsem
97 s tím kočárem a naproti mně šli prostě třeba o čtyři roky starší kluci než já – normálně v saku,
98 všechno takový prostě seriózní a oni mi do obličeje řeknou: To je ale hezká maminka, ta má asi
99 hodně ráda svýho bohatýho frajera. Hm... Jo, takže to jsou třeba tady tyhle zážitky za poslední
100 tejden, dva.

101 M: To je hrozně moc.

102 P: No a jako každý den, prostě já mam pocit, že každej den na mně aspoň někdo prostě takhle
103 jede. A už jako mi z toho takhle břínká oko. Si říkam tyvole, tak jako to mam chodit jak bezd'ák
104 nebo chodit takhle celá zahalená, aby mi nikdo neřekl nějakou zase připomínku na to, jak
105 vypadam dneska... No, takže to jsou teďkon takový jako poznámky jenom. A pak jako jestli
106 chceš slyšet nějaký další zážitky.

107 M: Cokoliv tě napadá.

108 P: Ještě mam, když začala válka na Ukrajině, tak mam „super“ příběh. Jsem byla v tramvaji a
109 jela jsem prostě, nevím, odsad' na Národní zase třeba jo. A tam přišel nějakěj týpek, kterej byl
110 očividně rozladěnej, jo. A začal tam jako vyprávět, jak jsou Ukrajinci kretění a tady tohleto a
111 potom začal na celou tu tramvaj rvát na mě, že jsem Ukrajinka, at' jdu do prdele s nima a jeden
112 kluk za mnou si to celý natáčel a vlastně, když potom měla bejt zastávka, tak za nim přišel ho
113 konfrontovat on a šli si to vyřešit ven, ale tak ten týpek mě úplně zachránil, protože ten už ode
114 mě byl tak metr a už mi říkal, jak mi ji napálí... Že co tady dělám v Praze... No...

115 M: Ty negativní zážitky, jaký ty zkušenosti pro tebe byly? Co se v tu chvíli v tobě odehrávalo
116 po psychický i fyzický stránce? Co jsi prožívala v tu chvíli?

117 P: No, já mam hlavně vždycky pocit, že nevím, jestli na to mam reagovat nějak nebo ne, ale
118 vždycky si říkam, hele nereaguj na to, za to ti to přece nestojí jít do nějaký konfrontace s někym.
119 Ale zase mam pocit, že když se to děje takhle často, tak bych si už měla jako vymyslet nějakou

120 jako větu nebo nějak jak na to jako zareagovat, aby se to už nedělo, ale jako cejtím se u toho
121 vždycky děsně nepříjemně. Já nechci, aby někdo hodnotil, jako... jak vypadam nebo aby se mě
122 dotýkal, když nechci prostě. To úplně jako se cejtím zneužitě pak prostě. Když na mě šahaj, tak
123 se cejtím jako zneužitě, ale když na mě pořvávají, tak jako nechci bejt... Třeba ten chlap
124 v kavárně – tomu jsem normálně odpovídala, i když jsem nechtěla, abych nebyla za hysterku.
125 Jsem si říkala, vždyť přece se tě ptá na normální věci, ale přece mně to bylo nepříjemný. Jsem
126 nemusela na to odpovídat. Jsem mohla říct jako: Proč se na to ptáte? Proč vás to jako zajímá?
127 Víš, mohla jsem to jako nějak utnout samozřejmě, ale já jsem odpovídala, což si vlastně zpětně
128 říkam: Tyvole, jseš blbá, je ti to nepříjemný, nedělej to. Ale nevim, jak je správný se jako
129 zachovat. To jsem se nějak k tomu nedostala, protože je to pro mě tak jako nepříjemný si to i
130 hledat všechno. Jenom to, že jako si musíš přece hledat něco, aby tě někdo nechal bejt, co to
131 jako je prostě! Vždyť nemělo by to bejt přirozený, že tě jako nechaj bejt, nechaj tě prostě jít,
132 kam chceš bez jakejchkoliv keců okolo. Takže jako cejtím se u toho prostě hnusně a zneužitě
133 pak prostě. A ještě celej ten večer na to vzpomínám, co jsem mohla udělat líp, ale zároveň nikdy
134 neudělám nic. Vždycky se snažim to místo co nejdřív opustit nebo odejít od těch lidí někam
135 jinam. A vždycky jdou někteří třeba ještě za mnou, což je úplně crazy.

136 M: A jak to probíhá, když jdou za tebou? Co v tu chvíli prožíváš?

137 P: No, to se bojím až úplně. Se bojím, kam až to jako dojde prostě. Jestli jako náhodou si mě
138 támhle někde nečapne vid'... A co jako potom? Nevim, jestli to prostě zase jako nepřeháním.
139 Víš, jako že by prostě mě jako čapnul někde a vidim ten nejhorší scénář, ale zase...

140 M: A to je jakej scénář?

141 P: No že mě někde vojede za uličkou prostě. Jako víš jak, když za tebou někdo jde dvě ulice,
142 tak máš prostě strach z toho. No ale naštěstí, musim zaklepat, se to ještě jako nestalo, že by šli
143 úplně jako takhle... Většinou potom daj prostě pokoj, no ale...

144 M: Po tý fyzický stránce uvnitř tebe, co tam se odehrává?

145 P: No, jsem úplně ve stresu, úplně se potim a úplně mam jako strach, co se děje a paniku jakože
146 musim odsud co nejdřív někam vypadnout. Zaprvý hlavně, aby tam byli lidi okolo mě. Vždycky
147 se snažim, abych nezaběhla někam, kde jako nikdo není, takže vyhledávam místa, kde jsou lidi,
148 abych se cejtila víc jako komfortně a že by mě kdyžtak někdo zachránil nebo pomohl. Což se
149 vlastně v tý tramvaji stalo. To nevim, jak by dopadlo, kdyby ten kluk mě jako nezachránil
150 takhle.

151 M: Jak třeba vnímáš vůbec tu skutečnost, že se tohle odehrává na tý veřejnosti?

152 P: No, já vůbec nechápu, jak ty chlapy na to berou tu odvalu tohle udělat a vlastně, co jim to
153 jako dává. Co z toho maj, že prostě za tebou jdou a řeknou ti: Dobrý den a ukloněj se, jako proč
154 to dělaj? Já to vlastně... A jako hlavně a to se nebojej těch lidí okolo, jakože to někdo jako...
155 No nevim prostě. Prostě mi to přijde celý ujetý.

156 M: Já tím mířim i na to, že jestli ty sama tím, že se to odehrává ve veřejnym prostoru, tak se
157 z tvý strany objevujou vůči okolí nějaký očekávání? Jestli jo, tak jaký?

158 P: No, to jsou ty očekávání, že doufam, že mě někdo zachrání. Kdyby šlo do tuhýho... Jakože
159 čím víc lidí, tím pro mě líp a cejtím se jako víc bezpečně, když to udělá někdo na zastávce tohle

160 než kdyby to udělal někde, kde nikdo není. Tak to bych byla už úplně posraná. No, ale mam ty
161 očekávání od těch lidí, že jsou jako dobrý a že mě zachráněj no, ale většinou se tak nestane, oni
162 jenom civěj dál.

163 M: Taková je tvoje častá zkušenost?

164 P: No, dělej, že tam nejsou no většinou. Někdo se třeba koukne, ale že by někdo jako třeba řekl
165 jako: „Já se tady třeba postavím vedle vás kdyby něco.“ To neřekne. Jenom ten pán prostě
166 jedinej, to si vzpomínám, že ten to zachránil, ale jako nikdo jinej se za tebe nepostaví, což mě
167 od tý společnosti docela jako... To není jako moc hezký no.

168 M: Jak jsi se cítila bezprostředně po takovym zážitku, kdy se to už to obtěžování odehrálo a jak
169 jsi to vlastně zpracovávala po skončení tý události? Nad čím jsi nejvíc přemýšlela?

170 P: No, já většinou pak jedu třeba tou tramvají domu, takže nad tím přemejšlim, co jsem mohla
171 udělat líp, aby to vlastně skončilo co nejdřív a vždycky si vlastně dojdou k tomu, že jsem nic
172 jako nějak nereagovala, že by to mohlo ještě vyvolat třeba nějakou další jako... jako nějakou
173 akci od toho člověka, že vlastně docela dobrý je to odignorovat. No ale potom přijedu domu a
174 vždycky to probírám s přítelem a ten je docela naštvanej z toho, že vlastně ještě na to jako
175 neumím reagovat no. Že teď vlastně se staly tyhle věci, jako teď čerstvě a vlastně potom jsem
176 doma ještě jako s prominutím dostala pojeb od přítele jako, že jsem jako hrozně naivní tady
177 v tomhle. Jakože prostě třeba i odpovím na tu otázku, kam chodím na pivo jako jo tomu
178 číšníkovi a že mi vlastně nedochází to, že on tam může potom někde bejt za těch pár tejdnu. A
179 že když už se mi to děje takhle často, měla s tím něco dělat a umět nějak pracovat, ale já jsem
180 v tom tak jako... že to nechci tak jako hledat a řešit, že... No jsem v tom taková, že stojím na
181 jednom místě, stěžuju si, ale neumím to řešit dál. Tak mi to potom bylo vlastně líto od toho
182 přítele, že jsem tak jako chtěla nějakou soucit od něj, že to muselo bejt hrozný, ale dostala jsem
183 ještě céres za to, že to neumím řešit. Tak to je výborný.

184 Myslím na to pak ještě celej večer, že jo. Že si říkam, tyvole, tak jak to jako vyřešit? Ale nikdy
185 to nějak jako nedomyslím.

186 M: A tu reakci od partnera potom prožíváš jak?

187 P: Jako je mi líto, že na to zareaguje takhle, jako úplně, že už bych to měla mít zmáknutý. Já
188 ale chápu, že on má strach, že jo a já bych ho měla taky. Ale zároveň po něm hrozně chci
189 takovej rozbor tý situace, nějaký uchláhlení, že jsem to vyřešila nějak v rámci možností dobře
190 prostě, tak jako nic se mi v uvozovkách nestalo horšího, kdy to moje nereagování bylo nakonec
191 dobrý. Takže jako trošku bych chtěla větší soucit k tomu od partnera, ale zároveň naprosto
192 chápu, že on má fakt strach a že se snaží, aby se tohle jako nedělo. On to jako řekne, ale že aby
193 jako i on jako na tom měl nějakou podíl, že třeba některý ti partneři svým holkám kupujou ty
194 pepřáky nebo tak. To on nedělá, on se snaží, abych si to vyřešila celý sama a možná bych
195 v tadytý chvíli a situaci potřebovala trochu větší pomoc od něj, víš, aby i on se zapojil s tím,
196 jak se při tom třeba chovat. Tim, že on je ten chlap, nechci ho házet jakoby do toho pytle s těma,
197 ale tak jako, má k tomu větší sklony než já, že bych pořvávala na někoho. Tak bych chtěla, aby
198 i on se zapojil v tomhle víc, aby si se mnou nad tím sedl a koukl se, jak jako se správně
199 reaguje a tak... Ale to se nestalo no. Možná je to tím, že já jsem mu neřekla: „Hele, pojd'me si
200 tady sednout.“ To si zase říkam, že nevim, jestli chci, aby se tady byl hezkej večer a říct: „Hele

201 ***, teď si tady sedneme a budeme se bavit, jak to vyřešit.“ Nemůžu to chtít zase po něm, že
202 jo, aby takhle šel. Prostě to si musím vyřešit asi sama, ale do toho jsem asi ještě nedošla do té
203 fáze.

204 M: Takhle celkově v probírání tady toho tématu zkušenost s pouličním obtěžováním... Ty už
205 jsi to trochu naznačila, ale změnilo se něco pro tebe v oblasti tvýho vlastního prožívání sebe
206 jako ženy? Jestli se tam něco změnilo, jak ty vnímáš sebe samotnou?

207 P: No, asi... jo. Já si myslím, že to je jako to, že si připadam, jakože teda asi jsem hezká, tak
208 asi jako proto se to děje. Ale vim, že to je takový jako blbý to takhle říct, že vim, že se to děje,
209 který prostě, že jo... jsou u těch feťáků, bezdomáců, že jim se to děje taky, ale mně se to nedělo
210 do té doby, když jsem si žila svým vlastním životem v teplákách a tak. Mně se to nedělo tady
211 v Praze. Až když jsem se začala nějak jako víc malovat, nosit si sukýnky a tak, tak se mi to
212 začlo dít takhle intenzivně, takže to hodnotim, že tím, že ukazuju, že jsem ženská, tak ty chlapy
213 prostě takhle reagujou víc na mě no. A taky mam pocit, že já dost koukam na ty lidi, že nejsem
214 taková, že bych koukala do země, ale že vlastně navazuju hodně oční kontakt a že to může bejt
215 pro ty lidi třeba jako takový, že jsem otevřená nějaký konverzaci nebo tak. Že jakoby nejdu
216 jako bez duše po silnici prostě, ale koukam se na ty lidi hodně, takže si myslím, že možná i tím
217 by to mohlo bejt, že takhle mi to vrací potom.

218 M: Máš pocit, že tím, že navazuješ s lidma oční kontakt, tak jim dáváš nějakou formu svolení
219 k tomu, aby s tebou oni mohli dál interagovat?

220 P: Jo! Zní to hrozně, ale jo! (směje se) Ale třeba co s těma týpkama, co navazuju ten oční
221 kontakt, tak ale když prostě třeba ti Ukrajinci na mě takhle maj ty kecy, tak já jakože vim, že
222 se tohle děje, tak jdu a takhle přesně koukam do země. Víš, jakože když už vim, že tyhle ty lidi
223 tohle dělaj, tak právě se snažim bejt, že tam nejsem, jenom to rychle projít, aby jako nebyla
224 žádná konverzace s nima. No a právě, že to bylo už v takový fázi, že jsem chtěla jít tady za tím
225 domovníkem mu říct, jestli by jim nemohl říct, aby se jako zklidnili. No, jenomže když jsem to
226 chtěla říct, tak podle mě už si tam byl někdo stěžovat a oni na chvílku skončili. Ale tenhle tejden
227 už to začlo zase. Úplně vole, nech mě bejt, my nejsme žádný kamarádi a je to nepříjemný prostě.

228 M: Když se o tom takhle bavíme, měly ty zážitky nějaký dopad na tvoje psychický zdraví?

229 P: Hmm... Ne, myslím si, že ne. Že já vlastně se to vždycky snažim potom jako vytěsnit a já
230 jsem dost člověk, kterej to právě chce mít pryč z hlavy, že vlastně si to беру ten den, co se to
231 stane, tak to hrozně prožívam všechno, ale vlastně se na to vyspim a jak kdyby druhý den to
232 nebylo, to jsem prostě jako... To je jako, když mi někdo ublíží prostě normálně jako kamarád
233 nebo tak, tak já se vyspim a druhý den, jak kdyby mi nikdo nic neudělal, tak takhle to mam
234 s timletim, že prostě vždycky jak naivně jdu a nic se neděje a pak to děsně prožívam den a pak
235 zase vůbec nic...

236 M: Teď zase mimo to psychický zdraví, jestli se třeba nějak začalo měnit tvoje chování. Po těch
237 všech zkušenostech, situacích, jestli jsi nějak změnila svoje vzorce?

238 P: Tak, jakože se mi tohle děje poměrně čerstvě, tak já to úplně jako není měnit. Já si zase
239 říkam, hele prostě se kvůli nim, kvůli nějakým debilním kecům nebudu jako měnit - jakože na
240 někoho, kým nechci bejt. Já se takhle cejtím sebevědomě a nechci, aby mi někdo prostě zase to
241 sebevědomí vzal. A já kvůli nim nosila tepláky jenom, aby na mě někdo neporvával na ulici.

242 Takže maximálně to mění to, že se, když vim, že třeba by se mohlo něco dít, že většinou už
243 jako mam pocit, že trochu poznám nějaký tady tyhle tyčky, který tohle dělaj, tak vždycky se
244 snažim dělat, jakože tam vůbec nejsem. Koukam do země a rychle jdu někam pryč nebo prostě
245 úplně přehodnotim nějaký plán. Jako když jsme někde a někdo se na mě nalepí, tak já jdu pryč.
246 Jdu domu.

247 M: Takže tam dochází k tomu, že změníš trasu?

248 P: No, většinou třeba změním trasu, když tam vidim nějaký pochybný tyčky a tak a říkam si,
249 hele tak to by mohlo bejt nepříjemný, tak jdu jinudy nebo prostě jdu, kde je hodně lidí a tam
250 prostě nasednu někam na nějakou jinou tramvajku a jedu domu.

251 M: A s ohledem na to, jestli je den nebo noc? Když jdeš sama nebo s někým, tam to tvoje
252 chování ovlivňuje?

253 P: Tim, že se mi to děje ve dne i v noci úplně stejně, tak se cejtim furt tak, že ty plány úplně
254 měním ve dne i v noci. V noci teda samozřejmě, když jdu sama, tak to je úplně, to si fakt jako
255 dávám pozor, protože prostě ve tmě nechceš bejt. Jako bejt někde, aby na tebe někdo pořvával,
256 to máš pak ještě větší strach. Ale když jdu s partou, tak vlastně se jako nemam takovou tu
257 panickou hrůzu z toho, když se mi to stane. Třeba jak jsem říkala to „dobrý den“ s tím
258 ukloněním, tak to se mi stalo s kamarádkou a ona z toho byla úplně vykořeněná a já jí říkam:
259 „Toho si nevímej, on pujde dál.“ To nemam potom takovej ten strach, jako když jsem sama.
260 Že tim, že tam je někdo se mnou, tak to je pro mě víc safe no.

261 M: Není toho málo, co se ti odehrálo. Co ti pomohlo nebo co ti pomáhá se s těma věcma
262 vyrovnat?

263 P: Co mi pomáhá... jako... Těžce hodnotit, co mi pomáhá. No jako je dobrý, když někdo je se
264 mnou, že mam pocit, jakože na to nejsem sama, nemusim to vyřešit sama. Že jako vždycky to
265 bude řešit někdo se mnou. A doma to teda jako hodně přítel, na kterýho to vybleju celý a on mi
266 na to nějak jako konstruktivně odpoví. Ale jak říkam, já prostě to hned přejdu jako no... Já
267 z toho pak nemam žádný dlouhodobý... že mě to furt jako, jako vim, že je to špatně celá ta
268 situace, že by se neměla dít, ale vlastně nevim, jak to jako vyřešit no.

269 M: A když se bavíme o tom, že se to děje dnes a denně, tak jak se dneska cítíš, když jdeš po
270 ulici nebo toho MHD? Nemusí se ani nic stát, ale jak se cítíš?

271 P: No, že na mě všichni civěj. Jako já mam furt pocit, že na mě někdo kouká a vždycky to prostě
272 říkam jako i přítelovi, že na mě někdo... Že mam furt pocit, že na mě někdo furt kouká a
273 hodnotí. No a třeba přítel říká: „Ale nikdo na tebe nekouká.“ Ale já mam furt pocit, že na mě
274 koukaj. A třeba i sedim v tý tramvaji a mam pocit, že všichni na mě koukaj a že musim prostě
275 sedět takhle (schouleně) a abych tam byla prostě mimo mísu, aby na mě nekoukali, že musim
276 bejt co nejmíň nápadná.

277 M: To se váže na to obtěžování, že očekáváš nějakou interakci od těch cizích lidí nebo je to
278 něco jinýho?

279 P: Ne, já se vždycky bojim, že na mě začne někdo mluvit. To je prostě... uh! Že jenom jdu a
280 sednu si do tý tramvaje a teď když vidim, že na mě někdo zírá, tak úplně přestanu se na něj
281 koukat, koukam dolu a doufam, že neprijde. Takže prostě furt mam pocit, že na mě koukaj lidi,

282 i když to třeba není pravda, tak furt jako... Že mam pocit, že se musím nějak jako normálně
283 tvářit a tak.

284 M: Musíš se normálně tvářit proto...

285 P: No proto, aby jako nepřišli prostě, no jakože se snažim, aby nepřišel nikdo. Tak...

286 M: A co třeba podle tebe musí změnit, aby to další ženy nemusely... aby se s takovou formou
287 chování nemusely setkávat? Co by podle tebe třeba pomohlo, aby se to nedělo?

288 P: Mělo by se změnit, aby vymřelo mužství! (smích) Hele, mělo by se o tom hlavně jako, to zní
289 jako hrozný klišé, ale aby se o tom prostě mluvilo. Aby o tom ty holky tak jako říkaly, aby
290 vznikalo víc, jako jsou třeba ty instagramový účty, jak se jako chovat v tadytěch situacích, aby
291 to prostě bylo víc viditelný a bylo v pohodě říct, že to není v pohodě. No a ty chlapi, aby to
292 viděli, že ty ženský se to nebojejí říct. Čím víc na to ty holky budou nějak reagovat asi – nějak
293 jako dobře, tak si myslim, že by to potom mohli míň dělat, ale to je takový co by, kdyby...

294 M: A napadá tě nějaká možná systémová změna z hlediska orgánů, úřadů? V rámci tý ulice?

295 P: Jakože by to byl nějaký trestnej čin? Samozřejmě mi to prolítlo hlavou, ale nevim jako.
296 Úplně si nemyslim, že by prošlo jako to, že by ten týpek měl za to jako nějaký přestupek, že
297 kdybys zavolala policajty a řekla: „Hele on tady na mě haliká nějaký jseš krásná!“ Jakože by
298 někdo přišel a řekl: „Nedělej to.“ Asi v tom úplně nevidim něco, co by se mohlo změnit. Nic
299 mě nenapadá...

300 M: A i přesto, co bys ty sama za sebe chtěla těm dívkám a ženám, který to zažívají každodenně,
301 vzkázat? Nebo jak bys je podpořila?

302 P: No, co bych jim doporučila, je určitě mít u sebe tady ten pepřák nebo nějaký ten teleskop
303 nebo co to je, čím ho zmlátíš. A tak si myslim, že by hodně pomohlo i kdyby holky chodily na
304 nějaký ty kurzy sebeobrany. To mam taky, ale nikdy jsem to samozřejmě nepoužila. Nevim,
305 jestli v tu chvíli bych to použila nebo jako tak, ale je to nějaký takový to zvednutí sebevědomí,
306 jakože by ses v tu chvíli dokázala nějak ubránit. No a hlavně jako... asi, aby se úplně nebály
307 na to nějak jako... no prostě aby si o tom něco zjistily, aby na to uměly správně zareagovat no.
308 Aby nešly do nějakýho úplně konfliktu, kterej by něco jako vyvolal. To třeba dělá kamarádka,
309 ta normálně do nich jde a nadává jim sprostě, to si nemyslim, že je úplně jako dobrý řešení. To
310 bych se jako bála mnohem víc, že se mi něco stane než to, že na to vůbec nereaguju.

Přepis rozhovoru s respondentkou Evou

1 M: Já bych tě pro začátek rozhovoru poprosila, abys zavzpomínala, jak jsi už jak dítě prožívala
2 právě pohyb veřejnými prostorami? A jak jsi už tehdy vnímala svoje okolí?

3 E: Tak, já jsem byla vždycky jako poslušný dítě, takže když jsem jako dítě byla na ulici, tak já
4 jsem se dost často jako držela u maminky, tím pádem jsem jako neměla problém. Venku jsem
5 se cítila bezpečně a vim, že jako ani jako... možná z aut, aut jsem se vždycky trochu bála. Měla
6 jsem vždycky jako takovej pocit nebezpečí, i mi to bylo jako hodně říkáno, ať se jako rozhlížím
7 a dávám si pozor. A vlastně nějaký cesty jako potom ze školy do školy, tak to jsem nikdy
8 nechodila sama, protože jsem měla vždycky stejnou cestu s bratrem ráno a můj spolužák byl ve
9 stejném domě jako já, takže vlastně já jsem se jako sama neocitala na ulici a takže s tím jsem
10 jako problém neměla jako dítě. Neměla jsem moc strach. Když jsem viděla někoho divného
11 třeba na ulici, tak jsem nebyla sama, takže vždycky jsem věděla, že tam mam jako někoho, kdo
12 by mi kdyžtak jako pomohl.

13 M: A třeba co se týká nějakých rad třeba od blízkých nebo od rodiny, jak se máš na ulici chovat
14 třeba vůči cizím osobám – to jsi dostávala jako malá?

15 E: Určitě takové ty základy jako: „Nic si od nikoho neber, nebav se s nikým, koho neznáš,
16 nebuď hlavně důvěřivá.“ To mi bylo hodně vsugerováno. Ať prostě za nikým nechodím někam,
17 nic prostě si neberu, takový základy, co si myslím, že má tak nějak většina těch dětí, takže to
18 jsem jako měla no. Ale jako nějak do hloubky víc ne. Já jsem jako fakt poslušná a jako to, co
19 se mi řeklo, tak jsem to plnila no. Já jsem tak jako už jako dítě jsem si říkala – hehe, ten člověk
20 mi to říká z nějakýho důvodu, má mě rád, budu mu věřit, takže já jsem s tímhle jako neměla
21 problém. Teda nedostala jsem se do té situace, ale myslím si, že i jako dítě bych nešla, ale
22 samozřejmě to je hypotéza, ale viděla jsem jakože nikomu nevěřit no.

23 M: A když takhle vzpomínáš, tak vybavíš si právě třeba svoji první zkušenost s pouličním
24 obtěžováním? V kolika letech se to mohlo stát?

25 E: Ty jo, to je takový těžký, co mam brát jako obtěžování, ale jako... to bude spíš takový jako
26 v tom dětství nějaký posměšky, že někdo něco jako řekl na ulici, ale jako nějaký jako nebezpečí,
27 tak to asi spíš potom až jako v dospívání, když jsem se jako začala z toho dítěte postupně měnit
28 v tu ženu.

29 M: Takže předpokládám věk 12-13 let?

30 E: Jo, jo, řekla bych tak nějak no. A potom samozřejmě to narůstalo, jak člověk tak nějak začal
31 žít trochu tím nočním životem a takže třeba těch 14-15 jako když prostě jsme chodily třeba do
32 parku, že jo. A víme, že v parcích občas nejsou úplně normální lidi. Já jsem ještě vyrůstala na
33 malém městě, kde je jako docela velké množství divných lidí. (smích) Takže tam jako toho jako
34 bylo no, jako pár... i jiné menšiny jako Romové a tak, bezdomovci, že jo. Docela se tam i fetuje
35 v tom městě, takže jako já si pamatuju, že mi bylo asi dvanáct a byly jsme s kámoškou takhle
36 v parku a normálně se bavíme, najednou si všimneme, že je nějaký muž ve křoví a jako... teď
37 jako jsme byly tak zmatené. Říkám, ať to neřešíme, že tam třeba čůrá nebo něco prostě a to
38 jsme si všimly, že onanoval a já se pamatuju, že to jako jsme z toho byly docela v šoku a že

39 jsme utekly. Což... bylo asi jako nejlepší rozhodnutí, ale jako nic nám jako nehrozilo, jenom
40 toho člověka to asi vzrušovalo. Měla jsem pocit, že by nám asi nic neudělal, ale samozřejmě
41 odešly jsme no.

42 M: A na tenhle zážitek vzpomínáš jak, třeba jestli si vybavíš, jak jsi se tehdy cítila?

43 E: Určitě prvotní byl šok, že jo. Člověk to nečeká a ještě jako to dítě tak, já jsem sexualitu
44 celkově vnímala jako dost jinak než moji vrstevníci, mi přišlo. U nás se dost brzo třeba už
45 v jedenácti, což je asi obvyklé, ale začalo se mluvit o sexu. A já vim, že jako dítě jsem to dost
46 odmítala, že jako mně přišlo, že já jsem vůbec nebyla ještě připravená tohle téma rozebírat, že
47 já jsem to jako dost odmítala, takže já jsem to tehdy jako dost vnímala jako něco zakázaného,
48 špatného. Což jako do jisté míry je logické, takže já jsem z toho měla dost divný pocit. Já jsem
49 vlastně moc nevěděla, co si o tom mám jako myslet upřímně.

50 M: Když zůstaneme u toho, jak jsi se tehdy cítila, tak je nějaký aspekt v tom, který tě potom
51 ovlivnil po tomhle zážitku do budoucna?

52 E: Tenhle případ konkrétně mě neovlivnil, jsou potom další případy, které mě ovlivnily, ale
53 tohle vim, že jsem tak hodila za hlavu s tou kámoškou. Za nějaký čas, ne dlouhý, jsme si z toho
54 začaly dělat i srandu jo, jako nadlehčovaly jsme to, jo, že jako tohle se na mně nepodepsalo.
55 Asi je to možná i tím, že jsem tam zrovna byla s někým, že jako tu zkušenost jsem mohla
56 s někým sdílet. To taky si myslím, že může mít vliv, že kdybych tam byla sama, tak už ten
57 strach je mnohem větší a to no... Že to jako dost dělá, když tam jste sami nebo s někým.

58 M: Setkala jsi se v posledních měsících nebo letech právě s pouličním obtěžováním? Zřejmě jo
59 podle tvojí reakce, tak jestli bys povyprávěla o těch zážitcích? Co se stalo?

60 E: Určitě, pokud mám brát minulé měsíce a roky. Určitě na co nezapomenu, tak to bylo, když
61 mi bylo patnáct let a začala jsem právě takovej ten noční život. Byla jsem v jednom klubu,
62 nebylo to teda v Praze, musím říct, bylo to u rodného města, kde jsem ještě žila. A byla jsem
63 teda v ten večer hodně opilá, ale tím stylem opilá jakože ne přítulná, ale spíš takový jako –
64 nevím, kde jsem a prostě jenom jsem, jo – vůbec nic vyzývavého nebo kontaktního. A pamatuju
65 si, že jsem byla venku před tím klubem a jenom jsem tam prostě seděla prostě na čerstvým
66 vzduchu, chtěla jsem se tak nějak jako probrat. No a já si pamatuju jako trošičku v mlze, ale
67 pamatuju si, kdy mě jeden muž... toho muže vůbec nevím, jak vypadá, vůbec jsem ho neznala,
68 úplně cizí a on mě zatáhl na takové fotbalové hřiště, to bylo poblíž toho klubu. Já jsem byla
69 v takovym tom stavu, že vůbec nevíte jo a on mě jako táhnul silně za ruku a táhl mě někam
70 jako do lesíka, kde mě jako hodil na zem a já jsem mu celou dobu jako říkala, že ne, že jako
71 nechci, že nechci. V té době jsem byla ještě panna a že jako určitě prostě jako nechci nic, ať mě
72 jako nechá, jako opravdu to bylo hrozný. No a už se dostával do takový tý situace, kde mně
73 jako začal stahovat kalhoty, už mi stáhnul i kalhotky, ale naštěstí mám velice, velice pronikavý
74 hlas, takže jsem jako strašně křičela a on naštěstí dostal strach a utek. Takže jako k ničemu
75 nedošlo, ale vlastně k tomu, aby k něčemu došlo, bylo fakt jako malej kousíček, takže to vim,
76 že z tohohle jsem byla jako taková dost jako špatná...

77 M: To se nedivím, to byl přímo pokus o znásilnění...

78 E: Byl to pokus o znásilnění, ale v ten moment já jsem si to neuvědomovala. Došlo mi to až
79 jako za určitý čas. Vlastně k čemu všemu tam mohlo jako dojít, takže to bylo takovej ten jako

80 první špatnej, co se mi stalo, ale asi úplně nejhorší, co se mi stalo teďkon po tý psychický
81 stránce, tak to bylo asi před rokem, když jsem jela v tramvaji. To už bylo tady v Praze a jela
82 jsem od kamaráda a píšu mu: „Tady v tramvaji je takovej divnej týpek.“ Prostě to byl týpek,
83 kterej jenom takhle stál naproti celý tramvaji a takhle prostě jako ošklivě nebo děsivě koukal
84 po lidech. A já ještě píšu tomu kamarádovi, prostě říkam – hej divnej týpek, divný lidi, že jo
85 v Praze – neřešíme. No a teď ten muž přišel přímo ke mně, stál nade mnou a upřeně na mě
86 koukal třeba tři minuty v kuse, kdy jako to bylo strašně nepříjemný, že jo. Prostě ještě sedíte,
87 on je nad vámi a jako v životě jsem neviděla člověka, kterej měl zlejší oči. Prostě ten člověk
88 byl opravdu čistě zlo, když jsem se na něj podívala. No a já už jsem to prostě psychicky nemohla
89 vydržet a věděla jsem, že jako do zastávky jako do mého domova je to ještě 7 minut, ale já jsem
90 prostě věděla, že já už to nevydržím. No a jela jsem přes Strašnice a bylo večer, kdy jako už
91 nebylo moc lidí, ale říkala jsem si jakoby – to nedam už. No a zastávka zastavila ještě si
92 pamatuju na zastávce Slavia a byly už takový ty dveře, že se zavírají, že už pípají, jakože to už
93 nestihnu. A já jsem si v ten moment řekla: „A dost!“ A rychle jsem z tý tramvaje utekla. Jakože
94 fakt prostě pokud jste chtěli vystoupit, už byste dávno vystoupili, byla to fakt ta poslední
95 možnost. No a teď jsem vyběhla z tý tramvaje a on vyběhl taky... A teďka prostě jako široko
96 daleko nikdo nebyl, byl tam jenom jeden pár, kterej vystoupil zrovna taky. No a on vyběh a
97 úplně jako upřeně pořád na mě koukal a začal se prostě hrozně jako hrozivě smát a furt na mě
98 těma zlejma očima koukal a začal se ke mně přibližovat a prostě já jsem věděla, že... prostě,
99 jako že jste přesvědčený, že TEN vám něco udělá. Prostě jsem věděla, že TOHLE by někam
100 opravdu zašlo. No, ale přece jenom už není mi patnáct, že jo, tak jako už člověk je takovej
101 opatrnější, takže jsem prostě zašla za tím mladým párem, vysvětlila jsem tu situaci a říkala jsem
102 prostě, že mam hroznej strach a že nevím, co mam dělat a ten pár jako viděl tu situaci a šel mě
103 doprovodit na další zastávku, že tam se mnou počkal. Rozhlíželi jsme se, ten muž už prostě
104 odešel dávno pryč, ale když jako ten muž viděl, že prosím o tu pomoc, tak se taky začal jako
105 hrozivě smát. Prostě bylo to fakt... jako vlastně k ničemu jako nedošlo, ale tohle se na mně
106 podepsalo. Bylo to fakt nepříjemný a asi to bylo i tím, jak ten člověk vypadal, šel z něj fakt
107 hroznej strach.

108 M: Jaká pro tebe tahle zkušenost byla? Jestli si vybavíš, co se v tobě v tu chvíli odehrávalo –
109 nejen po tý psychický, ale i po fyzický stránce?

110 E: Tak určitě strašně bití srdce, zvýšenej tep a takový jako mdloby. Je to fakt jako nepříjemný,
111 že já jako na muže celkově mam svůj vlastní názor. I jako ne jenom skrze tohohle nějakýho cat-
112 callingu, ale celkově i jako v osobním životě. Nemam dobré zkušenosti, tak jako kdybych to
113 měla vzít i z těch emočních, tak jako je to vlastně i strašná naštvanost jo, že prostě... Já jako
114 dítě jsem se celej život něčeho bála. Jo jakoby ať už nějakých bubáků, já nevím, výprasku od
115 rodičů, cokoliv. A mně prostě hrozně štve, že já se stále bojím. Že jako já už jsem dospělej
116 člověk, ale furt mam hroznej strach, protože jako na ženu si může dovolit prostě kdokoliv. My
117 jsme prostě slabší a jako nemůžeme se bránit. Jsme jako hrozně křehký oproti nim, takže určitě
118 tam byla naštvanost, znechucenost a hrozně jako velká nedůvěra, kdy vlastně já už jsem
119 v takový tý fázi, snažim se s tím bojovat, kdy já jdu po ulici a jdu kolem auta, kde je otevřený
120 kufr a bavili se tam dva muži a... já to opravím, on byl zavřený a v ten moment, když já jsem
121 šla zrovna u toho kufru – oni ho rychle otevřeli... No já jsem se prostě, já jsem se úplně lekla
122 a utekla jsem. Oni na mě samozřejmě koukali, co se děje, že jo. A já jak už mam tu nedůvěru,

123 já jsem si normálně myslela, že mě do toho kufru budou chtít hodit. Já už mam trošičku možná
124 paranoiu v nějakých jako případech. Jsem jako hodně obezřetná no.

125 M: A když mluvíš třeba právě o tom strachu, tak z čeho máš ten strach?

126 E: Já se vždycky nejvíc paradoxně nejvíc nebojím znásilnění, ale já se opravdu nejvíc bojím
127 toho, že mi ublíží a že mě jako fakt třeba i zabije jo. Jakože já už jdu trošičku dál. Samozřejmě
128 to znásilnění je taky hrozný, ale já se opravdu víc bojím jako ublížení na tom zdraví no, že to
129 je to první, aby mě neuškrtil, aby mě někde nezhadil do řeky, aby prostě jo... Samozřejmě
130 jako počítám s tím, že před tím by asi to znásilnění bylo, ale pak víc toho no... že mi ublíží
131 nějak tělesně jako víc, že mě napadne vlastně.

132 M: A jak jsi vnímala právě ten fakt, že vůbec se to vůbec odehrává v tom veřejnym prostoru.
133 Co s tebou dělá to, že jsi na veřejnosti?

134 E: No právě to mě jako na tom dost vadí, protože si všímam, že je vlastně úplně jedno, jestli je
135 den nebo noc. To je úplně jedno, na tom nezáleží. Jako... paradoxně přes den se mi to stává
136 možná i častěji než večer.

137 M: A víc jsi to očekávala večer?

138 E: Určitě! Určitě jako přišlo mi to jako, že tyhle věci se dějou hlavně večer a ne, když je světlo
139 a ulice jsou jako plné, jo. A musím říct, že je úplně jedno, jestli je tam hodně lidí nebo málo, že
140 fakt vlastně oni to vůbec neřešej ty muži. Naštěstí jsem se nikdy nedostala do takový tý fáze,
141 že bych se bála chodit ven, jakože nebo tak. To jsem jako ráda. Já teda velkej čas strávím venku,
142 kdy posloucham hudbu, ale i během toho, co jako ji posloucham, tak stejně slyším, vidím,
143 vnímam jako hrozně moc toho, jo. A já jsem člověk, kterej se neodhaluje na veřejnosti, že fakt
144 jako nenesim výstříhy, nenesim krátký sukneč. Tim vůbec nechci říkat, že je to špatné, ať se
145 ženy oblékají, jak chtějí. To vůbec jim (mužům) nedovoluje nic takového dělat, ale že jako
146 opravdu nechodim vyzývavě a chtěla jsem říct, že to teda taky nemá vliv, protože ty věci se mi
147 dějou i přesto, jo. A jako neumim si představit, kdybych se oblíkala vyzývavě, jak by to
148 vypadalo. To si už opravdu reálně si myslim, že kdybych se oblíkala tak, jako když se oblíkam,
149 když jdu někam nebo na rande nebo kdy jsem v tom bezpečí, tak si myslim, že už mě opravdu
150 někdo znásilní. Jsem o tom jako i přesvědčená už no, že to už by něco bylo prostě. Hrozný...

151 M: A když takhle mluvíme právě o tom, že je vlastně jedno, jestli je tam lidí hodně nebo málo.
152 Když se ti stává to, že tě nějaký muž osloví, přiblíží se nebo na tebe zírá – máš právě od těch
153 lidí nějaký vnitřní očekávání, kteří tam kolem jsou?

154 E: Nějaké očekávání tam mám, ale... Jako určitě, jako říkám si, že když jdu večer po ulici –
155 hele, tady jsou dva, tři lidi, ty by mi kdyžtak pomohli. Jo, taková ta otázka, ale když už se takhle
156 něco děje, tak jsem si všimla, že jako lidi moc nereagují nebo se mi třeba stalo, že jsem si ten
157 problém vyřešila, že jsem toho člověka poslala někam a potom za mnou přišel muž a řekl mi,
158 že tu situaci celou sledoval a že chtěl zakročit. Říkám si, to je hezký, ale jako nezakročil jsi,
159 takže je to takový to děkuju, ale vlastně za nic... Že jako ty lidi, si myslim, by kolikrát chtěli,
160 ale vlastně nic moc neudělaj, ale samozřejmě kdyby někdo mě jako já nevím, mě tahal za vlasy
161 venku nebo bral mi kabelku nebo někde mě začal kopat, to si myslim, že ty lidi zareagují.
162 Naštěstí v takové situaci jsem nebyla, jo, že u mě fakt byl hlavně ten catcalling, nějaký grimasy,
163 hodně řečičky. Oni jsou ti chlapi dost jsou jako... podle mě ti muži, který to dělaj, jsou sami

164 dost traumatizovaný a maj nízké sebevědomí. Tam si myslím, že dost často se jako dojde na ty
165 kecičky, ale nevím samozřejmě ne u všech, že jo. Takže jako to okolí, mohlo by to bejt lepší si
166 myslím, mohlo by to bejt lepší. Ono hodně lidí si hledí i svýho na tý ulici jo, kdy jako radši se
167 podívaj do mobilu nebo kde co lítá než aby si všímali, co se děje.

168 M: A jak jsi se cítila, když za tebou přišel ten muž ohledně toho, že chtěl zakročit, ale nakonec
169 se nic nestalo. I přesto, že přišel, chtěl ti asi nějak vyjádřit podporu i když zpětně, ale stejně co
170 to udělalo? Co s tebou dělá, když ti lidé nereagují?

171 E: Takhle – určitě mě to jako na jednu stranu potěšilo, že jako přišel a řekl mi to, protože to se
172 úplně často nestává, ale jako na jednu stranu jsem si řekla, že mohl zakročit. Jakoby sledoval
173 to, věděl, že ten muž byl u mě blízko, on nechtěl odejít. Desetkrát mi říkal oplzlý kecy, jo a ten
174 muž byl jako i starší, mohl to být, dejme tomu, možná i můj otec v tom věku.

175 M: Ten, co tě obtěžoval?

176 E: Ten, co přišel. A ten, co mě obtěžoval, to bylo takové tak pětatřicet, snědší pleť. Samozřejmě
177 nechci nikam to... ale popis, myslím, že byl i tak nějak na drogách. No, ale jako bylo to, jak
178 jsem to řekla – děkuju, ale jako nepomohl jsi mi, ale ta myšlenka je fajn, že chtěl nebo že to...
179 Že tam byl. Myslím si, kdyby to pokračovalo, že by přišel, ale já jsem jako tak nějak jako zvyklá
180 jako to nějak je odpálkovat.

181 M: Jak se bezprostředně po těch zážitcích cítíš? Jak se tě to dotklo?

182 E: No, třeba u toho muže z tramvaje, tak opravdu dokud jsem nezavřela dveře od mého bytu,
183 nebyla jsem v pohodě. I když jsem jako věděla, že už tam nikde není, tak opravdu jako hrozný
184 pocity - fakt jako bití srdce, nervozita, strach a jako já dost často i dobíham třeba cestu domu. I
185 jako teď tady bydlím na ***, což je jako fakt bezpečná destinace, místo a jako cejtím se tady
186 bezpečně, tak stejně si někdy, když večer jdu, tak si popoběhnu, abych jako byla rychle doma
187 z tý zastávky, takže určitě strach a co mi jako dost pomohlo, což jsem i udělala – zavolat
188 někomu. Asi opět aby se člověk necítil tolik sám. Jako je dobré někomu zavolat, někomu to i
189 říct. Mně pomáhá se i vymluvit, že jsem hned zavolala kamarádovi, celý jsem mu to řekla a tím
190 se mi hodně ulevilo no, že to mi jako pomohlo no. Ono jako tady těch věcí je už tolik, že jako
191 člověk to tak nějak jako smete, jo, že to není takový, že bych si teďka na to někdy vzpomněla.
192 Vzpomenu si takhle, když se bavím na to téma, ale jako že bych si ráno čistila zuby a vzpomněla
193 si – pane bože, ten týpek, jak mě sledoval – to už ne.

194 M: A bylo to tak dřív?

195 E: Naštěstí ne, nebylo, nebylo... Takhle jako z ulice jsem jako z nějakýho určitýho incidentu
196 neměla, neměla jako ty... To spíš potom bylo z toho celkovýho pohledu na tu společnost
197 nějaký ten úsudek, ale na specifickou, to ne.

198 M: Po tý události tehdy, nad čím jsi nejvíc přemýšlela?

199 E: Tam jsem moc nemluvila na toho muže, protože v tý tramvaji jsem mlčela, to jsem jako
200 dělala, že ho nevidím – takový to „nejsem tady“. A když jsem jako vystoupila a viděla jsem, že
201 vyběhl, tak jsem šla ihned za tím párem, protože jsem věděla, že jestli ten pár necham odejít,
202 tak ten týpek mi fakt něco udělá, takže já jsem šla ihned za nima, protože tam v okolí nikdo
203 není a věděla jsem, že další tramvaj by mi jela za patnáct minut, což je dost dlouhá doba. Tam

204 jsem s nim neprohodila ani slovo, tam byl ten hrozivý smích, potom něco řekl, to už si
205 nepamatuju a takže tam jako jsem nemluvila no. Pamatuju si ale ještě jeden incident, to bylo
206 právě tady nahore na náměstí a nějakej člověk... Ještě teda řeknu, že takhle když mi někdo něco
207 říká, tak já ty lidi prostě většinou na to nereaguju, prostě nepodporuju to nebo nechci tomu
208 člověku dávat vůbec svoji energii a čas, takže většinou udělám hnusnej pohled, což já umim a
209 nebo prostě ukážu fakáč. Je to takový jako, že mě to nic nebolí, jenom prostě... Je to takovej
210 znak, aby věděl. Jednoho dne jsem měla ale takovou náladu, kdy jsem byla taková podrážděná
211 a šla jsem takhle v parku u toho náměstí a na lavičce tam seděli dva kluci, mladý. Mohlo by jim
212 bejt tak kolem dvaceti a prošla jsem a začali mi tam říkat fakt docela... nevhodný nabídky
213 k sexu. Opravdu jako to po mně i křičeli a mě to v ten moment naštválo víc než obvykle mě to
214 naštvává a já jsem si tak nějak prostě jako zažila takovou revoltu v sobě a řekla jsem si: „Tak a
215 dost, tohle prostě ne!“ Udělala jsem si takové menší kolečko, když jsem ty kluky obešla a přišla
216 jsem k nim. A začala jsem s nima probírat to, co na mě říkali, proč mi to říkali a jestli jim jako
217 přijde normální tohle na mě rvát a začala jsem ji taky říkat nějaký věci. Byla jsem teda hodně,
218 jako musim říct sprostá, protože jsem byla opravdu vytočená a... Můžu být sprostá? Byla jsem
219 jako hodně sprostá, tak jsem jako řekla: „Přijde ti ty zkurvenče tohle normální tady na mě rvát?
220 Říkat mi, že bys mě tady vomrdal na hned, že by sis mě dal a nějaký takovýhle věci.“ Dál jsem
221 takhle pokračovala a řekla jsem jako, že tohle už mě jako nebaví, jakože je to absolutně
222 nevhodný a ať si představěj, že někdo takhle řve na jejich dceru, protože jako oni taky jednou
223 budou mít děti a taky by si určitě nepřáli, aby tadyto někdo říkal jejich nejbližším – ať už ženě,
224 přítelkyni, to je jedno. No a musim říct, že ty kluci teda na mě jenom čuměli, jenom tupě čuměli
225 a byli úplně v šoku z toho, že já se ozvala. Oni to nečekali. Teda ale potom musim říct, že jsem
226 teda jako odešla a nevim, jestli to bylo náhodou nebo ne, ale oni vstali taky a šli za mnou. A
227 musim teda říct, že po tom, jak jsem jako měla to odhodlání, tak trošku přišel teda strach. Musim
228 říct... (smích) To jsem si pak říkala, že jsem jak ten malej jorkšír, co štěká za tím plotem, potom
229 se ten plot otevře a už se jako jde schovat jo, ale to byla asi náhoda nebo jestli mě chtěli nějak
230 jako trošičku vyděsit, ale jako koukali, nečekali to prostě. Protože já jsem zase taková, já jako
231 samozřejmě na nějaký násilí jako vůbec nejsem, ale jako co se týká pusu, jako slovní, tak to já
232 umim jako dát tomu člověku, to já se jako umim ozvat. To jako já jsem prořízla trochu pusa no
233 a jsem taková jakože, nechci říct, že jsem feministka, protože pod slovem feminismus si jako
234 každej představí něco jinýho, ale do určitý míry jsem a jako... Já jako se ráda postavim muži,
235 protože mně to fakt jako dělá blbě. Já strašně nemam ráda nespravedlnost a jako strašně mi
236 vadí, v jakym rozpoložení tady žijem. Jako jsou tady jiný státy, ale to už bych zabíhala někam
237 jinam, ale takže já mam i takovou tu vnitřní potřebu za nás bojovat. Vim, že jsem třeba šla po
238 ulici, kdy muž obtěžoval ženu a já jsem se jí zastala, ta žena mi hrozně poděkovala a šla jsem
239 s ní i jako do restaurace, jo. Tam jsem jí ještě uklidňovala, čekala jsem než ten muž odejde,
240 takže i já sama takhle už jsem pomohla.

241 M: Byla jsi sama na té opačný straně toho přihlížejícího, kterej je tomu svědkem té situaci.

242 E: No a já zakročim. Já vždycky, je jedno, jakej je důvod, jestli tam jde stará pani a potřebuje
243 pomoc přejít nebo někdo s kočárkem nebo někdo takhle skrz obtěžování. Prostě já nevim, já se
244 rozhlížim, já pomáham. Tečka.

245 M: To je určitě potřeba, hlavně když, jak říkáš, ostatní moc nereagují. Teď se přesuneme od
246 těch samotných zážitků více k tobě. Změnilo se pro tebe samotnou něco v oblasti prožívání
247 sebe sama jako ženy v kontextu toho obtěžování na ulici?

248 E: To se dost změnilo za můj život. Musím říct, že jsem měla dost velkej problém a stále mám,
249 bohužel si myslím, že to je problém spousta žen a to je to, že se cítím jako objekt, ne jako
250 člověk, ne jako žena, ale jako objekt, který když někdo chtít, tak si ho prostě vezme, využije a
251 použije ho ke svým potřebám, jo. Jako opravdu mam jako stavy, kdy mi jako přijde, že fakt
252 nejsem vnímána jako člověk s emocema, jo. Jakože pouze jako to tělo a prostředek
253 k uspokojení. S tím, že k tomu se jako jeví to, že ať už z mého partnerského života, tak jako...
254 Mi jako vždycky přišlo, že nikdo nevnímá mě jako mě jako ať už duši nebo prostě, rozumíme
255 si, ale fakt jenom jí... (smích) Jí myslím víme. Takže s tím jsem měla jako hodně velkej
256 problém, že jsem se dost často cítila využítě a vlastně že, toho muže budu zajímat jenom do té
257 doby, než dostane to, co chce. A samozřejmě jako mam nějaké daddy issues, protože moji
258 rodiče jsou rozvedený, otec... Neřeknu, že... Nebylo to úplně nejhorsí, ale nějaká ta pozornost,
259 nějaká ta zájímání se o mě, to tam nebylo, takže to mi taky určitě velkým způsobem
260 poznamenalo a... Je to těžký no. Ono vlastně potom člověk nebo to se stalo u mě, že já jsem
261 jako, když jsem jako dospívala, tak jsem byla samozřejmě nějaká naivní asi jako každá holka a
262 byla jsem fakt taková, jako že jsem snila o tom princí a najdu si vztah, budu s nim do konce
263 života, jo - takový to princeznovský úplně. Musím ale říct, že vlastně to jsem si všimla nedávno,
264 že po těch jako příležitostech, co jsem tak nějak jako zažila, tak já jsem se vlastně úplně
265 přeprogramovala na to, že vlastně já už od těch mužů jako absolutně nic nečekám, protože já
266 už jsem se jako tolikrát zklamala a tolikrát jsem jako důvěřovala a bylo to úplně jinak, že já už
267 nemam žádné očekávání a vlastně nějak jsem už přejela na tu jejich vlnu. Což znamená, hele,
268 jestli teda je k tématu, nevím, ale jako takový to – hele jo, tak si užijem a já už od tebe nic
269 nečekam. Víš, že já jsem se úplně změnila, ale ne protože já bych chtěla, protože to okolí se ke
270 mně nějak chovalo a já na to nějak reagovala, takže vlastně jako teď zase se vracím k tomu
271 svému, ale vlastně jsem hrála jejich hru, protože jsem si řekla – hele jakoby nejde to jinak, když
272 беру ten partnerskej život, tak jako pojedu tu jejich, ať aspoň něco z toho mám. Což je vlastně
273 hrozně smutný, že jako... Ale já jsem si to neuvědomovala. Poprvé jsem si to uvědomila tak
274 nějak po čase, jak strašně moc jsem se změnila po tom kvůli tý společnosti a tomu, co se mi
275 všechno stalo no.

276 M: A když se vracíme k té tématice cizích mužů, tam to má jaký efekt?

277 E: Ona je jedna věc, že jo, když vás někdo takhle obtěžuje na ulici, tak si jako řeknete – jo, to
278 je nějaký idiot, kterej tady to udělá deseti holkám za den. Netýká se mě to, neznam toho
279 člověka, nezajímá mě. Není to osobní prostě, ale když se vám to děje i v tom osobním životě, i
280 v tom veřejným, tak to má hroznej dopad no, protože to pak si už říkáte – oukej a kde jsou teda
281 ti normální muži nebo kam se to vytratilo? Takže má to dopad, jako určitě to nepřidává tomu.
282 Ale míň se vás to jako dotkne, že si řeknu, to je nějaký idiot. Takhle - u mě člověk, kterej tady
283 tohle udělá, ihned jako hrozně klesne ať už inteligencí nebo nějakými morálními hodnotami.
284 Takže a člověk, kterej jako pro mě není osobní nebo už nemam tady ten názor, tak se mě to
285 jako nedotkne, protože tím člověkem trošičku opovrhují v mých očích.

286 M: A prohlubuje se v tobě nějak ten pocit toho, že jsi objekt nebo se to mění?

287 E: Teď musím říct, že teď je dlouhou dobu klid, protože je zima. Já jsem si všimla, že opravdu
288 období roční má na to strašnej vliv, protože v bundě nikoho nepřetahujete. Jako všímam si, že
289 teďka opravdu, jak mam na sobě tu velkou oversized bundu, tak jako nikoho moc nezajímam,
290 ale stačí, abych opravdu maličkost jo, stačí, abych měla obyčejné džíny a třeba mikinu do pasu
291 a už to začne. Už to začne... Takže jako teďka jako posledních, nevím, 4-5 měsíců je klid, ale
292 vim, že se to objeví. Oteplí se a upřímně nevím, protože já jsem člověk, kterej se dost mění, že
293 u mě je každý půl roku rozdíl, takže nevím, jak teďka na to budu reagovat, ale určitě s rostoucím
294 věkem se to lepší, protože člověk má vyšší sebevědomí a víc si věří. Tak nějak jsem si víc sama
295 sebou jistá než třeba v těch osmnácti.

296 M: Jsi stabilnější?

297 E: Jo, určitě jsem stabilnější a víc se za sebe umím postavit, mi přijde jako konkrétně no. A teda
298 musím říct, že já u sebe nosím i jako... Nosila jsem dříve paralyzér a teď nosím i pepřák, tak
299 s tím se taky cítím bezpečněji, že jako kdyby se něco stalo, vim, že aspoň něco mam na obranu.
300 Jo, doporučuju to nosit, je to věc, kterou jste rádi, že máte u sebe, ale doufáte, že ji nepoužijete,
301 ale myslím, že to je smutný, že to u sebe musím nosit, ale jako doporučila bych to no.

302 M: V kontextu tady těch obrannejch prostředků, který máš, dá se na základě toho říct, že to
303 pouliční obtěžování, ty zkušenosti, který máš... Mělo to na tvoje psychický zdraví nějaký
304 dopady?

305 E: Určitě, hlavně s tím, že když se vždycky stal takhle nějakej incident třeba s tím mužem v tý
306 tramvaji, tak to vim, že opravdu to jsem tak tři týdny až měsíc, což je na mě dlouhá doba, tak
307 jsem byla mnohem obezřetnější. Opravdu šla jsem po ulici, pořád jsem se rozhlížela, pořád
308 jsem koukala, jestli za mnou někdo nejde, jestli prostě mi něco nehrozí, takže určitě větší
309 obezřetnost, větší nedůvěra. Jako ono to zase spadne po nějakym čase tak jako s ostatními
310 věcmi. Ale... Jako určitě z toho dlouhodobýho hlediska to ve mně zanechalo tu paranoiou, že já
311 se jako bojím i v příležitostech, kdy jako úplně si myslím, že bych se nemusela bát. Jakože vim,
312 že spousta žen by se třeba podle mě ještě nebálo a já už se jako bojím jo, že mně jako stačí,
313 když jsem někde a je tam se mnou jeden člověk a to je muž. A je úplně jedno, kde to je, jo a já
314 už mam nepřijemnej pocit, že jsme tam jeden na jednoho a teďka to je zase ta nedůvěra, ale
315 všímam si, což je opravdu super, že poslední dobou, když jdu po ulici večer a zrychlim krok,
316 za mnou jde muž, tak ten muž buď přejde na druhou stranu ulice, což opravdu v ten moment,
317 kdy to udělá, tak já mu jako úplně DĚKUJU. To je super, že ten muž to pochopil a hlavně pro
318 něj je to maličkost a nám ženám to strašně pomůže, strašně moc. Nebo když se zastaví, chvíli
319 počká. A všimla jsem si, že poslední dobou to začínají muži dělat, což je super. Z toho mam
320 vnitřní radost.

321 M: To je skvělej postřeh, že se to objevuje. To si pamatuju, když se to řešilo rok až dva zpátky,
322 že by bylo fajn, kdyby se to začalo dělat. Tak to je moc fajn, že se to děje.

323 E: Posouvá se to, že ty muži, který jsou normální nebo nevím, jak to nazvat, že si to
324 uvědomujou. Jak je super... jako já tady to téma probíram i s muži a říkam jim, co se mi
325 všechny děje a jako takový ty... A jako musím říct, že jsou z toho dost často znechucený a
326 chápou nás. Jako je hezký, že oni si to uvědomují, že jako jací jsou mezi nimi jako muži a že
327 jako se s tím absolutně neztotožňují. To je zase takovej hezkej pocit, že jsou v tomhle takový

328 allies. Takže tak, ale je to takový jako... Tady je ještě dobrý, že když porovnam větší a menší
329 město, tak tady v Praze je fajn, že opravdu tady je hodně lidí, že tady opravdu jdete večer po
330 ulici a běžně jsou lidi na ulici, ale třeba v tom rodném městě, tam padne noc nebo... Ne, tam
331 padne tma, může bejt devět, desátá a v životě, v životě bych nešla domu pěšky. Tam jako taxík
332 se jako rovná jakoby bezpečná cesta domu. A k tomu bych taky ještě navázala, jestli můžu. To
333 mi bylo taky... Z toho jsem byla taky dost špatná a to bylo právě, když jsem byla v rodným
334 městě jako večer u kamarádky, bylo, já nevím, půl jedenácté večer a zavolala jsem si taxi s tím,
335 že – jo, zavolam si taxi, abych se bezpečně dostala domu, proto to byl ten důvod. No, přijel
336 taxi, já jsem si sedla dozadu a... První otázka zazněla: „Dobrý den, slečno, víte, že tohle je fake
337 taxi?“ A jako to byla srandička, ale jako já jsem řekla: „Heleďte se, já na tohle nemam úplně
338 jako náladu.“ A on něco, nějaký kecy měl prostě oplzlý...

339 M: A tím fake taxi narážel na co?

340 E: Jako sexuální podtext, jakože nevím jako... To je taková platforma porna.

341 M: Aha, promiň, mně vůbec nedošlo, ohledně čeho se to týká.

342 E: Je to jako porno a já jsem ihned věděla. A jako takhle – ten muž, já jsem ho jako oslovila,
343 byla jsem prostě rázná, takže se otočil, dovez mě domu a bylo to jako v pořádku. Ale druhý
344 den, jelikož je to malé město a já jsem o tom vyprávěla kamarádce. Já jsem věděla jméno toho
345 kluka a já jsem to vyprávěla kamarádce a ona mi řekla jednu věc, která mě dost zaskočila a ona
346 mi řekla, že její spolužačka byla na party, kde on dělal barmana a... Čekal jako, až se ta holka
347 hrozně opila, on toho využil, vzal si ji domu a tam ji chtěl... Tam ji jako nutil k sexu a ona
348 říkala, že nechce a ať ji pustí a bylo tam nějaké velké drama. Neznásilnil ji, ale držel ji v tom
349 bytě no nějakou prostě dobu. No, bylo to asi dost nepříjemné pro tu slečnu, takže myslím si, že
350 opět je to nějaký muž, který tady to dělá jako vícero, že jsem nebyla jenom jedna. To mě ale
351 jako zaskočilo, že jsem si řekla – ty jo, tak to je jako hrozný. Zkušeností s taxíkama mam jako
352 víc, kdy ten muž mi jako sahal na nohu, sahal mi na koleno a tam už bylo i nějaké to fyzické a
353 to bylo jako mnohem horší, že opět ty kecičky, i to je dost nepříjemný, ale přece jen ten fyzický
354 kontakt je další level. To je další narušení té safe zóny. Takže ještě tak k těm taxíkům, že jako je
355 vlastně hrozně smutný, že já si ten taxík jako beru, abych byla v bezpečí, ale jako to bezpečí
356 tam není. Bezpečí je ten domov.

357 M: Změnilo se nějak s ohledem na všechny ty zážitky tvoje chování? Změnila jsi něco?

358 E: Určitě jo. Vim, že třeba když se vracím odněkud večer a mam třeba tu trasu s přestupem a
359 dam příklad: Budu mít přestup na Palmovce nebo třeba na Lazarské. Vždycky si vyberu ten
360 spoj, kde přestupuju na tom víc bezpečným místě.

361 M: Co je podle tebe víc bezpečný?

362 E: Pro mě je bezpečný jakýkoliv místo, kde je večer, kde jsou lidi. Prostě jakmile vim, tím ta
363 Lazarská je super, tam je vždycky hodně lidí. Ale prostě, aby tam byli lidi a aby tam byli jako
364 normální lidi. Samozřejmě třeba na Florenci třeba večer budou taky lidi, ale jaký? Tam budou
365 zase ti zombíci. Jo, já jim říkam zombíci, tak jako... Takže určitě rušné místo a tak nějak jakoby
366 normální lidi, normální lidi... což jako až na pár míst... ale hlavně rušnost. Protože jako mě
367 nejvíc děsí, když jsem večer na zastávce sama, protože takový to, jak se rozhlídnou, teď někdo
368 přijde. Tady mi nikdo nepomůže, tady na to budu fakt jako sama na to. Takže rušnost určitě a

369 jinak jako já jsem jako... Mně nevadí třeba jako... No, upřímně jak kdy, někdy ty jízdy nočníma
370 tramvajema jsou nepříjemný, ale tam jsou zase spíš ty opilý lidi než... Jako jsou tam taky divný
371 lidi, ale to nějak neřeším, takže jako nemam to tak, že třeba do půlnoci jsem doma, potom se
372 bojím jít ven, to ne. Časově by mě to neomezilo, když jako... Spíš jako přes ty trasy. Jinak
373 nějak ne, já jsem jako člověk, kterej se hodně vyskytuje venku, vlastně já chodím, to bych asi
374 mohla zmínit, tak chodím dost na procházky. Já velkou část svého času volného vyskytuju
375 venku, ale takže v tomhle mě to neovlivnilo. Já hodně ráda trávím venku čas sama, ale třeba
376 vadí mi, že mě to třeba ovlivnilo, že jsou místa, na která bych chtěla jít, ale prostě nepůjdu tam
377 jako sama. Což třeba znamená, že já bych hrozně chtěla jít třeba do lesa sama... A já vim, že
378 to je zrovna místo, kde jako lidi se nevyskytují a vlastně je i malý procento, že by tam byl
379 někdo, kdo by mi chtěl ublížit, ale nejdu tam, protože vim, že tam pro mě nikdo nebude. Takže
380 jako určitě mě to omezilo v takový tý volnosti jo, že nemůžu jít všude, kam bych chtěla, takže
381 to jsou takový ty největší omezení.

382 M: A i přesto se nic nezměnilo, že ven chodíš pořád sama?

383 E: Jo, jakože takhle já chodím na místa, kde jsou jako lidi, kde je rušno a hlavně já chodím
384 strašně rychle a mam sluchátka, takže jako mě kdyby chtěl někdo sledovat, tak si dá hodně do
385 těla, protože já jako opravdu ujdu patnáct kiláků a prostě jako... Jdu jak člověk, kterej fakt
386 pospíchá, ale pro mě je to běžné tempo. Takže tohle je takový bezpečný, že jako já vlastně tak
387 nějak prosvištím jako kolem těch lidí no. To mě naštěstí neomezilo no a mam, jak říkám, hodně
388 ty sluchátka, že jako já se snažím mít takovou trošičku... Jako vnímám, ale tak nějak ten svůj
389 svět a od toho negativního tak nějak upustím.

390 M: A co ti tady s těma všema zážitkama pomohlo se vyrovnat nebo pomáhá?

391 E: Tak mně určitě nejvíc pomáhá to opět s někým sdílet, jakože takže svěřit se kamarádkám.
392 Ráda si jako vyslechnu i ostatní ženy a jejich příběhy a takový to vlastně opět, že člověk na to
393 není sám, jo. To mi jako dost pomohlo a tak nějak jako i nedělat si z toho těžkou hlavu. Ono to
394 je jako těžký samozřejmě, ale... Přece jenom už se mě to týká pár let, není to pro mě úplně
395 novinka. Je mi jasný, že pár let se mě to tak asi ještě týkat bude, ale mně opravdu pomáhá jako
396 se nad tím povznést, že pro mě jako ty lidi jsou jako fakt trošičku něco míň prostě. Takže jako
397 z toho morálního jako hlediska mně nejvíc asi vadí ten strach, že to ve mně vyvolává, protože
398 to už je něco, co mě omezuje. Jako to, že mi někdo něco řekne, tak si řeknu – ježiš, to je idiot
399 a myšlenkama jsem za chvíli pryč, ale je to takový... Já jsem jako taková women power, mam
400 to v sobě, takže já se jako jen tak nedam, jo. Mám v sobě takovou možná, nechci říct hrdost,
401 ale prostě takovou tu jako – jděte do prdele. Takový to - vy jste spodina pro mě nebo nevim,
402 jak bych to řekla, prostě jako fakt odpadky. Jako v ten moment já se vnímám jako něco víc,
403 protože tohle mi přijde totálně pod úroveň a snažím se si to vynahrazovat v tom osobním životě,
404 což je těžké, protože jak jsem říkala, i v tom osobním životě je to náročné, ale musím říct, že
405 poslední dobou, jak jsem se změnila i já sama v sobě ten svůj vztah, tak si i automaticky i
406 vybírám jiné partnery a musím říct, že poslední dobou, poslední rok, se to změnilo. A vlastně
407 ti muži mi ukazují, že jako jsou tady i ti gentlemani ještě a to mi jako pomáhá vlastně se dostat
408 i přes tady tu sortu těch mužů, který mě obtěžují na té ulici, že prostě je to jenom nějaká
409 skupinka no. Já jsem měla jako, to bych ještě řekla, já jsem měla hrozný problém s tím, že jsem
410 to brala, že takovýhle muži jsou všichni, jo. S čímž jsem se musela jako hrozně vypořádat a to

411 bylo taky takovej jako proces, takže to mi taky dost pomohlo – uvědomit si, že takový nejsou
412 všichni, že prostě to je jenom nějaká subkultura. (smích)

413 M: A jak se dneska cítíš, když jdeš po ulici? Ty jsi zmiňovala tu zimu, že to opadlo...

414 E: No dost, takže já si teďka nepamatuju, kdy jsem měla teď nějaký incident. Cejtím se dobře.
415 Jako vyjdu ven a nenapadne mě ta myšlenka, jakože – ježiš, co zase někdo řekne nebo bude mě
416 někdo obtěžovat? To absolutně vypouštím, takže to je dobrý. Opravdu jako já si myslím, že mi
417 i stouplo sebevědomí a že ani z těch incidentů už nemám takový obavy, že prostě nepřemejšlim
418 nad tím. A když už to přijde, tak jako vždycky na to nějak zareaguju, vždycky se tomu nějak
419 postavím. Jako jediný, z čeho já se obávám, tak je večer, když jsem někde večer a sama na
420 divným místě. Jinak jako strach nemám, strach nemám no.

421 M: Teď když jdeme k závěru, tak co se podle tebe musí změnit, aby se další dívky a další ženy
422 nemusely s takovou formou chování vůbec setkávat?

423 E: To je strašně těžká otázka, protože změnit ty muže, to jen tak nelze, že jo. Já si myslím, že
424 prvotní, co by pomohlo, aby ti muži na sobě pracovali. Opravdu jsou nějak jako, já nevím,
425 přehnaně sexuálně aktivní. Tak jako to je nemoc nebo jo... s tím se dá něco dělat. Nebo pokud
426 jsou sexuálně frustrovaný... Já třeba absolutně jako nezhazuju... jak to nazvat... Jako nechci
427 říct slovo kurva, ale sexuální služby, že jako pokud prostě jseš muž a nemáš prostě se jak
428 seznámit se ženou nebo dělá ti to problém a jseš nadržovaný, což je přirozená věc. Všichni jsme
429 nadržovaný, i ženy, ale tak jako běž někam, udělej si dobře, ale někde, kde toho člověka to nebude
430 obtěžovat, kde ty lidi od toho jsou. Jako já si dokonce i myslím, že je dobře, že tyhle služby
431 jsou. Kdyby to ti muži využívali, tak si myslím, že by to bylo jako fajn, že by si jako ulevili a
432 neměli už takovou potřebu. Ale z pohledu žen co dělat. Ženy nic špatně nedělaj, ženy jen prostě
433 jsou... Jakože opravdu nemyslím si, že ženy by měly něco změnit, to, co by se mělo změnit,
434 jsou určitě muži a říkam ať už nějaký léčení, možná i výchova. To si myslím, že by taky
435 pomohlo. Já jako jsem člověk, kterej úplně nemá rád takový ty standardy a já si třeba myslím,
436 že kdyby i muži... Protože mi přijde, že muži jsou vychovaní i tak, že nemůžou projevovat
437 moc emoce, musej bejt furt jako silný a ty nebreč, jsi muž a bla bla bla. A já si myslím, že
438 kdyby ti muži nebyli tak frustrovaný a tak zanesený a mohli víc projevovat svoje emoce a být
439 tím, kým jsou, tak já si myslím, že by to třeba i mělo vliv na tohle. Prostě by byli víc v pohodě.
440 Jo nebo jak to říct... Nebyli by tak úplně frustrovaný. Je to fakt těžký, takže to by možná taky
441 pomohlo.

442 M: A napadá tě nějaká například systémová změna?

443 E: Ty jo, to je taky těžký... systémový... Určitě, jako první bych dala mnohem, mnohem jako
444 větší tresty. Jo, přijde mi, že opravdu tady, nevím, jak je to teďka v okolních státech, ale přijde
445 mi, že přijdete na stanici, řeknete, že vás někdo znásilnil a možná se na vás tak usmějou, udělej
446 to kafe a to je všechno. Jakože určitě bych mnohem zpřísnila tresty no, aby opravdu ty muži
447 měli z toho strach. Jakože to si myslím, že to by pomohlo, že opravdu... Jako tady, tak to by
448 bylo to první, co mě tak jako napadlo. Víš, když někomu pohrozíte, tak to je jako dítěti a co si
449 budem, oni jsou takový děti, prostě... to nebudou dělat jako, nebudou. No, takže tohle jako.

450 M: Na závěr – je něco, co bys chtěla dívkám a ženám, které každodenně... vlastně miliony žen
451 tohle zažívá, tak je něco, co bys jim chtěla za sebe vzkázat?

452 E: Určitě bych jako první větu řekla: „Nejste v tom samy.“ Snažte se... se opravdu přes to
453 přenést a říct si to, co si říkám já, že tyhle odpadky vám nesahaj ani po kotníky. Jo, opravdu
454 jako buďte silné a prostě nedejte se, nedejte se. Noste nějakou obranu u sebe, ať už je to pepřák,
455 ať už je to klidně i klíče v ruce mít připravený v případě nebezpečí a... Buďte silné, je to těžká
456 doba, ale nejste v tom samy.

Přepis rozhovoru s respondentkou Klárou

- 1 M: Tak proč začátek bych tě ráda poprosila, abys zavzpomínala na to, jak jsi jako dítě prožívala
2 pohyb veřejnými prostorami a jak jsi tehdy vnímala svoje okolí?
- 3 K: No... Podle mě jsem to určitě nevnímala tolik, jako to vnímám teď, protože teď, co jsem
4 zjistila, co je feminismus a to, že se zachází se ženami tak, jak se zachází, že to není úplně
5 v pohodě. A v té době si myslím, že to bylo právě ovlivněný tím, že naši byli rozvedení a
6 protože moje máma si našla přítele a tři... se třemi dcerami, takže já jsem měla tři nevlastní
7 ségry a nebyla jsem s nimi úplně jako v pohodě, protože můj táta byl dotčený tím, že jsou
8 rozvedení, podle mě nebo nevím jako vlastně proč... To je asi jeho nějaký mindset, ale prostě
9 byl naštvanej, takovej jako vyhraněnej vůči ženám, už žádný vztah doteď nemá nebo nevím,
10 jako nejsem s ním v blízkém kontaktu, takže se nebaví o těchle věcech, takže nevím. Nevím,
11 jak dlouhá můžu být... No, takže tam hlavně ještě s bráchou jsme k němu každé týden jezdili
12 a náplň našeho setkání se jako skládala z toho, že jsme si prostě stěžovali na mámu, na přítele,
13 na dcery a on to vždycky jako... protože jsem tam byla já a brácha, tak si nadávali prostě na
14 ženy celkově a já protože mi v té době bylo, nevím, šest... Rozešli se, když jsem byla v první
15 třídě, tak jsem prostě poslouchala to, co říká o ní a protože jsem si jako ulevovala tím, že jsem
16 si stěžovala, tak jsem prostě poslouchala to, co on říká a byli to prostě dva muži. Brácha
17 dospíval v té době, takže ten se v tátovi úplně vzhlídl, takže všechno co podle mě táta říkal, tak
18 já jsem si vzala jako hodně vážně. A říkal, že ženský jsou prostě hrozný stvoření a byl prostě
19 jako úplně misogynní, jakože fakt jako... A já jsem si to neuvědomovala samozřejmě v té době,
20 to mi došlo třeba jako tři roky zpátky teprv, že jsem si na to jako vzpomněla, že to jako říkal a
21 možná právě díky tomu, jak nejsme teď v tak blízkém kontaktu, protože on ten svůj životní
22 mindset jako doteď nezměnil a já jsem si to začla uvědomovat samozřejmě zkušenostmi a
23 studiem a nevím čím všim prostě. Tímhle všim jsem si vlastně začla uvědomovat, že vlastně
24 to tak jako není a začla jsem postupně otvírat oči. A právě v dětství si myslím, že jsem to vnímala
25 tímhle způsobem, ale úplně jsem jako asi nevnímala nějaký jako narážky, pouliční obtěžování
26 nebo... Podle mě jsem si to jako právě díky tomu tolik neuvědomovala, ale samozřejmě jsem
27 měla strach, protože jsem furt jako holka byla a jako bydlela jsem na vesnici, takže když jsem
28 šla prostě jako večer někde tam, kde nikdo nebyl, ale měla jsem strach. To si myslím jako, že
29 už jenom protože máma říká: „Zavolej, až budeš na místě. Dej mi kontakt na kamarádku.“ Tak
30 už jenom proto jako si uvědomuješ, že to není jako úplně bezpečný nebo...
- 31 M: Mamka ti teda v tomhle směru dávala rady, doporučení atd.
- 32 K: Určitě, máma měla strach, že jo, jsem její dcera, takže jako určitě mi jako vždycky... I teď
33 mi říká, že když někam jedu, tak ať jí dam kontakt na nějakou kámošku, kdyby se něco stalo,
34 tak to nevím, jako jestli je o tom... Jako nevím.
- 35 M: A když vzpomínáš na to, jak jsi to vnímala jako dítě, tak vybavíš si jednu ze svých prvních
36 zkušeností, kdy jsi se setkala s pouličním obtěžováním? Povyprávěj mi, jak na to vzpomínáš.
- 37 K: Já jako nevzpomenu si asi v brzkém věku, když mi byla jako šest nebo tak, to nevím vůbec.
38 To jako jsem asi úplně vypustila, ale vzpomínám si jako, že Velikonoce mi nebyly příjemný
39 nikdy. Jako samozřejmě to asi nemá spojitost, ale pořád je to násilí pacháný na ženách, i když

40 jako je to tradice, jako chápu, ale v životě jsem nebyla komfortní s tím, že k nám přijde nějaký
41 cizí chlap a začne mě šlehat pomlázkou. To mi přijde jako nejvíc debilní tradice a nikdy jsem
42 s tím nebyla v pohodě, i když všichni říkají, že to v pohodě je, tak já jsem to vždycky tak
43 přetrpěla. Byly jsme pět holek jako v domácnosti, takže jako k nám samozřejmě chodili a já
44 jsem nikdy nechtěla jít dolů a nechat se šlohat, to mi přišlo jako úplně zvrácený a i teď to
45 nesnáším. No, ale první pouliční jako vyloženě obtěžování, že... Tak to bylo, když mi bylo...
46 třeba v prváku na střední, to si jako vybavím.

47 M: Takže kolem patnácti...

48 K: Kolem patnácti podle mě, to si jako vybavuju velmi barvitě. Že jsem jela právě na intr nebo
49 někde a byla jsem tady v Praze na Hlaváku a šla jsem po schodech z metra a šli za mnou nějaký
50 dva dospělý lidi a jeden z nich mě plácl přes zadek a já jsem v tu chvíli jako brutálně zamrzla
51 a otočila jsem se jako – co to má znamenat, chtěla jsem něco říct, ale nemohla jsem, protože
52 jsem byla úplně ztuhlá a ty lidi. Já jsem koukala na ostatní lidi, jestli třeba někdo se zastane
53 nebo... A nikdy nic neudělal, všichni jenom prošli. Takže to byl takovej hodně takovej zvláštní
54 jako pocit, že jsem zamrzla a strašně jsem chtěla na něj jako začít křičet a nemohla jsem.

55 M: Ty emoce, co tam v tobě probíhaly, dokázala bys je popsat?

56 K: Určitě vztek a úplně jako jsem vůbec nechápala, jak si tohle vůbec můžou dovolit prostě
57 jako vůči patnáctiletý holce. To byli prostě fakt dospělí chlapi a už jako si ani nevybavím, jak
58 jako vypadali, jen si pamatuju ten pocit, že jsem byla fakt nasraná, co to bylo. A pak jako jsem
59 měla takovou jako frustraci z toho, že jsem zamrzla a nebyla jsem jako schopná jim nic říct. A
60 oni se mi jakoby smáli do obličeje, pak měli ještě nějakou poznámku, to už si nevybavím,
61 protože to je dávno. Bylo to něco o mym zadku, ale už nevím, fakt nevím už, co to bylo, ale
62 fakt jsem byla jako úplně vytočená a víc mě ještě... Protože to jako bylo... Bylo tam strašně
63 moc lidí a prostě všichni vystoupili z metra a šli na ten Hlavák a samozřejmě pospíchali, já jsem
64 taky pospíchala a ještě jsem držela kufr, že jo, takže jsem jakoby šla po těch schodech a ještě
65 víc jsem byla naštvaná na ty lidi, že prostě viděli patnáctiletou holku, jak prostě jí někdo plácl
66 přes zadek a nikdo nic prostě neřekl a ani se nepoohlídl pořádně. Tak to mi jako přišlo úplně
67 jako bizár, to bylo fakt hrozný.

68 M: Ještě k tomu zážitku, kterej jsi si vybavila jako nejranější, tak dá se říct, že tě tahle zkušenost
69 nějak ovlivnila?

70 K: No já jsem furt jako, přijde mi, že jako to tam někde mám jako flashbacky a to se mi stalo,
71 že když jsem jela do práce, tak šla za mnou kamarádka. Já jsem si jí nevšimla a šla jsem znova
72 po schodech z metra a plácla mě přes zadek nebo štípla mě prostě jako do zadku a byla to moje
73 kamarádka fakt blízka. A já jsem se otočila a už jsem byla naštvaná, už jsem na ní chtěla řvát a
74 když jsem si uvědomila, že to byla moje kamarádka, tak se mi jako ulevilo, ale hnedka jsem jí
75 řekla tadyto, co se mi stalo prostě v těch patnácti, že jako v uvozovkách blbý plácnutí přes
76 zadek. Tak jak jsem prostě ten pocit pocítila znova a už jsem jako fakt... protože jsem si to
77 přemítala strašně jako dlouho, že jsem si vyčítala, že jsem jim prostě nedala... Protože jsem
78 zamrzla a nebyla jsem schopná nic říct, tak já jsem na nich fakt jako chtěla začít řvát - co si to
79 kurva dovoluješ a ulevilo se mi, že to byla moje kamarádka a že ji tím nemusím... Ale jako
80 hnedka jsem jí to vysvětlila a ona jako, že se omlouvala, že to nevěděla, tak jsem jí to jako

81 říkám – v pohodě, už to nikdy nedělej prostě. (smích) No a takže asi mě to ovlivnilo jako,
82 myslím si, že tohle byl jako důkaz toho. A i já si to vybavuju pokaždý, když po těch schodech
83 jdu, tak si na to vzpomenu vždycky a vždycky mam jako strach, jestli se mi někdo jako nedívá
84 na zadek nebo jestli prostě jako... nevim no. A nevim, možná jsem si ještě v té době přemítala,
85 jestli to jako nebyla moje chyba. Jakože jsem měla třeba úplý džíny a jestli to jako nebylo tím
86 nebo prostě úplně debilní, ale i to, jak si to někdo může dovolit... Fakt jsem to ani nikomu
87 neřekla podle mě, možná až jako když jsem dojela na ten intr, tak nějaký kamarádce jsem to
88 řekla, ale úplně jsem si to furt přemítala v hlavě a pamatuju si, že jako to byl fakt šok a že jsem
89 si jako chvilčkama snažila jako vysvětlit tu situaci tím, že to třeba byla i moje chyba. Zpětně ale
90 jsem si říkala, že je to blbost, já jsem jako fakt nic neudělala, kromě toho, že jsem šla prostě po
91 schodech z metra.

92 M: Když se přesuneme trochu dál – tedy do bližší minulosti, tak setkala jsi se právě s pouličním
93 obtěžováním v posledních měsících nebo letech? Co se stalo?

94 K: Jako já už jako jsem tady po tom, co se stalo, mně se jako naštěstí nic jako hroznýho nikdy,
95 jakože by mě někdo zatáhl za ruku nebo něco takovýho, tak to se mi jako nestalo. Protože já si
96 myslím, že tadyto mě poznamenalo jako tolik, že už jsem fakt jako začala bejt ostražitá a
97 pokaždý, když jsem cítila třeba, že jdu naproti nějakýmu jako chlapovi, kterej vypadá prostě už
98 jako nějak jako podezřele, i když třeba to byl normální jako chlap, tak já už jsem prostě nasadila
99 výraz a už jsem třeba chytala pepřák do ruky, protože jako... Máma mně dala pepřák, takže
100 mam ten, jak se tomu říká, paralyzér, tak ten mam taky, že když jdu třeba sama po tmě po ulici,
101 tak já už to chytam do ruky a už fakt jako nabíram výraz, že jsem jako... Už jsem jako ve střehu
102 a už jsem schopná jako útočit, jo. Takže já si myslím, že to je taky jako takovej můj coping,
103 prostě takhle se s tím vypořádávám, si myslím a díky tomu, že mam tenhle ten mindset, že už
104 jsem schopná se bránit, tak se mi nic asi nestalo. Ale já jsem se pak přestěhovala do Prahy a na
105 rohu byla prostě taková jako večerka a vždycky, když jsem kolem šla nebo ne vždycky, ale
106 většinou, když jsem kolem šla, tak tam stál jakoby prodavač z té večerky a kouřil a byla to
107 taková jako prostě opuštěná ulice a vždycky tam stál a kouřil... A já když jsem pokaždý prošla,
108 tak na mě začal pískat a... Já jsem jako vždycky jenom si řekla – ježišmarja a šla jsem dál,
109 prostě jsem neřešila, nebudu si tím prostě jako kazit den, prostě neřeším. No a takhle se to stalo
110 třeba třikrát, čtyřikrát a po čtvrtý už mně fakt ruply nervy, protože jsem měla ještě nějaký jako...
111 Prostě se to nakupilo a už jsem prostě vybuchla a začala jsem na něj jako prostě řvát, jako:
112 „Co si to dovolujete jako, myslíte si, že se tohle jako ženským líbí nebo jako proč to děláte?!“
113 A on úplně jako zpozornil, nechápal, co se děje a já jsem jako se snažila jako z něj vydolovat
114 ten jako prostě jeho – proč to dělá, prostě jsem se to snažila pochopit, ale byla jsem v takovym
115 afektu, že jsem jako na něj řvala a on byl úplně v šoku a úplně jako nevěděl, co mi má na to říct
116 a podle mě ani on sám nevěděl, proč to dělá. Prostě to byl nějak jako jeho... Jakože to nedělá
117 jenom na mě, dělal to prostě na víc lidí, co šlo kolem. A podle mě jako, já jsem mu fakt... Po
118 tom, co jsem mu to řekla, on řekl, že jako ani neví, proč to dělá, že to prostě jako dělá.

119 M: On ti to i řekl?

120 K: Jo, že prostě nevim. No, já nevim. A už jsem šla dál, nehodlala jsem to nějak řešit a taky
121 jsem se cejtila docela odvážně, protože jsem měla ten pepřák v ruce už, že jo, takže už jsem
122 byla jako ready a on mi říká, jakože neví a já jsem šla prostě dál. Pak jsem přemejšlela nad tím,

123 že ty chlapi podle mě, co to dělaj, si to ani neuvědomujou, že je to tím ženskej nepříjemný,
124 že si fakt jako myslí, že to je nějaká jako... že jsme jak psi a takhle se jako namlouváme, jako
125 holky jim takhle dáváme najevo, že se nám líbí nebo já nevím prostě, co se jim honilo hlavou.
126 Ale podle mě si to fakt ani neuvědomí, protože od té doby, co jsem procházela kolem, tak už
127 jsem se na něj mračila už jsem přecházela na druhou stranu a od té doby už to na mě neudělal,
128 takže no... Takže jako to byl takovej, nevím no. Podle mě už jako nic takhle... jenom písknutí,
129 jo? Ale když se to takhle nakupí a když se ještě ke všemu snažíš pochopit, proč to ten člověk
130 dělá, tak je to takový jako úplně nevím, no... takovej divnej pocit. Ale jako naštěstí nic horšího
131 než pískání a plácání přes zadek se mi nestalo, ale znam spoustu známých i kamarádek, kterejm
132 se to jako děje jako... Samozřejmě, že mě třeba někdo okřikl na ulici nebo tak, jo, ale to už si
133 ani nevybavuju, mně už to přijde jako úplně norma, což je jako strašný prostě, protože už si to
134 neberu ani jako osobně nebo... Furt se to děje a jako já jako jedinec prostě, když na ně právě
135 nevyjedu, jak na kluka z večerky, co na mě pískal, tak já fakt nic nenadělám, to si musej
136 uvědomit sami. Kdybych měla okřikovat každého, kdo okřikuje mě, tak to bych tady jako
137 nedělala nic jiného podle mě.

138 M: Takže se s catcallingem setkáváš často? Jestli jsem to dobře pochopila...

139 K: Stává se to často a většinou jsou to lidi, který jsou z těch jako nižších sociálních vrstev, si
140 myslím, že to jsou jako bezdomovci a lidi na Hlaváku a to mě jako... Já už to ani neslyším, já
141 už to úplně jako vypouštím. Jako už ani nevím, jestli to bylo na mě, což jako bylo, ale já už to
142 ani jako nevnímám podle mě, protože už na to nemám trpělivost nebo nevím...

143 M: A ta zkušenost je pro tebe jaká? Co se v tobě odehrává po psychický a fyzický stránce?

144 K: Hm... Jako nechut' prostě bych to posala, jako prostě... Jakože nechápu... Snažím se spíš
145 prostě přijít na to, proč to v dnešní době ještě někdo dělá. A spíš se zamýšlím nad tím systémem
146 jako takovým a snažím se přijít, že ještě nikdo neudělal jako nějakou osvětu nebo nějakou
147 revoluci a (smích) takhle nad tím spíš jako přemejšlim, že už to neberu osobně.

148 M: Je to znechucení?

149 K: No jasně! A že už mě to i jako otravuje – dejte mi pokoj pane bože, já už tady nemůžu ani
150 v klidu projít, aniž byste neměli nějakou debilní poznámku prostě jako. A to mi přijde jako
151 smutný dost, jako když si to uvědomíš. Ale jako určitě nechut' a no... už dejte mi pokoj, no.

152 M: A po té fyzický stránce, reaguje nějak tvůj vnitřek na to, když na tebe někdo volá?

153 K: No jasně, jako i když jdu třeba po ulici a někdo jde naproti mně, tak já už se jako svíram, už
154 se jako připravuju a podle mě nějaký adrenalin taky začně stoupat, protože já už se jako
155 připravuju, i když se jako nic nestane v závěru, ale když je jako tma, jo, nějaká temná ulička a
156 já tam musím projít. Nikdo tam třeba není, tak já už se jako připravuju, že tam třeba něco bude
157 a snažím se strašně rychle to projít nebo když jdeš venku a cejtíš nějaký úplně nebezpečí, jenom
158 když jde někdo třeba naproti jako, nějaká osoba, jako většinou muž, jo, tak já už předstírám, že
159 telefonuju. To jsou takový už věci, který podle mě každá holka někdy jako udělala, protože se
160 jako necítí bezpečně, no.

161 M: Objevuje se tam tedy i strach?

162 K: Určitě.

163 M: A čeho se ten strach týká?

164 K: No, toho, že tam někdo bude a že jako budu muset třeba utíkat nebo útočit nebo takovej ten
165 ještěřčí mozek tam naskočí – buď utýct nebo zmrznout... nebo útočit. Já jsem nad tím asi víc
166 nikdy nepřemejšlela, už to, že jdu domu a už musím nad tímhle přemýšlet, jakože se bojím o
167 svoji bezpečnost jenom proto, že jdu třeba z práce domu a je tma... Jenom jako třeba nějaká
168 temná ulička nebo tak a třeba těm se záměrně vyhýbam, jo, jako i když jdu třeba z práce, tak já
169 už píšu někomu – za chvíli budu doma, protože kdybych to nenapsala a něco se mi stalo, tak
170 nevím, no... Nemam asi jako žádný konkrétní důvod nebo nepřemejšlela jsem nad tím, z čeho
171 mam vlastně strach. Určitě tam je nějaká ta automatická reakce na to, že by se něco teoreticky
172 mohlo stát. Že tam prostě něco bude, někdo... A zase bude mít třeba debilní poznámky nebo
173 že třeba jako zaútočí nebo že je třeba vožralej, že jo. Takže prostě začne mít nějaký debilní kecy
174 nebo, nevím. Jako moje scénáře v tomhle případě jsou neomezený podle mě a může se jako
175 v tý hlavě jako... Ale já si to zase nechci moc představovat, protože vím, že to, co si představím,
176 tak jako se může stát... No jako když jde proti mně nějaký bezdomovec nebo alkoholik, tak
177 jako já jsem empatická, ale stejně se bojím, že mě napadne z ničeho nic nebo že mi stáhne třeba
178 tašku z ramene, tak to si představuju, no.

179 M: Jak jsi vlastně vnímala u těch zážitků to, že se to odehrálo v tom veřejným prostoru? Jak ti
180 v tu chvíli je, že se ocitáš tam?

181 K: No, co se týká toho, jak jsem šla z toho metra s těma dvouma chlapama, tak to už jsem jako
182 říkala, jak je možný, že ty lidi, co tam kolem mě jdou... Já jsem právě nemohla uvěřit tomu, že
183 jsou schopný tohle udělat, i když tam jsou prostě kolem lidí a jsme prostě na Hlavním nádraží,
184 protože mně se jako našťestí fakt nic nestalo jako za uzavřenejma dveřma nebo někde
185 v soukromí. To se mi právě spíš všechno děje v tom veřejným prostoru a nevím, kde na to ty
186 lidi berou odvalu, že prostě... Nevím vlastně, no.

187 M: A od těch lidí jsi očekávala co?

188 K: No, mně přišlo logický nebo kdybych já něco takovýho viděla ze svýho pohledu a viděla
189 bych patnáctiletou holku, jak ji někdo obtěžuje, tak určitě bych jako se jí snažila třeba odvést
190 nebo se zeptala, jestli nepotřebuje pomoct nebo jestli jako jsou to třeba její známí nebo proč...
191 nebo jako jestli nepotřebuje nějak pomoct a kdyžtak ji potom jako nějak... nebo je okřiknout
192 nebo jako prostě něco, no a odvést jí. Přišlo mi, že jsem právě byla v šoku z toho, že nikdo,
193 vlastně... Nevím, jestli si mysleli, že jsou to nějaký moji známí, ale oni byli třeba jako o dvacet
194 let starší než já v tu dobu, takže nevím. A bylo tam těch lidí strašně hodně, jako koukali blbě,
195 ale nic jako neudělali. Spíš prostě jako šli.

196 M: A jak jsi se po tomhle zážitku cítila?

197 K: Úplně špinavá... Fakt jako odpad. A to mě na tom právě taky překvapilo, že jsem se cítila
198 úplně jako kus hadru, jako kdyby se mnou někdo zacházel jako, ne jako s objektem, ale že
199 nemam ani jako... To se úplně blbě popisuje... No prostě jsem se cítila úplně špinavá,
200 nechápala jsem, jak je možný, že se to děje.

201 M: A když se setkáváš s catcallingem, tak tam prožíváš potom co?

202 K: Jako po fyzický stránce?

203 M: Celkově, jak se tě to dotýká?

204 K: Zrovna včera jsem jela z práce tramvají a chlap na mě čuměl tak jako přes rameno tak jako
205 divně a já jsem na něj koukala právě v odraze a on si to neuvědomil, že na mě čumí. On byl
206 fakt jako velikej, jako vysokej strašně a tam jsem jako cítila jako... Byla jsem otrávená, že další
207 prostě dement na mě jako... I když jako já se vždycky snažim přemýšlet empaticky, proč mají
208 potřebu to dělat a to je vždycky první moje emoce – ježišmarja, co zas? (smích) Nebo mam
209 něco na sobě, že na mě čumíš? A měla jsem telefon, tak jsem nevěděla, jestli mi kouká do
210 telefonu nebo... Je to taková blbost, ale úplně se svalí lavina emocí a zase proč prostě nemůžu
211 jenom jet domu? Nebo jsem běžela přímo v práci, běžela jsem po schodech, bylo léto a prostě
212 jsem šla dolu po schodech a za mnou šel nějaký starší pán a podle mě jsem měla i jako nějaký
213 úzkej top, prostě fakt byl hic! Takže já jsem měla jenom nějaký tílko no a seběhla jsem po
214 schodech a ten jako starej pán na mě: „No, moc vám to hezky hopsá.“ A já úplně – eeeh! A já
215 jsem prostě pospíchala, prostě - fuj, je mi zle, proč máš tu potřebu mi tyhle věci říkat, vždyť ti
216 je šedesát, jako chápeš, já nejsem tvoje cílová skupina, prostě nezkoušej nic absolutně. A to se
217 mi jako docela jako, teď si to vybavuju, že se mi to stávalo docela často, jakože i když mi třeba
218 jako podrželi dveře do výtahu a byli tam sami a už měli nějaký debilní kecy, i když oni to myslej
219 jako... jakkoliv to jako myslej a nechtěj mi jako třeba ublížit nebo nechtěj jako se mě dotknout.
220 Chtěj mi třeba udělat jenom dobrej den a zlepšit mi náladu... Ale mně to je prostě nepříjemný,
221 já jsem se neptala, já jsem prostě nechtěla, aby tady dělal poklony a do toho výtahu jsem s nim
222 prostě nešla, šla jsem radši po schodech a dělala jsem, že se nic nestalo, protože já už jako
223 nevím, no... Jako nemam to tak vždycky, když ke mně někdo naskočí do výtahu, tak já
224 nezdrham, prostě v pohodě, ale když už jako mi podržíš dveře a už říkáš slizkou poznámku, tak
225 jako neočekávej, že já s tebou pojedou tři patra, šest pater nahoru a budu to poslouchat. Radši si
226 to vyběhnu...

227 M: V kotextu těch zážitků, změnilo se pro tebe něco v oblasti prožívání sebe samotné jako ženy
228 v rámci vlastního těla a identity?

229 K: No, vzhledem k tomu, že já jsem předtím poslouchala, jaký ženský jsou prostě zbytečný
230 stvoření, jak jim všechno trvá, tak když jsem si uvědomila, že prostě se ti muži jako takhle jsou
231 schopný se chovat k ženskej, který jsou jako extrémně silný bytosti a dokážou v sobě vytvořit
232 celého člověka i s očima, rukama a porodit prostě syna a dceru nebo prostě dítě, tak spíš jakoby
233 jsem si začla uvědomovat, že nejsem jediná, který se tohle děje. Teď mam takovej divnej
234 myšlenkovej pochod, ale snažim se to dát do kupy. Že jsem spíš jako si uvědomila, že jako tím,
235 že se nám tohle děje, že třeba prostě se dá spíš něco dělat. Já jako nejsem samotná, děje se zase
236 strašně moc jinejch věcí jako jinym holkám a jsou mnohem horší než tady nějaký pískání a
237 plácání po zadku, ale z kadýho perspektivy je to jinak hrozný. Ne, že mi to pomohlo, já to
238 nesnášim, jsem úplně jako otrávená, nesnášim, jak jsou ty chlapi slizký, aniž by si to
239 uvědomovali, ale spíš mě to jako... ne pomohlo, to je takový blbý slovo... Prostě jsem si
240 uvědomila, že jsme prostě silnější než si myslíme a že bysme se určitě neměly ovlivňovat
241 nějakýma jako... Určitě bysme si to neměly brát osobně – jako nějaký oplzlý narážky, i když
242 jsou hnusný a když řeknete – ne, já nemam zájem a on začne nadávat prostě, jako že jseš kun*a
243 hnusná a stejně by tě nikdo nechtěl nebo něco, prostě hnedka jako dojdou k těmhle urážkám.
244 Když si to třeba někdo potom vezme osobně, tak chápu, že to pro něj musí bejt hrozný, ale já

245 už to takhle prostě vůbec neberu. Ten člověk je úplně random, prostě člověk, kterej mě vůbec
246 nezná a vůbec jako nemá jako... Jak si vůbec může dovolit, že něco takovýho řekne.

247 M: Snažíš se to odosobnit. Prostě jste se v tu chvíli střetli vy dva a není to nic proti tvojí osobě...

248 K: Jo, ale určitě mě to právě nějak ovlivnilo, ale nesnažila jsem se do toho pak jako spadnout a
249 nesnažila jsem se být jako oběť toho člověka, spíš jako... Nevim, jak to říct. Prostě... Nejsem
250 jediná, komu se to děje a pojďme s tím něco, pojďme to neřešit a spíš si pojďme jako ženy
251 pomáhat, protože jsme silnější než tady ti lobo... To nechci říct. (smích) Tihle dementi, takový
252 krátkozraký lidi s primitivním úplně jako nastavením mysli. Jakože v tomhleto případě se mi
253 fakt otevřely oči, protože já jsem ještě měla kolegyni, která... Když se mi stalo to s těma
254 schodama a výtahem, tak to bylo v jeden den všechno jako jo. Oni měli narážky lidi z práce,
255 kterým bylo třeba padesát, šedesát. Pak právě jsem přišla našťvaná za kolegyní, tak jsem jí
256 začala vyprávět, že chápu, že ty chlapi jako to nemyslej třeba zle, že mi právě chtějí dělat ten
257 kompliment. A ona jako, že to je úplně jedno, že ti chtěj dělat kompliment, prostě to byla
258 nevyžádaná poznámka a tobě může bejt úplně jedno, jak to ten člověk myslel, ale tohle prostě
259 není v pohodě. A proč to furt dělaj, ty tady nejsi jako kus masa, aby na tebe někdo pořvával
260 nějaký nemístný poznámky, to prostě jako není v pořádku. A v tu chvíli mi došlo, že prostě
261 jako fakt není na místě, jako kort v dnešní době, aby na tebe někdo... Je to prostě hrozně takový
262 těžký. Bylo to pro mě takový těžký to vstřebat, protože já jsem jako hodně empatická k lidem
263 a snažim se hledat spíš důvody, proč to dělaj než abych opečovávala sama sebe.

264 M: A u toho jsi se taky cítila jako kus masa?

265 K: To spíš u toho fyzickýho jakoby napadení v tom metru, to jsem jako fakt se cítila jako... no,
266 jako kus masa a pak jsem jako šla a pak jsem cítila úplně jakoby špinu, jako by se do mě
267 prolížala a pak jsem se to snažila pochopit, co se jako stalo.

268 M: Mělo to pouliční obtěžování, ať už krátkodobý nebo dlouhodobý, mělo to nějaký vliv na
269 tvoje psychický zdraví?

270 K: Já nevím no, vlastně teďkon... Jo, ale asi jo, protože už jak se to stalo, tak už jenom tím, že
271 si to vybavim pokaždý, když prostě jdu po schodech z metra, tak jako to jako asi se dá počítat
272 jako nějaký ovlivnění, protože bych to taky mohla druhej den vypustit a dělat, že je to normální.
273 Ale právě jako kvůli tomu, že jsem si jako uvědomila, že tohle není normální a že prostě nechci,
274 aby se mnou někdo zacházel jako s kusem hadru, tak jako asi jako tímhleto směrem mě to
275 ovlivnilo. Nevim, jestli nějakým psychickým... Nevim, no, to bych asi musela hodně hloubat,
276 abych to... Jako pokaždý to ve mně vyvolává pocity, ale to si myslim, že je v podstatě u žen
277 prostě normální, že to je normální obezřetnost.

278 M: Dokážeš si identifikovat, jaký pocity to jsou? U toho pohybu na veřejnosti tím, že jsi
279 obezřetná?

280 K: Je to strach i zlost, že tohle vůbec musim řešit a to si myslim, že už jsem dospěla do úplně
281 nějakýho... Já jsem už měla takovej hodně feministickéj, když jsem si uvědomila, že nejsem
282 sama, že se to ženskejmu děje na denní bázi, já jsem podle mě díky tomu došla k tomu feminismu
283 jako takovému a začala jsem bejt hodně radikální. Já jsem i chvíli byla jako: „Kill all men.“ A
284 prostě – dejte nám pokoj, nechte nás žít prostě. A pak jsem si začla uvědomovat, kdy jsem
285 viděla nějaký video, kde holka říkala, že jak jsou takový ty poznámky nebo ne poznámky...

286 Prostě to bylo nějaký video na TikToku, kde říkaly: „Co byste dělaly, kdybyste na jeden den
287 mohly být opačným pohlavím?“ A nějaká holka říkala, že by se šla v klidu projít ve tmě v lese
288 a tam mi došlo, že to je prostě úplně šílený. My ani nemůžem se jít prostě projít do lesa,
289 abychom se nebály a neměly pořád pocit, že se nám může něco stát jenom na základě našeho
290 pohledu. To mi přijde jako... jako úlet.

291 M: Změnilo se nějak třeba i tvoje chování v rámci těch zkušeností? Myslim tím chování při
292 pohybu tím veřejným prostorem?

293 K: Dřív jsem se určitě vyhýbala nějakým místům, ale tím, že jsem teď obrněná a mam pepřák
294 a paralyzér, tak jako se už i občas nachytam, že bych jako jim přála dostat tím pepřákem, kdyby
295 jako k takový konfrontaci mělo dojít, tak prostě tomu člověku přeju bolest, aby zažil to, co
296 zažíváme prostě, ale to je jako šílený uvědomění. Že bych ten pepřák občas vytáhla, aniž by
297 řekl něco a že bych ho vytahovala, aby pocítil, že je to fakt jako nepříjemný. No...

298 M: A čemu jsi se dřív vyhýbala?

299 K: No třeba určitě na tý střední po tom, co se mi to stalo, tak jsem už třeba nechtěla chodit jako
300 sama, ale to bylo chvíli, já jsem si pak jako zase nějak s tím sama vyrovnala, že se to děje. S tím
301 nic neudělám, ale určitě jsem chodila s někým, s nějakou kámoškou i třeba do školy, protože to
302 se nám taky jako... Nevim, jestli to můžu zmínit, ale asi jo, když to bude anonymní. Prostě
303 jedný spolužačce na střední se stalo, že my jsme měli takovou debilní trasu do školy. My jsme
304 bydlely na konci města a vždycky jsme šly takovejma garážema, prostě to byl takovej garážovej
305 komplex, a my jsme chodily jako za tím takovou pěšinkou, která jako... Byly tam vlakový
306 koleje, křoví, chodník, kterým my jsme chodily a velkej plot prostě. No a u těch garáží na moji
307 spolužačku, která šla pozdě do školy, tak tam čekal prostě nějaký chlap a byl v autě a začal
308 jako jí říkat, ať si k němu nastoupí do auta a začal před ní masturbovat jakoby v tom autě. No
309 a vzhledem k tomu prostě, že tohle se stalo a ti učitelé nás na to začali upozorňovat, ať si prostě
310 dáváme pozor na tamto místo, tak už nás to všechny poznamenalo prostě a už jsme tamtudy
311 nechodili sami. Ale vim, že hodně pozornost věnovali právě tý spolužačce, který se to stalo.

312 M: Jen ze zvědavosti, ti učitelé na to upozorňovali jen vás holky nebo i kluky?

313 K: Jenom holky samozřejmě. To je jako... protože kluky tohle netrápí, že jo. Tak jako nám
314 jako řekli, ať prostě chodíme včas, protože kdybychom přišly včas, tak se nám tohle nestane,
315 protože tam je víc lidí, ale vzhledem k tomu, že ona šla pozdě... No prostě úplně mimo. Jenom
316 proto, že ona šla pozdě, tak se jí to stalo. Nebo prostě jako úplně fakt sr... No comment. Už
317 jenom protože něco takovýho se stalo mojí spolužačce a že jsem to mohla být já, kdybych tam
318 šla o dvacet minut později, tak to je hrozný uvědomění a jako, jenom kvůli nějakými chlapovi,
319 kterej měl potřebu si onanovat před patnáctiletou studentkou, musíme být my všechny holky
320 obezřetný a ani nevim, jak to dopadlo, jako jestli ho nějak našli, vůbec nevim. Nás ale
321 upozorňovali, ať jako nechodíme samy a to bylo krátce na to, co mi stalo to v tom metru, takže
322 to bylo takový jako... takovej kolotoč. Takže... A vzhledem k tomu, že ta škola bych fakt na
323 okraji města a já jsem tam chodila přes takovouhle cestu, tak já jsem každý ráno jsem chodila
324 přes celý město z intru, tak to bylo takový jako nepříjemný, že prostě zase musím jít tamtudy.
325 Ono to ani nešlo obejít, já kdybych to obcházela, tak to bylo jako strašně zbytečný a no, takže
326 asi tak.

327 M: Co ti v rámci těchto zážitků pomohlo nebo pomáhá se s tím vlastně vyrovnat? Jak se
328 vlastně dneska při pohybu veřejným prostorem cítíš?

329 K: Já to vlastně říkala, že mi pomohlo si uvědomit, že se to děje víc většině holek a spíš se i
330 snažím... Taky, no... Teď jsem si i uvědomila, že když jdu jako kolem, tak už právě proto, že
331 mam třeba ten pepřák, tak se cítím i bezpečněji a snažím se koukat kolem jako na nějaký mladý
332 holky, jestli se i jim něco neděje a snažím se být v takovém tom ochránářským módu a že jsem
333 jako schopná zakročít, kdyby jim se něco stalo, takže jako se už jakoby jsem v té fázi, že si jako
334 já si myslím, že bych byla jako v případný nějaký takovýhle konfrontaci jako... asi v pohodě,
335 tak jako si to myslím, jako samozřejmě to tak nemusí být, ale myslím si, že jo. Tak spíš se
336 koukam po ostatních třeba mladších holkách nebo v metru nebo prostě, když si vedle nějaký
337 mladý holky sedne nějaký oplzlej chlap a třeba jí kouká na nohy nebo na silonky nebo prostě
338 někam, tak já už jako koukam a kamenuju ho pohledem, aby něco nezkoušel a úplně jsem jako
339 v takovém ochránářským nastavení a už jako jsem... Něco by udělal a já už jsem schopná na
340 něj křiknout nebo mu něco říct nebo jí se zeptat, jestli něco nechce, nepotřebuje. Já už jako jsem
341 právě, spíš než na sebe, tak koukam na ostatní holky, jestli třeba nepotřebují pomoc. Já už
342 bych byla schopná vytasit pepřák nebo paralyzér.

343 M: A když tohle celou dobu řešíme a je to pořád aktuální, tak co se podle tebe třeba musí
344 změnit, aby se další dívky a další ženy nemusely s takovouhle formou chování nadále potkávat?

345 K: Myslím si, že by to neměl být problém jenom holek v tomhle věku, myslím si, že by si i ti
346 jako chlapi, muži, chlapci, dospívající kluci... Já si myslím, že se to právě i jako lepší tím, že
347 je ta awareness, já nevím, jak se to řekne česky... Povědomí, že už se to rozšiřuje, si myslím a
348 že právě už ty holky nemlčí a že už to není takový tabu, tak si myslím, že většina mužů prostě
349 když vidí holku, že je taková jako obezřetná, že jde na tom chodníku a on jde naproti, tak že
350 radši přejde na tu druhou stranu. Tak si právě myslím, že tohle je způsob, jakým by to šlo jako
351 po malech krocích samozřejmě nějak měnit. Ale neměl by to být problém jenom holek, že
352 když se něco stane, tak by se neměly upozorňovat jako jenom holky na to, aby si dávaly pozor,
353 ale na ty kluky, aby to nedělali dávat větší důraz než na to, aby si ony dávaly pozor. To si
354 myslím, že jako to je krok číslo jedna a potom udělat nějakou právě osvětu, to je takový blbý
355 slovo, ale prostě jako... Víc do toho ty kluky jako zapojovat, aby si uvědomovali, že to není
356 v pořádku. Já chápu, že asi ti starší, co to dělají z té největší části populace, tak pochybuju, že
357 těm něco dokážem vysvětlit, ale bylo by fajn, kdyby někdo přišel na nějaký způsob, jak to
358 udělat.

359 M: A kdo si myslíš, že by měl dělat tu osvětu?

360 K: To je dobrá otázka. Myslím, že... No... Já nevím. Já si nedokážu představit, že by nějaká
361 aktivistická skupina, jako je Konsent, že zmůže něco s těma staršíma a spíš si myslím, že by to
362 mělo začít jako mezi prostě známejma a říct jim, že se to děje. Prostě mezi svýma, že by si
363 každé měl začít u sebe a tím to prostě nějak jako už jenom začít, aby to nebylo prostě tabu, že
364 se to děje, aby si začal každé sám u sebe, že když se něco bude dít, tak aby byl jako já
365 v ochránářským nastavení a zakročil, když uvidí, že se něco takový děje a aby to nebylo právě
366 jenom na holkách, ale i na klukách. A tu osvětu, já nevím no... Možná i kdyby se tady schválil
367 zákon o tom znásilnění, tak jako... Tu definici, tak jako aby to bylo, že když už se změní tohle

368 a ty lidi si uvědomí, právě ti starší muži, že prostě nám to není jedno, tak to si myslím, že to je
369 další věc, která by mohla pomoci a nějaký podobný jako věci tohohle typu.

370 M: Děkuju ti, přesuneme se k poslední otázce. Ta je o tom, jestli je něco, co bys chtěla dalším
371 těm dívkám a ženám, který to zažívají každý den, tak co bys jim chtěla vzkázat?

372 K: Že to není jejich chyba a ony za nic nemůžou a ať si oblíkaj, co chtěj a neberou si ty narážky
373 osobně a aby se nenechaly odstrašit tímhle. Poříd'te si pepřák a buďte... Buďte jako, nevím
374 no... Jako ženám bych toho vzkázala tolik, ale asi, že v tom nejsme samy a že se to prostě děje
375 a že tihle muži jsou... sráči. (smích) Ale ne všichni samozřejmě! (smích)

Přepis rozhovoru s respondentkou Lucií

1 M: Tak pro začátek toho našeho rozhovoru, abys zavzpomínala na svoje dětství, jak jsi
2 prožívala pohyb veřejným prostorem? Jak jsi už tehdy vnímala svoje okolí?

3 L: Já když jsem byla mladší, dejme tomu do nějakých dvanácti, třinácti, tak já jsem se nikdy
4 nebála chodit venku a chodila jsem všude sama, bylo mi to prostě jedno, to že za mnou někde
5 jde. Já jsem se nikdy neohlížela, já jsem se prostě ničeho nebála. A já jsem chodila, bylo mi asi
6 dvanáct, třináct, tak jsem chodila do sportovního centra na nějaký tancování, tuším, kam mě
7 přihlásila máma a ono to bylo v zimě a pravidelně to tak končilo třeba sedmá, osmá večer. Jenže
8 ona už padla tma, jakože to skončilo třeba kolem tý sedmý, tak už byla tma a vždycky mě teda
9 vyzvedávala, protože o mě měla strach a my jsme bydleli v té době u kulturáku, takže to mohlo
10 bejt maximálně kilák a půl, dva pěšky. No, já jsem prostě chodila pravidelně domu odtamtud
11 s mámou a jednoho dne, tak byla nějak naštvaná, tak jsem jí volala a ona, že mě nevyzvedne a
12 ať jdu domu pěšky. A jak jsem chodila kolem toho kulturáku, tak já jsem vždycky chodila
13 zadem domu, protože to bylo blíž, ale nějak ten den, tak jsem měla prostě strach, protože... já
14 nevím, jak to bylo ta doba předtím, ale tou cestou, kterou jsem prostě chodila pravidelně, tak
15 tam někoho přepadli nebo k něčemu tam jako došlo taky na někom mladším, takže já jsem
16 z toho měla strach a chtěla jsem jít kolem kulturáku kolem předního vchodu, kde prostě v té
17 době byly lidi, protože nebylo až tolik hodin. A šla jsem a naproti jsem prostě viděla chlapa,
18 kterej měl vlasy někam po ramena, měl je takový bílo šedý a já jsem se mu nekoukala nějakým
19 způsobem do obličeje, ale viděla jsem, když byl ještě třeba dva metry přede mnou, kolem byly
20 lidi, tak si nasazoval kožený rukavice... Já jsem tomu nevěnovala pozornost a chtěla jsem se mu
21 jako víc vyhnout, protože on mířil přímo na mě a on šel furt ke mně, začal zrychlovat a když
22 jsme se prostě de facto míjeli, tak on mě chytil za ruku a začal mě tahat s těma koženejma
23 rukavicema, který já si do dneška pamatuju. Ty bych dokázala do dneška popsat ty rukavice.
24 Já jsem v ten moment dostala takovej strašnej strach, že ani nevím, jestli jsem křičela, ale
25 nějakým způsobem jsem se mu prostě vytrhla, kolem byly lidi, který si toho očividně všimli a
26 on se dal na útěk. No, a já jsem začala utíkat, už to bylo kousíček domu a já jsem v ten moment
27 strašně brečela, já jsem z toho byla vyděšená, já jsem nevěděla, co se děje. Prostě cizí chlap mě
28 najednou šahal, začal mě tahat za ruku a ještě si oblík ty rukavice, tak jsem volala tátovi,
29 všechno jsem mu to popisovala. Ten samozřejmě z toho byl vyděšený a celou dobu se mnou
30 povídal než jsem došla domu a potom jsem tu situaci nějakým způsobem vytěsnila, tou cestou
31 už jsem v životě nešla... Tou cestou nechodím, nemám to tam ráda, mám to s tím spojený a od
32 té doby, když já někde jdu i sama – já mam strach. Já se prostě ohlížím, protože se mi tohle
33 stalo a někdo cizí si prostě dovolil narušit moji komfortní zónu a ještě, když jsem byla de facto
34 malá a od té doby já se ohlížím, nemám ráda takový ty temný místa, kde je větší skupinka lidí,
35 který pokřikujou a vyhýbam se tomu a tohohle toho chlapa, tak byl fakt divnej a on nějakým
36 způsobem i kulhal. No, a já jsem se později přestěhovala a bydlela jsem na vesnici kousek od
37 rodného města, kde jsem bydlela s babičkou a s dědou a dojížděla jsem pravidelně autobusem.
38 A jezdila jsem vždycky od jedné zastávky a seděla jsem tam na té zastávce a ten chlap tam
39 přišel... Já jsem ho tam prostě viděla, jak tam přišel ten chlap, kterej... To už bylo třeba dva
40 roky na to nebo dva roky po tom, co se mi tohle stalo, tak on tam přišel. Já jsem v ten moment
41 měla strašnej strach, já jsem čekala, až přijede ten autobus, přesto, že tam byli ty lidi a měl furt

42 vlasy po ramena, měl nějaký divný grimasy v obličejí, byl prostě ošklivej, byl zvláštní. Měla
43 jsem z toho strašně špatnej pocit a on po mně furt čuměl. Furt jako se tak přibližoval, furt si mě
44 prohlížel a já v ten moment si říkam, co když prostě se mnou nastoupí do toho autobusu. Co
45 budu dělat? Já s nim nechci trávit žádněj čas... Po nějaký době přijel ten autobus, mně to přišlo,
46 jak kdyby to byla, já nevim, hodina. Já jsem se necejtila vůbec dobře a nedala jsem to na sobě
47 teda znát. Nastoupila jsem do toho autobusu a on tam zůstal stát a když ten autobus začal
48 odjíždět, tak on odešel... A já už jsem z tý zastávky prostě v životě nejela, protože jsem to tak
49 měla spojený prostě s nim a jezdila jsem tím stejným autobusem, ale třeba z nádraží. A vždycky
50 to zastavilo u tamty zastávky a on tam vždycky stál na tý zastávce. Vždycky tam prostě stál,
51 měl divnej ksicht, prohlížel si tam ty lidi, i divně mlaskal a mam to s nim prostě spojený a
52 kdybych ho ještě dneska potkala, tak bych z toho měla asi špatnej pocit. I když teď o tom
53 vyprávím, tak cítím, jak po mně jde husina, protože to bylo... Bylo to odporný a už bych to
54 nechtěla zažít znova a nevim, čeho ten člověk jako byl schopnej nebo kdo to vůbec byl. Já už
55 jsem ho pak nikdy v životě znova neviděla.

56 M: Těžko říct, co takovej člověk chtěl, ale z toho, jak o tom mluvíš, mi to vyznívá jako pokus
57 o únos, bych klidně řekla...

58 L: On nepromluvil... On když mě chytil, tak on prostě nepromluvil. On nic neřekl a ani nevim,
59 kam on šel nebo nešel, ale já jsem začla utíkat. Já jsem prostě měla strach a v ten moment, co
60 se mi tohle stalo, tak já ať jdu do jakýhokoliv vchodu, když jdu sama, já se dívam, jestli za
61 mnou někdo nejde a pokaždý za sebou musím zavřít dveře a do tý doby jsem se nebála, ať už
62 to bylo jakymkoliv parkem, temným místem procházet sama, měla jsem sluchátka. Mně to bylo
63 jedno. Ale po týhleť zkušenosti, tak já se prostě dívam kolem sebe.

64 M: Takže tvoje první zkušenost byla takhle moc intenzivní vlastně.

65 L: Ničeho jsem se nebála a je ti dvanáct nebo třináct a někdo na tebe prostě začne šahat a mě
66 chytil někde, já nevim, v předloktí a on mě vyloženě začal tahat. To nebylo, že by mě jenom
67 chytil... Tak on mě prostě za tu ruku začal tahat a pamatuju si, že předtim tam šli nějaký
68 důchodci kolem a ty by asi nějakym způsobem v ten moment nepomohli, ale bylo to pro mě
69 takový to bezpečí, že tam nebyl on a ještě jsem šla tou cestou v ten moment, že mi přišla
70 bezpečnější, protože tam prostě budou lidi, ale ty kožený rukavice, ty si do dneška pamatuju a
71 nesnáším od tý doby kožený rukavice, když je vidim.

72 M: To chápu... O tom, jak jsi se vlastně cítila nebo jak tě to ovlivnilo, tak to jsi říkala, že se i
73 vyhýbáš některým místům, že je máš velmi živě spojený s touhle záležitostí, která se ti stala. A
74 předtim ještě než se ti tohle stalo, tak okolí jsi vnímala jak bezpečný?

75 L: Jo, já jsem neřešila cizí lidi, mně to prostě bylo jedno, byla jsem všude sama, i když byla
76 tma, i když bylo světlo, nikdy jsem se neohlížela za sebou. Já jsem nikdy nepočítala s tím, že
77 mně se tohle může stát. Že jako by na mě někdo šahal nebo že by mi někdo narušil moji
78 komfortní zónu a neřešila jsem to.

79 M: A setkávala jsi se někdy s takovýma těma radama ohledně bezpečnosti, když se pohybuješ
80 venku?

81 L: Jo, asi možná něco říkali, ale už si to nepamatuju, co tam přesně proběhlo, ale v ten moment,
82 kdy se mi stalo tohle, tak vim, že máma to nějak neřešila. Ta to brala na lehkou váhu, ale táta

83 z toho byl úplně vyřízenej. Měl strach, ale mámě to... Bylo jí to jedno. Já celkově s mámou
84 nemam úplně nejlepší vztahy, takže tam spíš tak z taťky strany.

85 M: Jasně, když se od tohohle zážitku, kterej, jak jsem pochopila, byl tvůj první a asi určitě
86 nejintenzivnější... Když se od toho posuneme dál třeba teď do posledních měsíců nebo let, tak
87 setkala jsi se s nějakym druhem pouličního obtěžování?

88 L: Já tím, jak jezdím autem, tak vyloženě nemam prostor se s těma lidma setkat. To většinou
89 buď v krámech, takže se mi jako děje, že třeba někdo zapíská nebo pořvává, ale já tohle jako
90 neřeším, já tohle přehlížím, neotáčím se, říkám si furt – nejsem pes. Takže tohle odmítám
91 nějakym způsobem řešit nebo na to reagovat, protože ty lidi čekaj na tu reakci a pokud jenom
92 pískaj, tak ať si pískaj. Ale co se mi teda stalo, to mi mohlo bejt nějakejch šestnáct, sedmnáct,
93 takže to už je taky pár let dozadu, ale já mam půlku rodiny v Německu, takže já jsem pravidelně
94 na celý léto jezdila do Německa a sestřenice je o sedm let starší, takže teďkon aktuálně jí je
95 třicet. Tím pádem my jsme prostě obrážely všechny možný diskotéky, ona to tam znala a byla
96 vždycky starší, takže já jsem jí brala tak, jako že ona se postará a že to bude v pohodě. No...
97 Když jsme odtamtud odcházely, tak že půjdeme nějakej kus pěšky a že si zavoláme taxíka až
98 potom. Ať se vzdálíme jako od té diskotéky, protože většinou ti taxíci byli vytížený, že neměli
99 čas. A tam prostě jsou Turci, to nejsou typický Němci, ale jsou tam Turci, který se neštítí ničeho
100 a když ty jdeš po tom chodníku, tak oni pravidelně jezdí autem a zastavujou u tebe. Nebo jedou
101 současně, když ty jdeš po tom chodníku, pořvávají na tebe z auta, pouští tam nějaký písničky,
102 maj nějaký sexistický narážky, pískání a furt je zajímavá, kam jdeš. No a ty v ten moment nemáš
103 kam utýct, protože je třeba pět ráno, všichni spí kolem a tohleto auto jede furt současně s tebou,
104 takže ty v ten moment přemýšlíš – nestrčí tě náhodou do toho auta? Nebudou tě třeba chtít
105 někam odvézt nebo neudělaj ti něco? Protože furt jsme jenom holky... Ale furt jsem brala to,
106 že tam je starší sestřenice, která si z nich dělala vyloženě prdel, která se tomu vysmívala...

107 M: A ona tam žila? Takže ona to už asi znala?

108 L: Jo, ona tam právě žije už víc jak dvacet let, tím pádem ona v tomhle vyrostla, takže jí to
109 nepřijde nějakym způsobem zvláštní a ona je i taková povaha, že to neřeší, že tohleto vytěsňuje
110 a že je i taková rázná, ale pro mě to byla úplně první zkušenost s tímhletem a já jsem z toho
111 měla strach, co se může stát. A později to už bylo na střední ve třetáku, tak jsme odjeli na
112 řízenou praxi taky do Německa, ale úplně do jiný části a my jsme šli s holkama někam si
113 sednout na drink a pak jsme se vracely z města. A jak už byla tma, tak se nám stalo úplně to
114 stejný, my jsme šly skupinka čtyř holek a najednou u nás začalo zastavovat auto, ze kterýho
115 začali vylejzat nějaký čmoudi, takže v ten moment my jsme to neznaly nebo holky to taky
116 neznaly, tak my jsme se daly na útěk. My jsme začaly utíkat a... měly jsme prostě strach, co se
117 stane, kdo to je, my jsme je vůbec neznaly. Něco na nás pořvávali, pískali na nás, takže
118 s tímhletem nemam prostě dobrý zkušenosti a je mi to nepříjemný, ale jinak nějaký pískání na
119 ulici, když je to tady u nás v Česku, tak to přejdu potom. To mi přijde takový neškodný.

120 M: A tyhle zkušenosti, o kterých jsi teď vyprávěla, jaký pro tebe byly? Co se v tobě odehrávalo
121 po psychický a po fyzický stránce?

122 L: Já jsem měla strach, já jsem... Nevim, jak popsat ty pocity, ale... Mně když se něčeho bojím,
123 tak cítím, jak projede taková ta horkost jako tím tělem a není mi v ten moment prostě psychicky

124 dobře, že se cejtím strašně psychicky vyčerpaná a to se mi stalo vlastně i tenkrát, jak ten chlap
125 po mně začal šahat, tak úplně ten stejnej pocit, že mi to v ten moment není příjemný a nechci
126 tam bejt. Chci odtamtud prostě utýct a bejt v nějakym svým prostoru, kde to znam, kde to mam
127 ráda a kde se cítím bezpečně. No a z tohohle důvodu, já jak jsem třeba sama v autě večer a
128 jsem... ať to je někde u krámu, kde vim, že jsou... Ať to jsou cikáni a tyhleti všechno možný
129 alkoholici, feťáci, já to nesnáším, tak já se zamykam. Já se toho prostě bojím, že někdo naruší
130 tu mojí komfortní zónu, že mi bude chtít vlízt do toho auta.

131 M: Cítíš ohrožení?

132 L: Od tý doby, co mam tyhle zkušenosti, mam takovej větší strach, že víc kolem sebe se dívam
133 a prohlížim si, kdo kolem mě chodí, co to je za lidi a víc to prostě sleduju to okolí, protože
134 přece jenom jsem holka a když bych byla ve společnosti – ať už nějakýho muže nebo kámošky,
135 tak to riziko je tam podle mě menší než když jsem úplně sama.

136 M: A jak jsi vnímala tu skutečnost, že se to odehrálo ve veřejnym prostoru? Na tý ulici? Jak jsi
137 prožívala, že jsi v takovym otevřenym prostoru?

138 L: No... Pro mě to bylo podle mě ještě horší tím, že ty lidi kolem buď nejsou a nebo že nechtěj
139 pomoct, že s tím jako nechtěj nic mít, takže pro mě tohle jako bylo ještě horší, že jsem si tam
140 připadala jako úplně sama a bylo mi jedno v ten moment, jestli to je v lese, jestli to je v parku
141 nebo jestli to je na ulici, protože ty lidi se straní, že by pro to jako něco udělali.

142 M: Takže jsi tam měla nějaká očekávání ze strany těch kolemjdoucích?

143 L: Jo... Já jsem čekala, když se mi to stalo poprvý, jak na mě ten chlap šahal, tak že na něj
144 kdokoliv zakřičí, že mu něco řekne, protože mě ty lidi viděli brečet. Já jsem z toho byla úplně
145 vyřízená už na místě. Ale všichni jenom čuměli. Jeho podle mě zarazilo, že tam ty lidi jako
146 byli, ale bylo mu to jedno jinak. Nikdo prostě nezasáhnul, nikdo nic neřek, nikdo nepomohl,
147 nikdo se mě nezeptal, jestli jsem v pohodě a šli prostě dál, jako by se prostě nic nestalo a jako
148 by to bylo normální.

149 M: Co se v tobě odehrávalo po těch zážitcích? Co se tě dotklo nebo nad čím jsi potom
150 přemýšlela?

151 L: Když se mi stalo ten první zážitek, tak já jsem nedokázala zpracovat, proč se jako stalo tohle
152 zrovna mně, proč na mě šahal. Furt jsem přemejšlela o těch rukavicích a pro mě bylo nejhorší,
153 že jsem jako to chtěla nějakym způsobem přejít, ale pak jsem toho chlapa opakovaně několikrát
154 potkala, že jsem si ho prohlížela. Tím pádem už jsem měla šanci se mu podívat do očí,
155 prohlídnout si pořádně, jak on vypadá, vidět nějaký ty jeho pohyby, reakce, grimasy. A mě to
156 úplně znechutilo, ale už jako... Měla jsem z něj strach, ale tím, jak už jsem byla v autobuse,
157 bylo tam i víc lidí a i tím, že bylo světlo, nebyla tma, tak já jsem neměla jako takovej strach, že
158 by si něco dovolil, protože...

159 M: Tam byly nějaký podpurný faktory, který ti pomohly tu situaci zvládnout?

160 L: Potom už jsem to nějak vypustila, už je to teda jako spoustu let zpátky, ale věřim tomu, že
161 kdybych toho chlapa dneska potkala znova, tak z toho nemám vůbec dobrej pocit a radši bych
162 se otočila a šla pryč nebo bych přešla na úplně druhou stranu – jenom abych se s nim nemusela
163 míjet na tom chodníku. I když teď kon... Vim, že kdyby se mi stalo něco takovýho, že už by si

164 to nenechala líbit, že bych nějak zakročila sama nebo bych se bránila, ale tím, jak jsem byla
165 mladší a mam tuhle zkušenost, tak bych se s nim asi úplně nechtěla vidět.

166 M: V těch zážitcích z toho Německa, tam se v tobě potom odehrávalo co?

167 L: Já jsem potom nad tím už úplně nepřemejšlela, protože sestřenici tohle přišlo běžný, že se to
168 děje, takže ta mě tím hodně uklidňovala a já jsem v ten určitý moment měla strach, co se může
169 stát, ale jen, co jsme došly domů a zavřely se za náma dveře, tak já jsem to úplně vytěsnila,
170 protože jsem věděla, že už ty lidi v životě neuvidim, že tam jsem čistě jenom na prázdniny, že
171 odjedu domů a potom už jsem tohle neřešila, ani to ve mně úplně nic nezanechalo – jenom ten
172 prvotní strach, co všechno se může stát, protože už jsem byla přece jenom starší a větší, tak už
173 jsem nad tím všim přemejšlela, no...

174 M: A pro sestřenici to teda nebylo nijak ohrožující?

175 L: Ne, v Německu se tohle děje běžně a dělaj to všem holkám a dělaj to prostě převážně Turci,
176 který chtěj s těma holkama navázat nějaký kontakt a obtěžujou je. Ať je to takhle obtěžování
177 z auta nebo na ně začnou mluvit na těch diskotékách a chtěj nějaký ten kontakt navázat, i když
178 ty holky o to nestojí... Takže tam je tohle, to je fakt jako běžný.

179 M: To jsem vůbec nevěděla, že se tam tohle děje. Muselo to bejt asi hlavně šok, že? Když tam
180 člověk přijede z Česka, kde člověk zná něco jinýho a najednou dojde k takhle nepříjemný
181 situaci.

182 L: Pro mě to byl hroznej šok a sestřenice se s nima ještě vykecávala, dělala si z nich srandu a
183 oni potom jako už si z toho dělali srandu, to jsem už necítila takový to primárně velký
184 nebezpečí, ale i tak mi to bylo nepříjemný. Pro mě to byla úplně první zkušenost a oni jí tam
185 zpívali, měli tam puštěný nějaký písničky, ta se jim tam celou dobu vysmívala. Ale mně na tom
186 nejvíc vadilo to, že ona se s nima vykecávala, takže ona byla jakej kus ještě za mnou, já už jsem
187 chtěla bejt pryč, já už jsem chtěla bejt doma a ona si z nich ještě dělala srandu na tý ulici. Pro
188 mě to byla úplně první zkušenost a chtěla jsem odtamtud zmizet, chtěla jsem si zavolat taxíka
189 a ona místo toho, aby volala nějakýho taxíka, tak se tam bavila a dělala si srandu z nějakých
190 Turků, který nás tam celou dobu obtěžujou. Ptali se nás, kam jdem, co chcem dělat a v tenhle
191 moment už mi to přijde vtipný, já už se nad tím směju zpětně, ale v ten moment, co se mi to
192 dělo, já jsem měla strašnej strach.

193 M: A z čeho ještě vlastně jsi měla strach?

194 L: Že nás naloží do toho auta, že nás někam odvezou, že... kolik jich vůbec v tom autě je. My
195 jsme tam neviděly, kolikrát jezdili i dodávka, takže to nebylo čistě jenom osobák, takže
196 z tohohle jsem měla strach, že mě prostě odvezou někam, kam nechci, kde to neznam, že mě
197 unesou... Ale sestřenice to prostě prožívala jinak. Ona si z nich potřebovala udělat srandu. To
198 je asi k tomu všechno.

199 M: Když se takhle o tom bavíme, tak mě by zajímalo, jestli se pro tebe něco v tomhle kontextu
200 změnilo v prožívání sebe samotný jako ženy?

201 L: Tak určitě to ve mně asi něco zanechalo i ta první zkušenost, jak po mně ten chlap šahal, ale
202 nedokážu přesně říct co nebo co by to ve mně zanechalo. Já oblíknu si, co chci, je mi to jedno,
203 neřeším, jestli někdo bude říkat, že mam třeba sukni nebo jak se oblíkam, že mam výstřih. Já si

204 furt říkám, že jsme ve svobodný zemi a já si můžu nosit, co chci a nikomu do toho nic není a
205 myslím si, že všechno, co se mi stalo, tak se to na mně samozřejmě podepsalo, ale zformovalo
206 mě to do té podoby, v jaký jsem teď a tím pádem si myslím, že na to nahlížím i jinak. Víš, tím,
207 že se mi to jako stalo, že mam... Nevím jak to říct. Mam prostě větší strach a kdyby se mi tohle
208 asi jako nestalo, tak já jsem si do té doby žila svůj bezstarostnej život a... Asi by se na tom nic
209 nezměnilo, kdyby se mi tohle nestalo. Tím pádem si plno věcí jako i uvědomuju a mělo to něco
210 do sebe, že se to jako stalo.

211 M: A patří ta změna k tomu, že jsi žena a na základě toho se musíš nějak chovat? Chápu to
212 dobře?

213 L: Mně přijde, že ženy, tak jsme v podstatě jako snadným terčem pro ty muže, že nikdy to není
214 naopak na ulici, že by jako ženy obtěžovaly muže, protože přece jenom, oni maj větší sílu a...
215 Tím pádem jako berou nás jako nějaký terče jako oběti.

216 M: A co s tebou tohle dělá?

217 L: Já to nějak neřeším. Já za sebe prostě tohle neřeším, já to neprožívám, ale jsou holky, který
218 prostě to psychicky zasáhne fakt hodně, když je tamhle někdo znásilní na ulici nebo je někam
219 odtáhne a děje se to... Děje se to, ale... Já až takhle úplně do hloubky nad tím nepřemejšlim.

220 M: Měly tyhle tvoje minulý zážitky nějaký krátkodobej nebo dlouhodobej na tvoje psychický
221 zdraví?

222 L: Ten první zážitek určitě – já jsem měla strašnej strach. Já jsem měla strach chodit mezi lidí,
223 chodit ven. Tou cestou už jsem v životě nešla sama teda. Teďkon když... Bylo to před
224 kulturákem, když tam teď byly nějaký plesy, tak jsme tam byly ve větší skupině lidí, ale to
225 místo... Přesně vim, na kterým tom určitým místě se mi to stalo, tak si na to vždycky vzpomenu
226 a vždycky se mi to vybaví, takže pro mě to mělo... Že to ve mně probudilo větší strach, kterej
227 jsem neměla a tu obezřetnost, nad čím jsem nikdy nepřemejšlela.

228 M: A to trvalo jak dlouho?

229 L: To už nevím, nedokážu přesně říct, už je to spoustu let dozadu, ale když jsem chodila, když
230 byla tma a šla jsem třeba domu, tak jsem si vždycky potřebovala s někým volat a potřebovala
231 jsem někoho slyšet, jakože nejsem sama v ten moment. Já jsem nemohla poslouchat už ani
232 písničky, já jsem si potřebovala s někým volat. A to trvalo opravdu jako dlouho tohle. Že
233 jakmile se setmělo, tak já jsem vedla hodinový rozhovory od táty po kamarády přes babičky,
234 jenom abych si furt s někým telefonovala než dojdu domu.

235 M: A kdy to přestalo?

236 L: Když jsem se přestěhovala. To bylo třeba dva roky po tom incidentu - po tom prvním, tak
237 potom jsem změnila lokalitu úplně. Jezdila jsem autobusem, už jsem nechodila tolik pěšky,
238 takže potom tohle všechno přestalo, protože autobus mi stavěl přímo u baráku a už jsme
239 nebydleli v žádným bytě, v žádný bytovce, kde bych potkávala na chodbách lidi, ale už jsme
240 prostě měli zahradu, kde jsem se cítila bezpečněj.

241 M: Ještě mě napadá, že když jsi toho chlapa i potom potkala, tak v závislosti na té psychický
242 stránce, tak odehrálo se tam něco, co tě ještě potom ovlivnilo na nějakou chvíli?

243 L: Dlouhodobě ne, spíš v ten moment, že jsem ho viděla, že mi to připomnělo celou tu situaci,
244 ale já jsem měla strach z něj v ten moment, co tam byl, protože on už vzhledově byl opravdu
245 děsivej. I ta jeho vizáž jak vypadal a dneska, kdybych takovýho člověka potkala, tak si ho budu
246 prohlížet, jako co to je a nedokázala bych určit, nad čím přemejšlí nebo celkově, co to jako je
247 za osobnost...

248 M: S ohledem na tyhle zážitky jsi už popsala, jak se změnilo i tvoje chování – měnila jsi trasu,
249 vyhýbáš se tomu místu dodnes, jsi obezřetnější... Je tam ještě něco, v čem se třeba nějak
250 změnilo tvoje chování?

251 L: Já myslím, že nic takovýho už není, že čistě opravdu to ve mně zanechalo jenom to, že mam
252 větší strach a dívám se kolem sebe a tím, jak jsem teď kon starší, tak bych neměla problém jít
253 tou cestou, ale mam to s tím spojený, takže nechci tamtudy chodit. A nejvíc co asi, že ten člověk
254 si dovolil na mě prostě šahnout – úplně cizí člověk a já jsem v ten moment byla malý dítě... Ve
255 dvanácti, ve třinácti malý dítě no... Který bylo nedotčený ničím a stalo se mi tohle. A potom
256 jsem přemejšlela ještě nad tím, proč to udělal, co ho k tomu vedlo a co tím jako chtěl docílit,
257 ale jinak že by něco se změnilo, tak ne.

258 M: A to jak pociťuješ ten strach, když se pohybuješ po tom veřejnym prostoru, tak z čeho máš
259 strach?

260 L: Ne, ono je to tím, že nikdy nevím, na koho narazím a v dnešní době tím, jak je to víc jak
261 deset let zpět, co se to stalo, tak je víc feťáků, je víc všech těchlech lidí a dřív to nebejvalo a
262 nevím, co mam od těch lidí očekávat. Kdo by na mě jako šahnul. Bojím se prostě těch lidí, že
263 nikdy nevím, co udělaj. Jestli na mě třeba zaútočí, jestli mě budou chtít odtahnout a nejvíc mě
264 na tom děsí to, že i kdyby se mi to stalo někde před lidma, že se opravdu najde málokdo, kdo
265 by zasáhnul, kdo by pomohl, že spíš by všichni tomu přihlíželi. Z tohohle mam prostě největší
266 strach, ale třeba v práci ten strach nemam. V práci se toho nebojím, protože tam vim, že nejsem
267 sama, že tam jsem vždycky s kolegou a tam jsem to jako úplně odřízla, že po pracovní stránce,
268 tak mi přijde, že jsem jako úplně jiná, ale že potom, když svlíknu všechno oblečení a mam zase
269 prostě jako pracovní oblečení, oblíknu si svoje, tak už tam zase to citlivý místo cítím, že jsem
270 víc obezřetnější, ale v práci to tak prostě není.

271 M: Jenom pro záznam, pracuješ jako...

272 L: Jako policistka.

273 M: Děkuju. Je to jedna z věcí, která ti pomáhá? A co dalšího ti pomáhá nebo pomohlo?

274 L: Mně nejvíc pomohl taťka, ta podpora ze strany taťky, protože měl o mě strach a vždycky, ať
275 už jsem byla potom starší, tak od nějakých patnácti, šestnácti, co jsem jezdila na diskotéky, tak
276 on mě tam vždycky odvez, odvez i moje kamarády a vždycky mě vyzvednul a bylo úplně jedno,
277 kolik je hodin, protože nechtěl, aby se mi něco stalo, abych jela s někym, koho třeba neznam
278 nebo kdo může bejt vožralej, takže ten jako všude mě vozil. On se o mě tak jako staral a já jsem
279 tím pádem tohle vytěsnila, protože jsem věděla, že nejsem sama na ty věci, že mam vždycky tu
280 oporu, že mam taťku a že mu můžu říct cokoliv, že mi vždycky pomůže.

281 M: Teď kdybys vyšla na ulici, akorát nahráváme, když je tma a ty jsi teď vyšla ven, tak byl by
282 tam zase ten silnej strach?

283 L: No, nevim, jestli úplně silnej strach, ale koukala bych prostě kolem sebe, co tam je za lidi a
284 byla bych obezřetná, protože z toho nemam úplně dobrej pocit a já jsem vyrůstala nebo potom
285 jsem zbytek dětství strávila na vesnici, takže jsem celkově město vytěsnila. Co se jako děje ve
286 městě a jsem obezřetná. Je to za mě lepší vědět, co se děje kolem mě a už bych si nenasadila
287 takhle sluchátka, nedala bych si písničky úplně na plno a nešla bych po tmě na výlet se
288 sluchátkama v uších. Potřebuju slyšet, co se kolem mě děje a co tam je za lidi. Lidi na tý vesnici
289 se většinou znaj, takže tam nemam jít problém na procházku večer třeba se psem, ať to je
290 cokoliv, tak tam se nebojim. Tam se ty lidi povětšinou znaj a jak se tam objeví někdo neznámej,
291 tak všichni koukaj, všechny ty babči, tak prostě ví, že tam je někdo novej. (smích)

292 M: Vetřelec! (smích)

293 L: A oni si to mezi sebou všichni zavolaj, tak tam se nebojim.

294 M: Mě by ještě zajímalo, co se podle tebe v kontextu pouličního obtěžování musí změnit, aby
295 tohle další dívky a ženy nemusely zažívat?

296 L: Tohle je těžký, já vůbec nevim, jak na tohle mam odpovědět, protože neříkam, že všichni,
297 ale za mě prostě ty chlapi, který obtěžujou, tak jsou za mě prasata, který si prostě neumí
298 normálně najít nějaký vztah nebo neumí navázat nějaký kontakt s jakoukoliv slečnou. A tím
299 pádem to zkoušej tímhle stylem. Nevim... Vůbec jako nevim, co si o tom myslet nebo co
300 je k tomu vede a jaký musí mít to přemejšlení, aby někoho pronásledovali nebo na něho
301 pořvávali a popřípadě na něj pískali, jestli tam jako selhala nějaká jako sociální výchova nebo
302 jako... Nedokážu si tohle představit. Já i kdybych si teď měla představit, že jsem jako muž. Já
303 bych to v životě neudělala. To bych si připadala jak prase, kdybych měla pořvávat na nějakou
304 holku, takže vůbec, vůbec na to nedokážu nějak odpovědět.

305 M: Já využiju toho, že jsi vlastně policistka... Je vlastně z vaší strany, co vy s tím můžete třeba
306 dělat nebo co by si podle tebe mohlo změnit u policie jako instituce?

307 L: Tady je špatně podle mě celej ten systém, všechny ty zákony a všechny ty soudy, protože
308 když se tohle stane, tak ty holky... To radši nenahlásí, protože ten proces, kterej kolem toho je,
309 tak je to ještě víc psychicky zničí než když se s tím naučí fungovat.

310 M: A to myslíš i ohledně toho obtěžování na ulici? Může se tam něco změnit?

311 L: Podle mě asi ne... S tím se podle mě nic dělat nedá...

312 M: Tak jo a poslední otázka, když jsme se o tomhle všem bavily, tak je to náročný téma a ženy
313 pouliční obtěžování zažívají po celým světě každodenně. Je něco, co bys jim chtěla vzkázat?

314 L: Ty jo, co bych jim chtěla vzkázat. Ono tím, že jsem úplně nezažila nějaký obrovský
315 obtěžování, tak ono je to strašně silný kort z mojí práce. Ono je sice snadný říct – nenechte si
316 to líbit, běžte to nahlásit, ale když to vidim i z druhý strany, tak ono opravdu stačí narazit na
317 kolegu policistu, kterej to bere na lehkou váhu a ještě tu ženu, děje se to samozřejmě i naopak,
318 i toho muže odradí, že radši to všechno stáhnou nebo si to rozmyslí a nechtějí to vůbec ohlásit.
319 Už jenom vidí to jednání, že to někdo bere na lehkou váhu, de facto se jim vysmívá a tváří se
320 jako – ty mě obtěžuješ, já jsem mohl mít pauzu. Takže podle mě je hrozný kliše tomu člověku
321 nebo těm ženám vzkázat – buďte silný, cokoliv. Ono se o tom strašně špatně mluví, když jsem
322 to sama neprožila. Ale jediný, co si myslim, že nejsou samy, že kolem sebe mají blízky, který

323 je milujou a je důležitý tohle aspoň jako sdílet s nima a trávit s nima ten čas a s lidma, který je
324 prostě maj rádi.

Přepis rozhovoru s respondentkou Zuzanou

1 M: Pro začátek našeho rozhovoru bych tě poprosila, abys zavzpomínala na to, jak jsi jako dítě
2 sama prožívala pohyb po veřejných prostorech, jak jsi vnímala svoje okolí?

3 Z: Dokud jsem byla fakt malá, jakože malá, tak jsem to nějak extrémně jako nepocítovala, ale
4 zhruba asi teď, když mi bylo osm, devět, tak jsem začala vnímat, že se ke mně chovají lidi jinak
5 než se chovají ke kamarádům jako klukům. Když jsem vlastně začala vnímat jako jiné prostředí
6 jako od jiných dospělých, kdy to, co udělali oni jakoby kluci, tak to bylo v pořádku a já jsem
7 byla okřikovaná, že to se pro holku nehodí, že bych se měla chovat jako víc holčičkovsky a
8 vlastně víc nosit to holčičí oblečení. Tím, že já jsem taková nebyla, tak jsem to nenosila a reálně
9 s nějakým pokřikováním jsem se pak setkala asi v deseti letech poprvé, když jsem šla přes..
10 normálně na ulici a dělníci tam opravovali něco v tom.. v chodníku, tak to bylo první moje
11 setkání jako s pokřikováním od cizích mužů, kdy to nebylo úplně.. nebylo to úplně nevinné.
12 Nepoznamenalo mě to v tu dobu, ale nevinné to úplně nebylo takový pokřikování nebo jakože
13 pískání a takový jakože, že z tebe vyroste ale šťabajzna a tyhle ty řeči.

14 M: Zároveň jak si na to vzpomínáš, pamatuješ si, jak jsi to tehdy prožívala, když jsi byla
15 v takhle nízkém věku?

16 Z: No, vím, že mi to bylo hodně nekomfortní. Jakože pro mě to byla nová situace, ale neuměla
17 jsem to líp vyhodnotit, jestli je to dobře nebo špatně. Já jenom vím, že mi to bylo fakt
18 nekomfortní a nečetila jsem se příjemně, už jsem tam nechtěla pak chodit.

19 M: Takže tam došlo i ke změně v tom, že jsi to místo raději obešla...

20 Z: Přesně tak.

21 M: A dále v tom dětství jsi ještě něco zažila, setkala jsi se s něčím podobným?

22 Z: Na ulici asi ne, pak spíš na internetu.. tam hodně vlastně jsem se s tím setkávala. Ale na ulici
23 asi ne. I když je pravda, že tak od těch dvanácti, třinácti, kdy už začla vlastně ta puberta a moje
24 tělo se začalo měnit, tak jsem začala už víc vnímat to, že jsem svým způsobem sexualizovaná,
25 že prostě jsou určitá místa těla, který musím mít vždycky zakrytý. Jsou určitá prostě.. pravidla,
26 který musím dodržovat, abych tím neprovokovala k nějaké reakci a tak.

27 M: A to, že ty lidi provokuješ sis myslela ty sama nebo ti to takhle někdo řekl?

28 Z: No vlastně mi bylo řečené, že to, jak se chovám, tak to působí na ty lidi a kvůli tomu se oni
29 chovají tak, jak se chovají. Takže já jsem si to přeložila potom tak, že provokuju, protože mi bylo
30 řečeno – ty děláš to a to, a proto oni dělají to a to.

31 M: A to bylo ve formě dobrých rad nebo to byla kritika? Dostávala jsi rady od rodičů, jak se
32 máš na ulici pohybovat bezpečně?

33 Z: Ty jo, od rodičů asi nikdy jsem nedostala takovouhle nějakou radu. Jakože ti vždycky, ať se
34 oblíkám, jak se mi líbí, jak chci, že tím nikomu neubližuju, takže se můžu chovat, jak chci, ale
35 vím, že jsem takovou radu dostávala od babičky. Tam to bylo myslím v dobré míře, že to nebyla
36 kritika a pak to občas zaznívalo ve škole vlastně od učitelů a učitelek.

37 M: Ze zvědavosti – to bylo směrem jenom k holkám nebo i ke klukům?
38 Z: Jenom k holkám. (smích)
39 M: Když na to tak vzpomínáš, tak si vybavila i svoji první zkušenost, což bylo v těch deseti
40 letech. Ovlivnilo tě to potom nějak do budoucna?
41 Z: Jako byla jsem opatrná pak na ulici kudy se pohybuju a vyhýbala jsem se místům, kde jsem
42 byla vlastně sama, když tam šel nějaký chlap nebo třeba skupina chlapů spíš. Jako mně to
43 nevadilo, ale když už byli dva a víc, tak už mi to vadilo. Bylo mi to jako nepříjemný, takže jsem
44 buď zrychlila věk nebo když to bylo možný, tak jsem to úplně obešla nebo jsem přešla na
45 druhou stranu a tak...
46 M: A cítila jsi se potom nějak ohroženě?
47 Z: V tomhle věku ještě ne.. v tomhle věku ještě ne. Bylo to čistě jenom, že jsou to nepříjemný
48 pocity, ale necejtila jsem se ohroženě.
49 M: Když se teď přesuneme od toho dětství do dospělosti, tak setkala jsi se v posledních
50 měsících nebo letech s pouličním obtěžováním? Povyprávěj o tom.
51 Z: No, vlastně na střední jsem se setkala v sedmnácti, kdy.. já jsem chodila na střední do *** a
52 tam je to nádraží a naše škola byla strašně daleko od toho nádraží a já jsem jezdila pozdějc tím,
53 že jsem dojížděla z Prahy, takže jsem tu trasu chodila sama. Část té trasy byla taková jako
54 opuštěná, tam byly baráky, ale já jsem chodila v osm, kdy všichni byli v práci, takže tam
55 většinou nebyla ani noha. A jednou jsem takhle šla a minula jsem nějaký jako věčně
56 zaparkovaný auta, nic jsem neřešila a v jednom autě byl pán, co spal. Já jsem to neřešila, měla
57 jsem sluchátka, šla jsem dál. No, a najednou se vedle mě to auto objevilo a ten pán vlastně
58 stáhnul okýnko, honil si ho a u toho mě vlastně oslovil, kdy jako, že jestli si nechci šáhnout
59 nebo jestli nechci.. že mi dá peníze, že bych ho mohla jenom olíznout nebo si nasednout do
60 auta, že.. a tyhlety prostě řeči, kdy já jsem se v tu chvíli jsem měla fakt panickou úplně.. já jsem
61 měla náběh na infarkt. Já si pamatuju doted' sebemenší detail toho, jak jsem se cejtila, já jsem
62 měla úplně náběh na infarkt, kdy jsem nevěděla, co mam dělat. Byla jsem úplně rozklepaná,
63 nikde nikdo a tam dál byly jakože garáže, kam on nemoh tím autem zajet, takže já jsem zrychlila
64 krok k těm garážim a do toho jsem psala spolužačce, ať mi jde naproti, že prostě.. že já jsem se
65 bála, že on to objede a počká na mě z druhý strany a našťestí to jako neobjel. Spolužačka pro
66 mě přišla dolu jako na tý škole a já jsem pak vlastně seděla v kanceláři, kam přišel i ředitel a
67 takhle a byla jsem strašně vyklepaná a já jsem si v tu chvíli vlastně nepamatovala vůbec nic,
68 jakože já jsem nedokázala říct, jaký to auto mělo barvu, jak ten chlap vypadal. Já měla úplně
69 černo, naprostý černo. Teď jako zpětně já vim, jak to jeho auto vypadalo a myslim, že bych
70 poznala i toho pána, kdybych ho viděla, ale v tu chvíli, já jsem nemohla odpovědět a vim, že to
71 náš pan ředitel nesl strašně těžko a cejtila jsem se, jako bych hrotila něco, co vlastně není
72 důležitý. Protože tím, že jsem nedokázala odpovědět na to, jak to auto vypadalo, jak ten pán
73 vypadal a takhle, tak jsem měla pocit, že je to shazovaný to, co se mi stalo. A ono to vlastně
74 svým způsobem bylo shazovaný. Já jsem pak jela domu a vim, že se to pak dostalo do naší třídy
75 a že tam se z toho kluci dělali prdel a že prostě – noo, tak jsi viděla prostě péro, a takový vždyť
76 se nic nestalo a takhle. A nejhorší asi bylo, když jsem přijela jako domu a moje máma v tu dobu

77 byla jakoby doma a vim, že mi řekla, že se nic tak strašného přece nestalo, že to se stává každý
78 druhý holce...

79 M: Co to s tebou udělalo?

80 Z: No.. Jako dost jsem se uzavřela do sebe, už jsem pak o tom vůbec nechtěla mluvit, protože
81 jsem měla pocit, že tuhle reakci dostanu od všech, takže jsem se cejtila, jako že jsem vyhrotila
82 něco, co asi nebylo úplně tak vážný, že se mi vlastně nic nestalo, že jako.. proč to vlastně řeším?
83 Vždyť na mě nesáh, jenom na mě mluvil a ukazoval se. No, ale vim, že celá ta událost na mně
84 zanechala docela hodně.

85 M: Tam je toho hrozně moc, co proběhlo špatně... Dá se i říct, že ty reakce potom byly horší
86 než to samotný obtěžování?

87 Z: Vlastně dá, protože on mi vážně nijak neublížil. On mě jako ohrozil, já jsem se cejtila jako
88 v nebezpečí, ale on neudělal sebemenší krok k tomu, aby vyšel ven nebo aby mě nějak shodil.
89 On prostě mě nějak ohrozil nějakým způsobem, ale když jsem utekla, tak mě vlastně nechal
90 být, ale ty reakce mě vlastně strašně shazovaly. Shazovaly to, co jsem si zažila a shazovaly to,
91 co mi to způsobilo, to, jak to na mě působilo a jaký to na mně mělo následky.

92 M: A jaký jsi měla od těch lidí původně očekávání, jak na to budou reagovat?

93 Z: Já vlastně od školy jsem nečekala nic moc, tam jsem žádný očekávání moc neměla, ale
94 vlastně jsem očekávala, že se to úplně nedostane do té třídy, jakože to jsem úplně
95 nepotřebovala. Byli jsme v pubertě, bylo nám sedmnáct, takže jako.. tam ty reakce asi částečně
96 chápu, protože v sedmnácti většina jako nemá moc rozum a všechno je sranda a takhle, ale jako
97 od mámy jsem asi spíš čekala jako, nevím, obejmutí nebo pohlazení, nějakou podporu a spíš
98 jako nabídnutí nějaký pomoci než jako shození toho, že to se stává každý druhý, to je přece
99 normální.

100 M: Ještě mě napadá.. Jak jsi se cítila po tom bezprostředním setkání s tím mužem? Když jsi od
101 něj utíkala?

102 Z: Já jsem vlastně v hlavě neměla moc žádný myšlenky, já jsem měla jedinej prostě útěk a tělo
103 a hlava se přepli prostě do útěku, kdy já jsem ze začátku, když on vedle mě zastavil a já jsem
104 si všimla, co dělá a co říká, tak vim, že jsem začala přemýšlet – dobrý, mam kabelku, mam v ní
105 těžký věci, když se s ní rozmáchnu, tak to něco jako způsobí. To vim, že jsem měla takovou
106 myšlenku a pak jsem se úplně přepla do takovýho toho útěku, kdy prostě moje jediná myšlenka,
107 že musím někoho z té školy dostat dolů, ať mi jde naproti. A jenom mi hlavou běželo prostě
108 tohle. Na nic jinýho nebyl vlastně prostor.

109 M: A jak jsi prožívala ještě tu skutečnost, že se to odehrálo takhle na ulici?

110 Z: No, pro mě bylo asi nejhorší, že tam právě nikdo nebyl, že to je na ulici, kde nikdo není, kde
111 se nemůžu dočkat žádný pomoci, kde jsem odkázaná na sebe a že je to na místě, kde jsem se
112 vždycky cejtila bezpečně.

113 M: Od té doby – stalo se ti potom ještě něco dalšího?

114 Z: Jo, stalo se mi jako kolikrát takový to pokřikování a tyhlety věci, tak to se mi stává jako
115 často a vlastně furt se mi to stává a už je to takový.. nevím, jsem na úrovni, kdy jak nejsem zas

116 tak daleko, abych je poslala jako do prdele upřímně. A to je většinou docela jako.. je to účinný,
117 většinou je to jako umlčí, ale párkrát se mi stalo i to, že mě i úplně cizí chlap třeba v metru plácl
118 přes zadek nebo úplně nejnechutnější, co se mi stalo takhle jako s dotekem bylo, kdy já jsem
119 šla na metro a proti mně šli dva týpci a byli docela.. No, smrděli, byli takoví prostě opilí. No a
120 oni prošli kolem mě a když prošli, tak ten jeden takhle rukou prostě prohrábl moje vlasy a takhle
121 okolo obličeje prostě úplně natěsno kolem obličeje mi prohrábl vlasy a šli dál. Něco u toho
122 říkali, to já si nepamatuju. Já jenom vim, jak mně bylo odporno a hrozně jsem chtěla do sprchy.
123 Bylo to jako strašný narušení osobního prostoru a ještě tak blízko obličeje, kdy jsem si říkala
124 zlatý plácnutí přes zadek, kdy to je přes kalhoty zaprvý a zadruhé je to daleko od toho obličeje.

125 M: V tu chvíli jsi se cítila nějak ušpiněně?

126 Z: Jo, cítila jsem se strašně špinavá, strašně jako zneuctěná až a to přitom šlo jenom o to, že mi
127 prohrábl rukou vlasy.

128 M: A teď obecně jak prožíváš tohle celkový pouliční obtěžování, který jak říkáš, tě potkává
129 docela často?

130 Z: Mě to vlastně dost vždycky jako upřímně nasere, protože já si říkám dobrý, děje se to mně,
131 já se s tím dokážu nějak srovnat. Už jsem prostě dospělá a sebevědomá na to, abych si s tím
132 poradila a nemělo to na mě jako nějaký negativní vliv, ale pak si vždycky prostě představím,
133 že oni takhle pokřikují na někoho, kdo prostě není třeba tak sebevědomej nebo má nějaký
134 trauma z dětství nebo je jakkoliv, nechci říct poškozenej, ale prostě jakkoliv je nejistej třeba
135 v něčem a jako.. Pak si představím, že jemu se něco stane a vždycky mě to strašně naštve,
136 protože ony to jsou sice jenom slova, ale tomu člověku to může strašně ublížit, takže já jsem
137 pak akorát nasraná a jako.. Párkrát se mi už stalo, že jsem vypálila, jestli jsou jako normální
138 nebo jako jestli nechtějí jít do prdele, když neumí jinak oslovit ženu nebo takhle. A tahle reakce
139 se mi často osvědčí, protože oni většinou nemají moc sebevědomí tihle lidi, co tohle dělaj. Už
140 jsem se dočkala i omluvy párkrát.

141 M: Opravdu? To jsem ještě neslyšela, to proběhlo jak?

142 Z: No, já jsem byla strašně naštvaná, já jsem teda celej ten den byla jako nášlapná mina a právě
143 oni mně.. ježiš, já nevím, bylo to někde v Praze a někde kolem centra a byli to dělníci. Nevím,
144 něco se opravovalo zas klasicky, něco bylo rozkopané a já jsem šla a oni na mě začali něco
145 pokřikovat ve stylu, že se hezky houpu v bocích, že bych se takhle mohla houpat někdy na nich.
146 A já jsem se zastavila a já jak jsem byla ten den taková jako nášlapná mina, tak jsem se otočila
147 a zeptala jsem se, jestli si ze mě dělají prdel, jestli jim to přijde normální jakoby cizí ženu oslovit
148 tímto způsobem a jestli jim to nepřijde jako nechutný, jak by se cejtili, kdyby někdo takhle
149 oslovil jejich dceru... A v tu chvíli vim, že ten pán, jak chvílku mlčeli, pak vlastně jako nebylo
150 to takový to – podívá se do očí, omluví se. Bylo to spíš takový to potichu jako – tak já se teda
151 omlouvám. A jako pak jsem šla dál, takže..

152 M: Co jsi cítila po tomhle?

153 Z: Ježiš, já jsem cejtila úplně pocit vítězství, že třeba na pět sekund mu došlo, že to není úplně
154 v pořádku to, jak se chová.

155 M: A jak jsi tehdy nebo když se stalo to s tím mužem z metra, jak jsi tehdy vnímala svoje okolí?

156 Z: Podle mě si toho vůbec nikdo nevšiml. Jako podle mě lidi jsou k tomu strašně nevšímavý, i
157 v tom pokřikování. Podle mě si lidi toho všimaj, ale podle mě to automaticky ignorují, protože
158 je to normální, jakože je to obvyklý, děje se to, ale lidi se naučili ignorovat a ne řešit, když se
159 to netýká přímo jich.

160 M: A co s tebou tohle dělá? Když si člověk uvědomí, že je obklopen desítkama lidí, ale zároveň
161 je na to sám?

162 Z: Jako svým způsobem já si říkám, jestli třeba sama občas nejsem nevšímavá a spíš to na mě
163 působí, že se snažím víc vnímat svoje okolí, i když jsem já venku, tak jako víc vnímám, co se
164 tam děje nebo neděje, ale jinak jako vyvolává to trošku pocit takovýho, ne úplně zoufalství, ale
165 spíš jako takový bezmoci, že člověk tam není sám, ale zároveň je sám a říká si dobrý, tak on na
166 mě jenom pokřikuje, ale kdyby mi reálně něco udělal, pomůže mi vůbec někdo?

167 M: U týchle otázky mě ještě napadá, jaká bývá tvoje obvyklá reakce na tyhle obtěžovatele? Ty
168 jsi říkala, že míváš aktivní reakci, že ti nedělá problém je poslat do háje, ale třeba u toho muže
169 s vlasama jsi reagovala jak?

170 Z: Tam vlastně moc nebyl čas na tu reakci, ono se to stalo tak strašně rychle, že já jsem z nich
171 už měla nepříjemnej pocit, když šli naproti mně. Fakt jsem neměla dobrej pocit, ale říkám si,
172 tady jsou lidi, prostě všechno dobrý. No a pak to udělal a já vim, jak jsem se úplně otrásla
173 hnusem a zhnusením a jako vlastně i.. udivil mě tou drzostí mi takhle narušit můj osobní prostor,
174 že jako já než jsem se jako vzpamatovala, než jsem se stihla byť jen otočit, tak oni už byli zase
175 strašně daleko tím, že oni nezastavili a šli dál. Takže tady na reakci nebyl prostor, ale vim, že
176 tělo jako reagovalo samo, že bylo jako takovej ten třes, kdy se ten člověk oklepe automaticky.

177 M: Z hlediska těch zkušeností je něco, co se pro tebe změnilo z hlediska vnímání sebe samotný
178 jako ženy?

179 Z: Hm... No, začala jsem si víc uvědomovat, že na rozdíl od mužů jsem vlastně mnohem víc
180 sexualizovaná tím, že jsem žena a že víc než muži si musím dávat pozor na to, jak se oblíkam,
181 jak se chovám a musím bejt víc i ráznějši, když chci mít tu aktivní reakci nebo tak, tak vlastně
182 musím bejt mnohem víc ráznějši, protože jsem žena. A začala jsem sama sebe víc vnímat jako
183 sexuální objekt.

184 M: Jako objekt...

185 Z: Jo, vyloženě jako objekt, ani ne jako.. ani ne vlastně jako člověka, prostě sexuální objekt,
186 kterej působí očividně na pudy jiných lidí a pro ně se stávám jenom čistě sexuálním objektem,
187 kdy oni si vybějí něco, co v nich je.. A jakoby měla jsem období, kdy jsem měla vlastně kvůli
188 tomu dost velkou nedůvěru v muže jako takový, jakože obecně jsem jim nechtěla moc věřit,
189 když mi tvrdili, že se jim nelíbim jenom jako tělem a tak, ale že se jim líbim jako osoba.

190 M: Takže ti to zasáhlo i do vnímání vlastní hodnoty jako ženy i ve vztazích?

191 Z: Jako jo, ve vztazích určitě a hlavně mě to ovlivnilo v tom, že já jsem měla.. když mi bylo
192 třeba těch devatenáct, tak jsem měla pocit, že to, že jsem žena, mi hraje ve prospěch hlavně
193 kvůli tomu, že ty muže musím upoutat tím tělem. Jakože to je moje jediná šance, jak někoho
194 upoutat, je to tělo...

195 M: Co s tebou dělá ten fakt, že sis buď připadala nebo připadáš jako objekt?

196 Z: Už si tak nepřipadam, už jsem jako naštěstí potkala dost mužů, kteří jako mě v tomhle
197 vyléčili, ale takhle zpětně si říkám, že to bylo strašná neúcta sama k sobě, že jsem dovolila
198 cizím, úplně cizím lidem pochybovat o své vlastní hodnotě vlastně.

199 M: V tomhle kontextu, mělo potom nějak pouliční obtěžování dopady na tvoje duševní zdraví?

200 Z: Já si myslím, že si to svým způsobem v sobě trochu furt nesu tím, že jsem mnohem víc
201 opatrná, mnohem víc se ohlížím, cejtím se strašně, strašně, ale strašně nepříjemně až ohroženě,
202 když jdu třeba večer a blízko je muž. Kdy jako, ani nemusí jít za mnou, on může jít klidně přede
203 mnou nebo může jít na druhý straně ulice, ale já už se cejtím nepříjemně, protože já nevím, co
204 od něj mam čekat. Mam od něj čekat, že mě osloví nebo projde nebo na mě šáhne? A jako
205 nejhorší je, mně se všechny moje.. zkušenosti de facto staly za světla.. ale já se stejně víc bojím
206 za tý tmy, protože asi je to přirozený a navíc k tomu, když je ta noc, tak je mnohem míň lidí
207 vlastně všude. Takže ještě menší šance, že si někdo něčeho všimne.

208 M: A z čeho máš obavy, když takhle střetneš toho muže?

209 Z: Já vlastně jako nevím, jestli to je něco konkrétního. Já se prostě cejtím ohrožená a nevím, co
210 mam čekat od toho člověka, od toho muže a neumím to jako víc konkretizovat. Já se asi nebojím
211 ničeho konkrétního, že mi udělá něco konkrétního, já se ho prostě bojím.

212 M: Projevuje se ta nedůvěra ještě nějak třeba ve změně chování?

213 Z: Asi ne, asi to je fakt čistě v tom, že se bojím po tý ulici a když se fakt hodně bojím, tak si
214 dávám klíče do ruky a nechodím se sluchátkama v noci. Teda, když jsem střízlivá. (smích)
215 Když jsem střízlivá, tak nechodím se sluchátkama a mam ty klíče v ruce a taky záleží asi na
216 místě, že já bydlím na *** a lidi *** jako svým způsobem hejtují, ale já se tu cejtím strašně
217 bezpečně. Já tu žiju vlastně docela dlouho a tak jsem se různě tady pohybovala a ono záleží,
218 v jaký části žiješ. No, ale prostě.. A já si myslím, že to je tím, že tady je na každým kroku nějaká
219 hospoda, něco, tak tady jsou furt lidi kolem člověka. Tady jsou furt lidi a navíc za covidu jakoby
220 na těch nejvíc, kde se nejvíc shlukovaly bezdomovci, tak vyrostly nový baráky, takže oni tady
221 už moc nejsou nebo jsou klasicky na zastávkách jako všude a všude na ulici jsou neustále lidi,
222 ať už jde člověk v deset večer nebo jde ve dvě ráno nebo jde v pět ráno, furt jsou lidi, protože
223 jsou furt otevřený hospody. Takže jako já se na *** cejtím strašně bezpečně, ale nesnáším třeba
224 Anděl, tam se necejtím vůbec dobře. Tam takový divný lidi tam jsou.

225 M: Je ještě nějaká změna v rámci pohybu po ulici?

226 Z: Spíš ne, ale poslední roky, když si jdeme někam sednout třeba i s partou, tak chci sedět tak,
227 abych měla krytý záda. Chci sedět vlastně ke zdi nebo k rohu nebo tak. Jakože necejtím se moc
228 dobře, když sedím do prostoru.

229 M: A čím si to vysvětluješ?

230 Z: Já si myslím, že tím, že za sebe nevidím a i tím, jak mi člověk šáhnul do těch vlasů, tak mi
231 narušil prostě osobní prostor hodně blízko toho obličejce a je mi nepříjemný, že bych to ani
232 neviděla, že něco takového přichází.

233 M: To celkově zní jako velkej zásah do pocitu bezpečnosti na ulici.

234 Z: Je to strašnej zásah do tý bezpečnosti a vidim to na sobě i, že prostě.. když jdu někam
235 s kámošem, tak se cejtím mnohem bezpečněji než když jdu někam s kámoškou. Protože i když
236 jsme dvě, tak to furt nic nemusí znamenat, oni můžou být tři a i když ten kluk mi vlastně nemusí
237 vůbec pomoci v tu chvíli, může mi spíš uškodit nebo něco, tak prostě se přes něj cejtím mnohem
238 bezpečněji.

239 M: A když jdeš sama?

240 Z: No, jako ve dne, když jdu po místech, který znam, tak mi to ve dne nevádí a vlastně některý
241 trasy, který znám jako dobře, tak mi nevádí ani po tmě, ale naprosto nenávidím chodit po centru
242 třeba v noci nebo i jenom večer, když už je prostě tma. Jakože na Václaváku, na Staromáku
243 naprosto to nenávidím, obzvlášť když to mam takhle celý projít jakože ty uličky nebo tou ulicí
244 hlavní de facto, tak to úplně nesnáším. Tam se jako bojím.

245 M: A tam se bojíš čeho?

246 Z: Tim, že tam jsou ty bary hodně a hospody a jsou tam hodně ti cizinci a oni tam hodně stojí
247 před těma hospodama, před těma podnikama a jsou tam v partách, tak oni mají mnohem větší
248 sebevědomí, jak jsou v partě ještě opilí. Takže jen protože na mě někdo pokřikuje, tak to
249 zkousnu, to je proběhnu a dobrý, ale bojím se, že budou mít natolik velký sebevědomí, že mi
250 naruší i ten osobní prostor.

251 M: Už se pomalu blížíme ke konci, co ti obecně s těmahle zážitkama pomáhalo nebo i teď
252 pomáhá se vyrovnat?

253 Z: Já o tom docela mluvím, jakože.. když mě takhle něco tíží, tak já si většinou promluvim
254 s taťkou nebo s jeho ženou. On taťka je vlastně systematickej kouč a jeho žena je psycholožka,
255 takže si promluvim třeba s nima a nějak si to vyřeším. A tím, že si to vyřeším sama v sobě, to,
256 co se stalo, proč se to stalo, jak tomu třeba můžu předejít nebo jak na to můžu reagovat příště,
257 tak tím, že si udělám plán pro příště, protože nejsem tak naivní, abych si myslela, že už se to
258 nikdy nestane, tak mě to vlastně uklidní, protože já vim, co mam dělat. Já vim, jak mam
259 zareagovat a to je i důvod, proč já jsem se naučila bejt aktivní, protože já jsem si udělala ten
260 plán, že oukej – to, že procházím kolem ničemu nepomáhá, mně to nepomůže a je to vlastně
261 ještě horší, protože tím jim dávám propustku křičet další věci, takže jsem se dala prostě oukej,
262 tak plán je takovej, že když tam příště zase půjdu, tak jim řeknu, jestli jsou normální. A tím
263 vlastně, že už jsem nějakým způsobem aktivní, tak mi to vrátí vlastně nějakou sebedůvěru a
264 sebevědomí, kdy je sice strašně těžký udělat tu aktivitu, ale jakmile to člověk udělá, tak
265 najednou získá mnohem větší kontrolu nad tou situací a to mi pomáhá.

266 M: To je skvělý udělat si takovej plán a ještě mě k tomu zajímá, co s tebou dělá fakt, že si musíš
267 vymýšlet plán?

268 Z: Tak z toho jsem vlastně strašně nasraná a vlastně nechápu, jak je možný, že v 21. století
269 tohle vůbec musíme řešit a musíme to řešit tolik a že se to vůbec tolik děje a vlastně mě to
270 strašně sere. To se nedá říct ani slušně. Mě to vždycky úplně vytočí do běla, že v 21. století
271 musím řešit něco takovýho a pak si právě uvědomím, že se to děje mladším holkám nebo
272 holkám, co maj poškozený sebevědomí nebo prostě jsou takový ty nesmělý nebo introvertní a
273 říkám si - pane bože lidi, chovejte se jako lidi. A vadí mi to, fakt mi to hodně vadí. (smích)

274 M: Jde to poznat. (smích) A dneska, když jdeš po ulici, tak jak se cítíš?

275 Z: Vlastně mnohem sebevědoměji než kdy dřív, protože tím, že.. i když je to smutný, tak tím,
276 že jsem se setkala s většinou těch softovějších obtěžování, tak už vim, jaký to je, už vim, co to
277 ve mně zhruba vyvolá a už vim, jak bych se mohla zachovat a mam nějaký ten plán, takže jsem
278 mnohem sebevědomější a mam větší kontrolu případně nad tou situací. A.. jako.. furt se v noci
279 necejtim úplně bezstarostně, když jdu, ale za dne už je to úplně v pohodě, ale v noci.. Tam je
280 ještě dlouhá cesta. A přitom mě jinak noc strašně uklidňuje ta tma a všechno. Já se cejtim strašně
281 skvěle, ale.. Nevim, jo...

282 M: Co mě ještě zajímá, je úvaha nad tím, zda je něco, co se podle tebe musí změnit, aby další
283 holky, dívky, ženy tohle nemusely vůbec dál zažívat?

284 Z: Já si myslim, že by bylo strašně skvělý, kdybychom jako společnost přestali vychovávat
285 ženy v tom – tohle bys neměla, takhle by ses chovat neměla, takhle oblíkat a tak. Spíš začít
286 vychovávat ženy a muže v tom, jak je nevhodný se chovat k jiným a co je naopak vhodný a že
287 rozhodně není vhodný na někoho něco pokřikovat, na někoho šahat bez jeho souhlasu a jako..
288 Nevim, no.. Podle mě by úplně stačilo, kdybychom začali vychovávat.. Vedli lidi ke slušnému
289 chování k jiným a k respektu jiných osob. Myslim si, že jako výchova, že teď je to hodně
290 nastavený, že furt strašíme a varujeme jako ženy, ale vlastně.. Vůbec nic neděláme z tý druhý
291 strany, aby se to nedělalo a nemuseli jsme neustále varovat ty ženy.

292 M: Ještě mě napadá nějaká systémová změna, myslíš, že by byla možná?

293 Z: Podle mě jako takovej základ beru, že by se mělo mnohem více a přísněji trestat třeba i
294 znásilnění, že jakmile jako lidi zjistí, že sedět na delší dobu nepůjdou jenom za vyloženě vraždu,
295 ale i za prostě znásilnění, tak by to jako mohlo pomoci. Myslim si, že by strašně bylo skvělý
296 systémově, kdyby byly, já nevim, jo.. Mně se do toho nechce moc dávat sebeobranu, protože si
297 myslim, že problém je trochu jinde, ale bylo by podle mě super třeba i na základce třeba
298 v hodině občanky, která mi přijde, nevim, ne úplně důležitá, tak ji věnovat právě tomu, jak se
299 chovat k jiným lidem, jak se chovat, když něco takovýho vidim, že se děje a nebo i jak se
300 chovat, když se to děje mně osobně. Jako nenechat to jenom na tý výchově od těch rodičů, ale
301 zapojit i tu školu, protože od toho tu ta škola přece je, tam se učíme ty sociální interakce, prostě
302 všechno.

303 M: A je něco, co bys chtěla ostatním dívkám a ženám vzkázat? Z hledisko toho, že to zažíváme
304 po celým světě každej den, tak je tam něco?

305 Z: Asi jako.. Nebát se ozvat, naučit se.. Klidně si to natrénovat na někom známým, ale nebát se
306 ozvat, protože tím chlapům strašně vezme tu kontrolu za tou situací a většinu z nich to strašně
307 rozhodí a nemusí to bejt nic ani jako.. Nemusí to být jako, že je pošlu do prdele, může to bejt
308 čistě otázka, jestli jim to přijde normální nebo klidně odpovědět, že nemam zájem, ale prostě
309 jakkoliv na to zareagovat, nebát se toho a asi hlavně nenechat si tím, i když je to strašně těžký,
310 ale nenechat si tím nějak podkopat svojí vlastní sebedůvěru a vnímání sama sebe, protože to
311 mně osobně ublížilo nejvíc.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno a příjmení autora/ky: Monika Požárková

Studijní program: Psychologie

Název práce: Prožívání u ženských obětí pouličního obtěžování

Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Jirman, PhD.

Rok dokončení práce: 2023

Počty znaků hlavního textu práce (včetně literatury, bez příloh)

Přímé citace: 26 919

Ostatní text: 144 572

Celkový počet znaků: 171 491

Počet pramenů a literatury: 66

Text práce ve formátu PDF: M. Požárková – Diplomová práce – Pouliční obtěžování

**Posudek vedoucího diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studentky: Monika Požárová
Obor studia: Psychologie
Název práce: Prožívání u ženských obětí pouličního obtěžování
Vedoucí práce: Mgr. Jaroslav Jirman, Ph.D.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 91
Počet stránek příloh: 77
Počet titulů v seznamu literatury: 63

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

1			
---	--	--	--

Oborová přiléhavost tématu

1			
---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

1			
---	--	--	--

Formální zpracování

Soutěž¹

ano

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

1			
---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

1			
---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

1			
---	--	--	--

Metody práce

Soutěž¹

ano

Vhodnost a úroveň použitých metod

1			
---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

1			
---	--	--	--

Využití praktických zkušeností

1			
---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Soutěž¹

ano

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

1			
---	--	--	--

Naplnění cílů práce

1			
---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

1			
---	--	--	--

¹ Soutěž o nejlepší diplomovou práci. Zaškrtněte, pokud práci doporučujete na základě kvalit v dané oblasti hodnocení.

Návaznost kapitol a subkapitol

	1			
--	---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	1			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty, apod.)

	1			
--	---	--	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Jak by podle vás mohla vypadat primární prevence genderově podmíněného nevhodného chování?

Jak by mohl vypadat výzkumný projekt zaměřený na otázku jaký má dopad zkušenost s pouličním obtěžováním na utváření blízkých nebo partnerských vztahů?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky; v případě doporučení do soutěže o nejlepší DP uveďte nadprůměrné charakteristiky práce v souladu s Vámi výše označeným kritériem formální úrovně, obsahové reprezentativnosti, metodologie a přínosnosti práce pro teorii či praxi):

Vynikající práce se zaměřuje na téma, které dlouhodobě volá po odborném zpracování a které bylo v našem prostředí do nedávna nevyslyšené.

V teoretické části práce přehledně čtivou a srozumitelnou formou zpracovává téma sexuálního obtěžování. Vychází z aktuálních zahraničních studií a výzkumů s přesahem do sociologie, antropologie a práva. Podává ucelenou informaci o výzkumech a organizacích zabývajících se daným tématem v České republice.

V empirické části dokázala autorka maximálně využít zvolenou metodu výzkumu.

Přehledně s využitím grafického zpracování výsledků v tabulkách prezentuje odpovědi na své výzkumné otázky.

Celá práce odráží péči, systematickosti a důslednosti autorky. Lze ji doporučit těm, kdo se potřebují seznámit s daným tématem. Práce může mít široké využití, neboť zvolené téma je aktuální a úzce souvisí s péčí o širší mezilidské vztahy, které utvářejí celospolečenské klima.

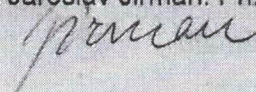
Doporučuji do soutěže o nejlepší diplomovou práci.

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: výborně

Datum, podpis: 17. 5.

Mgr. Jaroslav Jirman, Ph.D.

**Posudek vedoucího/opponenta bakalářské/diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studenta/-tky: Bc. Monika Požárková
 Obor studia: Psychologie
 Název práce: Prožívání u ženských obětí pouličního obtěžování
 Vedoucí/oponent práce: Mgr. Ing. Eva Dubovská, Ph.D.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 91
 Počet stránek příloh: 75
 Počet titulů v seznamu literatury: 66

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Oborová přiléhavost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	x			
--	---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	x	x		
--	---	---	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití praktických zkušeností

	x			
--	---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

x				
---	--	--	--	--

Naplnění cílů práce

	x			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	x			
--	---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	x	x		
--	---	---	--	--

** 0 – nehodnoceno; 1 – výborně; 2 – velmi dobře; 3 – dobře; 4 – neprospěl/a

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	x			
--	---	--	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty, apod.)

	x	x		
--	---	---	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Co byste poradili ženám, které kvůli zkušenosti s obtěžováním omezují své aktivity (chození po ulici, cestování v mhd osamotě, atd?)

Je něco, co Vás při výzkumu překvapilo?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Teoretická část práce se věnuje problematice sexuálního obtěžování a pouličního obtěžování. Trochu nechápu potřebu zařazení kapitoly 1 „Prožívání“, která má jenom dvě strany a působí trochu jako přílepek, z mého pohledu nebylo nutné. Text práce je psán kultivovanou formou, autorka pracuje s dostatečným objemem domácí a zahraniční literatury.

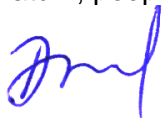
Praktická část práce sestává z analýzy rozhovorů s 5 participantkami, cílem výzkumu je zjistit, jak ženy prožívají situace pouličního obtěžování a jaký vliv na svůj život participantky připisují zážitkům obtěžování. Oceňuji poctivou a osobní reflexi. Rozhovory jsou dostatečně hloubkové, IPA analýza je provedena metodicky správně. Prezentace výsledků je čtivá, zjištění jsou dokládána citacemi z rozhovorů. Interpretace dávají smysl, celkově je výsledková část působí konzistentně a přesvědčivě. Diskuse je přiměřená.

Doporučení k obhajobě: doporučuji/~~nedoporučuji~~*

Navrhovaná klasifikace:

Výborný

Datum, podpis:

* nehodící se, škrtněte